

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/328073>

DE HOEFSMID.

1912.

BU
U
19

A
Nº. 397

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

F. LAMÉRIS te Amersfoort, J. LAMÉRIS te 's Hage, J. B. H. MOUBIS en
W. G. SCHIMMEL, beiden te Utrecht, en anderen,

GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA,

VEEARTS EN MEDEBESTURDER EENER INRICHTING VOOR HOEFBESLAG.

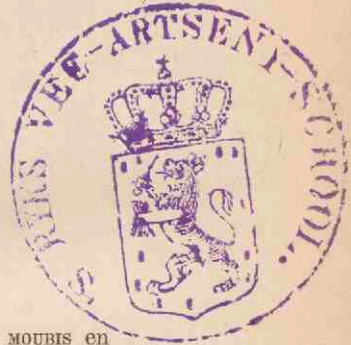
XVIIe Jaargang.

's-GRAVENHAGE. — A. W. HEIDEMA. — 1912.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7736

***K**alkoenen. Het „nut" van — aan
hoefijzers. VIII 119.
Kneuzing van den hoornwand. VII 107.
*†Kootstand. VII 103.

***M**achinale hoofijzers. X 151.

Mededeelingen over het smidsvak val-
lende buiten het hoefbeslag: Waaruit
ontstaan scheuren bij het harden I 13;
lets over soldeeren II 29; Bevestigen
van riemschijven III 50; Rijtuigsmeden
IV †63; Voorkomen van roesten V 80;
Uit de praktijk van den smid VI †97;
De practische smid VII †111; Behan-
deling van drijfriemen VIII 130; Voor-
koming van ketelsteen IX 145; IJzer-
voorraad en -productie in de Industrie-
landen X 160; Het kleuren van mes-
sing XI 176; Het oprisschen van
oude nikkelbaden XII 193.

*†Meesterteekens op antieke hoofijzers.
XI 167.

*†Memoriam. W. A. H. v. Horsen. IV 55.
Merkwaardig geval. Een —. VII 107.

Militaire hoefsmeden (positie-verbetering).
IV 62; IX 143.

***O**pleiding v. onderw. in hoefbeslag.
II 22 en 24; *XII 186.

*Ongelijke hoeven. XI 169.

*Opmerkingen over het beslag v. ge-
bruiks- en handelspaarden. VIII 122.

*Overwegingen betreffende het hoef-
smidsvak. II 19; *III 35; *IV 56;
*VI 87; *IX 135.

***P**aardenmarkt Utrecht. V 76.

Pantoffelijzer. IV 63; *V 73.

Persoverzicht. I †9; Leersmoderij in het
kanton Bern, 10; IJzer dat niet
roest. Het apex-hoefijzer, Asphalt met
leerafval; — II 28; Herhalingscur-
sussen in hoefbeslag in Hannover,
München en Saksen, Hoefsmidschool
te Brussel; — VI 93; Bevestiging van
caoutchouc aan ijzer, 94; Het vertinnen
van ijzer; 95; De groei en de geaar-
heid der hoornzelfstandigheid. Een
eigenaardig proces; — VII 108; Bui-
tenlandsche ijzer- en staalhandel. Een
en ander over hoefbeslag door Dr. Zim-
merman; 109; Hoefinlegsels, Hoef-
baden, 110; Kreupelheden bij ren-
paarden. Een bijzonderen vorm van
balkijzer; — VIII 129; Het beslaan

van hoeven met brokkeligen draagrand.
Meer eenheid op het gebied van hoef-
beslag; — IX 144; Strijken bij paarden; —
X 159; Hoefsmidschool te Brussel.
Een bijdrage omtrent de z.g.n. Spaan-
sche hoofijzers; — XI 173; Beslag van
gebruikspaarden, Kreupelheid. †174;
Beslag van den versleten voet, 176;
Nieuws op hoefbeslaggebied; — XII 191;
Het smeden van hoofijzers voor den
versleten voet, 192; Hoefsmidschool te
Dresden, †193; Verwijdingsijzer van
Funel.

Positieveverbetering van Militaire hoef-
smeden. IV 62; IX 143.

*Programma's inzake hoefbeslagwed-
strijden. VI 92.

***R**eglement voor opleiding van onder-
wijzers in practisch hoefbeslag van
Rijkswegen. XII 186.

*Rem voor de ontwikkeling van het
hoefsmidsvak. V 71. (zie ook XII 183).

Scherp beslag. Beschadiging van wegen
door —. I 8.

*†Stand der kooten. VII 103.

*Straalbalk-pantoffelijzer. V 73.

Strijken. XII 191.

***T**oelatingsexamen voor den cursus tot
onderwijzer in practisch hoefbeslag te
Utrecht. II 24.

***U**itslag examen voor onderw. in prac-
tisch hoefbeslag te Utrecht. II 22.

*Urbaine paarden. Beslag van —. V 74.

***V**ereeniging t. veredeling v. h. ambacht.
I 7.

*Vergadering hoefbeslagcommissie v. d.
Alg. Ned. Wiehrijdersbond. III 46.

*Voorschrift nopens het hoefbeslag. I 6,
*III 38; X 155.

*†Vormverandering v. d. hoef. VI 91.
Vrouwelijke smid IV 63.

***W**edstrijd in Hoefbeslag te 's Hage 1913.
Ontwerp bepalingen. II 25; *V 77;
voorl. programma. VIII 125.

Wedstrijd in Hoefbeslag op de Friesche
landbouwtentoonstelling. VIII 128;
*IX 139.

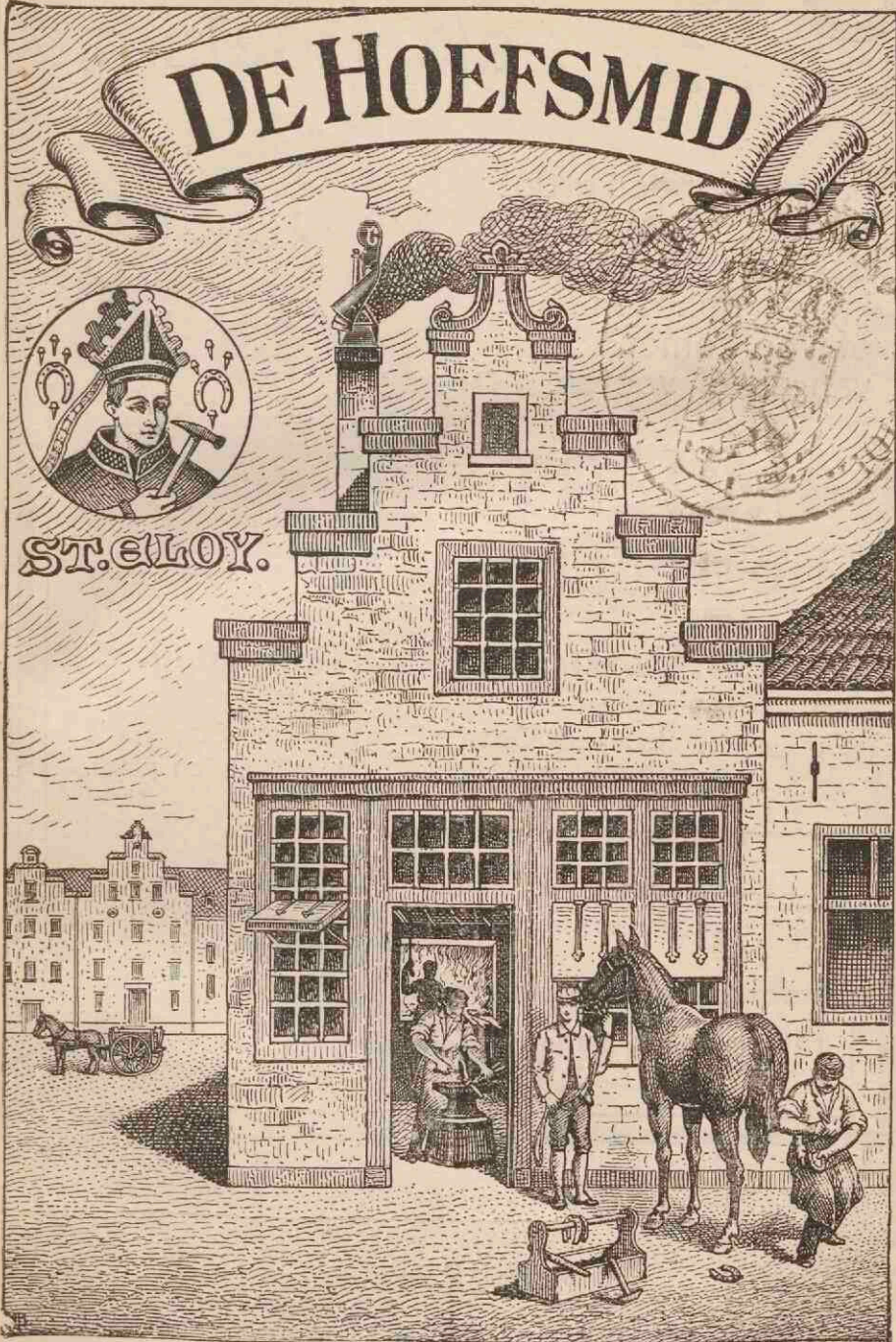
Wedstrijd op tentoonstellingen. VI 92.

Wedstrijd in Hoefbeslag te Zutphen.
V 80; *IX 136.

DE HOEFSMID

ST. ELOY.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

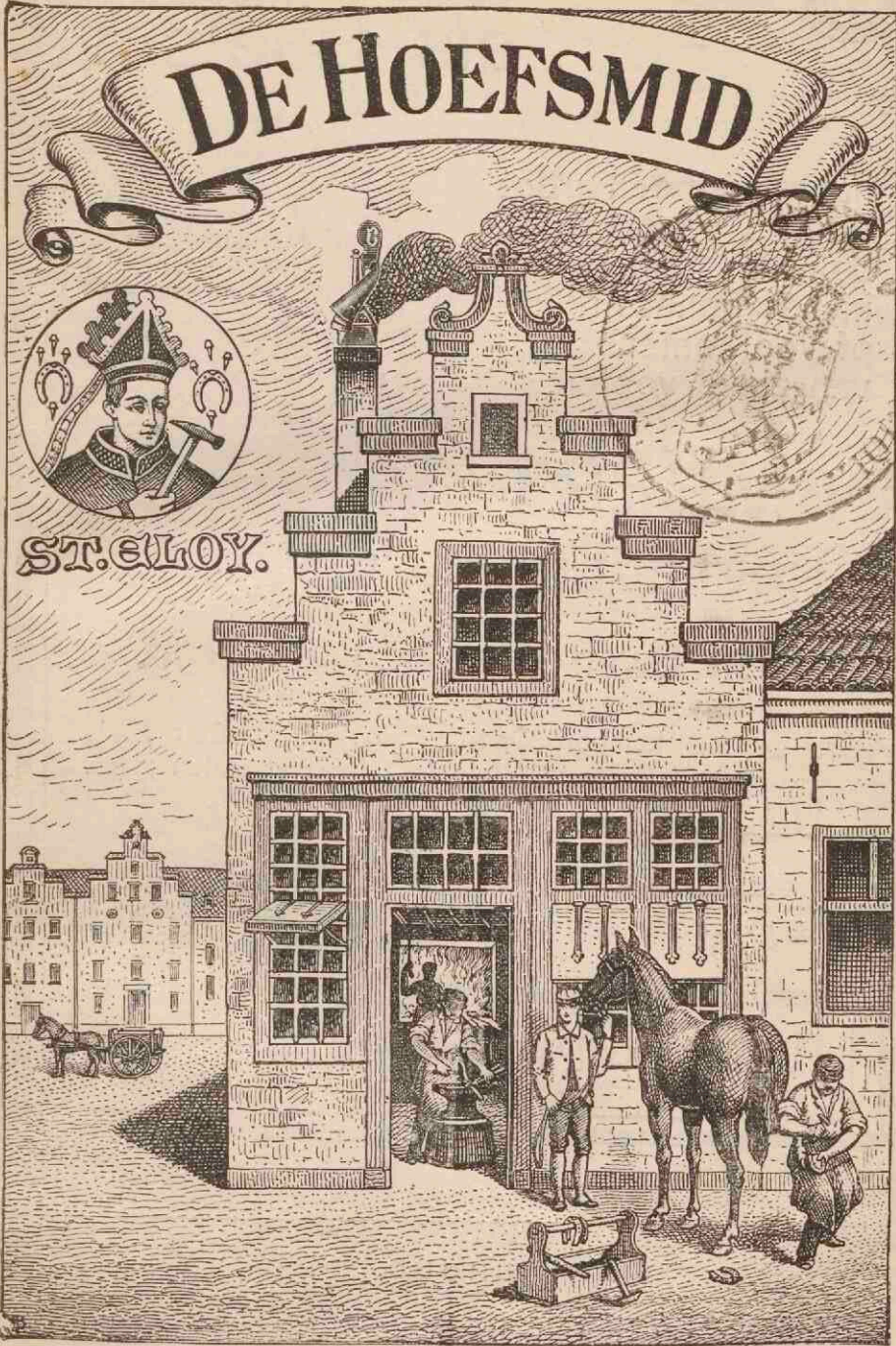
INHOUD.

1911-1912. — De hoefsmidschool te Tiel. — Een nieuw voorschrift nopens het
hoefbeslag. — 13^e jaarvergadering der Ver. t. vered. v. h. ambacht. —
Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen. — Advertentiën.

DE HOEFSMID

ST. ELOY.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

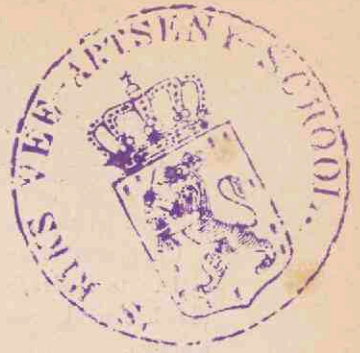
Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

1911-1912. — De hoefsmidschool te Tiel. — Een nieuw voorschrift nopens het
hoefbeslag. — 13^e jaarvergadering der Ver. t. vered. v. h. ambacht. —
Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen. — Advertentiën.

1911—1912.

De zestiende jaargang van „De Hoefsmid” behoort thans weer tot de geschiedenis. Gaarne zouden wij, een terugblik werpende op deze zestien jaar, willen verklaren: de ontwikkeling van het hoefsmidsvak is thans in Nederland op een zoodanig standpunt gekomen, dat de uitoefening overal op een zaakkundige wijze geschiedt. De vooruitgang in het hoefsmidsbedrijf gaat evenwel langzaam, hoewel het een gelukkig feit is, dat in de laatste jaren deze vooruitgang het duidelijkst valt te constateeren.

Het zijn vooral de werkplaats-opleidingsinrichtingen te Amersfoort, Groningen, Tiel en Utrecht, w. o. Amersfoort in zake militaire hoefsmiden en Groningen voor burgerhoefsmiden op den voorgrond treedt, benevens de cursussen in hoefbeslag, in het meerendeel der provinciën gehouden, die tot verheffing en verbetering van het hoefsmidsbedrijf leiden.

Zij, die een „hoefsmidsschool” hebben bezocht of een cursus gevolgd, zullen het groote nut daarvan niet ontkennen, integendeel getuigen, dat de daarbij opgedane kennis en ervaring machtige factoren zijn om tot een ruimer inzicht van het hoefsmidsvak te geraken.

De trage vooruitgang in het hoefsmidsvak vindt hoofdzakelijk zijn oorzaak in den geringen finantieelen steun, dien het ondervindt van de zijde der paardenfokkers-landbouwers.

De fokker moet het als voordeelig leeren beschouwen den paardevoet nimmer te veronachtzamen. Hij moet het inzien, dat de waarde van zijn paard gedeeltelijk wordt bepaald door de kwaliteit der voeten en door den stand der beenen en dat beide door een kundig besnijden en beslaan in hun voordeel kunnen veranderen, wanneer zij van nature niet geheel normaal zijn, maar in veel sterkere mate kan de verwaarloosde voet de oorspronkelijke oorzaak zijn van een minder correcten stand, die op zijn beurt de handelswaarde enorm kan verminderen.

Gelukkig is echter de miskenning van het hoefsmidsvak niet zoo groot meer als vroeger; vooral in de steden weet men welk een groot belang er behartigd wordt, wanneer de paardevoet degelijk wordt onderhouden. Vraag het den stalhouder en den sleeper in de groote steden en zij zullen u vertellen van de bijzondere bekwaamheden van *hun* hoefsmid en de puike kwaliteit van *zijn* materiaal. Men ziet bij hen geen paarden met halve ijzers, verwaarloosde voeten, enz. enz. omdat zij beseffen, dat hun eigen netto verdiensten grootendeels worden bepaald door de gebruikswaarde hunner paarden. Deze bruikbaarheid is hoofdzakelijk afhankelijk van den paardevoet, het fundament waarop het geheele gebouw rust.

Ingrijpende uitvindingen op het gebied van het hoefsmidsbedrijf kwamen in 1911 niet voor; alleen voor het ren- en draversbeslag wordt er telkens getracht de ijzers nog lichter te maken, waardoor zij echter tegelijk in stevigheid en duurzaamheid verliezen.

Cursussen in theoretisch en praktisch hoefbeslag werden gehouden:

1°. te *Amersfoort* werd aan de Militaire hoefsmidschool het Rijksdiploma als hoefsmid behaald door 8 Burgerhoefsmeden en door 20 miliciens-hoefsmeden.

(De benaming Rijksdiploma lijkt ons niet juist of aanbevelenswaardig, aangezien het examen niet wordt afgenomen door of onder toezicht van een Rijks-commissie).

2°. te *Groningen* aan de Inrichting voor Hoefbeslag waardoor 12 diploma's werden uitgereikt. De 5 maandelijksche cursussen werden met belangstelling gevolgd. De opengevallen plaatsen werden direct weer aangevuld.

3°. te *Tiel* aan de Hoefsmidsschool werden 5 diploma's uitgereikt.

4°. te *Utrecht* werd door 2 hoefsmidsleerlingen met goed gevolg een cursus gevolgd van 1 Febr. — 31 Juli '11 aan 's Rijks Veeartsenijschool.

5°. te *Venraai* en *Sittard* werd na afloop van de 2-jarige cursussen vanwege den Limburgschen Landbouwbond gehouden, door 33 cursianen aan het eindexamen deelgenomen, waarvan 29 het diploma konden behalen, waarvan 3 met lof.

6°. te *Arnhem*, waar aan het eindexamen van den 2-jarigen cursus vanwege de Afd. Arnhem e. O. der G. O. M. v. Landbouw 13 leerlingen deelnamen die allen slaagden.

7°. te *Hoorn* werd door 15 candidaten deelgenomen aan het overgangsexamen aan den cursus in hoefbeslag, waarvan 13 slaagden, terwijl na beëindiging van den cursus aan 13 leerlingen het diploma werd uitgereikt.

8°. te 's *Gravenhage* werd door 13 smeden der Prov. Z.-Holland deelgenomen aan den cursus voor hoefbeslag door de afd. 's-Gravenhage v/d. Holl. M. v. Landbouw gehouden.

Het examen werd door allen met gunstig resultaat afgelegd en het diploma der Maatschappij aan hen uitgereikt.

9°. te *Enschede* werd door 11 leerlingen deelgenomen aan het eindexamen van den hoefbeslagcursus gehouden, door de Overijsselsche Landbouwmaatschappij, waarvan 9 het diploma als hoefsmid behaalden.

10°. te *Brielle* werd de 2-jarige cursus vanwege de afd. Voorne van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw gevolgd door 9 leerlingen, die alle op het examen blijken gaven goed onderlegd te zijn en een diploma verwierven.

11°. te *Haarlem* werd door 8 leerlingen den wintercursus 1910/11 gevolgd vanwege de Afd. Haarlem en O. van de Holl. Maatschij. van Landbouw; alle candidaten behaalden het diploma.

12°. te *Hulst*, *Middelburg* en *Oostburg* werden respectievelijk aan 7, 4 en 6 leerlingen diploma's als hoefsmid uitgereikt na het volgen van den 2-jarigen cursus in hoefbeslag.

13°. te *Heerenveen* werden bij het eindigen van den hoefsmidseursus vanwege het Friesch P. St. 6 diploma's uitgereikt.

Uit bovenstaand jaaroverzicht blijkt dus dat in 1911 werden uitgereikt 136 diploma's en 28 „rijksdiploma's”.

Nieuwe cursussen werden nog opgericht te Franeker en te Gorinchem.

* * *

De uitslag van het *examen voor aanstaande onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht*, dat op 27 en 28 Januari plaats vond, was dat van den eersten cursus, welke door 8 hoefsmeden werd gevolgd, aan 7 het diploma kon worden uitgereikt. Aangezien het examen onder toezicht van een Rijkscommissie werd afgelegd, zou men hier met meer recht van een Rijksdiploma kunnen spreken. Voor den 2^{en} cursus hadden zich 19 smeden aangemeld, waarvan 8 werden toegelaten.

Wij hopen dat de onderwijzers in hoefbeslag zich veel moeite zullen getroosten om door hun werk en onderwijs de waarde van het hoefsmidsvak te doen gevoelen aan allen die er direct of indirect belang bij hebben.

* * *

De overplaatsing van „De Hoefsmid” van Groningen naar Den Haag heeft geen nadeeligen invloed uitgeoefend op de belangstelling in het maandblad. Gaarne brengen wij daarvoor dank aan de medewerkers, die door hun bijdragen deze belangstelling hebben opgewekt.

Tenslotte zij aan allen, die het hoefsmidsvak een warm hart toedragen, een gelukkig jaar 1912 toegewenst en bevelen wij „De Hoefsmid” voor den loopenden jaargang in hun belangstelling en medewerking aan. Red.

DE HOEFSMIDSSCHOOL TE TIEL.

Den 3^{den} Januari jl. werd onder toezicht van de hoefbeslagcommissie der Geld.-Overrijs. Maatschappij van Landbouw, door het onderwijzend personeel der school, het examen afgenomen van de 4 leerlingen, die deel hadden genomen aan den 2^{den} halfjaarlijkschen cursus 1911. De practische werkzaamheden bestonden voor elken candidaat in het beslaan van 2 voor- of achterhoeven, door het lot aangewezen, en het bekappen van een dooden voet en pasklaar maken van een gesloten ijzer; het theoretisch examen werd vastgesteld op $\frac{1}{4}$ uur per leerling. De uitslag was gunstig, alle candidaten slaagden; zij bleken in alle opzichten goed onderlegd te zijn, en leverden het bewijs voor de degelijkheid van het onderwijs aan deze inrichting.

De namen der gediplomeerden zijn, naar orde van kunde: G. L u i j t e n te Gorinchem, C. Brouwer te Alphen, D. W. Wassink te Winterswijk, J. B r e n k m a n te Lienden.

Hoewel een 4-tal goed geschoolde vakmannen, gevormd in een cursus van 6 maanden, zonder twijfel reden tot tevredenheid geeft, blijft het toch zeer jammer dat de school niet beter wordt bezocht. Zulks zou aan het onderwijs ten goede komen, gunstig werken op de onderwijzers en op de leerlingen zelve; immers in de werkplaats moet een druk en opgewekt leven heerschen. We kunnen best begrijpen dat een smidsknecht zich tevreden moet stellen met eene opleiding aan een der gewone cursussen voor hoefbeslag; voor hem kunnen de kosten te hoog zijn om zonder hulp de school te bezoeken, en 't schikt hem ook niet om daar een half jaar te verblijven. Voor zoons

van smeden-patroons evenwel, en voor allen die het vooruitzicht hebben om eenmaal aan het hoofd van een smidsbedrijf te staan, is het van groot belang, willen zij als vakman het gezag hoog houden, om die betere opleiding deelachtig te worden; de meerdere kosten zijn dat wel waard. Dat het onderwijs aan een dergelijke inrichting, speciaal daarvoor tot stand gebracht, beter kan zijn, meer volmaakt dan zulks aan een gewonen cursus kan worden gegeven, ligt voor de hand; localiteit en leermateriaal zijn daar ruimer aanwezig. Zulks moet worden geapprecieerd, niet 't minst van de zijde der vakmannen, en dit in hun eigen belang en dat hunner zoons, al ware het alleen uit het oogpunt van hun standpunt in de toekomst. Het klinkt immers goed als hij kan zeggen: „aan die school heb ik m'n diploma gehaald”.

Op den dag van voorgenoomd examen waren voor den volgenden cursus, Januari—Juni 1912 ingeschreven 2, zegge twee leerlingen; 't gaat er dus niet op vooruit. Waaraan zulks moet worden toegeschreven? Misschien doet de plaats waar de school is gevestigd er iets aan toe, in verband met ligging, communicatiemiddelen enz.; een paardenstreek, zooals ter plaatse, heeft anders veel voor. Een andere reden met meer waarschijnlijkheid kan gelegen zijn in de omstandigheid dat het voor velen een groot bezwaar schijnt te zijn, om gedurende 6 maanden voortdurend afwezig te zijn van huis op werkdagen, terwijl in 't eigen bedrijf hulp zeer noodig is. Nu, als we hiermede den spijker op den kop mochten slaan, dan zou goede raad kunnen worden verschaft door eene wijziging aan te brengen in het leerprogramma der school. De deelnemers aan denzelfden cursus zouden b. v. 3 à 4 dagen per week aan de inrichting kunnen werkzaam zijn, om dan de overige dagen in vader's bedrijf te zijn. Zoodanig geregeld zou stellig minder stoornis in het laatstgenoemde worden gebracht. Op deze wijze zou het mogelijk zijn dat een 2-tal cursussen naast elkander werden gehouden, die misschien van eenigszins langeren duur dan thans zouden moeten zijn.

Om de ware reden te kennen van het slechte bezoek der school zou het zeer gewenscht zijn dat de vakmannen zelve uit hun zwiigende rust te voorschijn traden, en hunne wenschen kenbaar maakten; dan twijfelen wij er geenszins aan dat ze gaarne tegemoet zouden worden getreden, en het geneesmiddel zou worden gevonden om de school te doen bloeien.

Mogen deze korte regelen daarom de vaders van leergierige smidszoons aansporen om voor dezen den besten weg te vinden tot een ruimer bezoek der hoefsmidschool; we willen daartoe gaarne met hen medewerken.

M.

EEN NIEUW VOORSCHRIFT NOPENS HET HOEFBESLAG.

„In De Hoefsmid, jaargang 1897, blz. 175 schreef ik” — zoo zegt de Kapitein-paardenarts Frederikse in dit maandblad 1902 (blz. 115) — „oude wetten en voorschriften worden door nieuwe vervangen, die op hunne beurt — daaraan bestaat geen twijfel — weer plaats zullen moeten maken”.

De veronderstelling is thans bewaarheid. In het Reçuil Militair komt een besluit van den Minister van Oorlog voor, waarbij het „Voorschrift nopens het hoefbeslag” wordt gewijzigd. Wij zullen hiervan thans een paar

punten aanstippen en bij eventueele plaatsruimte in de Februari-aflevering geheel weergeven.

Er is thans o. a. bepaald, dat de dikte van het ijzer niet meer mag bedragen dan 14 mM., behalve bij de bereden Artillerie 16 mM., — dat de afstand der toonnagelgaten $1\frac{1}{2} \times$ de breedte van het ijzer moet bedragen, — dat de lip een afgeronden vorm heeft en aan de basis zoo breed is als de breedte van het ijzer bedraagt.

Bij de „bewerking van den hoof” wordt gezegd: Nadat het besnijden van den hoof is geschied, worden de uitwendige scherpe kanten van den draagrand met vijl of rasp weggenomen, bij een spitse hoof meer, bij een stompe minder en de draagvlakte aan den hoof effen gemaakt, zoodat elke ongelijkheid van den rand of der draagvlakte zorgvuldig wordt weggenomen.

13^e JAARVERGADERING DER VEREENIGING TER VEREDELING VAN HET AMBACHT,

gehouden te Amsterdam Vrijdag 29 December.

De Voorzitter, D^r. H. F. R. H u b r e c h t, opende op gebruikelijke wijze waarna de Secretaris, de heer J o h. S c h m i d t, de notulen der vorige vergadering en daarna het jaarverslag voorlas, waaruit bleek dat de Vereeniging thans 210 persoonlijke leden en 30 vereenigingen als lid telt; 10 nieuwe leden traden toe, terwijl 12 leden bedankten. De rijkssubsidie werd van f 4000 op 6000 gebracht, ofschoon den Minister om f 8000 was gevraagd. Ook de Maatschappij van Nijverheid bracht hare subsidie van f 100 op f 250, zoodat de vereeniging hierdoor in staat is gesteld de examens op den ouden voet door te zetten. Deze waren namelijk in het laatste jaar beperkt tot die personen, welke in 1910 wel slaagden voor de praktijk, doch niet voor de theorie. Verder bleek uit het verslag van den penningmeester dat de uitgaven f 5423,57⁵ bedroegen, zoodat er een nadeelig saldo van f 373,43⁵ was.

Bij de verkiezing der twee aftredende leden van het bestuur, werd alleen de Secretaris herkozen, doordat de heer v. Harderwijk als penningmeester bedankte. In diens plaats werd de heer d e l C o e k gekozen.

De Voorzitter bracht speciaal zijn dank aan den heer v a n H a r d e r w i j k, niet alleen voor het werk wat hij als penningmeester heeft verricht, doch voornamelijk voor den zeer omvangrijken arbeid, welke hij als lid van den uitvoerenden raad tot stand bracht.

Dit jaar heeft voor de eerste maal een examen voor onderwijzer in de praktijk voor het ambachtsonderwijs plaats gehad, omtrent welk examen reeds geruimen tijd met den Bond v. Directeuren van Ambachtsscholen overleg was gepleegd en overeenstemming omtrent de inrichting verkregen; alleen zij, welke den graad van meester en gezet hadden behaald, mochten aan dit examen deelnemen, zoodat de vereeniging hiermede bereikt, dat ook de plaatsen als onderwijzer op de ambachtsscholen door geëxamineerde personen zal worden bezet. Na een geanimeerde bespreking sloot de Voorzitter omstreeks 3 uur de vergadering.

F. J. M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling K. M a r i n g van Zeerijp is 30 Dec. vertrokken en is hem een getuigschrift verstrekt (als „zeer goed” in de theorie en „goed” in de practijk) den cursus gevolgd te hebben. — Zijn plaats is 2 Januari ingenomen door den leerling N. S t e r e n b e r g van Godlinze.

Mede houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen: R. v. d. Laan te Loppersum (waarschijnlijk vertrekt deze heden Zaterdag 13 Januari), K. Snakenberg van Kolham, H. Hilbrants van Eelde, C. Holt van Norg en D. Schothorst van Noordbroek.

— **Friesland.** Ter gelegenheid van de Tentoonstelling van het 60-jarig bestaan van de Fr. M. v. Landb. in 1912, zal een wedstrijd in hoefbeslag van gedipl. hoefsmeden, die in de Prov. Friesland hun bedrijf uitoefenen, worden gehouden.

— **Beschadiging van wegen door scherp beslag.** De Algemeene Nederlandsche Wielrijdersbond is bezig een commissie van deskundigen te benoemen om rapport uit te brengen en maatregelen te beramen op welke wijze het beste een einde is te maken aan het beschadigen van nieuwe wegen en bij opdooi door het scherpe beslag der paarden. De wegencommissie van den Bond voert aan dat het bezigen van kalkoenen niet zoo noodzakelijk schijnt, daar ze bij de legerpaarden hier te lande ook niet worden aangewend, — stemt verder toe dat kalkoenen op gladde, harde wegen niet schadelijk inwerken, maar daarentegen zeer nadeelig zijn wanneer de wegen door dooi zacht zijn geworden.

(Wij willen het rapport eener zoodanige commissie van deskundigen niet vooruitloopen en kunnen ons best voorstellen, dat de Bondsleden het beschadigen van wegen evengoed met leede oogen zullen aanzien als liefhebbers van schaatsenrijden wanneer sleep- of stoombooten „een-nachts”-ijs verbrokkelen, maar willen alleen opmerken, dat met het noemen der legerpaarden slechts een kleine groep van den paardenstapel wordt aangeduid en deze bij uitrukken tijdens gladheid ook van scherp worden voorzien.
R e d.)

— **De winter** is tot nu toe even zacht als het voorgaande jaar. De nadeelen voor den hoefsmid doen zich thans sterker gevoelen dan in 1910/11. De reden hiervan is gelegen in het feit dat het voorgaande jaar de paardenhouders naar gewoonte een zeker percentage op winterbeslag plaatsten doch nu een afwachtende houding hebben aangenomen. In het Zuiden en Westen van ons land is het slechts één morgen glad geweest, terwijl in het Noorden zelfs schaats is gereden.

— Het **examen voor onderwijzer in practisch hoefbeslag** zal 24 Januari n. m. 1 uur te **Utrecht** aanvangen en 26 Januari 's middags eindigen. Aan dit examen zullen zich de 8 leerlingen van den tweeden cursus a/d. Rijksveeartsenijschool onderwerpen.

PERSOVERZICHT.

De Januari-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat:

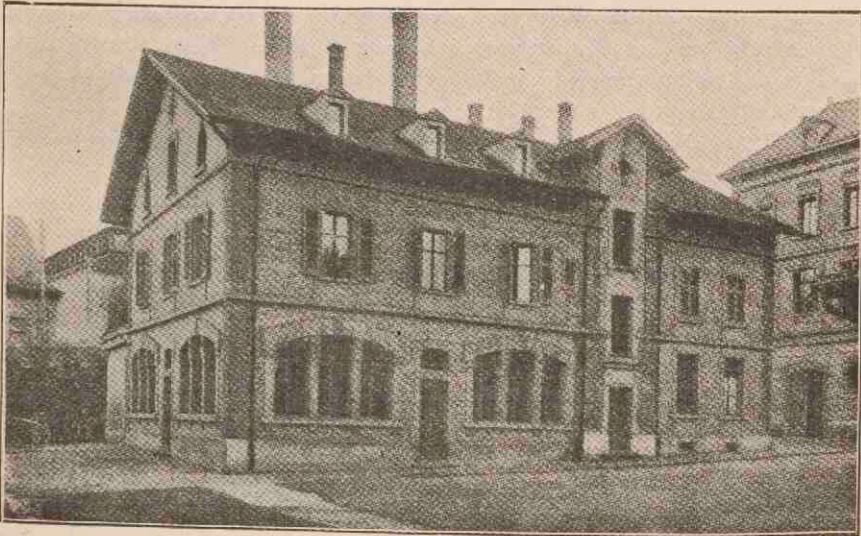
1°. De leersmederij in het kanton Bern (Zwitserland), door Prof. Dr. F. Schwendmann, directeur der inrichting.

De in 1806 te Bern in het leven geroepen Veeartsenijschool bevatte ook een hoefsmederij met 2 vuren. De inrichting bleef echter onbenut en de ruimte werd voor een keuken gebezigd.

Twee jaar later werd een overzicht omtrent een en ander opgesteld, waarin o. m. voorkwam:

„De werkelijk voorhanden hoefsmederij werd terecht gebouwd en met een blaasbalg, een aambeeld, een hoorn (?) en een bankschroef voorzien. Er werden echter geen verdere maatregelen getroffen met het oog op het onderwijs in de hoefkunde, zoodat de inwerking-treding der inrichting pas kan geschieden nadat daaromtrent een beslissing door de curatoren van de academie is genomen.”

De smederij schijnt echter nooit in gebruik genomen te zijn. In 1819 werd een smederij in de stad met het oog op het noodige onderwijs in gebruik genomen en van de benooodigde gereedschappen voorzien. Als onderwijzer in hoefbeslag werd aangesteld de hoefsmid Abraham Favre uit Münchenwijler, nadat hij ten overstaan van de commissie voor de paardenfokkerij bewijzen van zijn bekwaamheid had gegeven. Het toezicht op de smederij en op het onderwijs in hoefbeslag werd opgedragen aan de twee leeraren der Veeartsenijschool.

Tot deze inrichting van hoefbeslag werden 2 à 3 smeden toegelaten; ten einde een cursus van 3 maanden te volgen. Aan het einde hiervan werd een examen afgenomen. In verband met de getoonde kundigheden werd

een diploma 1e, 2e of 3e klasse uitgereikt. Een diploma 1e klasse kon bij een zeer uitmuntend candidaat gepaard gaan met een premie van 2 ducaten. De examens werden door de commissie voor de paardenfokkerij, die intusschen ook de leiding der inrichting voor hoefbeslag had verkregen, afgenomen.

In 1826 werd de Veeartsenijsschool verplaatst. De bijbehorende hoefsmederij telde 2 vuren, een noodstal en stalruimte. Een verdieping boven de smederij diende als woning voor den hoefsmid.

De cursussen werden met een maand verlengd. In plaats van den in 1826 gestorven meester-hoefsmid Favre, kwam de smid Bücher uit Wohlen, terwijl de leiding van de smederij overging aan den leeraar der Veeartsenijsschool Prof. Mathias Anker, de schrijver van het standaardwerk „De hoefziekten der paarden en runderen.”

Onder de leiding van Anker kwam de inrichting tot verdere ontwikkeling. Overtuigd van het nut der inrichting, richtte de commissie voor de paardenfokkerij reeds in 1827 een verzoek tot de curatoren, teneinde een besluit uit te lokken dat de uitoefening van het hoefsmidsvak alleen vrij stond voor hen, die met goed gevolg een cursus hadden volbracht aan de inrichting voor hoefbeslag te Bern.

Een wettelijke regeling werd echter nog niet verkregen. Het publiek schonk evenwel aan de gediplomeerden meer vertrouwen dan aan de niet-gediplomeerden.

In 1843 verliet Bücher de inrichting en vestigde zich in de stad, een groot deel der klanten van de smederij medenemende. Zijn opvolger, de meester-hoefsmid Racine, vond dientengevolge geen voldoende inkomen en beklaagde zich ook spoedig over Prof. Anker, met de bedoeling een zelfstandige positie te verkrijgen. Dit gelukte echter niet en in 1850 pleegde hij zelfmoord. In dit jaar ging de Directie van de inrichting van Prof. Anker over op het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, terwijl Anker slechts de leiding van den cursus en het onderwijs in theoretisch hoefbeslag behield. Racine werd opgevolgd door den meester-smid Bauer.

Om dezen tijd werd het hoefsmidsvak voor het eerst eenigszins wettelijk geregeld ingevolge de Wet op het ambachtswezen van 7 November 1849.

Na den dood van Anker in 1863 werd de leiding der inrichting opgedragen aan Prof. Rychner, die in 1869 werd opgevolgd door Prof. Pütz. Later kwamen nog Prof. von Niederhäusern en Prof. Berdez, terwijl van 1885 tot 1903 Prof. Dr. Hess directeur der inrichting was en zich veel moeite gaf voor het verkrijgen van een goede verzameling hoefbeslag, ten dienste van het onderwijs.

De meester-smid Bauer werd in 1873 als onderwijzer in practisch hoefbeslag opgevolgd door Friedr. Eichenberger, die tot 1 Oct. 1910 met goed gevolg als zoodanig werkzaam bleef. Zijn opvolger is de gewezen onderwijzer aan den militairen hoefsmidscursus, tevens hoefsmid aan het Cavalerie-remontedepôt te Land, Oskar Rüedi.

In de 70er en in het begin van de 80er jaren duurde de cursus 3 maand. Het onderwijs werd ieder week slechts 2 maal gegeven. De deelnemers van den cursus waren in den tusschentijd bij onderwijzers in de stad of in de omgeving of volgden anders het onderwijs in hun eigen woonplaats. Ge-

durende 1885/86 vond er een reorganisatie van de cursussen plaats, waarna ieder dag degelijk onderwijs werd gegeven en de duur van den cursus beperkt tot 4 weken. In het begin van de 90er jaren werd de cursus op 5 weken gebracht, terwijl het hoefsmidsambacht in het kanton Bern nog heden ten dage is geregeld naar de „verordening op de uitoefening van het hoefbeslag en de opleiding der hoefsmeden van 2 October 1889”.

(Een nieuwe verordening, die o.a. eene verlenging van den cursus in het oog heeft, is thans echter in voorbereiding).

De dringend noodzakelijk geworden veranderingen aan de Veeartsenijschool, waarvoor de noodige gelden ter beschikking werden gesteld, brachten gelijktijdig een kleine f 49000 beschikbaar voor den bouw eener behoorlijke hoefsmederij, die in roode baksteen werd opgetrokken, volgens de plannen en onder leiding van den architect O. Lutsdorf te Bern. De smidswerkplaats bezit beneden een oppervlakte van 160 M² en is 4.60 hoog. In de goed verlichte ruimte met 12 groote vensters bevinden zich 4 haarden, elk met 2 vuren. De van onderen werkende blaasbalgen worden voor alle vuren in werking gebracht door 2 electro-motoren, die bovendien ook twee ventilatoren in beweging kunnen brengen. De beide van de luchtververschers uitgaande hoofdbuizen, waarvan vertakkingen afgaan naar de afzonderlijke vuren, zijn van een kraan voorzien, zoodat de blaasbalg van elk vuur naar believen kan worden geregeld. De haarden zijn in een ijzeren raam gebouwd; de rook wordt door 2 groote schoorsteenen op voortreffelijke wijze afgevoerd. 10 aambeelden, waarvan 8 groote met gegoten blokken en 2 verplaatsbare kleinere, alsmede 3 werkbanken aan de zijwanden met 8 bankschroeven en evenveel schuifladen, een groote ijzeren schaar, een boormachine, 2 snijmachines met windas, 2 electrisch gedreven amaril-schijven (voor het polijsten), een slijpsteen en een groote waterbak, vormen de inventaris van de ruime werkplaats. Direct hieraan grenzende bevindt zich een groot waschlokaal met kastjes, die afgesloten kunnen worden, voor de leerlingen. Daarnaast is een magazijn voor hoefijzers en nagels.

Twee doorgangen, breed 2.20 en hoog 4 M., leiden van de werkplaats naar de onmiddellijk hieraan grenzende beslagplaats, die ruim 75 M² oppervlakte heeft en 4.60 M. hoogte. Zij is van alle zijden afgesloten en biedt plaats aan 14 paarden. Het licht kan toetreden door 5 vensters en 2 flink groote bovenlichten. Twee breede en hooge schuifdeuren, in den zijwand aangebracht, geven verbinding met een open terrein van de Veeartsenijschool.

Een inrichting voor weerspannige paarden, een bank voor gereedschappen, een aambeeld voor het verzetten van het ijzer en twee noodstanden, vormen de inventaris van deze beslagplaats.

Verder worden gelijkvloers nog aangetroffen een kamer voor den onderwijzer in practisch hoefbeslag, twee werkkamers en een magazijn. Hieronder zijn 3 kelders, een waschgelegenheid en een bergplaats voor kolen.

De eerste verdieping wordt ingenomen door de prettige woning van den meergenoemden onderwijzer, met groot over de beslagplaats heenlopend terras en overigens door een groot leslokaal van 56 M² oppervlakte en 3¹/₂ M. hoogte, benevens een kamer voor leermiddelen.

De zolderruimte wordt benut voor de leerlingen en is verdeeld in 2 slaap-

plaatsen, elk 10 bedden tellende, een flinke waschplaats en 20 kasten zijn eveneens te hunner beschikking aanwezig.

Het flinke gebouw past goed bij de overige en beantwoordt op bevredigende wijze aan billijke eischen.

* * *

2°. *Een nieuw renet voor het besnijden der klauwen.* Aan dit artikel zijn een paar afbeeldingen toegevoegd, waaruit duidelijk blijkt, dat de renet aan het einde meer gebogen is dan de gewone, en het haakvormige gedeelte is bovendien breeder en forscher.

3°. *Ingekomen boekwerken.*

4°. *Personalieën.*

5°. *Korte Mededeelingen.* Hieronder komen enkele voor, die wij in het kort even willen weergeven:

a. *Herhalingscursus voor gediplomeerde hoefsmeden.* De Landbouwkamer voor de provincie Hannover heeft een zoodanigen cursus gehouden van 28 November tot 2 December j.l., waaraan hoefsmeden uit alle deelen der provincie Hannover hebben deelgenomen. Ieder dag werd op theoretisch gebied een voordracht gehouden, terwijl de overige tijd van den dag zooveel mogelijk werd benut tot 's avonds 6 uur aan praktische oefeningen, waarbij tevens besprekingen werden gehouden over hoefijzers door de deelnemers gemaakt en over paarden die tot beslaan werden aangeboden.

b. *IJzer dat niet roest.* De scheikundigen zijn het nog lang niet eens, waardoor de dagelijks voorkomende roestvorming bij het ijzer optreedt. Twee Engelschen, Lambert en Thomson, hebben nu proeven verricht met ijzer dat niet roest. Zij hebben scheikundig zuiver ijzer gebruikt en dit in verbinding gebracht met scheikundig zuiver water en scheikundig zuivere zuurstof, met het resultaat dat het ijzer geheel vrij van roest bleef. Werd echter ijzer genomen, dat met andere stoffen was verontreinigd, dan trad onder aanraking met zuurstof en water onmiddellijk roestvorming op. Uit het vorenstaande blijkt derhalve dat bij de vorming van ijzerroest de verontreiniging een onmisbare schakel is.

c. *Het Apex-hoefijzer,* zoo genoemd naar de Apex-hoefijzermaatschappij te Albion, Staat Michigan, is een Amerikaansche nieuweheid die gunstig zou werken bij steengal, klemhoef enz. Het ijzer lijkt veel op een straalbalkijzer, met dit verschil, dat de balk niet aan de uiteinden der ijzertakken is bevestigd, doch naar voren beiderzijds tusschen het toonnagelgat en eerste zij-nagelgat. De uitvinding wordt slechts geschiedkundige waarde toegeschreven en derhalve van geen practische beteekenis.

d. *Asphalt met leerafval.* Te Handsworth in Engeland heeft men proeven genomen om leerafval te bezigen bij den aanleg van straten. Het leerafval werd fijn gemalen, met teer vermengd en ten slotte met kiezel en fijne stukken steen, doch het weerstandsvermogen van het mengsel is voor gewone straten niet groot genoeg. Het kan zich mogelijk leenen voor voetpaden of in parken, terwijl het straatruoer er door vermindert en het tevens stofvrij zou zijn.

e. *Het belang van de Deutsche industrie bij Marokko.* De „Dresdner Anzeiger” heeft een uitvoerig artikel over dit onderwerp gegeven en er

hierin de aandacht op gevestigd, dat Duitschland voortdurende vermeerdering aanwijst in de ijzerproductie, maar tevens ook voortdurend een hooger percentage ijzererts uit het buitenland invoert. In 1880 bedroeg de hoeveelheid van het ijzer, dat geproduceerd werd uit buitenlandsch ijzererts 9% van het totaal; in 1890 14%; in 1900 21% en thans ongeveer 30%.

Een tweede punt van beteekenis is, dat het buitenlandsche ijzererts hooger gehalte aan ijzer bevat dan het Deutsche, resp. 50 à 60 en 30 à 35%.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

WAARUIT ONTSTAAT HET SCHEUREN BIJ HET HARDEN?

Iedere staalsoort bezit inwendig onregelmatigheden, die door de fabricatie van het materiaal en zijne verdere bewerking ontstaan. Deze berusten op het feit, dat ijzer en staal bij verwarming uitzetten, en bij afkoeling weder krimpen. Deze uitzetting en inkrumping van het materiaal worden door de temperatuursverandering, welke de fabricatie en andere bewerking medebrengen, ongelijkmatig beïnvloed, zoodat staal en ijzer steeds meer of minder spanning in hun structuur behouden. Hoe grootter nu deze spanning is, zooveel te meer gevaar bestaat er voor scheuren. Een gelijkmatige verwarming van het geheele stuk veroorzaakt geen nieuwe spanning, integendeel, zij neutraliseert deze geheel. Dit is nimmer uit het oog te verliezen, en zoodoende zal men er steeds op bedacht zijn een gelijkmatige verwarming en afkoeling te bewerken.

Verwarming: Uit bovengenoemde beschouwing blijkt het reeds, dat de verhitting van het materiaal zoo gelijkmatig mogelijk moet zijn, zoodat het werkstuk in al zijn deelen, in zijn geheele structuur, gelijkmatig verwarmd wordt. Dit kan alleen dan goed geschieden, wanneer het voorwerp langzaam voorgewarmd wordt, eer het aan het eigenlijke vuur wordt blootgesteld. Daar hierbij de buitenste vlakten het eerst verwarmd worden, zullen deze ook het eerst uitzetten, in ieder geval veel eerder dan de binnenste deelen, welke eerst later denzelfden warmtegraad aannemen.

Uit deze uiterst snelle verhitting van buiten tegenover de langzame verwarming van binnen, uit dit warmteverschil in één lichaam, ontstaan de spanningen, welke later, wanneer ze grootere afmetingen aannemen, tot scheuren leiden. Deze ongelijkmatige verwarming wordt door een practisch voorwarmen van het werkstuk eenigszins geregeld. Een te groot temperatuurverschil in één lichaam, is in ieder geval bij de verwarming te vermijden. Het werkstuk mag verder niet eerder in het water gestoken worden voor en aler het door en door, alzoo tot in de kern, gelijkmatig verhit is. Ongelijkmatig verwarmde plaatsen in het staal kunnen, buiten het gevaar voor scheuren, ook ongelijkmatig harde gedeelten veroorzaken. Bijzonder bij masieve stukken is hierop te letten. Op grond hiervan worden de gesmede voorwerpen voor de eigenlijke verwarming, vóór de harding langzaam, onder luchtafsluiting, gelijkmatig verhit, om ze daarna even langzaam en gelijkmatig te laten afkoelen. Dit zoogenaamde uitgloeïngsproces neutraliseert alle spanning.

Bij verschillende voorwerpen, met scherpe hoeken, punten, tanden en der-

gelijke, is dat uitgloeien bijzonder aan te bevelen en vooral dan wanneer het werkstuk ten dienste zijner fabricatie zeer dikwijls verwarmd is geweest, want hoe meer een stuk besmeed wordt, en dit geschiedt niet altijd even gelijkmatig, in des te grooter mate zullen de spanningen optreden.

Afkoeling. Voor de bereiking eener hooge hardtegraad is, zooals bekend een snel afkoelen noodzakelijk. Terwijl bij de verwarming het stuk gelegenheid moet worden gegeven zich gelijkmatig van af de buitenzijde tot het hart te verwarmen, zoo vordert het harden een eveneens gelijkmatige en volledige afkoeling van binnen. Ook hier worden echter de buitenvlakken het eerst door de afkoelende werking van het hardende water aangegrepen, waarbij de binnenste deelen niet geraakt worden. Het werkstuk zal daarom zoolang in het koelbad blijven, totdat het geheel, tot op zijn kern, volmaakt is afgekoeld. Het beste bereikt men dit, doordat men het voorwerp, nadat het eenige malen in de vloeistof is heen en weer bewogen, tot verdere afkoeling daarin laat liggen. Dit laatste begunstigt vooral een gelijkmatig afkoelen, en een normaliseering der innerlijke structuur. Het te spoedig uit het water nemen, en koud worden in de lucht, houdt de warmte te lang binnen opgesloten en bemoeilijkt het verdwijnen der spanningen, hetgeen een scheuren ten gevolge kan hebben.

Zijn de te harden voorwerpen niet verder bewerkt, en vertoonen zich bij het later harden, niettegenstaande gelijkmatige verwarming en gelijkmatige afkoeling, nochtans scheuren, dan is dit beslist een gebrek dat reeds in het staal aanwezig was, d. w. z. bij het hoogovenprodukt. Dit kan b. v. b. zijn oorzaak vinden doordat het staal te koud gewalst is; het gaat b. v. b. in ééne hitting door meerdere walzen, zoodat ten laatste de oppervlakte koud wordt, hetgeen ook somwijlen geschiedt om een glimmende oppervlakte te verkrijgen. De ongelijkmatige hittegraad in het materiaal veroorzaakt dan deze spanningen. Hierbij kan men zich alleen door uitgloeien eenig succes verschaffen, hetgeen echter niet altijd even volmaakt is.

In ieder geval is een gelijkmatig verwarmen en afkoelen noodzakelijk, om eventueel scheuren te voorkomen. Wordt dit zorgvuldig uitgevoerd, en het werkstuk bij goede roodhitte in water van 20° C afgekoeld, dan zal in de meeste gevallen het harden goed uitvallen. Ook hierbij geldt als regel „goede zaken hebben tijd noodig”, en wie zich bij het harden den noodigen tijd niet geeft, zal nimmer zeker van zijn succes kunnen zijn. M.

A D V E R T E N T I Ë N .

De Directeur-Generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari a.s. op nader te bepalen dagen, aan 's **Rijks Veeartsenijschool te Utrecht**, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het toelatingsexamen tot den **cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag**.

Zij, die tot dit examen wenschen te worden toegelaten, moeten den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich **vóór 20 Januari a.s.** met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot den directeur van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, onder overlegging van geboorteacte, diploma's (als van ambachtsschool, hoefsmidschool of hoefbeslagecursus), het bewijs van met vrucht de lagere school te hebben afgehoopen en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

's-Gravenhage, 7 December 1911.

De Directeur-Generaal voornoemd:

P. VAN HOEK.

Een Smidsknecht gevraagd,

tegen **Februari**, door B. RESINK, gedipl. hoefsmid, *Doctinchem.*

Er bieden zich aan tegen **Maart**

2 gediplomeerde Hoefsmeden,

P. G., en goed bekend met boerenwerk, v. g. g. v. en vrij van dienstplicht.

Br. lett. **B**, J. C. VAN MIL, Boekhandel, *Lienden.*

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

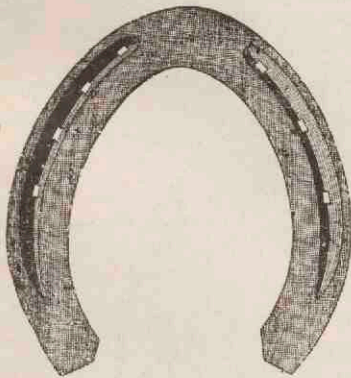
Prijsopgave op aanvraag.

Voor *HH. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,

die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. :- :- :- :- :- Vlugge levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

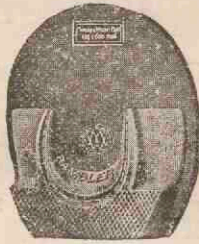
voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

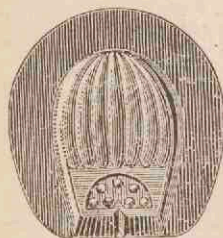
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchoue,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchoue
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradij in 11 maten van 4½ tot 6½
Eng. dm., uiterste breedte buitenkant
ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradij.

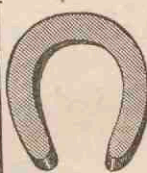

Strijkringen
met riempje.

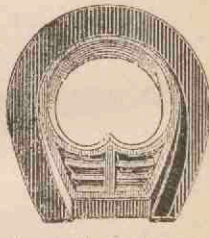
Gewone
Engelse Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelse Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchoue
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradij.

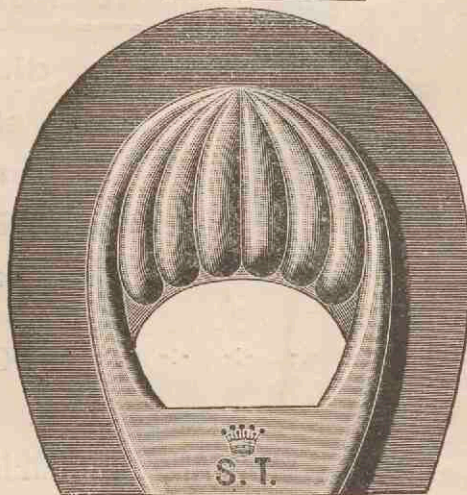
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

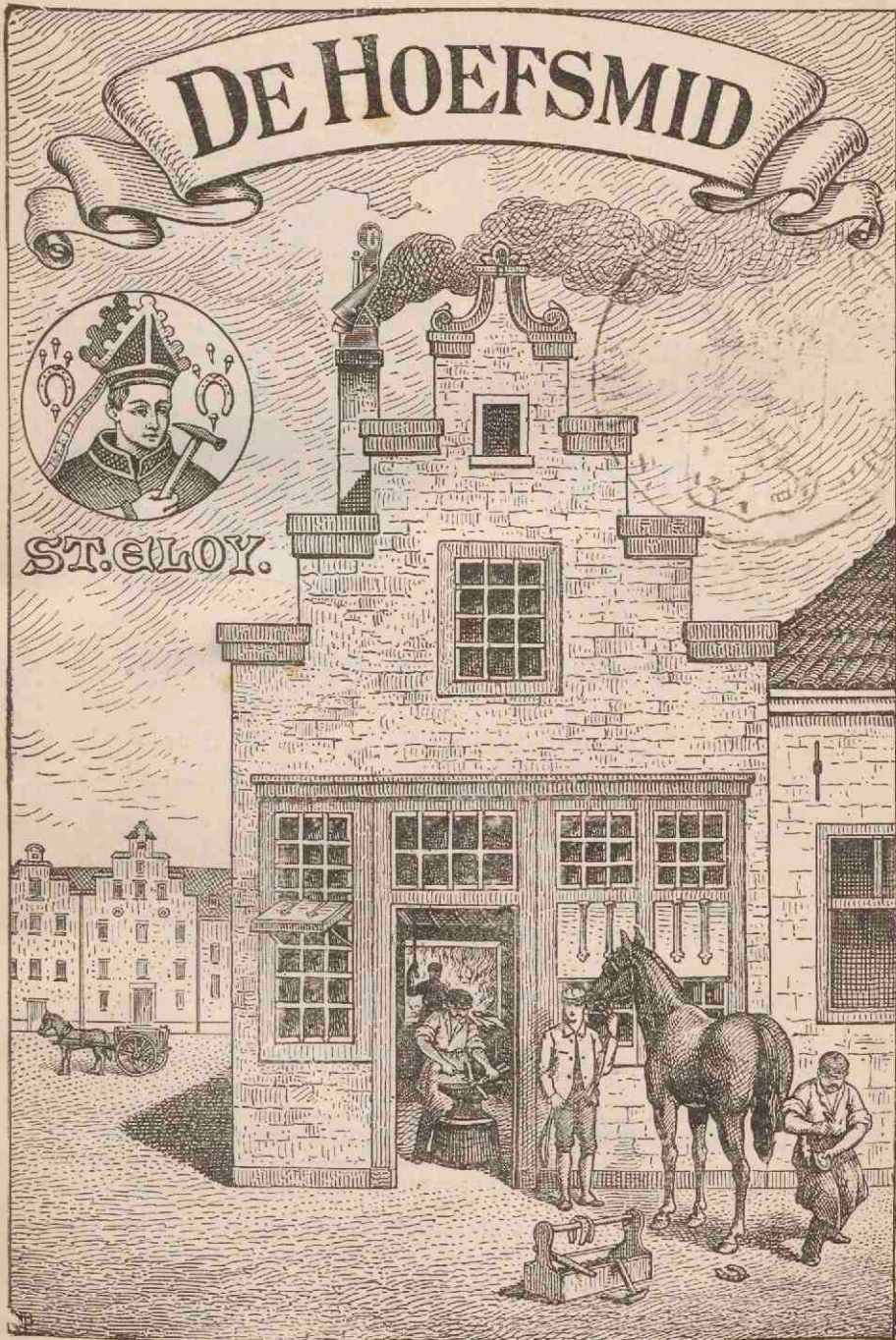
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchoue Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoeftangen.
Rennetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuehaven.

INHOUD.

Overwegingen betreffende het hoefsmidsvak. — Uitslag van het examen voor aanstaande onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht. — Het toelatingsexamen voor den cursus tot opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht. — Ontwerp-bepalingen voor den wedstrijd in het hoefbeslag voor burger-hoefsmiden te Den Haag in 1913. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OVERWEGINGEN BETREFFENDE HET HOEFSMIDSVAK.

Het wetenschappelijk gedeelte van het hoefsmidsvak is van betrekkelijk kleinen omvang; daarom is het niet altijd gemakkelijk om een onderwerp te hebben van voldoende belang voor den vakman om in z'n tijdschrift te worden uitgewerkt; de lezer zal zulks best begrijpen. De opsteller, die zich tot taak heeft gesteld om steeds een artikeltje van meer of minderen omvang ter beschikking te hebben, geraakt wel eens in de klem, moet wel eens geducht nadenken, wat thans weer ten beste te geven, iets wat van alle zijden degelijk is bekeken. Het beste voor hem in dergelijk geval is een wandeling in de vrije natuur te maken, en toch komt hij dan nog veelal weêr op z'n stoel terecht met iets in z'n brein, dat al spoedig blijkt minder geschikt te zijn, soms een mengsel vormt dat niet pakken wil, dat als droog zand in elkaâr zit. Zulk een draak moet men wel eens z'n vrijheid geven; dikwijls zijn het slechts losse gedachten, de overweging evenwel niet onwaardig; gelukkig is in de wetenschap alles van eenig belang, zelfs de minste zaak kan haar goede gevolgen hebben, en dit is ook het doel van de volgende overwegingen.

In de eerste plaats zullen we 't thans hebben over 't doel en de werking van de hoornzool, dus een stukje hoefmechanisme; immers er werd meermalen en we meenen nog wel eens verkondigd, dat de zool een zeker aandeel heeft in de uitzetting van den hoef. Het laatste woord over dit onderwerp is nog niet gesproken; geheel opgehelderd is die zaak dus nog geenszins. Daar zijn verschillende opvattingen over; ook wij hebben de onze, en kunnen deze voor een andere alsnog niet prijsgeven. Over het deel dat de zool er aan heeft, kwamen we op de gedachte, dat hare werking van geheel passieven aard moet zijn, en wel hoofdzakelijk bestaat in het volgen van den wand bij de belasting en uitzetting. We dachten zoo: welke hoeven hebben de sterkste uitzetting? Daarin stemmen we allen overeen dat zulks het geval is met wijde hoeven, en nu moeten we toch bekennen dat bij die wijde hoeven, waar de zool over het algemeen vlak is, geen druk tegen den hoornwand denkbaar, en zulks bij werkelijke plathoeven heelemaal niet mogelijk is; integendeel, de zool dezer te klein van omvang is, waarom de verbinding van deze met den wand, in de witte lijn, zoo dikwijls los wordt aangetroffen of ingescheurd; zij kan de bewegingen van den wand naar buiten niet volgen.

In de paardenkennis wordt geleerd dat bij een gestrekten stand der voorbeenen steeds aanwezig zijn lange hoeven met zeer schuin verloopenden toonwand en lage verzenen, zoogenaamd spitse hoeven. Om deze paarden

goed te beslaan, naar hun vorm en beenstand, moet de toon lang en schuin blijven, enkel een goede opzet worden aangebracht tot bevordering van den goeden gang, en beslagen worden met een ijzer dat achter den draagrand sterk uitsteekt; liefst tot loodrecht onder de ballen is wel eens verkondigd, in elk geval een lang ijzer, en zulks om te voldoen aan de algemeen erkende stelling in het hoefbeslag „den steun te vergrooten dáár waar die te klein is.” De last is hier onevenredig sterk verplaatst naar de verzenen. We kunnen ons daarmede best vereenigen, maar diezelfde vorm van hoef komt ook voor bij paarden die hol in de knieën staan, en waaromtrent de paardenkennis ons leert dat paarden met dezen stand zich gaarne vangen, waarom het aangewezen is om in dit geval het beslag vóór kort te houden. Het gaat dus niet aan om maar te zeggen: spitse hoeven moeten lange ijzers hebben.

Een ander paard staat in de voorknieën, is bokbeinig. Onder deze paarden zijn er vele die geneigd zijn tot aanstooten, struikelen; zij bezwijken onder den last des lichaams en storten. Overtuigt u, zegt de paardenkennis, of op het oogenblik dat de lichaamslast op het been rust, dit loodrecht is gesteld, dus de voorknie zuiver in het verlengde van onderarm en pijp is gelegen.

Indien zulks het geval is, dan heeft dergelijk paard nog de geschiktheid tot velerlei diensten, omdat het zonder gevaar voor storten is te gebruiken; dat is alleen mogelijk, wanneer het behoorlijk kan doortreden in de koot. Of in zulk geval bokbeenigheid van ernstigen aard kan bestaan, laten we in 't midden, maar bij behoorlijk doortreden van den voet valt toch de last op de achterste hoefhelft; daarbij worden de verzenen laag, wat in het onderhavige geval ook wel den eisch zal zijn. Het hoefbeslag leert intusschen dat bij bokbeenigheid de verzenen steeds hoog moeten worden gehouden, wat bij steile koot en verkorting der buigpezen, ten behoeve van een goede ondersteuning, zonder twijfel is aangewezen.

Wanneer ge met een vakman spreekt over de behandeling van een klemhoef, dan, we verwedden er een kwartje onder, zal hij beginnen met te wijzen op den weldadigen invloed van het gesloten ijzer. Wij meenen dat dit ijzer bij dezen gebrekkigen hoefvorm slechts in zeldzame gevallen in toepassing kan komen, en wel bij hoeven waar nog voldoende straal aanwezig is en deze niet te gevoelig is om den dwarsbalk te verdragen. In de meeste gevallen zal zulks niet het geval zijn; de straal zit te diep, is van weinig, en droog, hard hoorn gevormd, of er zijn kloven, en het paard zal er in waarheid niet beter op gaan. Wel kan die ruimte, en vooral de straal-groeve, met zachte stoffen worden aangevuld, zoodat een zachtere of elastische druk ontstaat; we meenen intusschen dat de druk tegen de steunsels hier een loodje ten goede in de weegschaal legt. We zijn steeds de meening toegedaan geweest dat men in zulke gevallen verder komt met een goed vervaardigd pantoffelijzer, al of niet ingericht tot steunselijzer, waarbij het vooral aankomt op de goede gesteldheid der steunsellip en hare plaatsing zoover mogelijk aan het uiteinde van den ijzertak.

Dat een vrij hoog gaande holle wand geneest in de weide, zonder dat de verbinding boven het holle gedeelte werd opgeheven door middel van een

dwars ingesneden groeve, geeft ons aanleiding tot nadenken over dit feit. We zagen een dergelijk geval aan een hoef van slechte, droge hoornqualiteit, steeds geneigd tot scheuren, waarom dit paard, nadat de wand voor een gedeelte was weggesneden, in de weide werd gedaan. De holle wand was bij de thuishkomst uit de weide verdwenen; de wand was flink aangegroeid en solied verbonden met de aangrenzende deelen. Waarschijnlijk is dit gunstig gevolg te danken geweest aan de bewerking en het onmiddellijk daarna langdurig verblijf in de weide, waar de gunstige bodem, het ontbreken van sterk werkende schokken, een weldadigen invloed op den hoef uitoefenden. Jammer dat niet alle paarden met dergelijke hoefgebreken in de gelegenheid zijn om aan zoodanige kuur te worden onderworpen; dat een goede weide in vele opzichten heilzaam kan zijn, is trouwens reeds lang algemeen bekend. Dat intusschen de wand niet behoeft te worden onderbroken boven het holle gedeelte leert ons de behandeling van den knolhoef door H i n g s t, door het gebruik van een beugelijzer, voorzien van een schroef aan het toongedeelte, waardoor de wand wordt gedrukt in de richting van het verplaatste hoefbeen, na den wand aldaar door twee zijdelingsche insnijdingen, die aan den draagrand samenkomen, te hebben losgemaakt.

Wanneer men als eigenaar van paarden verblijf houdt in een gemeente waar een gunstig bekende hoefsmidsschool bestaat onder eminente leiding en een staf van bekwame praktische onderwijzers, dan mag men zich gelukwenschen, dat het beslag der veelal waardevolle dieren aan goede handen is toevertrouwd. Het moet daarom ieder vreemd aandoen om te lezen, dat die zorg is opgedragen aan een vakman ver buiten de woonplaats. Zulks kon men vernemen uit een paar zeer interessante artikelen in het weekblad „Het Paard” n°. 60 en 61 van het jaar 1911, handelende over de voorbereiding van een paar paarden vóór en het rijden van een militairen raid door de K. M. S. V. uitgeschreven. Het is onze bedoeling geenszins ook maar het geringste af te dingen op den vakman die te Amersfoort de hoeven van die paarden verzorgde; we twijfelen niet aan diens kunde; we zien gaarne dat ook buiten het onderwijzend personeel uitmuntende vakmannen worden gevonden, aan wie men z'n kostbaar paardenmateriaal ten volle mag toevertrouwen en z'n teyredenheid voor het geleverde werk kan uitspreken. Zeker niet minder is ons respect voor de eigenaars voor de groote zorgen, die ze aan het beslag hunner paarden besteden; dit is een gewichtige zaak, die maar al te veel wordt verwaarloosd; daarom zien we in die zorg een prijzenswaardige daad. Maar met 't oog op de plaats is het, dunkt ons, duidelijk dat het lezen van een dergelijk bericht, de bevreesing moet opwekken van een ieder die belangstelt in het hoefsmidsvak; zoo tenminste ging het ons.

Toen we in 1909 een ontwerp betreffende „Opleiding van hoefsmeden aan 's Rijks Veeartsenijschool” opmaakten, luidde een der artikelen: „Aan de geslaagde kandidaten zal een diploma vanwege het Departement (Landbouw, Nijverheid en Handel) worden verstrekt. Van hen die uitmunten door groote bekwaamheid in theorie en practijk en geschikt worden geacht voor het onderwijs, zal op het diploma zulks duidelijk worden gemeld. Zij zullen bij voorkeur optreden als onderwijzer in practisch hoefbeslag op de in Nederland te geven cursussen voor hoefbeslag.” We zijn heden nog van

meening dat deze omschrijving van het doel dezer opleiding aldaar — vorming van practische onderwijzers — de voorkeur heeft boven den sedert aan dien cursus gevolgden weg.

In de smederij van den heer v. H. te A. worden sedert eenigen tijd leerlingen tot hoefsmid opgeleid. Nu er een paar dezer aan 't eind van hun studietijd zijn gekomen, wordt de vraag gesteld op welke wijze door deze een diploma als hoefsmid kan worden verkregen, waar ze met recht zeer op gesteld zijn. Wanneer nu in Nederland een centrale commissie voor hoefbeslagexamens bestond, zou aan dit verlangen spoedig zijn voldaan. De instelling van een dergelijke commissie zou een groote stap wezen op den goeden weg tot verbetering van het hoefbeslag.

Deze overwegingen zullen te gelegener tijd worden voortgezet.

M.

UITSLAG VAN HET EXAMEN VOOR AANSTAANDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG TE UTRECHT.

De tweede cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag, verbonden aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, is de voorgaande maand geëindigd en is na afloop daarvan op 25, 26 en 27 Januari een examen in theoretische en practische hoefkunde afgenomen. De heeren H. M. Kroon, leeraar aan 's Rijks Veeartsenijschool en W. A. H. van Horsesen, onderwijzer in practisch hoefbeslag aan deze Inrichting, waren, evenals bij den eersten cursus, belast geweest met het geven van het onderwijs, alsmede aangewezen voor het afnemen voor het examen, terwijl als leden der Commissie van Toezicht wederom fungeerden de heeren W. C. Schimmel, Directeur van 's Rijks Veeartsenijschool, J. B. H. Moubis, gep^d. Luit. Kolonel-paardenarts en A. W. Heidema, Redacteur van „De Hoefsmid”.

De cursus is gevolgd door 8 leerlingen, waarvan 2 wegens meerdere ervaring alleen het tweede gedeelte van den cursus hebben behoeven te volgen. Voor het examen waren alle 8 present.

Het practische gedeelte bestond uit de volgende onderdeelen:

- 1°. het besnijden van twee hoeven;
- 2°. het vervaardigen van een voor- en een achterijzer voor deze hoeven;
- 3°. het beslaan der twee hoeven;
- 4°. het maken van een modelijzer;
- 5°. het besnijden van een afwijkenden hoef;
- 6°. het maken van een ijzer voor dezen hoef;
- 7°. het beslaan van dezen hoef.

Zoowel bij het beoordeelen van een paard voor het beslag als bij het maken van ijzers werd de toewijzing telkens bij loting uitgemaakt.

Het voorgaande jaar liep het examen in 2 dagen af, waarbij evenwel bleek dat deze tijdruimte eenigszins te beknopt was. Dit werd ook vermeld in het verslag, dat door de Commissie van Toezicht aan den Minister van Landbouw, N. en H. werd uitgebracht. In verband hiermede is dit jaar het examen over 2¹/₂ dag verdeeld, zoodat de mogelijkheid ook openbleef om een can-

didaat, wiens geleverd werk van twijfelachtig gehalte mocht zijn, nog gelegenheid te geven tot een extra beurt. Dit is echter niet noodig geweest, zoodat Zaterdagmiddag om 1 uur de uitslag kon worden medegedeeld.

Het examen is aangevangen Donderdag 25 Januari 's nam. 1 uur met de theoretische hoefkunde, waarin ieder candidaat een half uur of korter is ondervraagd. Ook thans was vooraf door de Commissie van Toezicht in overleg met de leeraren vastgesteld, dat in geen geval aan een candidaat een diploma als onderwijzer zou worden uitgereikt, indien in het practisch gedeelte geen voldoende cijfer mocht zijn verkregen, terwijl bij het opmaken der cijfers als basis werd aangenomen, dat het totaal-cijfer voor de practische gedeelten dubbel zal tellen in verhouding tot dat van het theoretische.

Een tweede bezwaar, dat in het voorgaande jaar bij het examen aan het licht trad bestond in het feit, dat de aambeelden gedeeltelijk te veel versleten waren om er mooi werk op te kunnen maken. Ook dit bezwaar was thans grootendeels weggenomen, hoewel enkele aambeelden nog voor vernieuwing in aanmerking komen.

De inrichting der beslagplaats laat nog te wenschen over, terwijl een deugdelijke monsterbaan nog steeds ontbreekt. Het spreekt vanzelf, dat het een dringende eisch des tijds is, dat hierin verbetering komt. De plannen hiervoor zijn reeds geruimen tijd gereed en bij de Rijksregeering ingediend, doch in het voorgaande verslag werd er op gewezen dat vermoedelijk op zijn vroegst in 1912 tot de uitvoering zou worden overgegaan. Het heet dat de Regeering van goeden wil is, maar dat er voorloopig geen geld ter beschikking kan worden gesteld, terwijl ook een geheele reorganisatie der gebouwen van 's Rijks Veeartsenijschool door de beide Kamers der Staten-Generaal dient te worden goedgekeurd, alvorens tot verbouwing kan worden overgegaan. Moge dit in 1912 althans worden besloten!

De afloop van het examen is wederom gunstig. Evenals in 1911 zijn 7 van de 8 kandidaten geslaagd, hetgeen niet alleen voor de kandidaten, de leden der Commissie van Toezicht en de examinatoren een verblijvend feit is, maar voor deze laatsten bovendien een aangenaam bewijs, dat het onder-richt met vrucht is gevolgd.

Onder de 8 kandidaten kwam 1 voor, die thans voor de tweede keer den cursus heeft meegemaakt en wien het ook nu niet mocht gelukken het examen in bevredigenden zin af te leggen.

De geslaagden zijn in alphabetische volgorde: J. H. Buesink te Aalten (G.), M. M. van Griensven te Deurne, G. Julicher te Swalmen, J. Komers te 's Grevelduin-Capelle, M. Ritsema te Appingendam, G. J. Rolink te Enschedé en H. van Waasbergen te Oud-Beierland.

Behalve aan den niet-geslaagde was ook aan G. J. Rolink te Enschedé toegestaan alleen het laatste gedeelte van den cursus te volgen.

Het doet ons genoeg te kunnen melden, dat bovendien aan M. Ritsema te Appingendam door Dr. K. H. M. van der Zande, Inspecteur v/h. Landbouwonderwijs, bij de uitreiking van het diploma, kon worden medegedeeld, dat zijn examen loffelijk kon worden genoemd.

HET TOELATINGSEXAMEN VOOR DEN CURSUS TOT OPLEIDING
 VAN ONDERWLJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG AAN
 's RIJKS VEEARTSENIJSCHOOL TE UTRECHT.

Voor dit examen hadden zich aangemeld 24 hoefsmeden, waarvan er zich 4, deels wegens ziekte, terugtrokken, zoodat 20 smeden aan het examen deelnamen. Deze 20 waren als volgt over Nederland verdeeld: 1 kwam uit Groningen, 1 uit Friesland, 1 uit Drenthe, 1 uit Overijssel, 2 kwamen uit Gelderland, 2 uit Utrecht, 2 uit Noord-Holland, 4 uit Zuid-Holland, 3 uit Noord-Brabant en 1 uit Limburg. Alle provinciën waren dus vertegenwoordigd. Door verschillende landbouwverenigingen, hippische vereenigingen, leiders van cursussen, waren aanbevelingen van verschillende kandidaten ingezonden.

Het examen werd gehouden op Zaterdag 3 Februari en afgenomen door ondergeteekende, bijgestaan door den heer Scholten, baas aan de hoefsmid-school te Amersfoort, deze laatste ter vervanging van de heer van Horsen, die wegens ziekte niet in staat was tegenwoordig te zijn. Elke candidaat kreeg, evenals vorige jaren, een dooden hoef te besnijden, een ijzer ervoor te vervaardigen, en dit onder te leggen.

De uitslag was dat tot den cursus, welke Vrijdag 9 Februari is aangevangen, werden toegelaten de HH.: J. A. driaanse te Goes, H. Herckhaert te Stoppeldijk (Z), J. Ph. Huitink te Ruurlo, G. Luyten te Gorinchem, J. Reitsma te Hoogeveen, G. Verhoeven te Schayk (N. Br.), terwijl toegestaan werd om het laatste gedeelte van den cursus te volgen en aan het eindexamen deel te nemen aan de HH. O. H. Baarda te Harlingen en W. J. Stuivenberg te Utrecht.

De heer Luyten behaalde in Januari l.l. het diploma van de hoefsmid-school te Tiel; de HH. Reitsma en Baarda zijn leeraar aan de ambachts-school, resp. te Hoogeveen en te Harlingen, de heer Stuivenberg is bediende aan de hoefsmederij van 's Rijks Veeartsenijschool.

Het was dit jaar niet gemakkelijk een keuze te doen, en wel omdat behalve deze 8 nog verschillende deelnemers goeden en voldoende arbeid leverden. Wij hadden zoo noodig nog wel een zes- of achtal smeden uit kunnen zoeken, die wij in staat achten om met vrucht den cursus te volgen. Wij kunnen, ook volgens het reglement, er niet meer toelaten dan wij nu gedaan hebben. Het is natuurlijk niet aangenaam voor hen, die toch wel voldoende werkten, dat zij hun doel niet bereikten. Hen geef ik echter den raad een volgend jaar maar eens weer een kans te wagen.

Utrecht, 5 Febr. 1912.

Kroon.

ONTWERP-BEPALINGEN VOOR DEN WEDSTRIJD IN HET
HOEFBESLAG VOOR BURGER-HOEFSMEDEN,
te houden tijdens de Landbouwtentoonstelling te **Den Haag**
van 3—15 September 1913 *).

1. In verschillende plaatsen des lands, welke in verband met de woonplaatsen der deelnemers uitgekozen worden, worden vóórwedstrijden in het hoefbeslag gehouden.

2. Alle hoefsmeden in Nederland (uitgezonderd militaire hoefsmeden, onderwijzers aan cursussen in hoefbeslag en smeden in het bezit van een diploma als onderwijzers in practisch hoefbeslag) kunnen aan dezen wedstrijd deelnemen.

3. De deelnemers moeten zich vóór 1 April 1913 op de daarvoor bestemde inschrijvingsbiljetten, die kosteloos aan het kantoor der tentoonstelling Buitenhof 42 te 's-Gravenhage, verkrijgbaar zijn, aanmelden. Nadat de termijn van inschrijving gesloten is, worden de plaatsen, waar de voorwedstrijden zullen gehouden worden, aan de deelnemers bekend gemaakt. Iedere deelnemer moet daarna opgeven, waar hij zal uitkomen.

4. De voorwedstrijden zullen zooveel mogelijk in de maand Juni 1913 plaats vinden.

5. Op den voorwedstrijd krijgt iederen smid een balkijzer te maken, bestemd voor een ter plaatse aanwezige plathoef. Staafijzer is aanwezig; iedere smid kan daarvan de lengte afkappen, die hij meent noodig te hebben. Overigens wordt aan de deelnemers geheel overgelaten hoe zij het ijzer wenschen te maken. Voor het vervaardigen wordt een tijd van ten hoogste 45 minuten toegestaan. Voorts kan de Commissie aan de vervaardigers der ijzers vragen stellen.

6. In de smederijen waar de voorwedstrijden gehouden worden is alles aanwezig wat voor de vervaardiging van het hoefijzer noodig is; de deelnemers moeten echter hun handgereedschap zelf medebrengen; zij mogen zich niet anders laten bijstaan, dan voor het voorslaan.

7. De regeling en beoordeeling der voorwedstrijden wordt opgedragen aan een Commissie van drie keurmeesters, welke voor de regeling bijgestaan wordt door een daarvoor aangewezen hoefsmid. Deze Commissie van drie keurmeesters treedt bij alle voorwedstrijden op.

8. De beoordeeling der vervaardigde hoefijzers geschiedt volgens onderstaande puntenschaal:

	Maximum	Behaalde punten.
passende vorm	30	—
draagvlakte	7	—
afhelling	10	—
bodemvlakte	5	—
rits	8	—
buitenrand	5	—

* In de eerste helft van 1912 verschijnt het definitieve programma. (Het voorloopig programma is reeds opgenomen in „De Hoefsmid”, afl. VII 1911.

binnenrand	1	—
balk	14	—
lip	5	—
nagelgaten	15	—
	<u>100</u>	—

9. De op de voorwedstrijden vervaardigde hoefijzers worden met de daarbij behoorende keuringslijsten tentoongesteld.

10. Uit de smeden, die aan de voorwedstrijden hebben deelgenomen en daarbij het grootste aantal punten behaalden, worden er ten hoogste veertig gekozen, welke aan den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein mogen deelnemen. Deze ontvangen, wanneer zij inderdaad uitkomen, vergoeding van hun reiskosten 3e klasse naar en van den Haag, benevens verblijfskosten van drie gulden per dag over ten hoogste twee dagen. De deelneming van andere smeden aan den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein is uitgesloten.

11. Na afloop van alle voorwedstrijden wordt bekend gemaakt welke smeden aan den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein mogen deelnemen en wanneer zij daar aanwezig moeten zijn.

12. Bij den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein krijgt ieder opge-roepene bij één paard minstens één hoef te beslaan. Doorloting wordt uitge-maakt welke hoef of welke hoeven iedere deelnemer te beslaan krijgt.

13. Bij den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein treedt een Commissie van vijf keurmeesters op, namelijk de drie in artikel 7 bedoelde keur-meesters, benevens twee, daartoe aan te wijzen practische hoefsmeden.

14. Bij den wedstrijd op het terrein worden beoordeeld:

- Het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoef;
- het vervaardigde hoefijzer;

c. het ondergelegde beslag en de beantwoording van eventueele, door de keurmeesters te stellen vragen, in verband met den geleverden arbeid;

d. de benooidigde tijd, welke echter hoogstens $1\frac{1}{4}$ uur mag bedragen.

15. Voor de verschillende onderdeelen en de bewerking van het geheel worden cijfers toegekend volgens een nader aan te geven lijst en aan hen, die de meeste punten behaalden, de prijzen toegekend. De op de voorwed-strijden behaalde punten komen daarbij niet in aanmerking.

* * *

De voorwedstrijden zullen plaats vinden bij voorkeur in grootere steden als Groningen, Zwolle, Arnhem, Utrecht, Alkmaar, den Haag, Dordrecht, Venlo, enz. en wel in groote smederijen met veel vuren, zooals die bijv. in ambachtsscholen te vinden zijn. Per dag kunnen dan 40 smeden geëxamineerd worden en als het aantal en de woonplaatsen der deelnemers aan den wedstrijd bekend zijn, kunnen de plaatsen zoodanig gekozen worden, dat de commissie zooveel mogelijk 40 deelnemers daags krijgt en toch zooveel doenlijk in de nabijheid van de woonplaatsen der smeden blijft.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 13 Januari is vertrokken de leerling R. v. d. Laan van Rasquert (vroeger Loppersum) met een voor de practijk „goed” en voor de theorie „voldoende” getuigschrift. De hierdoor opengevallen plaats is 15 Januari ingenomen door A. Richter van Wildervank. — Op 3 Februari is vertrokken de leerling K. Snakenborg van Kolham, die na een verblijf van 6 maanden aan de Inrichting een „goed” getuigschrift verwierf, en waarvoor 5 Februari in de plaats is gekomen de leerling J. Ozinga van Gasselternijveen.

Mede houden thans aan de Inrichting verblijf de leerlingen: H. Hilbrants van Eelde, C. Holt van Norg en D. Schothorst van Noordbroek.

— **Overijssel.** Vanwege de Over. Landbouwmaatschappij is Zaterdag der vorige week een cursus in hoefbeslag aangevangen met 12 leerlingen. De lessen worden gegeven in de ambachtsschool te Zwolle en wel voor de theorie door den heer G. H. J. Tervoert, Rijksveearts te Zwolle en voor de practijk door den Onderwijzer-hoefsmid G. J. Rolink te Enschedé.

— **Noord-Brabant.** Evenals in alle andere provinciën van Nederland wordt jaarlijks door de Prov. Regelingscommissiën voor de paardenfokkerij een verslag uitgebracht. In het verslag dier commissie voor Noord-Brabant over 1911 lezen wij met betrekking tot het hoefbeslag het volgende:

„... De voeten, voornamelijk een gevolg van het slechte beslag, lieten over het algemeen nogal te wenschen over en moet hierin verbetering komen, door meerdere ontwikkeling van den fokker, ook op het beslaggebied, — door de hoefsmiden, die een getuigschrift hebben ontvangen, het geleerde in toepassing te doen blijven brengen en niet uit gemakzucht weer in de oude sleur te doen vervallen.”

— **Cursussen in hoefbeslag.** Bij het jaaroverzicht 1911 zijn de verschillende cursussen in hoefbeslag vermeld, naar aanleiding waarvan de Directeur der Ambachtsschool te Harlingen ons verzocht een kleine aanvulling te willen geven. Hieraan wordt gaarne voldaan.

Sedert 1909 wordt aan genoemde school een cursus in hoefbeslag gegeven door den leeraar in het smeden, tevens gediplomeerd hoefsmid. In 1909 is door 7 leerlingen een getuigschrift verworven; in 1910 door 10, terwijl thans 8 leerlingen aan den cursus, die in September j.l. is aangevangen, deelnemen. Het leergeld bedraagt f 5. Aan den cursus kunnen tevens deelnemen de leerlingen van de hoogste klasse der Ambachtsschool; deze zijn vrijgesteld van schoolgelden.

Het onderwijs in theoretische hoefkunde wordt aan den nu loopenden cursus, die met Maart aanstaande afloopt, gedeeltelijk gegeven door den veearts Dr. H. J. de Vries, Rijkskeurmeester te Harlingen, terwijl de cursus onder toezicht en leiding staat van den Directeur en van het Bestuur der Ambachtsschool.

Van andere zijde werd ons omtrent bedoelden cursus nog medegedeeld,

dat er onderhandelingen gaande zijn geweest met het Bestuur van het paardenstamboek der prov. Friesland om die hoefbeslagcursus te Harlingen op eenzelfde leest te schoeien als die welke vanwege genoemd Stamboek-bestuur op andere plaatsen in Friesland worden gehouden. Die onderhandelingen hebben echter niet tot een bevredigend resultaat mogen leiden.

PERSOVERZICHT.

Duitschland.

De Februari-afl. van *Der Hufschmied* bevat:

1°. Een verweerschrift van Prof. Dr. M. Langwitz tegen een verhandeling, geschreven door Riedesel Freiherr zu Eisenbach, getiteld „Dierenkwelling door slecht hoefbeslag en gebrekkige hoefverpleging.” L. betoogt dat genoemde Schrijver onbillijk hard is tegenover de hoefsmeden en door zijn eisch, dat het Duitse Rijk moge besluiten de uitoefening van het hoefsmidsvak slechts toe te staan aan hen die bewijzen van voldoende bekwaamheid hebben afgelegd, — bewijst bovendien onvoldoende op de hoogte te zijn, daar een dergelijke bepaling reeds verscheidene jaren in het Koninkrijk Pruisen bestaat.

2°. Over chronische steengallen en hunne behandeling, door Dr. Sustman te Dresden. Dit is een goed artikel doch bevat weinig nieuws. Schrijver wijst er op, dat de practicus het aanwezig zijn van oude steengallen in den regel onderkent door den onzekeren gang van het paard en het meestal voorkomen van ringen over den geheelen hoornwand.

3°. Korte mededeelingen, boekbespreking, enz.

4°. Herhalingscursussen in hoefbeslag. Deze worden gehouden te Hannover, te München en ook in de prov. Saksen. In Hannover worden alleen hoefsmeden toegelaten, die vóór 1 Januari 1907 hun diploma hebben verworven. De Landbouwkamer vergoed aan de leerlingen de spoorkosten 3e klasse en bovendien f 12 voor verblijfkosten. De cursus duurt 5 dagen, evenals die te München, maar behalve het reisgeld f 7.50 wordt vergoed. De cursus in Saksen duurt 14 dagen.

België.

— *Maatschappij der gediplomeerde meester-hoefsmeden.* De oud-leerlingen der practische Staats-Middenschool voor Hoefsmederij, door de Regeering in 1904 opgericht, hebben onlangs eene Vereeniging gesticht met het doel hunne betrekkingen te onderhouden, zich onderling te steunen en hunne vakbelangen te behartigen.

Men weet dat de leerlingen die de Middenschool doorloopen en met bijval het examen hebben afgelegd, alleen het recht hebben van den titel van, door den Staat, „Gediplomeerd Meester-Hoefsmid”, gebruik te maken.

Eene tweede algemeene vergadering werd in Juni 1911 gehouden, in het lokaal der Middenschool (Schipstraat 22, Brussel, waar de zetel der vereeniging gevestigd is). Meer dan twee derden der Meester-hoefsmeden, die de school doorloopen hebben — komende uit alle provinciën des lands — zoowel Waalsche als Vlaamsche, namen deel aan deze vergadering. De standregelen der maatschappij werden er besproken en vastgesteld.

De vergadering ving aan met eene zeer belangwekkende voordracht van den heer De Luyck, veearts, leeraar aan de middenschool, over de gebreken en de nadeelen van het mechanisch hoefijzer, met het oog op het paard en het hoefsmederij-vak. (u. *De Landbode*).

Frankrijk.

— De ijzerfabrieken in het noorden van Frankrijk hebben de prijzen van verschillende artikelen fr. 5 per ton verhoogd. (u. *N. R. C.*)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoef beslag.

IETS OVER SOLDEEREN.

Zeer dikwijls wordt een smid voor de vraag gesteld, voorwerpen te verbinden wier vereeniging niet door lasschen, doch slechts door een soldeerproces is te bereiken. Het komt ons daarom gewenscht voor in onderstaande regelen eenige nuttige wenken te geven.

Het soldeeren van stalen of ijzeren voorwerpen geschiedt meestal door koper, messing of slagsoldeer. Men verbindt van te voren de stukken onderling door klinken of door omwikkeling met draad. In ieder geval moeten die deelen vast met elkander verbonden zijn, zoodat zij bij het warm worden niet kunnen verschuiven.

Zeer dikwijls gebruikt men dunvloeiende leem, om het afloopen van het soldeermetaal en het oxydeeren der te soldeeren vlakken tegen te gaan; het beste is echter borax, dat van te voren op een plaat is gesmolten en daarna tot poeder gestampt is. Het is daarbij niet noodig, dat het soldeermetaal van te voren tusschen de te soldeeren vlakken is gebracht, doch hoofdzaak is, dat die te verbinden vlakken zuiver zijn, d. w. z. vrij van roest en dergelijke onreinheden, en volkomen op elkander liggen. Het soldeermetaal zal in vloeibaren toestand door de fijnste voegen heendringen.

Men maakt de te soldeeren voorwerpen, kort voordat men die in het vuur brengt, nat, opdat de op te brengen borax blijft liggen, en men gaat daarna soldeeren. De borax vloeit direct en bedekt het voorwerp met een dunne glasachtige huid, waardoor de oxydatie verhinderd wordt, en ook het soldeermetaal niet wegvloeit wanneer het gesmolten is.

Het soldeeren van koperen buizen kan alleen in houtskolen of cokes geschieden, omdat pakkende steenkool direct gaten inbrandt; ook kan het soldeer alleen gemakkelijk, vloeibaar messingsoldeer zijn.

Wil men een ijzeren voorwerp zoo soldeeren, dat de naad geheel vast, hamerbaar en ook onzichtbaar is, dan bedient men zich van zilverafval of van oude zilveren munten, welke men zoo dun mogelijk uithamert, alvorens ze te gebruiken. Daar het zilver zeer ver uitvloeit, kan men met een klein stukje veel soldeeren, en is dit derhalve niet kostbaar, waarbij nog op te merken valt, dat deze verbinding zeer taai is. Het beste soldeer voor platina is fijn goud.

Over het algemeen wordt meer „week” dan „hard” gesoldeerd. Onder weeksoldeer verstaat men datgene, wat door een steekvlam of soldeerbout dun vloeibaar gemaakt wordt, alzoo niet direct door het vuur tot smelten wordt gebracht. Vooral loodgieters én ook de smeden ten plattelande zijn gedwongen voortdurend een steekvlam of heete bout ten dienste te hebben, daar dit werk dagelijks voorkomt. Zeer dikwijls komt het ook voor, dat

een werkstuk op twee plaatsen gesoldeerd moet worden. In dit geval is het noodzakelijk eerst een zwaar vloeïend soldeer aan te wenden, om bij het soldeeren der tweede verbinding niet aan het gevaar blootgesteld te worden dat de eerste soldeering weder losgaat. Bij het vervaardigen van soldeer moet men zeer voorzichtig te werk gaan en de juiste verhouding der te smelten metalen nauwkeurig afwegen; buitendien is zorgvuldig te vermijden dat een verandering in die verhouding gedurende het smelten kan plaats vinden, hetgeen wel eens geschiedt, doordat sommige metalen gedurende het smeltproces vervliegen of verbranden. Om hard soldeer van gelijke structuur te verkrijgen, giet men het soldeer door een natten bezem in het water, waardoor men het zoogenaamde slagsoldeer in korrels verkrijgt. Men giet het soms ook in vaste blokken, en gebruikt dit door afvijlen in spaanders.

Het soldeer voor goudbewerker wordt gewoonlijk in dunne plaatjes gerold. Bij alle samensmeltingen is het noodzakelijk, dat men eerst het zwaarst smeltende metaal vloeibaar maakt. Zou men b.v. gelijktijdig koper en zink samensmelten, dan was zeker de helft van het zink verbrandt alvorens het koper tot smelten overging.

Om week soldeer te maken, zonder dat een bestanddeel daarbij vervliegt, is het noodzakelijk dat men het onder talk smelt. Bij hard soldeer bereikt men hetzelfde, wanneer men de gesmolten massa met een dikke laag houtskool bedekt. Hard soldeer voor ijzer, koper en messing, wordt op de bovenvermelde wijze in korrels uitgegoten en met gesmolten en gepoederde borax vermengd. Het is bij soldeeren volstrekt niet noodzakelijk dat men het soldeer op het te verbinden vlak legt; de borax zal bewerken dat het gesmolten metaal tot in de fijnste voegen doordringt; datzelfde geschiedt ook bij week-soldeer, waarbij men voor dit doel soldeerwater gebruikt. Hierbij is alleen voorwaarde, dat de te verbinden vlakken zuiver schoon zijn. Als soldeermiddel voor harde soldeeringen is borax steeds het beste; het lost de oxyde, welke zich aan de oppervlakte vormt, op en verhindert de toetreding der lucht, zoodat het soldeer zich geheel met het metaal kan vereenigen.

Voor weeke soldeeringen is soldeerwater het beste, hetwelk men verkrijgt door zoutzuur door middel van zink te verzadigen; men giet hierbij nog eenig water, opdat het zuur niet te scherp is; eenig salmiak zal het zuur nog in zijne werking verbeteren. Bij gewone tinsoldeer is colophonium dikwijls beter te gebruiken dan soldeerzuur, bijzonder daar waar geen roest gevormd mag worden, hetgeen door de zuurdampen gemakkelijk plaats vindt. Wanneer men hierbij toch zuur gebruikt, moet men die voorwerpen goed afspoelen en drogen.

Het soldeeren van looden buizen geschiedt het gemakkelijkst door middel der soldeerlamp. Het einde der eene buis wordt hierbij conisch gevormd en in het andere einde gestoken, welke verbinding ongeveer 10—15 m.M. lang behoort te zijn. De te soldeeren vlakken worden hierbij schoon geschrapt en met stearine bestreken. De soldeer hiervoor is gewoonlijk in staafjes gegoten en bestaat meestal uit gelijke deelen lood en tin. Bij deze bewerking heeft men vooral zorg te dragen dat geen soldeer doorloopt, d. w. z. zich in de buis begeeft, waardoor het later stoornis kan opleveren in de kranen of andere toestellen.

ADVERTENTIËN.

GEVRAAGD

tegen 1 APRIL: een alleszins bekwaam

HOEFSMID,

tevens **vuurwerker voor wagenwerk** enz., liefst gehuwd en P.G.,
hoog loon, vast werk, bij G. J. ROLINK, Hoef- en Wagensmederij, *Enschede.*

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.

Voor *H.H. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek

Helpman—Groningen

levert

HOEFIJZERS,

**die theoretisch en
practisch goed zijn.**

Billijke condities. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ Vlugges levering.

Aanbevelend:

Firma **WERKMAN, BARKMEIJER & Co.**

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

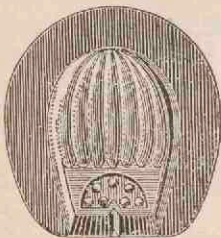
Merk „Rambler”,
in wille en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

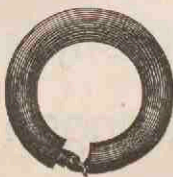
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4½ tot 6½ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

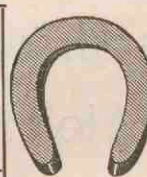

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten voor- en achterijzers, voorradig.

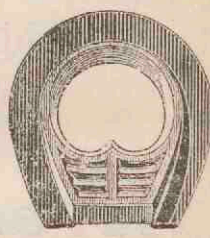

Strijkringen met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.
Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

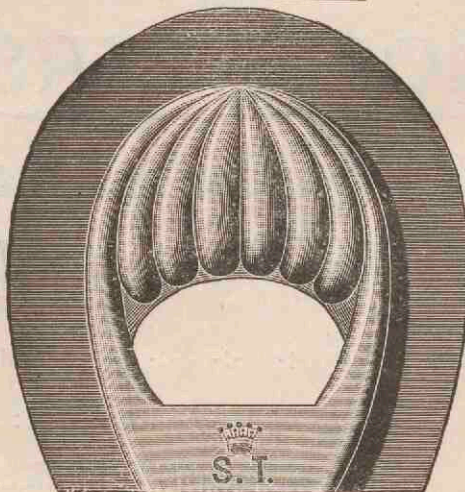

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers voorradig.

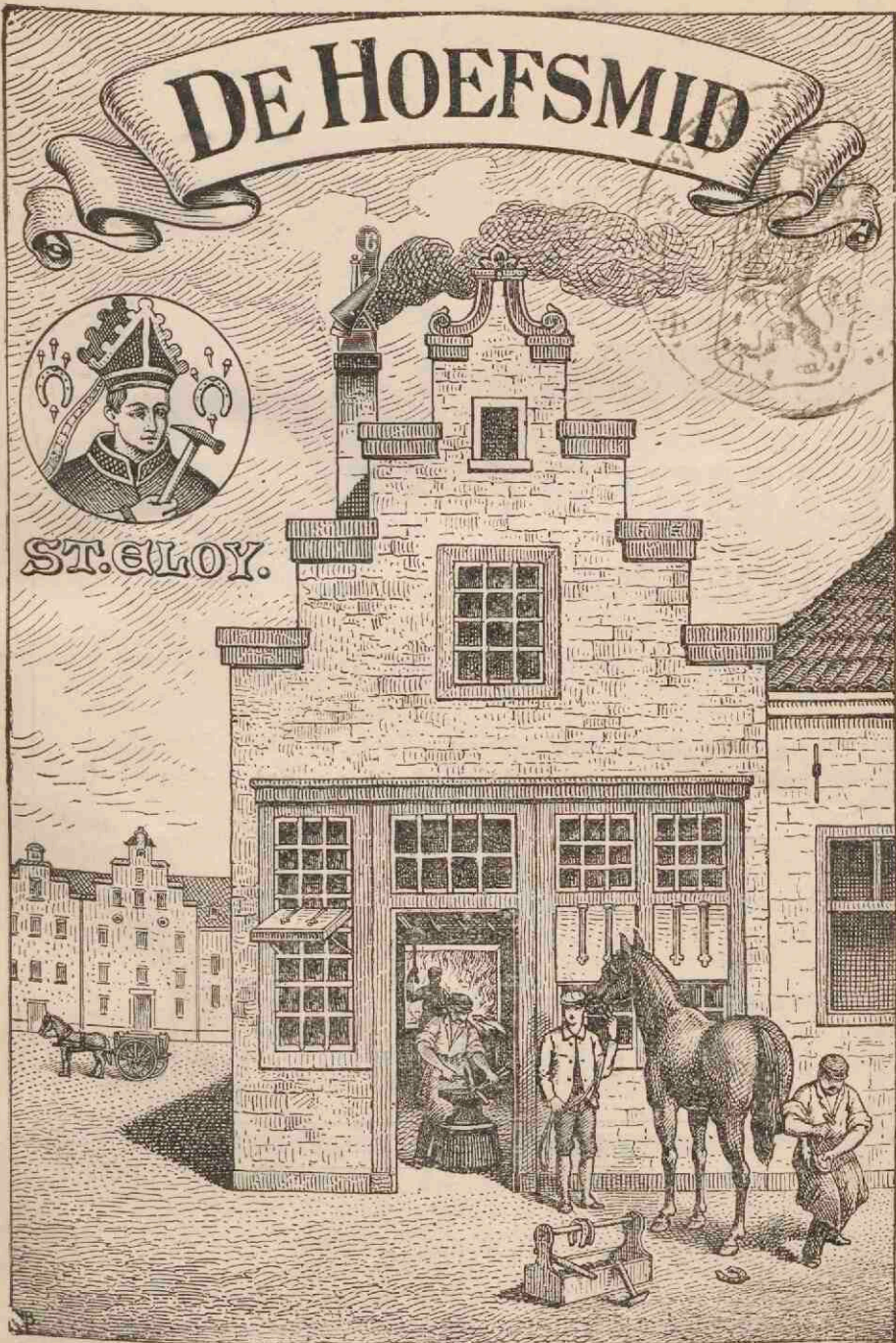
Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.
Ijs- of Scherpnagels in 12 soorten.
Opruimers voor Schroefgaten.
Schroeven en Stiften in alle modellen; tijdige bestelling gewenscht.
Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.
Kunsthoorn.
Hoef tangen. Renetten (rechts en links). Hoefraspen. Houwklingen. Hoefhamers.
Las- of Welbladen en Poeder. om ijzer en staal te wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

II. Overwegingen betreffende het hoefsmidsvak. — Voorschrift nopens het hoefbeslag. — Vergadering Algemeene Nederl. Wielrijdersbond. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

II. OVERWEGINGEN BETREFFENDE HET HOEFSMIDSVAK.

Evenals met de vorige aflevering van dit maandblad het geval was, bieden we thans weer den lezer enkele overwegingen over hoefbeslagzaken aan, die wellicht in afzonderlijke artikelen beter tot haar recht zouden komen, maar we zijn in sprokkelmaand*), een reden naar we meenen om zoodanig doen in de hand te werken. In elk geval of men het met een of ander eens kan zijn of niet, goedvindt of niet, we doen nu eenmaal zoo, steeds met het goede doel voor oogen een steentje aan te brengen, om het vak en z'n beoefenaren ten dienste te zijn. Zoo moet dit geschrijf worden verstaan, en dus ter zake.

Over 't algemeen wordt geleerd bij scheuren aan den hoornwand, om de scheurranden door middel van krammen of wel door een plaatje met schroefjes, ook door nagels dwars door de scheur gedreven, vast te stellen, met het doel om het aan den kroonrand nieuw gevormde hoorn te verhinderen opnieuw in te scheuren door de beweging in die randen. Daarbij mag een bepaald wandgedeelte onder de scheur niet dragen op het ijzer, omdat dit gedeelte in rust moet zijn, d. w. z. dat het vrij worde gesteld den last des lichaams mede te dragen, en gevrijwaard zij voor schokken, en wordt de hoef beslagen bij voorkeur met een gesloten ijzer, dat, als het lijden is een scheur aan de verzenen, een kwartierscheur, noodzakelijk wordt geacht. Men brengt zoodoende den last tegen den hoornwand over op den hoornstraal.

Nu stellen wij ons voor, wat het gevolg daarvan moet zijn, als men redeneert in den geest van hen, die het wijder worden van den draagrand aan de zij- en verzengedeelten toeschrijven aan de werking van den hoornstraal? Dat kan geen ander gevolg hebben dan dat de beweging in zij- en verzenwand wordt verhoogd, want het hoefmechanisme wordt bevorderd, dus de uitzetting der tweede hoefhelft wordt sterker. Hoe staat het daarbij met de zoo noodig geoordeelde rust in den hoornwand, voorzien van een hoornscheur? Zeer wenschelijk ware dienaangaande eene duidelijke verklaring der werking van hen, die het tot stand komen der uitzetting van den hoef toeschrijven aan een druk, tegen den hoornstraal uitgeoefend. We zullen de hulp van den hoornstraal tot dit doel niet heelemaal negeren, maar als hoofdfactor kunnen we hem toch niet beschouwen. Misschien berusten onze beschouwingen op een verkeerde opvatting, en maken verkeerde

*) Hieruit blijkt dat de Schr. dit artikel de vorige maand reeds samenstelde. R.ED.

gevolgtrekkingen; we pretendeeren niet het monopolie der zuivere leer te hebben, maar meenen toch te mogen denken en zeggen, dat ook deze zaak opheldering behoeft.

In het onderhavige geval zou een balkijzer heelemaal niet op z'n plaats zijn, hoewel het algemeen bekend is, dat bij het gebruik er van gezegde scheuren meestal gemakkelijk verdwijnen. Met het oude sprookje van „post hoc ergo propter hoc” (daar nà dus daar dóór) kunnen we ons niet best vereenigen; er moet daarom een andere reden voor zijn, waarom bij een kwartierscheur een gesloten ijzer goed beslag is. Volgens onze meening moeten wij dat gunstige resultaat zoeken in onze reeds eerder verkondigde verklaring van het hoefmechanisme, dat de noodige rust in zij- en verzenwand wordt gebracht door de werking van den hoornstraal in verband met het daarboven liggende straalkussen en de zijdelingsche hoefkraakbeenderen, alles bijzonder elastische organen, waardoor de schokken, welke bij de belasting van den hoef ontstaan, te niet worden gedaan, zoodat deze niet of in verminderde mate terecht komen op den hoornwand, die daarvoor dient te worden gespaard om z'n taak als drager van den lichaamslast te kunnen vervullen. Men kan daarom gerust zijn, en ook in de toekomst even als altijd in een dergelijk geval gebruik maken van een balkijzer, na van den verzenwand en het aangrenzende steunselgedeelte zoo noodig zooveel weg te nemen, dat deze deelen niet op het ijzer liggen, en mitsdien de uitzetting aldaar niet bevorderen. We zijn verder van meening, dat het bij de behandeling van hoornscheuren de hoofdzaak blijft het zieke wandgedeelte te ontlasten en voor schokken te bewaren, en waar zulks rationeel wordt toegepast, alle plaatjes en krammen achterwege kunnen blijven.

In verzamelingen van hoefijzers ziet men dikwijls het pantoffelijzer van Defays, namelijk het ijzer met een lip aan den binnenrand der verzen-takken, in gebruik bij klemhoeven. In vele gevallen zijn die lippen te hoog, scherp, te dun, en te veel naar voren geplaatst, en wel zoodanig dat ze practisch onbruikbaar zijn, omdat ze niet in de zijdelingsche straalgroeven geplaatst kunnen worden, en als dit wel kan, ze zich moeten verbuigen bij het gebruik eener verwijdingschroef, den dilatator, redenen waarom het resultaat nihil is. Willen zij aan het doel beantwoorden, dan moeten die lippen zijn: niet hoog, stevig, en geplaatst aan het uiteinde der ijzertakken, zoodat ze werken, niet tegen het midden der steunsels, maar waar deze een aanvang nemen, aan de ombuiging, de „inflexie” of „arc-boutant” der Franschen. Dit kan men zien aan de figuren, voorkomende in de meeste werken over hoefziekten, en ook in de „Memorie over den klemhoef” door F. Defays van 1859.

Het blijkt uit die „Memorie” niet zeer duidelijk of Defays, de vader, de bedoelde lip oorspronkelijk plaatste aan de binnenvlakte van den hoornwand, dus in de witte lijn, nadat daar een insnijding tot dicht bij het leven was gemaakt, zooals wel eens is beweerd; wel verdunde hij het hoorn in de omgeving van den hoornstraal, maar die operatie van een rainure in de witte lijn aan de verzenen was reeds in toepassing tijdens Ruini (1599), en werd die weinig aantrekkelijke operatie ten tijde van Defays, den vader, door de vakmannen niet meer in toepassing gebracht. Als men dus leest bij

Defays, den vader, dat door hem eene verhooging, of soliede weerstand-biedende lip werd geplaatst aan de „inwendige vlakke van den wand der talons”, dan moet men, naar onze meening, daaronder verstaan dat zulks beteekent „tegen de ombuiging, van den verzenwand”, waar volgens ons de steunsels een aanvang nemen.

Wanneer men het werk van A. Thary bestudeert, dan vindt men dat „inflexions,” „arc-boutants”, „talons”, namen zijn voor hetzelfde gedeelte van den hoef, en „talons” niet overeenstemt met hetgeen door ons „verzenen” worden genoemd.

* * *

Met genoeg en constateerden we op de Utrechtsche paardenmarkt van 26 Februari, dat het beslag over 't algemeen in vrij goeden toestand verkeerde; dat is grootendeels het gevolg der hoefbeslagcursussen. We laten de aanwezige hitten er buiten; het beslag van deze kan men niet beschouwen als Nederlandsch werk; veel zorg wordt aan deze dieren blijkbaar niet besteed. We hebben geen plan heden in bijzonderheden te treden over de hoeven der ter markt gebrachte paarden, we deden zulks reeds eerder, en zullen vermoedelijk daar wel wéér eens op terug moeten komen. Ook waren we in de gelegenheid om een paar dagen vroeger ter markt te zijn te Gorinchem. Al was het aantal paarden hier veel geringer dan te Utrecht, het interesseerde ons den toestand van hoeven en van het beslag van die streek nader te onderzoeken. Laten we maar in 't kort zeggen, dat het beslag over 't geheel vrij slordig was uitgevoerd, en dat het er bij vele paarden bepaald verwaarloosd uitzag; dit natuurlijk op rekening van den eigenaar. Aan de weinige met zorg en volgens den eisch goed beslagen paarden, kon men het werk zien van volkmannen, die reeds elders een cursus medemaakten, tevens een bewijs dat 't goed gezien is door het bestuur der afdeeling van de Holl. M. van Landbouw om ter plaatse een dergelijken cursus te organiseren, waaraan deze stad en haar omstreken groote behoefte hebben, en we zijn er van overtuigd, dat eigenaars en gebruikers van paarden spoedig de goede gevolgen daarvan zullen ondervinden, wanneer ze willen medewerken aan het doel, waarvoor zoodanige opleiding aan den hoefsmid wordt gegeven.

Ook op de markt hier stond een groote rij van hitten; van één dezer, die een nieuw beslag moest worden gegeven, hebben we hier voor ons liggende een der oude hoefijzers, dat we even nader zullen ontleden:

vorm: zuiver rond, 11 bij 11 cM.; dikte: 5 mM.; breedte aan toon: 2cM.; idem takeinden: 1½ cM.; hoogte stoot: 1 cM.; idem kalkoenen: 7 mM. (deze laatste door naar voor omgerolde en platgeslagen takeinden gemaakt); hoefvlakke: hol verloop, vermoedelijk ontstaan als gevolg van het dunne ijzer; nagelgaten: 3 in elken tak; afstand toongaten: 6½ cM.; afstand van takeinde buiten: 3½ cM.; afstand van takeinde binnen: 4½ cM.; afmeting der nagelgaten aan de hoefvlakke: lang 8 mM., breed 5 mM. De hoefnagels hebben we niet gezien, maar moeten zeer zwaar zijn geweest, wat de maat der nagelgaten trouwens ook aangeeft. Die Russische hit moet wel een extra sterke wand hebben, om door zoo'n spijker niet te barsten of vernageld te zijn geweest.

M.

VOORSCHRIFT NOPENS HET HOEFBESLAG. *)

BEPALINGEN VOOR HET ZOMERBESLAG.

A. *Het ijzer.*

1°. Het ijzer moet als een kunstmatige draagrand worden beschouwd. Het behoort dan ook nauwkeurig naar het beloop van dezen te worden gesmeed, doch twee à vijf millimeter langer te zijn.

De uiteinden der ijzers moeten in den regel rond zijn; waar zulks noodig blijkt, worden zij aan den binnenkant eenigszins schuin weggenomen, daar de takken den straal niet mogen aanraken.

2°. De wijidte van het ijzer moet in den toon en in het zijgedeelte volkomen met den hoef overeenkomen, en voor de uitzetting van den hoef naar achteren toe iets wijder zijn.

3°. De breedte van het ijzer hangt af van de dikte van den hoornwand. Het hoefijzer moet tweemaal zoo breed zijn als de draagrand met inbegrip van de witte lijn.

4°. Aan het ijzer moet zoodanige dikte worden gegeven, dat het beslag in den regel eerst na 5 à 6 weken behoeft te worden vernieuwd, doch de dikte mag nooit meer bedragen dan 14 millimeter, bij de Bereden Artillerie 16 millimeter.

5°. Aan de bovenzijde van het ijzer onderscheidt men eene draagvlakte en eene afhellende vlakke.

De draagvlakte moet zóó breed zijn, dat zij den draagrand van den hoornwand met witte lijn en nog 2 millimeter van de hoornzool bedekt; het ijzer mag niet verder met de zool in aanraking komen.

De afhellende vlakke moet van de draagvlakte duidelijk afgescheiden zijn, verder geregeld worden naar de uitholling van de zool en van af het laatste nagelgat langzamerhand smaller toelopen, zoodat het laatste vierde gedeelte van elken ijzertak geheel vlak is.

6°. Het ijzer heeft aan de ondervlakke eene rits, waarin tien nagelgaten worden aangebracht, vijf in elken tak. De diepte van de rits wordt bepaald door de hoogte van den nagelkop, doch mag niet meer dan $\frac{2}{3}$ van de ijzerdikte bedragen. De rits zal in den toon niet doorloopen en na het laatste nagelgat vloeiend eindigen. De beide vlakten van de rits moeten hellend, en de nagelgaten zoo groot zijn dat zij de kling van den nagel juist kunnen opnemen. Overigens moeten de nagelgaten in verband met de richting van den hoornwand worden gestampt.

7°. De afstand der toonnagelgaten moet anderhalfmaal de breedte van het ijzer bedragen. In het voorijzer moeten de laatste nagelgaten op het midden van den tak worden aangebracht en in het achterijzer een halve centimeter meer naar achteren.

8°. De buitenrand van het ijzer wordt naar de rits toe eenigszins rond bijgewerkt.

9°. Het ijzer heeft in het midden van het toongedeelte aan den buiten-

*) *Behoort bij de Beschikking van den Minister van Oorlog van 9 Dec. 1911, III afd., no. 110.*

rand eene verdikking tot het maken van de lip, die aan de basis krachtig en zoo buigzaam moet zijn, dat zij zich goed tegen den wand laat aanslaan.

De lip heeft een afgeronden vorm en is aan de basis zoo breed als de breedte van het ijzer bedraagt. Zij mag niet hooger zijn dan tweemaal de ijzerdikte.

De lip moet in het midden tusschen de toonagelgaten zijn aangebracht.

10°. De opzet, dien men aan het voorijzer geeft, begint in den regel aan het tweede nagelgat, en wordt geregeld naar den opzet, die door de afslijting van het oude ijzer wordt aangegeven.

11°. Het ijzer moet met de draagvlakte overal gelijkmatig tegen de draagvlakte van den hoof aanliggen, het moet derhalve aan de dracht- en zijgedeelten volkomen vlak en bij het voorijzer aan het toongedeelte eenigszins opwaarts gebogen zijn.

12°. In plaats van gewone ijzers wordt van klap- en strijkijzers gebruik gemaakt bij paarden, waarvoor dit door hun bouw of door de wijze van beweging door den eskadrons- of batterij-commandant, in overleg met den paardenarts, noodig wordt geacht.

Andere hoefijzers mogen alleen gebruikt worden bij afwijkende hoefvormen (b.v. spitse en stompe hoeven, bodemwijden en bodemnauwen stand) en hoefaandoeningen, als dit door den paardenarts wenschelijk wordt geoordeeld.

B. *Bewerking van den hoof.*

13°. De bewerking van den hoof bestaat alleen in het inkorten van den draagrand en wel inzonderheid aan het toongedeelte, omdat de beslagen hoof aldaar afgroeit zonder af te slijten, terwijl hij aan de drachten door de uitzetting van den hoof voortdurend in slijting is.

Van den draagrand moet zooveel worden afgenomen dat hij gelijk komt met de verbinding van de zool en 2 millimeter van deze laatste mede draagvlakte wordt.

14°. Bij normalen gang en stand van het paard moeten de buiten- en de binnenwand op dezelfde hoogte worden gehouden.

Er moet worden gestreefd naar het vlak neerzetten van den hoof, zoodat hoof- en beenas in elkanders verlengde vallen.

15°. Van de steunsels mag slechts zooveel worden afgenomen, dat deze ter plaatse, waar zij met het ijzer in aanraking moeten komen, in hetzelfde vlak van den draagrand liggen.

16°. Van de zool en den straal mag alleen de loszittende doode of rotte hoorn worden afgenomen.

17°. De draagrand der dracht- en zijwanden moet volkomen vlak zijn, die aan den voorhoef van af het toongedeelte eenigszins naar boven oploopen ten behoeve van den opzet.

Nadat het besnijden van den hoof is geschied, worden de uitwendige scherpe kanten van den draagrand met vijl of rasp weggenomen, bij een spitsen hoof meer, bij een stompen minder, en de draagvlakte aan den hoof effen gemaakt, zoodat elke ongelijkheid van den rand of der draagvlakte zorgvuldig wordt weggenomen.

18°. Het besnijden van den hoef geschiedt door middel van de renet; ook is gebruik van de houwkling geoorloofd, inzonderheid als de hoorn zeer hard is of wanneer een belangrijke inkorting van den hoornwand moet plaats hebben.

19°. Het passen geschiedt zwart-warm.

C. Bevestiging van het ijzer.

20°. Ter bevestiging van het ijzer onder den hoef worden ritsnagels gebruikt, waarvan de koppen zoodanigen vorm hebben, dat zij volkomen in de rits passen.

Het is den smeden streng verboden andere nagels te gebruiken.

In den regel worden bij het voorijzer slechts vijf nagels ingeslagen, drie in den buiten- en twee in den binnentak, en bij het achterijzer worden zes nagels ingeslagen.

De nagels worden zoodanig ingeslagen, dat zij zooveel mogelijk in het vaste hoorn zitten en de nieten, zooveel mogelijk in ééne lijn liggende, 15 à 30 millimeter — afhankelijk van den vorm en de grootte der hoeven — boven het ijzer komen te liggen.

De nagelkoppen mogen, bij het pas beslagen paard, een millimeter onder de onderste hoefijzervlakte uitkomen.

21°. Bij paarden, die gevoelig zijn bij het aanhalen der nieten, moet gebruik worden gemaakt van de nietentang. Elke hoefsmid moet van zulk een tang, van het voorgeschreven model, voorzien zijn.

22°. Nadat de hoef beslagen is, wordt met de vijl, die tusschen den hoef en het ijzer wordt aangebracht, de scherpe hoefrand weggenomen. Overigens mag aan den hoornwand niet worden gevijld.

Oude nagelgaten worden dichtgemaakt.

23°. Het is den hoefsmiden verboden de hoeven met enig smeer te bestrijken voor dat het beslag is nagezien.

BEPALINGEN VOOR HET WINTERBESLAG.

A. Beschrijving van het beslag.

1°. De ijzers voor het winterbeslag zijn gelijk aan die voor het zomerbeslag, behoudens hetgeen daaromtrent hierna wordt bepaald. Zij zijn voorzien van schroefgaten en daarin passende scherpe en stompe kalkoenen. De achterijzers voor de Bereden Artillerie en de mitrailleurafdelingen krijgen slechts 3 nagelgaten in elken tak. De ijzers moeten minstens 11 millimeter dik en aan de uiteinden der takken minstens 22 millimeter breed zijn.

Bij de Cavalerie wordt een schroefgat in het uiteinde der takken geboord; het midden van het schroefgat moet 15 millimeter van het uiteinde van den tak verwijderd zijn. Het tweede nagelgat moet geschikt zijn tot opname van den ijsnagel.

Bij de Bereden Artillerie en de mitrailleurafdelingen heeft het voorijzer evenzoo een schroefgat in het uiteinde der takken en dient het tweede nagelgat van het voorijzer, evenals bij de Cavalerie, om zoo noodig een

ijsnagel in te slaan. Het achterrijzer heeft bovendien twee schroefgaten in het toongedeelte.

2°. De stompe kalkoenen hebben een vierkanten kop, zijn 20 millimeter lang, waarvan 10 millimeter voor den schroefdraad bestemd.

De scherpe kalkoenen zijn beitelvormig, 30 millimeter lang, waarvan 10 millimeter voor den schroefdraad bestemd.

De scherpe kalkoenen worden alleen gebruikt, wanneer de paarden bij gladheid diensten hebben te verrichten; overigens moet steeds van stompe kalkoenen worden gebruik gemaakt.

3°. Voor het in- en uitschroeven der kalkoenen dienen bij de Cavalerie sleutels en veiligheidshefboomen; bij de Bereden Artillerie en de mitrailleurafdeelingen sleutels tot hamen V. M. *) en kalkoenen en veiligheidshefboomen.

De commandanten der eskadrons, batterijen, treinafdeelingen en mitrailleurafdeelingen bepalen hoeveel veiligheidshefboomen, bij de Cavalerie tevens hoeveel sleutels tot kalkoenen, in het tijdvak, dat de paarden op winterbeslag zijn gesteld, van de hierna, onder 4 van de „Bepalingen voor het mobilisatiebeslag,” genoemde mobilisatievoorraden in gebruik zullen genomen worden.

4°. Per paard, dat op winterbeslag is gesteld, moeten voor het gewone jaarlijksche verbruik op de rustkamers worden opgelegd: 60 stompe kalkoenen, 30 scherpe kalkoenen en 20 ijsnagels.

Voor de paarden der Bereden Artillerie en mitrailleurafdeelingen bovendien 0.3 K.G. getah-pertja per paard.

5°. Bij de korpsen moeten aanwezig zijn standmodellen van de hoefijzers voor winterbeslag; deze standmodellen worden door de Hoefsmidschool verstrekt.

B. Gereedschappen voor de vervaardiging benodigd.

6°. De hoefsmeden moeten voor de vervaardiging en het gebruik van het winterbeslag zijn voorzien van de navolgende gereedschappen:

a. twee tappen, b. eene boormachine of boorromslag, c. twee boren, d. een voor den tap passend wringijzer; e. een schroef sleutel; f. een veiligheidshefboom; g. een mal, aanwijzende 11, 15, 16 en 22 millimeter.

Al deze gereedschappen, op één tap en één boor na, worden door de hoefsmeden bekostigd. Jaarlijks wordt den hoefsmeden één tap en één boor, aan de Constructie-Werkplaatsen aan te maken, kosteloos door het Rijk verstrekt. Het is den hoefsmeden verboden andere tappen, dan door het Rijk worden verstrekt, te gebruiken of in de smederij te hebben.

C. Aanmaak der ijzers en plaatsing der schroefkalkoenen.

7°. Bij het aanbrengen van het winterbeslag op te merken:

a. Bij overgang van een beslag zonder kalkoenen tot winterbeslag, en omgekeerd, moet bij het besnijden rekening gehouden worden met den eisch aangaande richting van de voet. (Zie B, punt 14).

b. Voor dat de paarden op de beslagplaats komen moeten de hoefijzers

*) V. M. = van model (nieuwste model).

reeds aangemaakt en van cilindervormige gaten voorzien zijn. Na het passen wordt de schroefdraad in het gat gesneden.

c. Alvorens de ijzers onder te leggen moeten de gaten van het fijne ijzer (snijdsel), bij het tappen ontstaan, gezuiverd worden. De kalkoenen moeten voor het inschroeven geolied worden.

d. Als bij het onderleggen van reserve-ijzers, welke reeds van de schroefgaten zijn voorzien, het ijzer vóór het onderleggen nog moet worden gepast, dan moet de tap nog eens door de gaten gedraaid worden, aangezien bij het warmmaken en opvolgend afkoelen van het ijzer het schroefgat onzuiver kan worden.

e. Het is van het grootste belang dat de geheele bewerking met nauwgezetheid geschiede en de gereedschappen daarbij steeds zuiver worden gehouden.

f. Het inzetten der kalkoenen geschiedt eerst met de hand, waarna zij zoo vast mogelijk met den schroefsleutel worden aangedraaid, waarbij de veiligheidshefboom wordt gebezigd. Deze dient om een tegendruk aan te brengen bij het in- en uitdraaien, waartoe hij met het uitgesneden gedeelte aan den anderen tak wordt aangebracht.

Bij een doelmatig gebruik van den veiligheidshefboom wordt bij het in- en uitschroeven geen nadeeligen invloed uitgeoefend op de banden van de voetgewrichten.

BEPALINGEN VOOR HET RESERVE-BESLAG.

A. *Reserve-zomerbeslag.*

1°. Voor alle rijkspaarden, behoorende tot de vredessterkte der bereden korpsen, behoort bij het korps aanwezig te zijn een stel van 4 ijzers reserve-zomerbeslag, dat passend moet zijn voor het paard waarvoor het is bestemd en voorzien van het hoefnummer, met witte verf daarop aangebracht.

Bij de Bereden Artillerie wordt voor elk nieuw beslag het aanwezige verbruikt en tegelijkertijd door een nieuw stel vervangen.

De aanmaak van reserve-ijzers geschiedt door de hoefsmeden.

2°. Voor de paarden, die gedetacheerd worden, wordt het reserve-zomerbeslag medegenomen of toegezonden.

3°. De officieren, die in vredestijd verplicht zijn tot het houden van een of meer dienstvaarden, moeten voor elk dier paarden in het bezit zijn van een stel van 4 ijzers reserve-zomerbeslag.

B. *Reserve-winterbeslag.*

4°. Voor alle rijkspaarden, behoorende tot de vredessterkte der bereden korpsen, behooren bij het korps aanwezig te zijn twee stellen van 4 ijzers reserve-winterbeslag die passend moeten zijn voor het paard, waarvoor zij bestemd zijn, en voorzien moeten zijn van het hoefnummer, met witte verf daarop aangebracht.

Bij de Bereden Artillerie wordt voor elk nieuw beslag een stel reserve-ijzers gebruikt en dit tegelijkertijd door een nieuw stel vervangen.

De aanmaak der reserve-ijzers geschiedt eveneens door de hoefsmeden.

5°. Voor de paarden, die gedetacheerd worden, wordt het reserve-winterbeslag met het benoodigde van de voor jaarlijksch gebruik bestemde hoeveelheid kalkoenen, getah-pertja en ijsnagels (zie 4°. der Bepalingen voor het Winterbeslag) medegenomen of toegezonden.

6°. De officieren, die in vredestijd verplicht zijn tot het houden van één of meer dienstpaarden, moeten voor elk dier paarden in het bezit zijn van reserve-winterbeslag, bestaande uit:

1 stel van 4 ijzers reserve-winterbeslag; 16 stompe kalkoenen, 32 scherpe kalkoenen en 40 ijsnagels; de officieren der Bereden Artillerie en mitrailleurafdeelingen bovendien van 4 getah-pertjazolen.

De kalkoenen, zolen en ijsnagels kunnen door de officieren, tegen verrekening van kosten, ontvangen worden op de door den Commandeerende Officier ter plaatse of het Hoofd der Inrichting, volgens hieronder aan te geven regelen, in te dienen periodieke aanvragen om benooidgheden voor winterbeslag.

7°. In het tijdvak 15 November tot 1 Maart zijn op winterbeslag gesteld de officiers- en rijkspaarden van:

- a. de regimenten Huzaren,
- b. het Eskadron Ordonnansen,
- c. het Korps Rijdende Artillerie, behalve de onafgerichte paarden, en
- d. de trainafdeelingen der regimenten Veld-Artillerie, met inbegrip van de reformpaarden voor garnizoensdienst bestemd;

wijders:

- e. per batterij Veld-Artillerie 17 paarden, waaronder het paard van den opperwachtmeester-instructeur en twee bespanningen van zes paarden, en
- f. per mitrailleurafdeeling 14 paarden.

Paarden van de trainafdeelingen worden telkenmale ook buiten het tijdvak 15 November tot 1 Maart, als dit noodig blijkt, op scherp gesteld, e.q. met gebruik van getah-pertjazolen; de overige paarden onder *a*, *b*, *c*, *e* en *f* genoemd alleen dan, wanneer de weersgesteldheid dit vordert bij gelegenheid, dat uitgerukt wordt tot het verleenen van militairen bijstand; bij escortes of bij mobilisatie en overigens wanneer dit in het belang der oefening wordt noodig geacht, overeenkomstig de door de Divisie-Commandanten, den Inspecteur der Cavalerie (voor het Eskadron Ordonnansen) of den Inspecteur der Bereden Artillerie (voor de Instructie-Batterij) te maken bepalingen.

BEPALINGEN VOOR HET MOBILISATIEBESLAG.

1°. Voor mobilisatie moet voor ieder paard volgens de organieke oorlogsterkte, hetzij dus tot de vredessterkte behoorende of wel bij mobilisatie aan te koopen of te vorderen, met uitzondering van de trekpaarden der Verplegingsafdeelingen, eene hoeveelheid mobilisatiebeslag zijn opgelegd, bestaande uit:

2 stellen van 4 ijzers voor winterbeslag,

- 4 stellen stompe kalkoenen.
- 8 stellen scherpe kalkoenen.

} Deze stellen bestaan uit 8 stuks bij de Cavalerie en de officierspaarden en 12 stuks bij de rijkspaarden der Bereden Artillerie en der mitrailleurafdeelingen.

80 ijsnagels bij de Cavalerie en de officierspaarden,
 40 ijsnagels bij de Bereden Artillerie en de mitrailleurafdeelingen,
 0.3 K.G. getah-pertja bij de Bereden Artillerie en de mitrailleurafdeelingen.

2°. Dit beslag wordt, voor wat de officiers- en rijkspaarden, behoorende tot de vredessterkte der korpsen, betreft, opgelegd bij de korpsen; voor wat de overige paarden betreft, ter plaatse waar de afdeelingen op oorlogsvoet geformeerd worden; voor wat de paarden der officieren, ingedeeld bij staven, betreft, bij het korps, de inrichting of het magazijn, die aan de officieren dier staven, voor zooverre zij niet bereden zijn, tuigen verstrekt.

Het wordt opgelegd als velduitrusting bij de onderdeelen der korpsen en verantwoord op den jaarlijkschen staat voor het ledergoed en de pioniergereedschappen en — bij de cavaleriekorpsen — het paardetuig (model 114). Bij de magazijnen van het Veldleger wordt het mobilisatiebeslag in de inventarissen verantwoord.

3°. Het hiervoren onder 4°. en 6°. van „B. Reservewinterbeslag” genoemde, zal tevens beschouwd worden als mobilisatiebeslag en is derhalve onder den mobilisatievoorraad begrepen, terwijl het voor de officierspaarden genoemde onder 6°. van „B. Reservewinterbeslag” meerder benodigde, bij mobilisatie door het Rijk uit den hiervoren onder 1 bedoelden mobilisatievoorraad zal worden verstrekt.

4°. Voorts worden opgelegd:

1 veiligheidshefboom per 4 paarden, welke volgens de oorlogsorganisatie tot het Veldleger behooren (bij het Eskadron Ordonnansen 1 per 2 paarden);

1 sleutel tot kalkoenen per 4 paarden der Cavalerie (bij het Eskadron Ordonnansen 1 per 2 paarden).

Voor de Bereden Artillerie en de mitrailleurafdeelingen is de uitrusting aan sleutels tot hamen V.M. en kalkoenen voorgeschreven in het boekwerk „Oplegging materieel Veldleger, O.M.V.”.

5°. Voor het mobilisatiebeslag bestemd voor de paarden, niet tot de vredessterkte behoorende, moet de navolgende verhouding van tailles als grondslag worden aangenomen:

40 % der taille 1, 35 % der taille 1½, 15 % der taille 2 en 10 % der taille 3.

BESLAG VAN DE PAARDEN DER KONINKLIJKE MARECHAUSSEE.

De paarden der Koninklijke Marechaussee zullen worden beslagen op dezelfde wijze en met overeenkomstige ijzers als hiervoren voor de Cavalerie is bepaald.

BEPALINGEN NOPENS HET GEBRUIK VAN GETAH-PERTJA ALS MIDDEL TEGEN

HET BALLEEN VAN SNEEUW IN DE HOEVEN DER PAARDEN.

1°. De aan de korpsen, in den vorm van platen van 1 c.M. dikte en berekend tegen een gemiddeld gewicht van 0.30 K.G. per paard, verstrekte getah-pertja, wordt door hunne zorg verwerkt tot zolen in 4 tailles voor verschillende grootte van hoeven, procentsgewijze verdeeld als voor de ijzers is aangegeven. Voor de paarden, behoorende tot de vredessterkte, moeten de zolen overeenkomen met de grootte der hoeven.

Voor het maken van deze zolen wordt van de 4 verschillende tailles van hoeven een model in carton gemaakt, dit op de platen gelegd, met potlood nagetrokken en met een scherp mes uitgesneden. De cartonnen modellen moeten, den straal vrijlatende, den binnenkant van het ijzer raken en van achteren goed in de steunselhoeken sluiten. De afvallende stukken getah-pertja worden in warm water weer tot een geheel vereenigd en op een steenen of ijzeren plaat opnieuw op de vereischte dikte uitgerold.

Van de taille der hoeven van elk paard wordt bij de onderdeelen aantekening gehouden.

2°. De getah-pertja kan onder ieder model ijzer worden aangebracht, mits de afhellende vlakke goed is gemaakt.

3°. Voor het onderleggen der zolen wordt de hoof goed gereinigd en worden de getah-pertja zolen in warm water gelegd tot zij geheel week zijn, waarna zij op den hoof worden gelegd en met de vingers er tegen worden gedrukt, vooral in de steunselhoeken.

Langs den rand drukkende, wordt de getah-pertja onder de afhellende vlakke van het ijzer gebracht.

Voor het nitrukken moet de getah-pertja zijn afgekoeld, b.v. door met sneeuw te wassen.

4°. In het belang der hoeven zullen de zolen niet, dan bij groote noodzakelijkheid, langer dan drie achtereenvolgende dagen onder de voeten mogen blijven. De hoeven worden daarna goed afgewasschen.

Dezelfde zolen kunnen na verwarming opnieuw worden ondergelegd.

VERSTREKKING VAN BENODIGDHEDEN VOOR WINTERBESLAG.

Aanvragen tot het ontvangen van:

sleutels tot hamen V.M. en kalkoenen, bij het wapen der Cavalerie,
 veiligheidshefboomen
 stompe en scherpe kalkoenen,
 ijsnagels en
 getah-pertja .

worden door de Commandeerende-Officieren ter plaatse, Commandanten der Divisiën Koninklijke Marechaussee of Hoofden van Inrichtingen rechtstreeks gericht tot den Inspecteur der Bereden Artillerie, die orde stelt op de verstrekking uit zijne o. h. magazijnen.

De aanvragen moeten zijn ingericht overeenkomstig het hierbijgaand model en jaarlijks onder datum van 15 Maart — voor het wapen der Koninklijke Marechaussee onder datum van 1 October — worden ingezonden.

Indien dit noodig blijkt, kan eene tusschentijdsche aanvraag om zoodanige aanvulling, als noodig zal zijn om te allen tijde het voorgeschreven reserve-winterbeslag compleet te houden, op den eersten van elke maand worden ingediend.

Aanschaffing op andere wijze mag alleen bij oogenblikkelijke behoefte geschieden.

De verstrekkingen geschieden kosteloos, met uitzondering evenwel van die ten behoeve van het wapen der Koninklijke Marechaussee en van die

aangevraagd voor officieren der Landmacht en voor hoefsmeden van het wapen der Koninklijke Marechaussee, waarvoor de verrekening te hunnen laste moet plaats hebben.

(u. „*Recueil Militair*.”)

VERGADERING ALGEMEENE NEDERL. WIELRIJDBOND.

Hoefbeslag-Commissie.

Maandag 19 Febr. had in „Hotel du Passage”, te 's-Gravenhage, de eerste bijeenkomst plaats der commissie in zake het beschadigen der wegen door hoefbeslag, vermeld in „Kampioen” no. 4, blz. 76.

Aanwezig waren alle in dat bericht vermelde heeren.

Daar de heer Bergsma door ambtsbezigheden verhinderd was, werd de bijeenkomst geleid door onzen 2den voorzitter, die namens het Dagelijksch Bestuur de heeren ongeveer aldus toesprak:

Het is mij een bijzonder genoegen deze vergadering te mogen openen, en U Mijne Heeren, den dank van ons bestuur te betuigen voor de groote bereidvaardigheid, waarmede gij wel gehoor hebt willen geven aan onze roepstem.

Aanleg, onderhoud en verbetering van onze wegen zijn natuurlijk zaken, die den Toeristenbond v. Nederland zeer ter harte gaan.

Mocht voor enkele tientallen van jaren bij velen de meening bestaan, dat het gewone wegennet eigenlijk zijn belang verloren had door den aanleg van de spoorwegen, zoozeer zelfs, dat wij hier en daar de breedte der wegverharding zagen verminderen — de nieuwere middelen van verkeer, eerst het rijwiel en daarna de automobiel, hebben dit al heel spoedig anders doen inzien, en thans kost het moeite, om niet alleen het verzuimde in te halen, maar ook de wegen te doen beantwoorden aan de veel hoogere eischen van het in snelheid en intensiviteit zoozeer toenemend verkeer.

Ook onze Bond, en meer in het bijzonder onze Wegen-Commissie, heeft zich beijverd in die richting werkzaam te zijn, en ik meen te mogen zeggen niet zonder succes. Wellicht kennen sommigen uwer haar studies, brochuren en requesten over wegeaanleg, stofbestrijding, onderhoud van grintwegen, fundeering en voegvulling van klinkerwegen, en over het bederven van goede wegen, door het opbrengen van slijk en door het gebruik van velgen te smal in verhouding tot het vervoeren gewicht, terwijl zij binnen enkele dagen de resultaten denkt te publiceeren van de zeer belangrijke en uitgebreide proefnemingen, die zij voor eenigen tijd met medewerking van Prof. Nelemans te Deventer heeft genomen.

Dankbaar erkennen wij den steun en de medewerking, bij dit alles van overheidswege verleend, niet het minst door den Waterstaat, die zich in de laatste jaren zoozeer voor het wegeenvraagstuk interesseert.

Dit vraagstuk blijft echter moeilijk en ingewikkeld, en talrijk zijn de bezwaren, die zich voordoen.

Onder die bezwaren is er een, dat in den laatsten tijd — mede in verband met de toepassing van nieuwere methoden van wegeaanleg — in het bijzonder de aandacht heeft getrokken, n. l. de schade, die aan de wegen wordt

toegebracht, door zekere soorten van hoefbeslag, voornamelijk door de in sommige streken van ons land gebruikelijke kalkoenen.

Deze schade is ongetwijfeld aanzienlijk, somtijds ontmoedigend voor hen, die zich veel kosten en moeite getroost hebben, om de wegen te verbeteren; maar de groote vraag is, of wij hier te doen hebben met een noodzakelijk kwaad, n.l. of er voor het gebruik van dit schadelijk beslag werkelijk grondige redenen bestaan.

Een vergelijking met aangrenzende landen zou ons geneigd doen zijn, deze vraag ontkennend te beantwoorden, maar wij geven gaarne toe, dat wij ons hier zouden begeven op een terrein, dat ons grootendeels vreemd is.

Daarom hebben wij ons gewend tot hen, die wij bij uitstek bevoegd achten om te oordeelen over dit veelzijdig vraagstuk, waarbij tal van belangen gemeoid zijn, tot mannen wier uitspraak gezag heeft in den lande, zoowel in de oogen der overheid als in die van het publiek.

Dat deze schier zonder uitzondering voldaan hebben aan ons verzoek, om in deze commissie zitting te nemen, is ons een groote voldoening, en tegelijk een eer voor onzen Bond.

Mijne heeren, ik betuig u daarvoor nogmaals den warmen dank van ons bestuur, en ik open deze vergadering met de verwachting, dat uwe beraadslagingen krachtig mogen medewerken om een bevredigende oplossing van het vraagstuk te verkrijgen.

Besloten werd op voorstel van den voorzitter, dat de commissie zich zal splitsen in twee sub-commissies. De eene zal gegevens verzamelen over de aan de wegen toegebrachte schade, de andere zal onderzoeken in hoeverre het gebruik van het gewraakte hoefbeslag nuttig of noodig is te achten, en beraadslagen over de maatregelen, die genomen kunnen worden, om de door het hoefbeslag der paarden aangebrachte schade te voorkomen of te beperken.

De laatste sub-commissie zal, onder voorzitterschap van Mr. W. J. Baron van Dedem, bestaan uit de heeren: gep. kolonel J. H. Knel, gep. luit.-kol. Moubis, Herman A. Nebbens Sterling, C. Tamminga van Eijsinga en A. W. Heidema, als secretaris, terwijl de eerstgenoemde sub-commissie, onder leiding van Mr. A. C. v. Daalen, gevormd wordt door de heeren: W. G. C. Gelinck, P. H. A. van Wamel, L. C. Steffelaar en A. E. Redelé, als secretaris, die tevens zal optreden als secretaris der geheele commissie, waarvan den voorzitter onzer Wegen-Commissie het voorzitterschap werd opgedragen.

Op voorstel van den heer Gelinck wordt het vraagstuk reeds dadelijk gesplitst in tweeën: zomerbeslag en winterbeslag.

De heer Tamminga v. Eijsinga zegt, beslag met stooten en kalkoenen beslist slecht voor de paarden te achten, behalve in die gevallen waar het noodig is, om verkeerden stand te verbeteren.

Ook de heer v. Dedem vindt voor zomerbeslag kalkoenen onnoodig, terwijl de heer Knel betoogt, dat verhoogingen achteraan de ijzers weinig rationeel zijn.

De heer Heidema is eveneens van meening, dat bij zomerbeslag kalkoenen overbodig zijn, doch dat verschillende paarden eerst zullen moeten leeren om zonder kalkoenen te loopen.

De heer v. Wamel twijfelt, of kalkoenen wel gemist kunnen worden bij het trekken van zeer zware vrachten over keiwegen, terwijl de heeren Knel en Tamminga v. Eijssinga de dikwerf geuite meening bestrijden, dat door het gebruik van kalkoenen de taak der trekdieren zou worden verlicht, en be- toogen, dat én voor de paarden én voor de eigenaars, waar deze meenen zich voordeel te verschaffen, het omgekeerde resultaat van hetgeen ver- wacht werd, wordt bereikt.

Na uitvoerige beraadslaging is de commissie eenparig van oordeel, dat het gebruik van kalkoenen bij zomerbeslag niet alleen nadeelig is voor den weg, doch ook voor het paard, tenzij dan in de gevallen, waarin ze dienen om een verkeerden stand van het paard te verbeteren.

Vastgesteld wordt, dat de sub-commissie voor de wegen eerst zal trachten den omvang van de schade, door verschillend beslag aan de wegen toege- bracht, te doen kennen, waarna de andere sub-commissie zal beraadslagen omtrent de voor te stellen maatregelen ter ondervanging van de beschadi- ging, terwijl ten slotte in het eindrapport de conclusiën samengevat zullen worden.

Na sluiting der bijeenkomst van de volledige commissie, vergaderde de subcommissie voor den wegenkant van het vraagstuk, ter bespreking van den inhoud der te verzamelen vragenlijsten en van de te volgen werkwijze, om zoo uitgebreid mogelijke inlichtingen te verkrijgen.

(u. „Kampioen.”)

INGEZONDEN STUKKEN.

Ondergeteekenden brengen hiermede een woord van dank aan den W.E.G. Heer H. M. Kroon, leeraar aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, voor het degelijke theoretisch onderwijs, alsmede aan den Heer W. A. H. van Horsesen, hoefsmid-onderwijzer aan genoemde School, voor zijn zaakkundig practisch onderwijs. Wij hebben den gunstigen uitslag van ons examen op 25, 26 en 27 Jan. j.l., waarvan in de Februari-aflevering van „De Hoefsmid” een verslag is opgenomen, voor een groot deel aan hunne voortreffelijke leiding te danken.

Mede brengen wij onzen dank aan de Regeering, welke door het instellen van den cursus ons in de gelegenheid stelde het diploma van onderwijzer- hoefsmid te behalen.

M. Ritsema, Appingedam (Gr.).
 W. C. H. van Griensven, Deurne (N-B.)
 H. J. Buesink, Aalten (Gld.).
 G. J. Rolink, Enschedé (Ov.).
 H. van Waasbergen, Oud-Beierland (Z-H.).
 J. Kommers, Grevelduin, Capelle (N-B.)
 Gerard Julicher, Swalmen (Limburg.)

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting van hoefbeslag te Groningen.** Vertrokken is op 2 Maart de leerling H. Hilbrants van Eelde en op 9 Maart G. Holt van Norg. Beiden ontvingen een getuigschrift met vermelding dat het praktische gedeelte van den cursus met goed en het theoretische gedeelte met zeer goed gevolg was meegemaakt. De plaats van Hilbrants werd 4 Maart ingenomen door H. J. Dijkstra van Niezijl, terwijl die van Holt wordt ingenomen door J. Kroeze van Noordlaren.

Mede houden thans aan de inrichting verblijf de leerlingen D. Schothorst van Noordbroek, A. Richter van Wildervank en J. Ozinga van Gasselternijveen.

— **Friesland.** Zaterdag 2 Maart heeft aan de *Ambachtsschool te Harlingen* in tegenwoordigheid van het Bestuur en den directeur dier inrichting de laatste les in de praktijk van den hoefbeslagcursus plaats gehad. In deze les hebben de leerlingen proeven van bekwaamheid moeten afleggen. Ten slotte werd aan 6 leerlingen het diploma voor hoefbeslag uitgereikt, terwijl aan 2 leerlingen de gelegenheid is gegeven den cursus nog eenigen tijd te blijven volgen om daarna voor een diploma in aanmerking te kunnen komen. De leerlingen, die een diploma hebben verworven, zijn:

Wouter van 't Blok van Stiens, Doede Kamstra van Brugwerd, Foppe Wiersma van Dongjum, Ale Veenbaas van Ried, Ulbe Boomsma van Pingjum, Pieter Brijker van Harlingen.

De cursus staat onder directie van den directeur der ambachtsschool, terwijl het onderwijs wordt gegeven door den heer Dr. H. J. de Vries, Rijksveearts, Inspecteur der vleeschkeuring en den heer O. H. Baarda, hoefsmid. De nieuwe cursus vangt weer aan met 1 Mei a. s. en duurt een half jaar.

— **Overijssel.** Op 12 Maart j.l. heeft te Zwolle het overgangs-examen plaats gehad van den 2^e cursus in hoefbeslag, onder leiding van Dr. D. L. Bakker, veearts, en G. J. Rolink, onderwijzer-hoefsmid. Alle 8 leerlingen werden toegelaten om het 2^e gedeelte van den cursus te volgen, n.l. Ch. Spijkerman te Enschede, T. J. Ruttenfrans te Enter, A. J. Verveld te Enschede, E. J. Leppink te Haaksbergen, B. Zinger te Enschede, A. Oosterholt te Haaksbergen, J. Schröder te Enschede, E. Heideman te Oldenzaal.

— **Zuid-Holland.** In de j.l. te 's-Hage gehouden vergadering v./d. afd. 's-Gravenhage van de Holl. Mij. v. Landbouw bleek dat de vanwege bovengenoemde afdeling gehouden hoefsmidscursus f 217.10 heeft gekost.

(u. „N. C.”)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

HET BEVESTIGEN VAN RIEMSCHIJVEN.

De bevestiging van riemschijven, tandraderen enz., op de assen, geschiedt op verschillende wijzen. Bij mindere krachtvereischte, als b.v. weinig kracht behoeft te worden overgebracht, zal meestal die bevestiging door middel van stelschroeven voldoende zijn. In gewone gevallen hardt men de punt dier stelschroef, welke in een verdieping der as drukt. Om ongelukken te voorkomen, welke hierbij door de uitstaande kop veroorzaakt zouden kunnen worden, verzinkt men laatstgenoemde in de naaf. Moet men grootere krachten overbrengen, dan zal men de langs- en holle spie benutten. Uitgebreide aanwending vinden langs-spieën bij het aanbrengen van schijven, wielen, koppelingen, enz., op ronde stangen en assen.

Ter bevestiging der langs-spie wordt de as ter plaatse uitgefraisd of geboord, zoodat de spie halverwege in de as gelaten zit; of ook wordt de as vlak afgewerkt, waarop de spie zuiver komt te dragen.

Bij het inpassen van verzonken spieën dient er vooral op gelet te worden dat zoowel de breedte als de smalle zijde der spie volkomen draagt. Een bewerking der oppervlakte voor de holle spie wordt niet vereischt. Ten allen tijde heeft de bevestiging door spieën op de assen een nadeeligen invloed. Fraisen of vijlen der assen heeft dikwijls een krom worden of trekken ten gevolge, vooral bij assen welke van buiten een dichtere structuur bezitten dan van binnen. Bijzonder bij de groote oppervlaksspanning der getrokken of gecompriëerde assen, kan gemakkelijk door het bewerken der oppervlakte een krom worden ontstaan; ook bij transport kunnen gerichte assen doorbuigen; derhalve dienen alle assen, vóór de plaatsing, nog eerst nagericht te worden.

Geheel bijzonder is een spieverbinding voor getrokken assen, welke een bewerking aan de oppervlakte vereischen; zelfs wanneer hiervoor een holle spie gebruikt wordt en van de bewerking der oppervlakte geen sprake is, kan men dit nog als niet deugdelijk beschouwen. Wanneer de verbinding goed zal zijn, moet de spie vast ingedreven worden. Ook de inkeeping in de naaf moet zeer nauwkeurig afgewerkt zijn, als men tenminste wil voorkomen, dat de voorwerpen, na het indrijven der spie, niet op de as slaan. Daar bij ongedeelde riemschijven de spie-verbinding niet ontgaan kon worden, zoo is een uiterst nauwkeurige afwerking van alle deelen noodzakelijk, om het slaan der riemschijven op de as zooveel mogelijk te ontgaan. Schijven, welke dikwijls gelost of verplaatst moeten worden, verbindt men het beste door twee conische beugels, zooals die bij de Seller's kegel- of dubbele kegelkoppeling gebruikt worden. Voor kleinere schijven is ook één conus voldoende. De as blijft alsdan onbeschadigd en deze verbinding is daarom zoo gemakkelijk, doordat zij zonder moeite is aan te brengen en weder los te maken. Het bevestigen en losmaken geschiedt door aantrekken of losdraaien der drukschroeven.

Een goed loopende transmissie verkrijgt men door gebruik van gedeelde riemschijven; hierbij vervalt de spie-verbinding geheel. Bij de gedeelde riemschijven zijn de naven voorzien van een gat, dat kleiner is dan de doorsnede der as, zoodat deze bij het aantrekken der bouten vastklemt. M

ADVERTENTIËN.

Kunsthoorn,
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.
Voor *H.H. Vecartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek

Helpman—Groningen

levert

HOEFIJZERS,

**die theoretisch en
practisch goed zijn.**

Billijke condities. :- :- :- :- :- Vlugges levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

Vraagt proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weeklad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs voor Nederland per kwartaal fr. p. p. f 1.25.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA, 's-Gravenhage.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

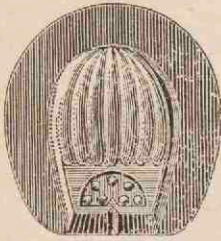
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradij in 11 maten van 4½ tot 6½
Eng. dm., uiterste breedte buitenkant
ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

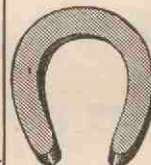
Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradij.

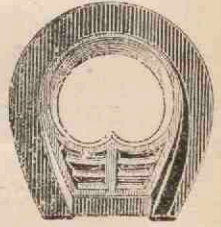
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

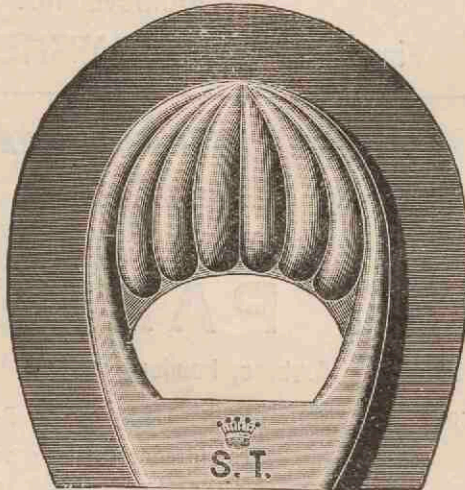

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradij.

Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.
IJs- of Scherpnagels in 12 soorten.
Opruimers voor Schroefgaten.
Schroeven en Stiften in alle modellen; tijdige bestelling gewenscht.
Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzo
in 8 verschillende maten voorradig.

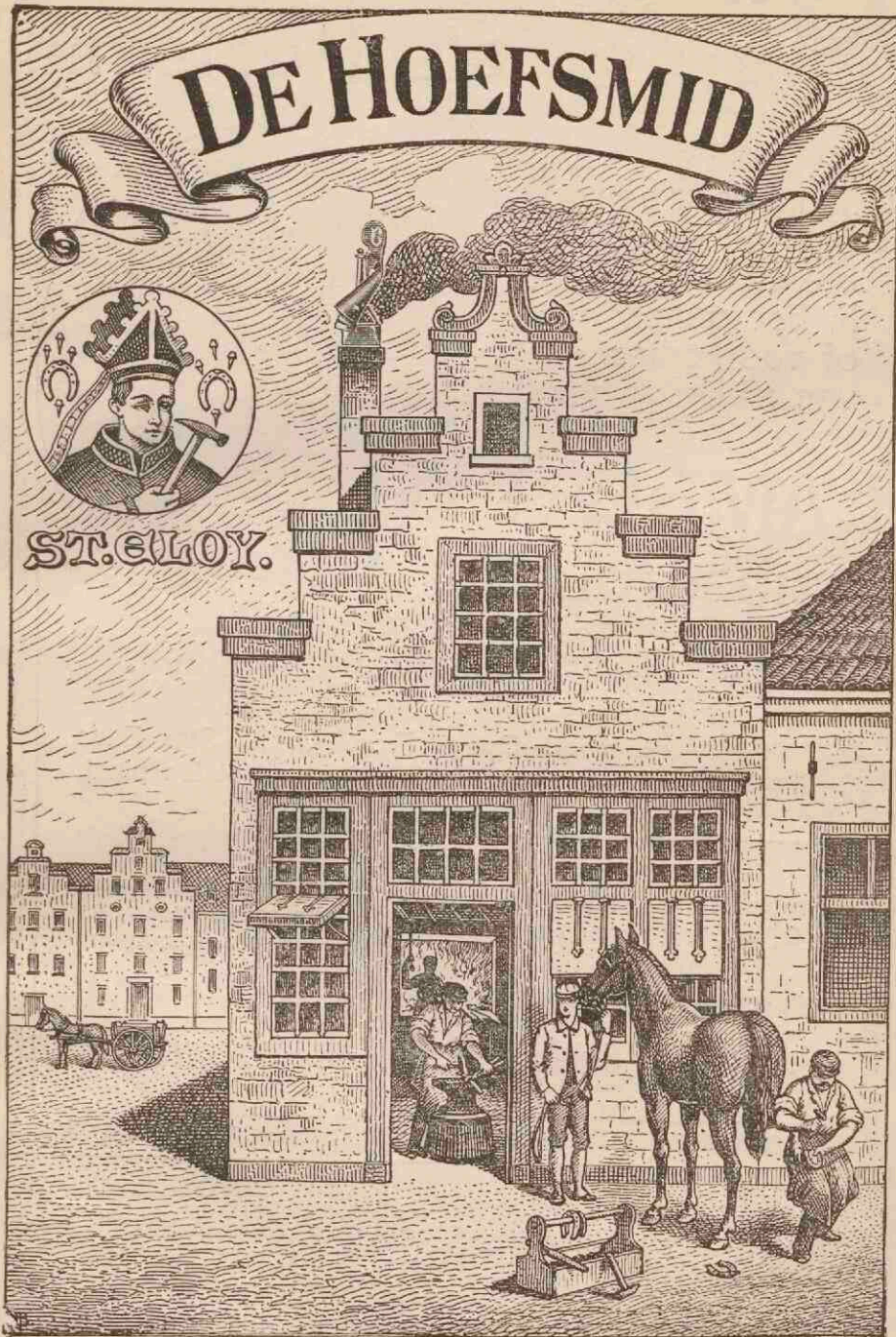
Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoef tangen.
Rennetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwkingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuehaven.

INHOUD.

† W. A. H. van Horses. — III. Overwegingen betreffende het hoefsmids-
vak. — Cursussen in hoefbeslag. — Ingezonden stukken. — Persoverzicht.
— Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende
buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

De zeer geziene en zeer bekwame hoefsmid W. A. H. van Horsen, onderwijzer in practisch hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, tevens belast met het onderwijs in practisch hoefbeslag aan den cursus voor aanstaande onderwijzers-hoefsmeden, is na een vrij langdurige ongesteldheid op 31 Maart j.l. overleden.

De begrafenis vond plaats op Woensdag 3 April, die mede door velen, welke Van Horsen in zijn nuttigen werkring hadden leeren hoogachten, werd bijgewoond, terwijl aan de groeve door den Directeur van 's Rijks Veeartsenijschool de verdiensten van den overledene in herinnering werden gebracht. Van Horsen heeft, zoo merkte de Spreker op, op zijn gebied werkelijk „school” gemaakt. Hij heeft, onder de leiding van den Districtsveearts voor Noord-Holland, het onderwijs gegeven aan den eersten cursus in hoefbeslag in Nederland gehouden, en is daarmee de voorlooper geweest van het belangrijk aantal cursussen, die later in den lande zijn opgericht en ook thans nog op onderscheidene plaatsen in verschillende provinciën worden gehouden.

Van Horsen heeft den eersten Maart 1873 zijne betrekking aan 's Rijks Veeartsenijschool aanvaard, op een leeftijd van nog geen 25 jaar, en is derhalve 39 jaar aldaar werkzaam geweest. In Mei 1909 heeft de regeering zijne verdiensten gehuldigd door de benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Behalve een uitstekende hoefsmid en een goed onderwijzer was Van Horsen een aangename, welwillende persoonlijkheid en een voorbeeldig huisvader, zoodat zijne familie door zijn heengaan ook een ernstig verlies lijdt, dat verzacht wordt door de overtuiging, dat de betreunde doode een welbesteed en welgeslaagd leven heeft gehad.

III. OVERWEGINGEN BETREFFENDE HET HOEFSMIDSVAK.

Het moge den jeugdigen vakman een weinig interesseeren hoe het met de kennis van den hoof stond in een betrekkelijk lang verleden, — voor den ouderen van jaren, die ongeveer in dat tijdperk met die leer kennis maakte en de beschouwingen daarover moest aannemen als waarheden die men onaanvechtbaar achtte, heeft het ook heden nog z'n eigenaardige beoorlijkheid, om weér eens zoo'n oud boekje over hoofbeslag in te zien, en zich eens te vergasten aan die eigenaardige inzichten van toenmaals. Het valt ons niet in om met die destijds verkondigde theorieën den spot te drijven; daarvoor koesteren we een te diep respect voor onze leermeesters en voorgangers in het vak, die met de middelen, die hun toen ter beschikking stonden, den weg hebben bereid tot den vooruitgang.

We namen weer eens ter hand de „*Handleiding tot de leer van het Hoefbeslag*, door F. C. H e k m e i j e r”, van 1841; we lezen daar b.v. betreffende de vleeschkroon, de vleeschzool en den vleeschstraal, dat men aan de oppervlakte dezer deelen vele kleine vaatjes bemerkt, of kegelvormige verlengselen bespeurt, welke deszelfs bloedvaten zijn, die in de hoornpijpjes dringen. Die vaatjes voeren niet alleen de sappen tot voeding en wasdom aan, maar verbinden de deelen vast met elkander. Alle hoornvezelen zijn bij of aan haren oorsprong hol, om de uit „het leven” voortkomende fijne bloedvaatjes en, door deze, de voor haren wasdom en voeding benodigde sappen te kunnen opnemen.

In „*Het theoretische en practische Hoefbeslag*, door L. Ph. W ü p p e r m a n n”, van 1858, leest men over den groei en de voeding van den hoof: De hoeven worden gevoed en groeien op dezelfde wijze als de nagels en de haren, want even zoo als elk haar een wortel in de huid heeft, bezit elk hoornpijpje een wortel in de vleeschkroon, de vleeschzool en den vleeschstraal. Elke wortel bestaat uit twee zeer kleine kliertjes, welke in een zakje ingesloten zijn, wiens opening naar beneden gericht, en bij het leven innig met den bovrand van een hoornpijpje, zooals wij deze in de kroongroef enz. zien, verbonden is. Binnen dit zakje verlengt zich de wortel tot een tepelvormig wratje, hetwelk nauwkeurig in het hoornpijpje sluit en fijne openingen heeft. Door genoemde kliertjes worden twee verschillende vloeibare stoffen afscheiden, en door deze openingen in het pijpje ontlast. De eene dezer afscheidingen is de hoornstof of de eigenlijke groeistof voor de hoornpijpjes, waardoor aangroeien volgt. De andere stof wordt het hoornvocht of merg genoemd. Dit daalt in de hoornpijpjes naar beneden, zweet door kleine zijgaatjes van dezelve in het hoornweefsel uit, verstijft daarin en vormt aldus de hoornlijm, welke de hoornpijpjes onderling verbindt. Het hoornvocht dient derhalve tot de voeding en het levensonderhoud van den hoornhoef.

In § 16 komt voor: Bij een kunstmatige ontleding van de constructie van den hoornwand blijven op het laatst een menigte vezelachtige draden over, welke het voorkomen van korte maan- of staartharen hebben; deze draadjes zijn inwendig hol en heeten hoornpijpjes. In de kroongroef ziet men een menigte kleine gaatjes; deze zijn het begin van een hoornpijpje,

in welke het hoornvocht afdaald, om tot het levensonderhoud en de afscheiding van de hoornlijm van den hoornwand te dienen. In § 34 lezen we: de vleeschkroon is geplaatst in de kroongroef van den wand; aan hare oppervlakte bemerkt men een menigte kleine tepelvormige lichaampjes of wratjes, welke in de trechtersvormige openingen der hoornpijpjes dringen. Deze wratjes zijn deelen der hoornwortels van den hoornwand, welke in het weefsel der vleeschkroon gelegen zijn. De vleeschkroon is dus het werktuig, waaruit de hoornwand ontspringt, waardoor hij onderhouden en gevoed wordt.

* * *

Het is een algemeen bekende zaak dat in den paardenhandel menige ongerechtigheid plaats vindt, jammer genoeg, want ook op dit gebied ware strikte eerlijkheid een schoone deugd. Het schijnt van oudsher reeds zoo geweest te zijn; die handel stond steeds in geen besten reuk. Men zegt: 't is een zaak van vertrouwen, en daar is zeker veel van aan; gelukkig is niet elk handelaar in paarden een onbetrouwbaar mensch; maar toch het vertrouwen is in dezen handel vrij wel algemeen geschokt. Wie nu eenmaal uit den aard zijner betrekking met dezen handel te maken heeft, wapent zich ter dege, om bij gelegenheid niet het kind der rekening te worden, en blijve daarbij uit de handen van hun onbekende handelaren, en van andere, die het vertrouwen reeds vroeger hebben ingeboet, en die er geen haar in zien om je eenvoudig goed geld te laten betalen voor een minderwaardig of ongeschikt dier, dat je zonder blikken of blozen in de hand wordt gestopt. En wanneer je dan van dusdanigen handel thuis komt, bedrogen, feitelijk opgelicht, is de troost, die je beschoren is, dat je door je vrienden en bureu, en in de eerste plaats door den verkooper zelf op den koop toe wordt uitgelachen; omdat men z'n eigen sterk genoeg achtte om zelf een paard te koopen. Het zou ons in waarheid te ver voeren, om alles wat op dit gebied wordt in 't werk gesteld om gebreken en ondeugden te verbergen; en is men er in geloopen; dan is 't ergste nog, dat men zoo'n miskoop op stal heeft staan; men is er dikwijls niet gemakkelijk af, en zoo'n doodvreter lust z'n haver evengoed als een allerbeste. Daarvoor heeft men dan moeite, kosten, tijd besteed, en dat geld is men in de meeste gevallen kwijt, althans voor een groot gedeelte, of men moet den weg betreden, waarop men er zoo onaangenaam is ingeloopen; men zegt immers „ondervinding is de beste leer”, en „door schade en schande wordt men wijs”; men wil toch ook niet voor zoo'n wezen met lange ooren worden aangezien. Waarom dit alles zoo maar mag geschieden, 't is wel een eigenaardigheid in dezen handel; waarom is 't ook niet geoorloofd om den verkooper, als 't lukt, valsche munt of dito lapjes in de hand te stoppen, wat die toch werkelijk verdiende; men zou daar niet mede lachen, integendeel, 't zou je slecht bekomen; je ging er zonder genade „in”.

Men vindt in die rubriek, behalve afwijkingen in den bouw van het paard, die het voor bepaalde diensten minder geschikt maken, vele beengebreken, vooral aan de ledematen, aan de voeten, ondeugden die een paard ongeschikt, soms gevaarlijk maken, sleepend verloopende ziekte-

standen; het mogen soms zoodanige zijn, die den koop kunnen vernietigen, maar erg aangenaam is 't toch niet om in dergelijke omstandigheden te geraken. Wil men bij zoo'n handel niet steeds afhankelijk zijn van anderen, in elk geval zelf een duitje in 't zakje doen, dan is 't een eerste vereischte dat men dient te zorgen, zooveel mogelijk van het paard op de hoogte te komen aangaande den bouw voor de verschillende diensten, omtrent ondeugden, en beoordeeling van aanwezige gebreken, enz. enz., waartoe sedert een reeks van jaren nog al de gelegenheid wordt gegeven door de Maatschappijen van Landbouw, door het houden van cursussen in paardenkennis voor landbouwers, fokkers en allen die belang stellen in het paard. Daar wordt ook gesproken over sommige operaties aan paarden, die ook al dienen moeten om de minderwaardigheid van het dier te maskeeren, die hoewel op zich zelf een weldaad kunnen zijn voor het paard en den gebruiker, in den handel evenwel gelegenheid geven tot bedrog. Hiertoe rekenen we sommige zenuwoperaties om kreupelheden op te heffen, die hun zetel hebben aan het onderbeen, veelal in den hoof, en niet op andere wijze zijn te herstellen; ook het trekken of uitbreken van snijtanden, en het wijzigen van de wrijfvlakten dier tanden, om in het eene geval de paarden ouder, in het andere geval jonger te doen schijnen, maar die zich bij het gebruik vroeg of laat ten nadeele van den koper wreken. Genoemde handelingen, wier aantal gemakkelijk kon worden uitgebreid, zijn min of meer afkeurenswaardig, hoewel ze in 't dagelijksch bedrijf thuis behooren, en 't is daarom niet steeds gemakkelijk ze te onderscheiden van handelingen die geoorloofd zijn; we zouden kunnen zeggen, het burgerrecht hebben verkregen, of wel i. c. tot het bedrog zijn te rekenen.

De meeste van die handelingen ontgaan bij een nauwkeurig onderzoek van het paard aan het geoefend oog van hem, die zich op de hoogte van die zaken heeft gesteld, niet licht, maar de moeilijkheid om ze naar haar waarde te schatten, is in elk geval toch zwaar genoeg, en eischt meer dan oppervlakkige kennis van het paardelichaam.

Bleven nu die handelingen in haar gevolgen steeds beperkt tot een geldelijk verlies, dan zouden ze nog niet zoo veel ergernis verwekken als thans wel eens het geval is. Naar aanleiding hiervan is dit opstel geschreven, aangezien daarbij de hand van den hoefsmid kan worden betrokken. Het schijnt namelijk door velen als een bekende zaak te worden beschouwd, dat in geval een paard kreupel is aan één der ledematen, men die kreupelheid voor 't publiek minder in het oog springend kan maken wanneer het andere been in een pijnlijken toestand wordt gebracht. Zulks kan geschieden door het aanbrengen eener kneuzing, eener verwonding, ook wel door strak aanleggen van een koord of touwtje, b.v. over een gewricht van het gezonde lidmaat. Nog zoo heel lang niet geleden, sprekende over knoeierijen in den paardenhandel, wist een jeugdig vakman te vertellen, dat een handelaar zich bij een hoefsmid aanmeldde met een kreupel paard, met de opdracht om het gezonde been pijnlijk te maken, en wel door een der hoefnagels uit den hoof te verwijderen, en daarvoor een anderen in de plaats in het leven te slaan, hetwelk geschiedde. Toen bij het opdraven bleek dat het effect nog niet groot was, dus de pijn nog niet hevig genoeg, moest op

order van den eigenaar de nagel nog wat vlotter in het leven worden gedreven, waardoor de pijnlijke toestand zoodanig werd, dat de beide beenen een zoo gelijkmatig mogelijke beweging maakten tot tevredenheid van den lastgever, die nu ter markt ging. We vragen ons af: wie is hier de beul? Natuurlijk beide, de patroon en z'n uitvoerder. Erg jammer was 't zeker dat geen lid der dierenbescherming in de buurt was, en politie evenmin; die barbaarsche operatie ware dan wellicht voorkomen of anders gestraft geworden; erg jammer ook dat de jeugdige vakman — we zijn overtuigd in een ondoordacht oogenblik, en bezweken voor een paar armzalige zilverlingen, — zich leende tot een dergelijk misdrijf, in plaats van den betreffenden persoon verontwaardigd de deur te wijzen. Geen weldenkend vakman leene zich ooit tot zulk een ergerniswakkende daad; het paard zij voor hem een te sympathiek dier; met diens welzijn is ook het zijne vaak nauw verbonden, en zijn vakkennis heeft hij verkregen, dikwijls moeilijk genoeg, om het stomme dier door een goede verzorging niet anders dan een weldaad te bewijzen.

M.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG.

Hoefbeslagecursussen in Noord-Brabant 1911—12.

Bergen-op-Zoom.

Leider: Kapitein-Paardenarts M. E. Baron B e n t i n c k; Hoefsmid: S m i t, wachtmeester.

Examen gehouden te Breda op 28 Maart. Aantal deelnemers 8.

Uitslag: allen geslaagd, te weten: H. C. C. Baselier te N.-Vosmeer, A. C. Broos te Dinteloord, A. Hertogs te Bergen-op-Zoom, J. A. Keijzer te Wouw, G. J. P. Lauwrijssen te Wouw, R. K. Snel te Roosendaal, A. P. Suijkerbuijk te Huijbergen, A. Timmermans te Dinteloord.

Breda.

Leider: Luitenant-Paardenarts W. F o l m e r; Hoefsmid: D u n k, wachtmeester.

Examen gehouden te Breda op 28 Maart. Aantal deelnemers 8.

Uitslag: geslaagd 6, te weten: C. C. A. van Dongen te Oosterhout, Fr. Ermes te Dongen, A. J. van Oudenraa te Roosendaal, A. van Tilburg te Alphen, C. Mathijssen te Rijsbergen, G. L. Smeekens te Rijën.

's-Hertogenbosch.

Leider: Luitenant-Paardenarts S c h u l t z e; Hoefsmid: B. H. G e r r i t s e n, Korporaal.

Examen gehouden te 's-Bosch op 29 Maart. Aantal deelnemers 23.

Uitslag: allen geslaagd, te weten: H. J. Smits te Beers, Th. van den Hulsbeek te Wanroy, H. van den Burgt te Zeeland, W. Spierings te Zeeland, M. J. Schiks te Gassel, J. Beijers te Deurne, J. van den Meulereek te Nuland, A. B. van de Mortel te Deurne, M. H. Stoots te Herpen,

W. van Grunsven te den Dungen, H. van Valderen te Vlijmen, C. C. van Rooy te Boxtel, H. van der Zanden te Boekel, P. Verbruggen te Boekel, M. H. Kocken te Demen, H. Swinkels te Breugel, J. van Wees te Tilburg, C. van Gestel te Haaren, W. van de Mortel te Deurne, C. Neggers te Best, L. van Griensven te 's Bosch, L. Kemps te Schijndel, C. J. Hendriks te Erp.

* *

Hoefbeslagcursus te 's-Gravenhage.

Leider: gep. Majoor-Paardenarts J. Laméris; Hoefsmid: K. van Vuure, Wachtmeester.

Examen gehouden te 's-Gravenhage op 3 en 4 April. Aantal deelnemers 12.

Uitslag: allen geslaagd, te weten: A. N. A. van Duin te Gouda, A. C. van Etten te Delft, J. J. van Wijk te Berkel, H. J. Verbakel te Pijnakker, B. A. Verstegen te Ridderkerk, H. C. Ton te Hilligersberg, J. van 't Hart te Bleiswijk, C. J. Frederiks te Overschie, G. H. M. Vink te Overschie, B. P. A. Köhler te -den Haag, J. H. Rozestraten te Oudshoorn, B. Verhoeff te Spijkenisse.

* *

Hoefbeslagcursus te Utrecht.

Leiders: gep. Dirigeerend-Paardenarts J. B. H. Moubis en Kapitein-Paardenarts A. Frederikse;

Hoefsmiden: H. A. C. Tangelder, wachtmeester, en A. Ras, korporaal.

Examen gehouden te Utrecht op 30 Maart. Aantal deelnemers 8.

Uitslag: allen geslaagd, te weten: J. Barneveld te Linschoten, A. D. H. Stevens te Werkhoven, J. van den Hengel te Leusden, J. N. van Sijl te Maarssen, J. Oskam te Woerden, A. J. van Peer te Breukelen, H. P. Okkerman te Kockengen, A. A. Blonk te Woerden.

P. S. De volgorde der geslaagde kandidaten is willekeurig genomen.

* *

Hoefbeslagcursus te Gorinchem.

Leider: gep. Dirigeerend Paardenarts J. B. H. Moubis; Hoefsmid: S. van Angeren, wachtmeester, gediplomeerd onderwijzer in practisch hoefbeslag.

Aantal deelnemers 8. Cursus, 1^e ged., geëindigd 23 Maart. Het examen over het 1^e gedeelte zal worden gehouden bij het begin van het 2^e gedeelte van den cursus, in October e. k.

M.

INGEZONDEN STUKKEN.

Mijnheer de Redacteur!

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het verslag der vergadering van de Hoefbeslag-Commissie van den Algem. Ned. Wielrijdersbond, voorkomende in „De Hoefsmid”, Maart-afl. 1912, en met voldoening gelezen,

dat de meerderheid der deskundigen uit die Commissie stooten en kalkoenen niet noodig achten. Ook ik ben van meening dat, uitgezonderd de gevallen dat kalkoenen ter verbetering van den stand of anderszins noodig zijn, de kalkoenen en stooten meer kwaad dan nut stichten, vooral bij paarden die veel dienst moeten doen op klinkers of keien. Op zand- en grintwegen is het kwaad natuurlijk niet zoo erg, daar dan de kalkoenen in den grond dringen.

Op den cursus voor hoefbeslag aan de Ambachtsschool te Harlingen, waar ik als leeraar voor de practijk werkzaam ben, wordt door mij het beslag van een 6-tal paarden, die steeds zware vrachten op keiwegen hebben te trekken, verzorgd. Toen deze paarden voor het eerst onder mijne leiding zouden worden beslagen, was het beslag voorzien van stooten en kalkoenen. Bijna zonder uitzondering hadden deze paarden een gebrek aan hoef of stand, hoofdzakelijk ten gevolge van het gebruik van genoemde ijzers. Sinds 3 jaren worden die paarden nu uitsluitend met ijzers zonder kalkoenen gebruikt, waarbij ik, om een voldoende steunvlak op den bodem te verkrijgen, aan de grondvlakte van het ijzer een flinke breede afhelling laat maken, zoowel bij voor- als achterijzers. Hierdoor past het gewelfde ondervlak goed aan de bolle oppervlakte der straatkeien, terwijl tevens de straal ook in aanraking met den bodem komt en het hoefmechanisme alzoo wordt bevorderd. Nog nooit heb ik in dien tijd eenige klacht vernomen omtrent minder vasten gang of stand, en schijnt het beslag op deze manier uitgevoerd uitstekend aan zijn doel te beantwoorden. Ik heb natuurlijk op het oog paarden wier zoolvlakte een normale velving heeft.

Wellicht willen anderen hun gevoelens over dit onderwerp ook eens in „De Hoefsmid” mededeelen.

U beleefd dankzeggend voor de verleende plaatsruimte,

Hoogachtend

O. H. Baarda,

Leeraar a/d Ambachtsschool en den hoefbeslagcursus
te Harlingen.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 23 Maart heeft de leerling D. Schothorst van Noordbroek de inrichting verlaten met een voor de theorie „zeer goed” en voor de practijk „goed” getuigschrift. Zijn plaats is 25 Maart ingenomen door E. Stel van Scheemda.

Aan de inrichting houden thans mede verblijf de leerlingen N. Sterenberg van Godlinze, A. Richter van Wildervank, J. Ozinga van Gasselternijveen, H. J. Dijkstra van Niezijl en J. Kroeze van Noordlaren.

— **Tentoonstelling te Leeuwarden, 26 Aug.—1 Sept.** Ten opzichte van den ter gelegenheid van deze tentoonstelling te houden *wedstrijd in hoefbeslag* zegt het programma:

Aan dezen wedstrijd kunnen deelnemen gediplomeerde hoefsmeden, die in de provincie Friesland hun bedrijf uitoefenen.

Zij moeten hun diploma behaald hebben aan een der militaire hoefsmid-scholen of aan een van de cursussen vanwege Paardenstamboeken of Landbouw-Maatschappijen gehouden of daarmee gelijk gesteld.

De mededingers moeten lid zijn van de Vereeniging Het Friesch Paardenstamboek.

Prijzen: f 40 en verguld zilver medaille, f 20 en zilver medaille, f 10 en bronzen medaille, en cervolle vermeldingen.

Aangiften en vragen om inlichtingen moeten worden gericht aan: Friesche landbouw-tentoonstelling 1912, Landbouwhuis, Leeuwarden.

— **Hoefsmidschool te Amersfoort.** Op 26 en 27 Maart j.l. hadden de examens plaats aan het einde van den halfjaarlijkschen cursus in hoefbeslag. Het diploma als gediplomeerd hoefsmid werd daarbij toegekend aan de burgerhoefsmiden: H. Hagen te Steenwijk, Joh. de Noord te ten Boer en H. M. Teger te Ruurloo.

Tevens werd het diploma verleend aan de miliciens-hoefsmiden der Bereden Artillerie: J. Kapma te Zuidhorn, E. van der Schuur te Kropswolde en S. Heegstra te Warrega van het 1^e Regiment Veld-Artillerie; P. Kreijger te Wieringen en P. J. van Driel te Nieuw-Vennep van het 2^e Reg. Veld-Artillerie; G. Stegaert te Hoofdplaat (Zeeland), G. J. Suurland te Rotterdam, A. den Uijl te Schiedam en J. L. van Rooij te Klein-Dongen (Brabant) van het 3^e Reg. Veld-Artillerie; W. H. Sanders te Holtum (Limburg), J. H. Verbeek te Oldemarkt (Overijssel) en J. H. Seegers te Roermond, allen van het 4^e Reg. Veld-Artillerie.

De nieuwe cursus voor burgerhoefsmiden en miliciens-hoefsmiden der infanterie vangt aan op 1 April.

L.

— **Positie-verbetering militaire hoefsmiden der Bereden Artillerie.** Bij beschikking van zijne Excellentie den Minister van Oorlog is het navolgende — te rekenen van 1 Januari 1912 — bepaald:

De vergoeding aan de hoefsmiden bij de Bereden Artillerie voor het beslaan van inlandsche paarden wordt vastgesteld op 3.5 cent per paard en per dag.

Overigens wordt voor het hoefbeslag aan de hoefsmiden bij de bereden korpsen 3 cent per paard en per dag toegekend.

Voor die vergoeding moeten de hoefsmiden tevens de werkzaamheden verrichten en de materialen leveren, noodig tot het in goeden staat onderhouden van de halsterkettingen van de Officiers- en Rijkspaarden van het Korps.

— **Zeeland.** *Cursussen in hoefbeslag.* Deze zullen in 1912 en 1913 gehouden worden in de afdelingen Goes, Kruiningen en Tholen: te Goes, Kruiningen en Oud-Vosmeer; daaraan zal onderwijs gegeven worden door de H.H. Veeartsen Risch, Van der Vliet en De Graaff, den gediplomeerden hoefsmid Slabbekoorn te Wolphaartsdijk (Goes en Kruiningen) en den militairen hoefsmid H. J. Smit te Bergen-op-Zoom (behoudens nadere goedkeuring door de Regeering).

(u. Z.L.bl.)

— In den afgelopen jaargang van dit maandblad gaven we een teekening van een **vrouw als nagelsmid** in Engeland. De „St. Michaels Almanak” voor 1912 bevat een afbeelding van een vrouw als hoefsmid, de eerste in dit bedrijf in Duitschland, namelijk mejuffrouw P. Sonntag, haar vak uitoefenende aan het paard. Zooals reeds eerder is gemeld, verwierf zij zelfs na een wettelijk voorgeschreven examen den graad van „Hufbeschlagmeister”. We zien tegenwoordig gaarne dat de vakman het beslag der paarden zonder hulp van anderen ten uitvoer brengt, zoogenaamd op Engelsche wijze z'n werk verricht, hoewel zulks geen vereischte is, ook niet steeds kan worden toegepast, en naar we wel eens vernamen, ook niet ieders sympathie heeft. Hoe 't ook zij, ons komt 't voor dat de mislukte broek-rok wellicht hier op practische wijze in gebruik had kunnen worden gesteld. M.

— **België.** Op 31 Maart j.l. is een vergadering gehouden van de meester hoefsmiden, gediplomeerd in België; daarin is ter sprake gekomen dat de ervaring leert, dat een gewoon pantoffelijzer geen gunstigen invloed uitoefent op de verwijding van den klemhoef. Die ervaring leerde, dat er wel een verwijding ontstaat aan den draagrand, doch gelijktijdig een vernauwing aan den kroonrand.

In tegenstelling van een gewoon pantoffelijzer wordt een nuttige werking verwacht van een straalbalkijzer, waarbij de bovenzijde is gesmeed in den trand van een gewoon pantoffelijzer. Hierdoor toch wordt de druk in het midden der hoof-onderzijde aangebracht, zoodat een gelijkmatige uitzetting kan worden verkregen.

Mogelijk komen wij in de Mei-aflevering hierop nader terug.

PERSOVERZICHT.

— De April-aflevering van „Der Hufschmied” bevat het volgende:

1°. Noodbeslag voor paarden met gebrekkigen en brokkeligen wand.

Dit noodbeslag bestaat uit een gewoon ijzer, terwijl bij de verzençinden een paar lipjes zijn aangesmeed, aan welke een leeren riem is vastgeklonken die evenwijdig met den kroonrand verloopt en op de wijze als een gewone riem kan worden vastgegespt.

De basis dezer uitvinding is derhalve dezelfde als die van onderscheidene hoefijzers bevestigd zonder nagels. Die grondslag is, dat de omtrek van den hoof, van den kroonrand naar den draagrand, langzamerhand grooter wordt.

2°. Ontleedkundige verschillen aan de buigpezen van den ondervoet.

3°. Persoverzicht en korte mededeelingen.

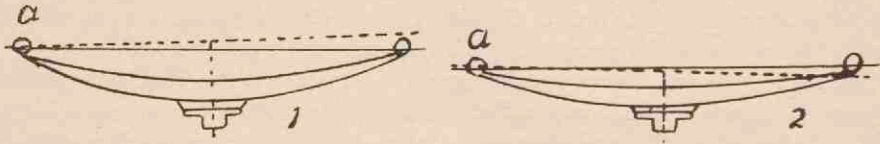
Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoof beslag.

RIJTUIGSMEDEN.

De goede monteering van voor- en achterveeren.

Zeer dikwijls ziet men wagens waarbij de stelling der veeren veel te wenschen overlaat; derhalve achten wij het niet van belang ontbloomt een artikeltje te wijden aan de juiste monteering van voor- en achterveeren.

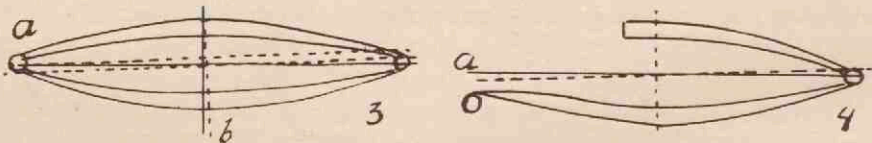
Iedere veer moet op stijging gemonteerd zijn zooals fig. 1, welke een rolveer voor vrachtwagens voorstelt, ons dat aangeeft. Fig. 2 geeft dezelfde veer te zien, doch in een onzuiveren stand; de voorrol staat veel dieper

dan de achterrol. Het gevolg hiervan is, dat de wagen zwaar loopt. Fig. 3 vertoont een goed gestelde ellipsveer; het voorste veerhuis ligt hierbij hooger dan het achterste. De stijngingslijn is hierbij met *a* aangeduid. De stijging der voorveeren richt zich naar hunne lengte. Een voorveer van 100 c.M. lengte verkrijgt 3 c.M. stijging, en veeren van 90—95 c.M., 2.5 c.M. stijging. Wil men de stijging der veeren echter nauwkeurig bepalen, dan berekent men deze procentsgewijze, en dan geeft men den voorveer steeds 3%, b.v.b. een voorveer van 85 c.M. lengte krijgt dus 2.55 c.M. stijging (0.85×3). De achterveeren krijgen gewoonlijk iets minder stijging, en berekent men deze met $2\frac{1}{2}\%$. Derhalve monteert men iedere wagenveer op stijging.

In de eerste plaats maakt de stijgende veer veel beter effect dan de hangende; in de tweede plaats zal de stijgende veer de wagenlast veel beter opvangen, en verhinderen dat zich de veer na korten tijd naar voren buigt, zooals in fig. 2.

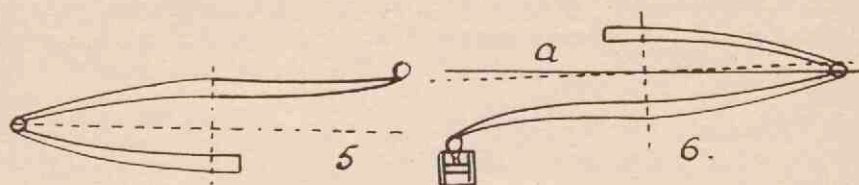
Stijgende veeren oefenen zelfs op foutief geconstrueerde voorstellen een zeer voordeeligen invloed uit, daar zij een groot deel van den tegendruk opnemen. Fig. 3 vertoont ons een voorveer in goede stelling; *a* geeft de richting der stijging aan, *b* die der verplaatsing van het middelpunt der veer. Natuurlijk verplaatst zich het midden der veer eenigszins naar voren bij belasting.

Voor achterveeren neemt men bij landauers meestal half elliptische veeren, waarvan fig. 4 ons eene afbeelding geeft. Bij diephangende landauerbakken is het niet te ontgaan, deze veer een abnormalen vorm te geven, zooals in fig. 5 en 6. Dikwijls vindt men echter zulke veeren zeer onpractisch aangebracht. Al moet de voorste halve veer ook nog zoo diep afgebogen worden, dan bestaat er toch geen enkele reden zulk een veer zonder stijging, zooals in fig. 5, te plaatsen. Men ziet vele wagens waarbij de veeren, inplaats van naar voren, naar achteren stijgen.

Iedere smid zal bij diephangende bakken de veeren zoo mogelijk onder begeleiding eener teekening bestellen. Fig. 6 geeft te zien hoe of zoo een veer met stijging moet staan, en bewerkt moet zijn. Vooral door gebruik

van normale half-elliptische veeren komen bij diepliggende bakken slechte veerstellingen voor, en zal men in zulke gevallen eerst die veeren richten. Gepaard aan de half-elliptische veeren gaan de dwarsveeren in de veerhangers.

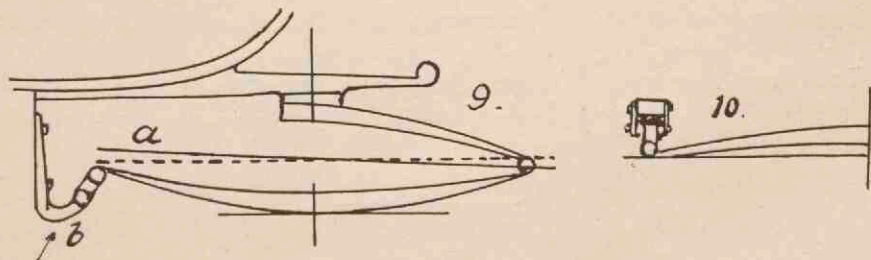
Meestal gebruikt men normaal gebogen dwarsveeren met enkele veerhangers, volgens fig. 7. De dwarsveer moet steeds iets korter zijn dan de afstand van hart op hart zijveer; dan staan de veerhangers eenigszins schuin en kunnen de belasting gemakkelijk opvangen zonder de zijveeren te beïnvloeden. Het kruishengsel *d* hangt in de half-elliptische veer.

Door de stijfheid hiervan wordt steeds de dwarsveer meegetrokken; echter heft zich deze door den tegendruk onder het rijden weer eenigszins op. Een goede werking verzekeren de dubbele kruis 3 hengsels, zooals die in fig. 8 zijn geteekend; zij bezitten echter het nadeel, dat zij bij het remmen van den wagen veel nawerken; de beweging is echter iets beter.

Een veel gebruikt veersysteem, waarbij de dwarsveer geheel vervalt, zien wij in fig. 9. Deze veersoort is natuurlijk slechts voor wagens met lange boomen aan te bevelen, — bezit echter het nadeel, dat door het afwezig zijn der dwarsveer, het voorste deel der langsveer alle stooten gedurende het rijden in zich opneemt, waardoor dikwijls veerbreuken ontstaan, vooral als de veer niet goed gehard is. De veer wordt voor met een goed gesmeed steunijzer *b*, hetwelk aan den bok bevestigd is, opgevangen. Dit ijzer draagt den geheelen bak en houdt de veer in den juisten stand.

Opdat nu de veer zich bij het rijden kan strekken wordt de verbinding tusschen *b* en het veeroog met schuinstaande achten bewerkt. Fig. 9 toont, hoe of zoo'n veer staan moet; *a* is de stijgingslijn.

Een voordeel biedt dit zooeven beschreven veersysteem met betrekking tot de remwerking. Het steunijzer *b*, hetwelk de weerstand der remarmen moet opnemen, werkt niet na, waardoor de remwerking belangrijk verhoogd wordt.

Nu komen wij nog tot een derde constructie der dwarsveeren en hangdeelen, of ook „menotten” genaamd, welke in fig. 10 worden voorgesteld. Hierbij is de zaak omgekeerd als bij fig. 7. Het kruisstuk is namelijk eerst aan de dwarsveer vastgeschroefd. Dit brengt mede, dat de dwarsveer geen stijging behoeft, daar anders op de half-elliptische veeren een schadelijke zijdelingsche druk zou worden uitgeoefend.

Zulk een rechte dwarsveer werkt zeer goed, — moet echter zoo geconstrueerd zijn, dat de bladen niet kunnen opslaan. Bij deze dwarsveeren worden de half-elliptische veeren in hun werk wat gehinderd, daar zij direct de achten dragen.

Trots alle voordeelen zijn in het algemeen dwarsveeren met „menotten” voor fig. 7 te gebruiken, daar de meeste wagens van remmen zijn voorzien en de eersten aan die remmen den meesten weerstand bieden, terwijl die naar fig. 10 en 8 deze belangrijk verzwakken, daar de veeren, door het in dezelfde richting beweegbare hangwerk, te veel nawerken.

M.

BOEKWERKEN.

Uitgaven van A. W. HEIDEMA te 's-Gravenhage:

Verzamelde Opstellen uit Het Paard,

tweede bundel, prijs *f* 1.75, fr. p. p. *f* 1.95.

Idem derde „ „ *f* 1.75, fr. p. p. *f* 1.95.

Rechtaardiging van het bestaan der rennen en draverijen in Nederland. Verschenen vanwege de Nederl. HarDDR.- en Renvereening. Prijs *f* 0.75, fr. p. p. *f* 0.80.

Het Toilet van een Paard (Overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard”). Prijs fr. p. p. *f* 0.40.

De voormalige Rijksstoeterij Boreulo (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger *f* 1.35, thans fr. p. p. *f* 0.70.

De bouw van den hoof (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoofbeslag en zelfonderricht. Prijs fr. p. p. *f* 0.50.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap-Paardenarts. Pr. fr. p. p. *f* 0.35.

Opstellen over africhting van paard en ruiter, door W. L. v. Warmelo, Off. der Veld-Art., prijs *f* 1.50, fr. p. p. *f* 1.55.

Landbouw-voordrachten over tuberculose, gehouden aan de Universiteit te Groningen, door Dr. D. A. de Jong te Leiden. Prijs *f* 0.75 fr. p. p. *f* 0.80.

ADVERTENTIËN.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

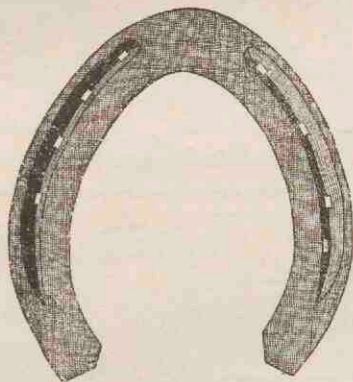
K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.
Voor *H.H. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,

die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ Vlugge levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

Vraagt proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs voor Nederland per kwartaal fr. p. p. f 1.25.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA, 's-Gravenhage.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacife”,
met zwaar hielstuk.

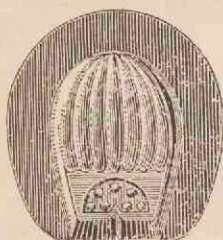
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

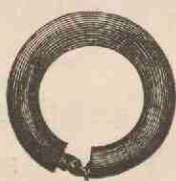
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4½ tot 6½ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradig.

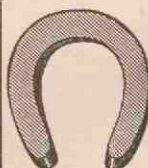

Strijkringen
met riempje.

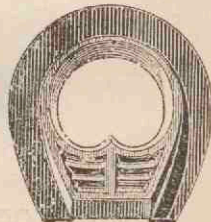
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradig.

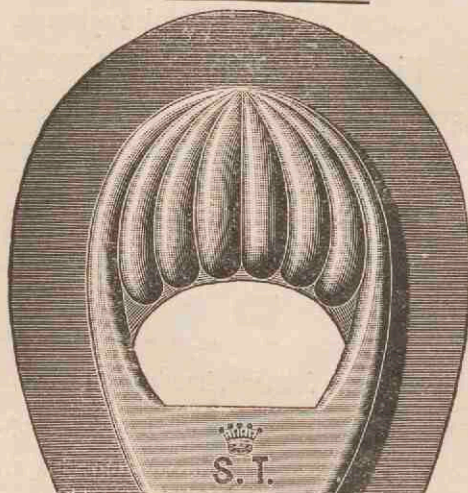
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

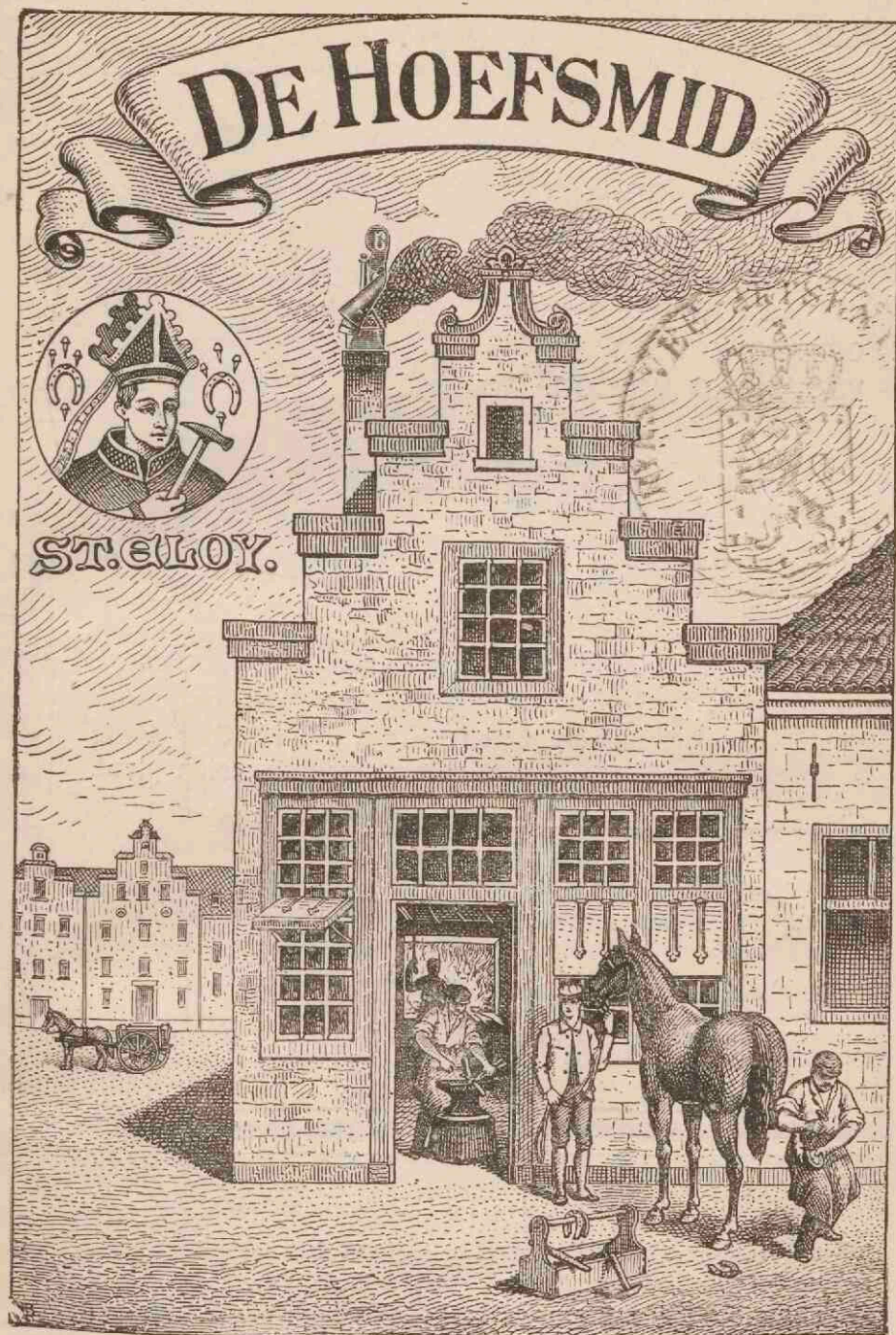
Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthoorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoef raspen.
Houw klingen.
Hoef hamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscurant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Een groote rem voor de ontwikkeling van het hoefsmidsvak. — Het vereenigde straalbalk-pantoffelijzer. — Het beslag der Urbainepaarden in een groote stad. — Een terugblik op het Vreeburg van 1 April. — Hoefsmidswedstrijden tijdens de Nat. Landbouw-tentoonstelling te 's Hage in 1907. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

EEN GROOTE REM VOOR DE ONTWIKKELING VAN HET HOEFSMIDSVAK.

De aandrang tot ontwikkeling van het hoefsmidsvak en tot een betere opleiding van de a. s. hoefsmeden is voornamelijk uitgegaan van de zijde der fokkers-landbouwers. Die aandrang heeft gunstige resultaten opgeleverd. De Regeering is bereid bevonden in onderscheidene provinciën cursussen in de leer van den hoef en het hoefbeslag, tegenwoordig kortweg „hoefkunde” genaamd, in het leven te roepen, en de smeden, zoowel oudere als jongere, hebben veel ambitie getoond in het volgen van dat onderwijs.

Het is bekend dat er thans een zeer groot aantal smeden in den lande zijn, die op duidelijke wijze aan hunne werkplaats hebben uitgehangen een bord waarop staat: „Gediplomeerd hoefsmid”. Aanvankelijk bestonden die cursussen uit 6 lessen in theoretisch en 12 in practisch hoefbeslag. Ieder vakman wist dat in een dergelijk aantal lessen geen behoorlijk onderricht in de hoefkunde kan worden gegeven, doch de gebruikers van paarden verheugden zich in het verkrijgen van gediplomeerde hoefsmeden, terwijl het meerendeel der smeden het ook slechts te doen was om het verkrijgen van zoo'n soort diploma of verklaring, alzoo meer om het papieren bewijs dan wel om werkelijke kennis.

Natuurlijk zijn in den loop der tijden de bezwaren voor den dag gekomen en is er aangedrongen op beperking van die oppervlakkige cursussen en is het streven ontstaan een cursus over twee winterhalfjaren te doen loopen, en voor de toelating tot het 2e gedeelte den eisch te stellen, dat het onderwijs in het 1e jaar met vrucht was gevolgd. Verder zijn die opleidingsplaatsen, waar de leerlingen dag aan dag werden onderricht, meer en meer gewaardeerd en heeft men geleerd dat minstens 5 maand onafgebroken onderwijs noodig is te achten, gepaard aan een deugdelijke voorbereiding, om op behoorlijke wijze aanspraak te kunnen maken op den naam van gediplomeerd hoefsmid. Die opleidingsplaatsen, zooals de Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort, de Inrichting voor hoefbeslag te Groningen, hebben voortdurend hun goeden naam behouden en nimmer over een onvoldoend aantal leerlingen te klagen gehad. Daar, waar een opleidingsplaats bestond die geen voldoende gelegenheid voor oefening in het beslaan van paarden opleverde, sukkelde men wel in het verkrijgen van een gewenscht aantal leerlingen.

Nog later heeft men begrepen dat het voor het geven van deugdelijke cursussen noodzakelijk was om te beschikken over een bekwaam en tactvol hoefsmid-onderwijzer en is dan eindelijk ook begonnen met het oprichten van een cursus voor a. s. onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Het is jammer dat niet van den aanvang af behoorlijk systematisch, inzake de Regeeringsmaatregelen, is gearbeid, maar op elk gebied brengt de organisatie veelal een geleidelijke verbetering. De opleiding is ook thans nog niet zooals zij eigenlijk moest wezen, doch men mag dankbaar zijn voor den bevredigenden vooruitgang.

Met het opschrift van dit art. wordt niet bedoeld dat de wijze van opleiding nog zoo enorm veel te wenschen overlaat, neen, wij hebben het oog op de houding der paardengebruikers en vooral van de paardenfokkers. Deze hebben wel aangedrongen op een betere opleiding der a. s. hoefsmeden, doch nu deze zijn verkregen dient ook voor een voldoende hoeveelheid werk te worden gezorgd, benevens voor een behoorlijke vergoeding. Nu kan men dit niet vergen van de paardenhouders bij wijze van liefdadigheid, doch zij dienen te begrijpen dat hun eigen belang er door wordt gebaat als hun hoefsmid zijn vak verstaat en dat geen enkel flinke jongen voor hoefsmid zal gaan leeren wanneer hij tevoren weet dat hij later als hoefsmid onvoldoende zal verdienen en niet in zijn werk zal worden gewaardeerd. De paardenhouders laten nog te veel hun paarden overdreven lang op eenzelfde beslag staan of loopen, en letten nog te veel op het directe voordeel, m. a. w. zij sparen nog te veel centen en verliezen nog te veel dubbeltjes.

Het sparen is natuurlijk goed doch niet op een wijze waardoor meer verspeeld dan vergaard wordt. De paardenhouders meenen door hun zuinigheid zichzelf te bevoordeelen en het tegendeel is dikwerf waar. Deze onvoldoende kennis is naar onze meening op dit oogenblik de groote rem voor de ontwikkeling van het hoefsmidsvak. Op grond hiervan is het aangewezen er naar te streven die rem zooveel mogelijk weg te nemen.

* * *

De voorgaande week hebben wij in de provincie N.-Brabant eenige paardenkeuringen medegemaakt en een 2-tal voorbeelden waargenomen die wij thans willen aanstippen.

In de 1^e plaats zagen wij een hengst voorbrengen die verscheiden duizenden guldens heeft gekost en gekeurd moest worden voor de inschrijving in het nieuwe Nederl. Stamboek voor het landbouw-trekpaard (Belgisch type).

De hengst had in den laatsten tijd meer voer gehad dan voor zijn uiterlijk voorkomen noodig of wenschelijk mocht heeten, en het voer is tegenwoordig zeer duur. De commissie van aankoop had zelfs uitdrukkelijk verzocht om minder krachtig te voeren, daar de hengst veel neiging had om te spoedig vet te worden. Zelfs, niettegenstaande dit verzoek, had de houder en verpleger van den hengst geld aan haver en hooi verknoeid, maar gelijktijdig nagelaten om het dier op tijd van nieuwe ijzers te voorzien of zijn ijzers te verleggen. Het zeer waardevolle dier was over zijn ijzers heen gegroeid, hetgeen wellicht schade deed aan zijn wijze van gaan en op die wijze ook financiële schade aan de Vereeniging, die den hengst in eigendom heeft.

Als de ijzers niet eerder versleten zijn dan dienen deze toch uiterlijk met 6 weken te worden verlegd.

Een tweede voorbeeld namen wij Vrijdag waar toen per rijtuig een vrij groote afstand moest worden afgelegd. De koetsier was 's morgens reeds voor zevenen present. Een der paarden had vóór blijkbaar te lang op de ijzers gestaan, doch de koetsier zag er geen bezwaar in. Na een rit van anderhalf uur werd de eerste keuringsplaats bereikt en om 12 uur doorgereden naar de tweede keuringsplaats. Na een half uur rijden werd in eens halt gehouden..... en bleek dat één der bovenbedoelde voorijzers was

verloren. Het ijzer werd opgehaald en het paard moest, daar er ook geen nagels en gereedschappen voorhanden waren, een kwartier over den grintweg doordraven voordat bij een smid naar herstel kon worden gestreefd. Het gevolg daarvan was natuurlijk dat de wand vrij veel afgebrokkeld en dat het dier verder met ongelijke lange voorhoeven moest doorloopen. Hierdoor lijdt de stalhouder-eigenaar natuurlijk meer schade dan wanneer hij de ijzers van het paard tijdig had laten verleggen, afgezien nog van het feit dat de huurders van het rijtuig last werd veroorzaakt en het paard ook kreupel had kunnen worden.

Ieder die kan meehelpen om bovengenoemde rem weg te nemen zal daarmee niet anders dan goed doen.

HET VEREENIGDE STRAALBALK-PANTOFFELIJZER.

De Vereeniging van meester-hoefsmeden in België heeft de toezegging gedaan de bespreking van wetenswaardige onderwerpen op hare vergaderingen in „De Hoefsmid” te zullen publiceeren, van welke toezegging de lezers met belangstelling zullen kennis nemen. Te weinig wordt nog uit de kringen der hoefsmeden zelf openbaar gemaakt, en nog te veel vertrouwd op de werkzaamheid der vee-artsen te dien opzichte. Wij willen de beteekenis dezer laatsten voor de ontwikkeling van de hoefsmeden en van het hoefsmidsvak in geenen deele onderschatten, maar juist de betere opleiding in de tien à twintig laatst verlopen jaren dient inderdaad een toenemende durf, om met eigen waarnemingen en beschouwingen voor den dag te komen, mede te brengen, daar er anders van een mondig worden nimmer sprake zal zijn. En dit moet toch de toekomst zijn, zoo de deugdelijkheid der opleiding een voldoende voortschrijdend karakter draagt. De hoefsmeden moeten op een gegeven oogenblik de bekwaamheid toonen om de leiding van hun eigen vak te kunnen nemen, zoodat de vee-artsen die leiding in het hoefsmidsvak dan kunnen en ook móeten overdragen. Deze kunnen dan bloot steunend optreden bij het onderwijs, gewenscht met het oog op hun diepere kennis in den bouw en de verrichtingen van den hoof en den geheelen ondervoet.

* * *

Genoemde Belgische Vereeniging heeft in haar jongste vergadering een bespreking gehouden over een nieuw soort hoefijzer, waarbij wordt getracht de voordeelen van het pantoffelijzer en het straalbalkijzer te vereenigen, en gelijktijdig de nadeelen van elk dezer, bij de aanwending tot herstel van een klemhoef, te ondervangen.

Wij nemen aan dat ieder lezer goed weet wat een pantoffelijzer is, en eveneens hoe een straalbalkijzer er uitziet. De Belgische berichtgever merkt op dat een pantoffelijzer in den regel niet gunstig werkt. De hoof wordt er aan den draagrand wel eenigszins door verwijd, doch gelijktijdig treedt aan den kroonrand een inkrimping op, zoodat er meestal meer nadeel dan voordeel mede zou worden verkregen. Het straalbalkijzer werkt, als de verzenen iets vrij worden gelegd, aanvankelijk gunstig, doch door de zachtere gesteldheid van den straalhoorn wordt dikwerf reeds na 3 à 4 dagen een indeuking van den hoornstraal waargenomen, die aanleiding geeft dat de verzenen weer op de ijzertakken komen, en derhalve opnieuw meedragen.

De Belgische hoefsmidsvereniging geeft nu de volgende werkwijze aan: Er wordt eerst een pantoffelijzer gesmeed en een afzonderlijken straalbalk. Deze wordt vervolgens zoodanig ingeweld dat de bovenzijde van den balk bij de aansluiting aan de verzeneinden van het pantoffelijzer hiermede zuiver vlak, zuiver horizontaal verloopt. Tevens wordt aangegeven dat hoe dieper de middelste straalgroeve bij een hoef is, er des te meer aan de achterzijde van den straalbalk moet worden ingekeept.

Met een zoodanig vereenigd pantoffel-straalbalkijzer veronderstelt men een gelijkmatige verwijding bij een klemhoef te kunnen verkrijgen.

Mochten er eventueel door de lezers van „De Hoefsmid” met dit model ervaringen worden opgedaan, zoo houden wij ons voor mededeeling hiervan aanbevolen.

Red.

HET BESLAG DER URBAINE PAARDEN IN EEN GROOTE STAD.

Eenigen tijd geleden gaven wij een schets van de werkzaamheden der Urbaine-paarden en van hunne bespanning; thans willen wij het beslag eens van meer nabij beschouwen.

In verband met de vele concurrentie, welke in groote steden onder het huurkoetsiersvak bestaat, is het begrijpelijk dat hun bedrijf niet meer als bijzonder winstgevend kan worden beschouwd. Aan de steeds hoogere eischen, die aan het paarden- en rijtuigmateriaal worden gesteld, wordt jammer genoeg niet tegemoet gekomen door verhooging der tarieven; zelfs valt eerder hiervan een verlaging te constateeren. Wil daarom de rijtuigverhuurder geen schade ondervinden in zijn bedrijf, dan mag er eigenlijk geen sprake van zijn dat het paard buiten dienst moet worden gesteld door kreupelheid of ziekte. Een eerste vereischte voor het Urbaine-paard moet zijn: groote dienstbaarheid. Als zeer voornaam onderdeel hiervan kunnen wij het bezit van beste kwaliteit voeten op den voorgrond plaatsen. Het Urbaine-paard heeft niet te kiezen tusschen een zandpad, kei- of asphaltbestrating, — het moet zich zelfs kunnen voegen naar verschillende omstandigheden, die voor hun meeste rasgenooten gelukkig onbekend blijven.

Een Urbaine paard moet enorm veel werk kunnen verrichten en veel leeren ontberen; het is daarom ook begrijpelijk, dat de Russische hit en het paard met bloed, voor hun bedrijf het meest passend zijn bevonden. De huurkoetsier weet dat zijn kostwinner slechts dán in goede conditie blijft, wanneer zijn voedsel hem ruimschoots wordt toegediend en het beslag in de puntjes wordt verzorgd.

De hoefsmidsrekening is voor den huurkoetsier dan ook een dure belasting, want met de toenemende verbetering van beslag heeft de kostende prijs gelijken tred gehouden. De huurkoetsier neemt gaarne een proef met de nieuwste uitvindingen op dit gebied; hij hoopt hierdoor een meer betrouwbare bron van zijn inkomsten te mogen verkrijgen. Zoo zal het den opmerker thans bevreemden, dat verscheidene Urbaine paarden, zoowel vóór als achter, op luchtdrukzolen loopen. Dit brengt voor hem een hoogere uitgave mede van f 6.— per keer. Deze berekening is echter niet geheel juist, want onder normale omstandigheden kunnen de luchtdrukzolen de afslijting van

2 beslagen doorstaan, dus kan men de gemiddelde prijsverhooging stellen op f 3.00 per beslag der vier voeten. De luchtdrukkzolen zijn in de groote steden zeer veel in gebruik gekomen en worden thans om de volgende redenen aanbevolen:

1°. De schokken in den voet bij het neerzetten op den grond, worden bij dit beslag aanmerkelijk verminderd, hetgeen tevens de been- en borstspieren ten goede komt;

2°. De paarden staan enorm veel vaster op de asphalt- en gladde steenbestrating.

3°. Het loopen op keien en andere slechte bestrating wordt er voor de paarden veel minder vermoeiend door.

De gewone gummi-zool wordt eveneens veel ondergelegd, maar op de gladde bestrating krijgt het paard aanmerkelijk veel meer steun op het luchtdrukbeslag, doordat de gummi-zool hoofdzakelijk met de bestrating in aanraking komt.

Wij willen thans niet stilstaan bij de verschillende beslagmethoden der Urbaine-paarden maar eens een overzicht geven wat zulk een paard den eigenaar aan beslag kost, n.m.l. aannemende dat het geregeld dienst doet en geen abnormale voeten of gangen heeft, waardoor de kosten van het beslag of de slijtage der ijzers aanmerkelijk wordt verhoogd.

De Urbaine paarden worden meerendeels beslagen op „gladde of loopijzers,” voorzien van luchtdrukkzolen.

Het beslag der vier voeten wordt gemiddeld berekend op f 1.40. De vier luchtdrukkzolen op f 6. Het Urbaine paard loopt gemiddeld minstens 4 uur per dag in draf, maar brengt wel 10 à 12 uur op straat door, dan eens stappen, dan weer stilstaan en eindelijk „een vrachtje”, dus draf.

Het verleggen der ijzers komt bij deze paarden 's zomers zoo goed als niet voor; meestal is het beslag reeds versleten vóór het verleggen noodzakelijk zou zijn. De duur van het ijzerbeslag kan gemiddeld berekend worden op 2 weken. De luchtdrukkzolen verhoogen het beslag met f 6.00 per maand, ergo kan men voor het beslag van Maart tot einde October f 70.40 per paard rekenen.

Het najaar-, winter- en voorjaarsbeslag is zeer afhankelijk van de weersgesteldheden; toch wordt er in November reeds op gerekend om de ijzers van schroef- of stiftgaten te voorzien. Deze wijze van beslag wordt gevolgd tot einde Maart. Het aanbrenge van bedoelde gaten wordt berekend à f 0.05. Voor de Urbaine paarden is algemeen gebruikelijk slechts twee gaten in de takken der ijzers aan te brengen; voor de stalhouderspaarden, die ook veel op de buitenwegen dienst doen, worden veelal ook twee gaten in den toon van het ijzer aangebracht.

Schroeven of stiften worden per stuk berekend op 3 cent; ieder paard wordt getaxeerd op een verbruik van 400 stuks per winter.

De winterijzers houden langer stand dan het zomerbeslag, door minder draf-arbeid en ook doordat de schroeven of stiften de slijtage van het beslag verminderen.

De luchtdrukkzolen zijn 's winters evengoed nuttig, en worden dan ook veelal ondergehouden, vooral om het ballen der sneeuw onder den voet te voorkomen.

In het kort luidt het dus:

Beslag van 1 Maart—31 Oct.

16 × 4 ijzers à f 1.40 = f 22.40

16 × 2 luchtdrukkzolen à f 3 per paar = „ 48.00

Idem van 1 Nov.—einde Februari.

4 × 4 ijzers à f 1.40 = „ 5.60

2 × 2 paar luchtdrukkzolen à f 3 per paar = „ 12.00

400 schroeven à 3 cent = „ 12.00

32 gaten in de ijzers gemaakt = „ 1.60

Totaal over 12 maanden f 101.60

Wat betreft de zorgen, welke aan het beslag van het Urbaine paard worden besteed, kan de dorpsstalhouder zeker wel een voorbeeld nemen; mogelijk zal hij dan ook tot de overtuiging komen, dat besparing van beslagkosten in den regel geen aanbevelenswaardige bezuiniging is. Integendeel!

* * *

EEN TERUGBLIK OP HET VREEBURG VAN 1 APRIL.

Een paardenmarkt blijft steeds een merkwaardig schouwspel, zulks geldt stellig in de eerste plaats de van ouds bekende Palm-paardenmarkt te Utrecht. Het is zeker dat wie maar even den tijd daartoe kan vinden niet zal verzuimen een oogenblik op het Vreeburg te vertoeven. Over de bedrijvigheid, die aan deze markt nabij de veestallen reeds sedert eenige dagen voorafgaat, zullen we heden niet uitwijden, we meenen dat het daar dit jaar al bijzonder kalm toeging. Ook op dezen Palm-Maandag, den eigentlijken markttag, was niet wat men in vroegere jaren aanschouwde; wel waren paarden genoeg ter markt, verkoopers in overvloed, koopers misschien evenveel, zoodat de markt druk was, maar gezellig, dat was ze niet. Het komt ons voor dat, waar men natuurlijk in hoofdzaak ter markt komt om zaken te doen, daar wijkt de gemoedelijkheid op den achtergrond, en hier werden wel degelijk zaken gedaan. Vroeger was die markt voor velen, vooral van buiten Utrecht, een feestdag; tal van bezoekers waren geen belanghebbenden, een groot gedeelte waren gewone belangstellenden, liefhebbers van paarden en paardenmarkten; ze moesten dien dag op het Vreeburg zijn, dat sprak immers van zelf, zoo stond immers op hun program.

Zoo voortgaande zouden we voorbijzien het doel dat we ons hadden voorgesteld om den lezer een en ander te berichten, aangaande het beslag der paarden en den toestand der hoeven. Het is toch duidelijk dat we niet al die paarden voorbijgingen zonder een blik op die zaken te slaan, en kunnen daarover het volgende in het midden brengen: het maakte op ons bepaald een aangename indruk heele rijen van paarden te zien, wier beslag in goeden staat was; zoo was 't in den omtrek van den Schouwborg, even zoo de buitenste rijen tusschen de „Liggende Os” en de Viestraat. Ook de hoeven van die paarden zagen er wel verzorgd uit, zoodat èn eigenaars èn hoefsmiden hiervoor hulde dient gebracht; wat verder als een goed teeken van vooruitgang mag worden aangemerkt is de omstandigheid, dat bijna al die paarden van een vlak beslag waren voorzien; certyjds een ondenkbaar

feit. Het moge zoo voortgaan, dan zal het streven van zoo velen in den lande om het bedrijf van hoefsmid steeds tot een hooger peil op te voeren, geen schermen tegen windmolens zijn geweest. Zelfs in de minder aristocratische wijk van de markt, met de hitten inbegrepen, waren velen van een goed beslag voorzien, sommige zelfs van een geheel nieuw, maar op het grootste gedeelte was nog zeer veel af te dingen; natuurlijk, daar kon men vooral de gevolgen van eene slechte verzorging, van verwaarloozing, zien. Daar stond b.v. een boertje vóór z'n paardje, behept met een scheur in het midden van den toon der 4 hoeven. We kunnen niet nalaten te zeggen: vriend, mag ik je een goeden raad geven. Antwoord: wat wou jij? Zou je niet even de scherpe rand van die hoeven laten afronden, die scheuren worden erger, en 't zou beter geweest zijn wanneer je ijzers had laten onderleggen. Antwoord: „wat weet jij daarvan, ik ben niks bang daarvoor, die hinderen niet, ik heb er reeds zooveel met die dingen gehad.” Ah zoo, ik wist niet dat hier in de provincie een fokker van „ossenvoeten” bestond: wel t'huis, dag.

M.

HOEFSMIDSWEDSTRIJDEN TIJDENS DE NATIONALE LANDBOUWTENTOONSTELLING TE 's GRAVENHAGE IN 1907.

Met het oog op de in 1913 plaats vindende wedstrijden brengen wij het navolgende, uit „De Hoefsmid” van Oct. 1907, in herinnering:

„Wat de afdeeling hoefbeslag betreft, heeft de Holl. Mij. v. Landbouw zoowel de onderwetsche als de tegenwoordig geldende gewoonten gehuldigd, n.l. door inzendingen van hoefijzers te bekronen en hoefsmeden door hun werk in tegenwoordigheid van een jury getoond, te laten concurreeren. Jaren lang reeds heeft ook „De Hoefsmid” zich moeite gegeven de overtuiging te vestigen dat het exposeeren van hoefijzers op de tot nu toe gebruikelijke wijze zoo goed als geen nut heeft en in den regel leidt tot scheeve verhoudingen. Het nut is gering, omdat er geen zekerheid bestaat dat de inzender tevens de vervaardiger is, en omdat er bijna nooit een deskundige bij de inzendingen aanwezig is met het doel het belangstellende publiek naar behooren in te lichten. De uitgeloopte prijzen zijn in den regel gering en de onkosten voor de inzenders niet weinig, vooral doordat het ingezondene dikwerf averij bekomt.

Er waren ook prijzen uitgelooft voor hen, die de ter tentoonstelling aanwezige dekhengsten het best hadden beslagen. Deze instelling is vooral nuttig, doordat den houders van paarden meer de onmiddellijke aandacht wordt gevestigd op de beteekenis die aan het beslag dient te worden gehecht. Toch is het belang van deze onderafdeeling *veel* geringer dan de eigenlijke wedstrijd tusschen hoefsmeden, — reden waarom het ons dan ook wenschelijk voorkomt dat in de toekomst tusschen de verhouding in uitgeloopte prijzen voor deze onderafdeeling en voor den eigenlijken wedstrijd nog grooter onderscheid wordt gemaakt dan thans reeds bestond.

De jury heeft zooveel mogelijk alle dekhengsten, zoowel koud- als warmbloed, met het oog op hun beslag beoordeeld, en hiervan de 16 best beslagenen voor de 2e keer en meer in alle deelen bezichtigd.

De 91 deelnemers hebben over het geheel genomen behoorlijk goed werk

geleverd, in aanmerking genomen dat het verlangde ijzer moeilijk te maken viel. Er kwamen slechts enkele onder voor, die zeer onvoldoende waren. De jury heeft uit die 91, na ze alle stuk voor stuk te hebben nagegaan, de 24 besten gezocht. Het is natuurlijk zeer wel mogelijk, dat enkele, die uitgevallen zijn, inderdaad beter hoefsmid zijn dan andere, die bij de keur-afdeeling kwamen, daar het maken van een ijzer niet alleen de bekwaamheid kenmerkt. Toch is het maken van een werkelijk goed ijzer een niet onbillijke eisch voor een kundig hoefsmid en bovendien een practisch onderkenningsmiddel om uit een dergelijk groot aantal van 91 de besten te zoeken.

* * *

De wedstrijd was ongetwijfeld ook leerzaam voor de deelnemers, terwijl de uitslag voor velen van hen in meerdere of mindere mate een teleurstelling is geweest. Dit was vooraf bekend, doch ieder van hen hoopte inwendig natuurlijk om mede vooraan te komen. Daar waar echter de concurrentie zoo scherp is en het aantal prijzen, in verhouding tot de deelnemers, zoo gering, kon een enkele fout licht aanleiding geven tot een eenigszins verhuizen naar de achterhoede. Een onvoldoende vorm van het ijzer, beslist te vet of te schraal geplaatste nagelgaten, of het niet voldoende afgewerkt zijn van het ijzer, voor de vervaardiging waarvan 20 minuten tijd beschikbaar was gesteld, gaven vrij zeker aanleiding om niet tot de 24 uitverkorenen te behooren.

Bij den engeren wedstrijd van het 24-tal burgerhoefsmiden zijn sommigen door een fout bij het besnijden, het maken van het ijzer, het onderslaan hiervan, of anders door onvoldoende kennis van het theoretische gedeelte, op een verderen plaats naar achteren gekomen, dan zij in werkelijkheid wellicht verdienden, doch het is en blijft een waarheid dat de kundigheden op een examen ook moeten worden getoond.

De uitslag heeft mede geleerd, dat daar, waar men zich het krachtigst op de ontwikkeling van het hoefbeslag toelegt, ook de beste resultaten zijn verkregen.

Ten slotte nog een enkele opmerking: De jury heeft het weliswaar niet gemakkelijk gehad, doch in de toekomst zal bij volgende belangrijke wedstrijden nog iets meer van haar kunnen worden gevergd. Wij zouden namelijk wenschen dat er nog meer opvoedende kracht uitging van een zoodanigen wedstrijd, hetgeen o. i te bereiken ware door vast te stellen dat na afloop ten behoeve van de deelnemer werd aangetoond welke fouten er voornamelijk werden gemaakt, terwijl de bij den engeren wedstrijd verkregen cijfers op aanvraag voor elken deelnemer ter beschikking moesten zijn".

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de opgave in de April-aflevering zijn er geen leerlingen vertrokken, en zijn er ook geen nieuwe bijgekomen, daar alle leerlingplaatsen bezet zijn. — Een cursus wordt thans gevolgd door: N. Sterenberg van Godlinze, A. Richter van Wildervank, J. Ozinga van Gasselternijveen, H. J. Dijkstra van Niezijl, J. Kroeze van Noordlaren en E. Stel van Scheemda.

— **Hoefsmidsschool te Tiel.** Voor het volgen van den cursus Juli—December bestaat, volgens achterstaande advertentie, gelegenheid zich vóór 20 Juni aan te geven.

— **Hoefbeslagcursus te Gulpen.** Leider: de heer *Horbach*, Rijksveearts te Wittem; Hoefsmid: *P. Bongaarts*, gediplomeerd onderwijzer in practisch hoefbeslag, te Maasniel.

Aantal deelnemers 13. Cursus, 1^e gedeelte, geëindigd 30 Maart. Het examen over het 1^e gedeelte werd gehouden op 21 April, waarbij alle deelnemers zijn toegelaten voor het 2de gedeelte. B.

— **Hoefbeslagcursus te Arnhem, 1^e gedeelte 1911—12.**

Leider: *Dr. J. van Dorssen*, Kapitein Paardenarts, tevens leeraar in de theorie. Hoefsmid: *S. van Angeren*, Wachtmeester, Onderwijzer in practisch hoefbeslag.

Aantal leerlingen: 15. — Het examen had plaats in de smederij der Ambachtsschool op Zaterdag 13 April bij aanwezigheid der commissie van de *G. O. M. v. L.* en het bestuur der afd. Arnhem en O. 1 leerling is niet verschenen.

Toegelaten tot het 2^e gedeelte van den cursus: *E. J. Branderhorst*, te Brummen, *G. Klein Wolterink* te Varsseveld, *J. H. Matthijssen* te Doornenburg, *J. W. Scheerder* te Steenderen, *J. F. van Ingen* te Elst bij Amerongen, *A. E. Koenders* te Eerbeek, *E. H. Tuinder* te Borculo, *W. Becking* te Brummen, *H. J. Wegerief* te Brummen, *A. Schipper* te Arnhem, *J. A. Otten* te Azewijn, *J. E. Krijtenberg* te Megchelen bij Gendringen, *A. Harmsen* te Angerlo, *N. E. Bolder* te Angeren.

M.

— **Hoefbeslagcursus te Amersfoort.** Inrichting voor hoefbeslag van den heer *W. H. van Haselen*.

Leider: *W. H. van Haselen*, rijksveearts, tevens leeraar in de theorie. Hoefsmid: *P. Zegwaart*, Onderwijzer in practisch hoefbeslag.

Aantal leerlingen: 2. Het examen had plaats in voorgenoemde inrichting op Maandag 22 April 1912, afgenomen door *J. B. H. Moubis*, bij aanwezigheid van het onderwijzend personeel, en van den Voorzitter en waarnd Secretaris van het *U. L. G.*

Uitslag: beide candidaten slaagden, en zijn voorgedragen tot het ontvangen van het diploma vanwege het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde. Hunne namen zijn: *J. Brandsen* te Amersfoort, *J. W. Koerselman* te Laren (G.).

M.

— **Hoefbeslagcursus te Zwolle.** Het eerste gedeelte van dezen cursus is geëindigd. Er waren 12 deelnemers. De eerste les van het 2e gedeelte zal als proefles beschouwd worden om daaraan toegelaten te kunnen worden. De cursus staat onder leiding van den heer *G. H. J. Tervoert*, Rijksveearts te Zwolle en *G. J. Rolink*, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Enschedé.

(In de Maart-aflevering van „De Hoefsmid” is reeds gezegd, dat het eerste gedeelte van den cursus te Zwolle was geëindigd. Dit is toen niet juist geweest en had moeten zijn van den cursus te Enschedé).

— **Wedstrijd in hoefbeslag te Zutphen.** Op Donderdag 15 en Vrijdag 16 Augustus 1912 zal een wedstrijd in hoefbeslag worden gehouden, waaraan kunnen deelnemen alle hoefsmeden, die in het bezit zijn van een diploma of bewijs van afgelegd examen als hoefsmid aan een erkende inrichting of cursus voor hoefbeslag.

De aangifte, vergezeld van het inleggeld ten bedrage van 1 gld., moet uiterlijk 1 Augustus 1912 schriftelijk geschieden bij den Secretaris van het Tentoonstellings-comité, onder opgave van leeftijd, woonplaats en vermelding van plaats en tijd waar en wanneer het diploma werd behaald.

Bijzondere bepalingen.

Art. 1. De wedstrijd heeft plaats op 15 en 16 Augustus, telkens vanaf des voormiddag 10 uur.

Art. 2. De deelnemers moeten de dagen van den wedstrijd te 9¹/₂ uur bij de smederijen op het terrein aanwezig zijn, voorzien van eigen beslaggereedschap en hoefnagels. Voor den wedstrijd zal om paard en hoef worden geloot.

1^e dag: Het maken van een hoefijzer volgens opgegeven model, tijd 25 minuten. 1^e prijs 10 gld.; 2^e prijs 7.50 gld.; 3^e prijs 5 gld.

2^e dag: Het beslaan van een hoef door de 12 beste deelnemers uit de vorige klassen. Voor afnemen van het ijzer, besnijden van den hoef, maken en onderleggen van het ijzer, tijd 50 minuten. 1^e prijs, verguld zilveren medaille en 10 gld; 2^e prijs zilveren medaille en 7.50 gld; 3^e prijs kleine zilveren medaille en 5 gld; 4^e prijs kleine zilveren medaille en 2.50 gld., en voor elk naar den eisch voldoende beslag 2.50 gld.

Op het terrein zullen aanwezig zijn: een overdekte houten loods, vier vuren, vier aambeelden, werkbank met vier bankschroeven, vier voorslaghamers, staafijzers en vuurhaken.

De Mei-afl. van „Der Hufschmied” bevat: 1°. twee rapporten over „klem”, opgetreden na vernageling; 2°. Aluminium; 3°. Persoverzicht; 4°. Berichten over personen en korte mededeelingen.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

OP WELKE WIJZE IS ROESTEN TE VOORKOMEN?

In „De Hoefsmid” afl. 11 1909 hebben wij al iets medegedeeld over de oorzaak van het roesten van ijzerdeelen, en in afl. 8 1911 over roestwering van ijzerwerk. Het onderwerp komt ons evenwel van voldoende belang voor om daarop nog eens terug te komen met intusschen nader opgedane wetenswaardigheden.

IJzer en staal veranderen aan hun oppervlakte, zooals bekend is, snel door inwerking der lucht, zij roesten. Hoe zich dit proces eigenlijk afspeelt, is, niettegenstaande alle onderzoekingen, nog niet voldoende opgelost. Waarschijnlijk speelt hierbij de wisselwerking tusschen het ijzer en de zich daarin

bevindende onzuiverheden, een groote rol, evenals dit geschiedt door met het ijzer in verbinding gebrachte stoffen, schroeven, verfen enz., van niet geringen invloed kunnen zijn.

Ter voorkoming of geheele vernietiging der roest zijn tallooze middelen aanbevolen, en op hunne bruikbaarheid onderzocht. Echter is het onfeilbaar zeker dat, wanneer men zich niet zeker gevoelt over de oorzaak eener kwaal, men daarvoor ook geen geneesmiddel kan voorschrijven. Eerst voor eenige jaren zijn veelvuldige en methodische proeven in deze richting genomen, waarvan de uitkomsten echter nog al van elkander ontwijkend zijn.

De tot op heden gebruikte roestwerende middelen heeft men in twee klassen gegroepeerd, namelijk de metalen, als koper, zink, tin, lood en hunne legeringen, en verder die waartoe de verven, email en cement behooren. De metalen leveren zonder eenige tegenspraak een voortreffelijke beschutting; echter zijn deze kostbaar, met betrekking op de vormgeving niet gemakkelijk aan te passen, en sluiten het gevaar in zich, de uitbreiding der roest te bevorderen, vooral dan wanneer de roest zich reeds op een enkel punt van het ijzer of staal heeft gevormd en hierdoor zijn verwoestende werking reeds is begonnen.

In het algemeen wendt men de verven aan, wier chemische samenstelling een zeer beduidende verscheidenheid aanwijst, zooals: zinkwit, loodwit, loodglit, Pruisisch blaauw, minium, oker, zwavelbaryt enz. Het onderzoek naar de eigenschappen en de werking dezer stoffen is tamelijk ingewikkeld. In de eerste plaats speelt hunne chemische samenstelling een verbazend groote rol. Volgens wetenschappelijke onderzoekingen zal men de middelen, welke in hoofdzaak uit zwavelbarium en ijzeroxyd bestaan, niet gebruiken. Wel aan te bevelen zijn echter dezulken welke uit loodwit, Pruisisch blaauw, zinkwit en chromaten bestaan. Wat loodglit en minium aangaan, hiervan is de uitwerking op zijn minst genomen twijfelachtig en derhalve niet bijzonder aanbevelenswaardig.

Verder zijn het niet alleen de scheikundige eigenschappen welke het roestproces onderdrukken, doch ook de natuurkundige structuur draagt er het zijne toe bij. De verflaag, van welchen aard die ook is, moet gelijkmatig op de ijzervlakte verdeeld kunnen worden, zoodat geen bulten of kuilen in die laag ontstaan welke de elasticiteit beïnvloeden, zoodat bij de werking van het ijzer de verbinding niet geschaadt wordt.

Men is verder door die onderzoekingen tot de ontdekking gekomen dat vele verven, lakken enz., om goed te kunnen werken, slechts éénmaal aangebracht moeten worden; een tweede, derde of vierde maal bestrijken, brengt hoegenaamd geen nut aan en zal in vele gevallen het roestproces zelfs bevorderen.

Omgekeerd bestaan er gevallen, waarbij een herhaalde verfbedekking voordeelig te noemen is. Men ziet hieruit dat het probleem der roestbeschutting zeer interessant en moeilijk is, hetgeen men langen tijd niet de gewenschte opmerkzaamheid heeft geschonken. Een oplossing in dit geval is echter absoluut noodzakelijk, omdat in de moderne techniek, waarbij alles van ijzer en staal is, deze producten voor vroegtijdige verwoesting gespaard moeten blijven.

HET VOORKOMEN VAN ROESTEN BIJ IN VOORRAAD
GEHOUDEN KLEINE IJZEREN VOORWERPEN.

In de eerste plaats zorgt men voor droge lucht, te verkrijgen door verwarming der vertrekken of bussen, waarin de bedoelde voorwerpen bewaard worden, of door het opstellen van zoogenaamde hygroskopische (vocht-aantrekende) preparaten. Het zijn deze stoffen welke begeerig alle vochtdeelen der lucht opzuigen, als geconcentreerd zwavelzuur, chloorcalcium enz. Het chloorcalcium is te verkiezen boven het zwavelzuur, daar dit bij ondoelmatige behandeling op de huid, hout enz., brandvlekken veroorzaakt en buitendien van tijd tot tijd omgeroerd moet worden, daar zich aan de oppervlakte een met water verzadigde laag vormt, welke de onderste nog actieve zuren buiten werking stelt.

Het in den handel voorkomende ruwe gesmolten chloorcalcium daarentegen zuigt aan alle zijden het vocht op tot het verzadigd is, en valt dan uit elkander als poeder. Wil men dus instrumenten of kleine blanke ijzer- en staaldeelen voortdurend voor roest bewaren, dan plaatst men in die vertrekken een of meerdere vlakke schalen gevuld met dit preparaat.

In bussen brengt men eenige centimeters boven de te beschermen voorwerpen een zeef aan waarop eveneens dat middel gelegd wordt.

Bedekt men tot meerdere zekerheid b. v. b. grootere voorwerpen nog met een dunne laag lijnolie, den heeft men alles gedaan om een roestvorming te voorkomen.

M.

ADVERTENTIËN.

Hoefsmidschool te TIEL.

Oproeping van Leerlingen voor den cursus 2e halfjaar 1912.

Aangifte te doen vóór 20 Juni a.s.

Nadere inlichtingen verkrijgen bij den Directeur

H. J. C. VAN LENT, vee-arts te Tiel,
St. Agnietenstraat.

Smidsknechts.

Gevraagd **smidsknechts**, bekend met **boerenwerk** en **hoefbeslag**. Zij die in 't Zuiden werkzaam willen wezen kunnen geplaatst worden bij JOHs. KOK, Mr. smid, *Poortugaal bij Rotterdam.*

HOEFSMID.

Een **smidsknecht**, bekend met **hoefbeslag** en **wagenwerk**, kan terstond geplaatst worden aan de Hoef- en Wagensmederij van
G. J. ROLINK,
Onderwijzer-hoefsmid te *Enschede.*

Kunsthorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

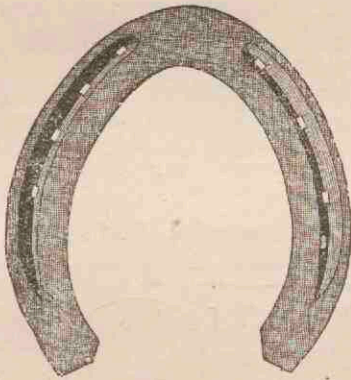
Prijsopgave op aanvraag.

Voor *HH. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,

die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ Vlugghe levering.

Aanbevelend:

Firma **WERKMAN, BARKMEIJER & Co.**

Vraagt proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs voor Nederland per kwartaal fr. p. p. f 1.25.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA, 's-Gravenhage.

Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

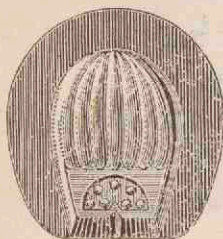
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradij van 4½
tot 6½ Eng. dm.

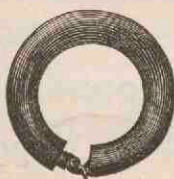
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4½ tot 6½ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

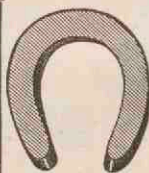
Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradij.

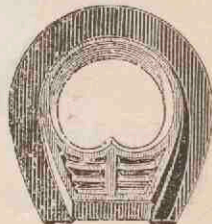
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradij.

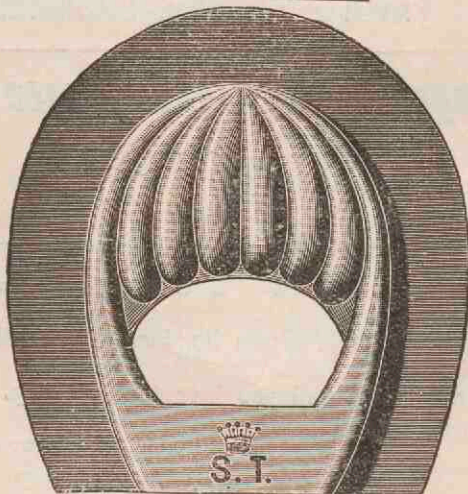
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthooorn.

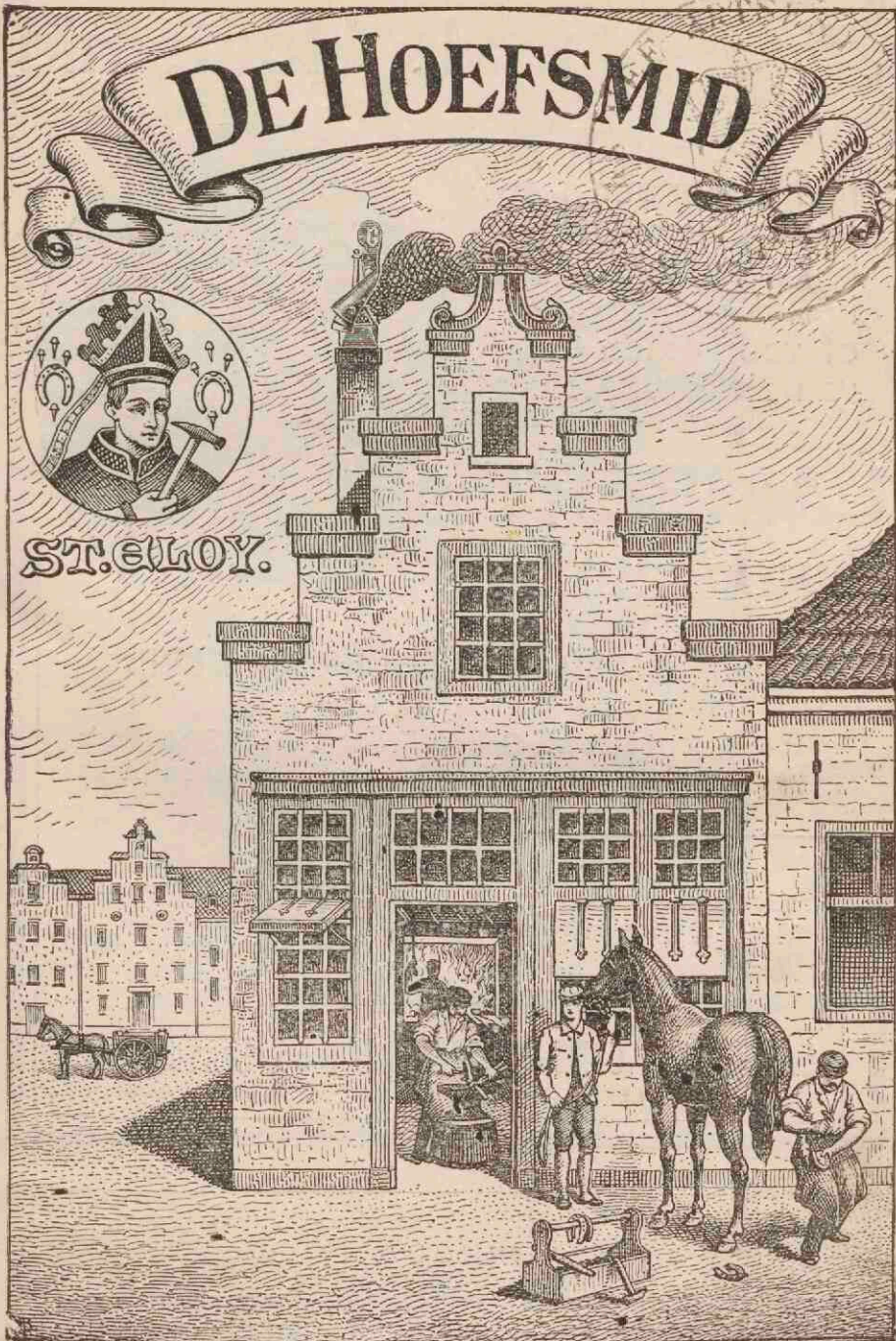
Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Hoefsmederij te Maartensdijk (*prov. Utrecht*). — Overwegingen betreffende het hoefsmidsvak. — Vormverandering van den hoef. — Landbouwtentoonstellingen. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

HOEFSMEDERIJ TE MAARTENSDIJK

(*prov. Utrecht*).

Bovenstaande afbeelding stelt voor een oude in 1647 opgerichte smederij met hoefsmidsbedrijf van den heer G. Bos te Maartensdijk. Eertijds in handen van de familie J. Staal, thans te Vleuten, is eerstgenoemde heer Bos sedert 1881 eigenaar.

Het bedrijf is in deze streken welbekend en het gebouw, om zijn antiek uiterlijk, wordt door liefhebbers van oudheden gaarne bezocht. De goeddelijke baas staat ieder belanghebbende gaarne te woord.

M.

OVERWEGINGEN BETREFFENDE HET HOEFSMIDSVAK.

Het is duidelijk dat een jeugdig vakman, die voor z'n examen zit, niet die bedrevenheid bezit in het opleveren van een goed beslag van paarden, welke hij zal hebben verkregen wanneer hij eenigen tijd de practijk zal hebben uitgeoefend, en menigeen zal daarom zeggen, dat men eerst dan, d. i. na eenigen tijd, van hem mag vergen dat hij in de puntjes beslaat. Toch mag niet uit het oog worden verloren, dat de pas kort gediplomeerde

daags na het examen zelfstandig de practijk uitoefent, dus hierin zoover moet gevorderd zijn, en die handigheid moet hebben verkregen om dat werk naar behooren uit te voeren; immers ook de paarden, die hij morgen onderhanden zal krijgen, mogen voor hem geen proefdieren zijn, dieren waarop hij zich oefent om voldoende vakkennis op te doen.

Ons dunkt dat in vorenstaande regelen ligt opgesloten dat hij, wiens opdracht het is om den candidaat te beoordeelen in zake de noodige geschiktheid om z'n werk tot welzijn van het paard te verrichten, goed bekend moet zijn met de gevolgen van alle afwijkingen of onregelmatigheden, die bij dat werk kunnen voorkomen, en deze dus weten te taxceeren naar haar werkelijke waarde; immers de candidaat slaagt of slaagt niet, naar gelang van wat deze de commissie van beoordeeling onder de oogen brengt.

Bij een examen mag het belang van den jeugdigen vakman heelemaal niet in aanmerking komen; en toch, wie zal steeds zoo gestreng in z'n beoordeeling zijn om elke fout van eenig aanbelang te beschouwen als een noodzakelijkheid om den candidaat af te wijzen. En dat bijna steeds dergelijke onregelmatigheden van het werk voorkomen, we zullen hierover straks een en ander in het midden brengen. Hier willen we enkel er melding van maken, dat nog al veel water in den wijn moet worden gedaan, om het werk voldoende te mogen achten, of beter gezegd om een fout op een vergevingsgezinde basis te schatten. Of nu een zoodanige beoordeeling billijk is, — we meenen van wel, doch het is in elk afzonderlijk geval aan het oordeel der jury overgelaten.

Overigens dient men niet over het hoofd te zien dat de opleiding aan een cursus voor hoefbeslag, en dus tot gediplomeerd hoefsmid, in ons land een aangelegenheid is die men onverplicht op zich neemt, een zaak van liefhebberij voor het vak, waarbij hoogstens een beetje eigenbelang komt wegens de concurrentie, hier en daar vroeger ook wel „mode” geheeten; hoe 't ook zij, dwang, wettelijke dwang bestaat hier niet; het bedrijf is vrij, en zeker is het, elk vakman wordt door het bijwonen van een cursus beter; ook zonder zich aan het examen te hebben onderworpen, kan en zal hij z'n vak blijven uitoefenen.

Sedert het ontstaan dier cursussen in bijna alle provinciën van ons land, hadden we in menige examencommissie zitting en zullen thans trachten een beknopt overzicht te geven van de meest voorkomende onregelmatigheden; we meenen dat het voor de candidaten z'n nut kan hebben om aan te toonen welke fouten door hen bij het practisch werk onder de oogen der commissie worden gebracht, — fouten die in elk geval op hare waarde moeten worden geschat, om daaruit te besluiten of een diploma mag worden toegekend, als een bewijs van voldoende bedrevenheid en kunde, ook in de beoordeeling van hun eigen werk.

We zullen voorshands het theoretisch gedeelte maar buiten beschouwing laten, waar ook tekortkomingen in voldoende aantal voorkomen om aan het recht van den gediplomeerde den titel van rationeel gevormden vakman te voeren, te moeten twijfelen.

Die fouten in het practisch gedeelte kunnen zijn: onregelmatig besnijden van den hoef, afwijkingen in het vervaardigen van het hoefijzer, onzuiver

passen en gebrekkig onderleggen van het ijzer. Treden we meer in bijzonderheden, dan ziet men b.v. dikwijls te sterk besnijden der verzenen, ongelijk bekappen van den hoornwand, niet regelen van hoornstraal met kloven, niet zuiveren der straalgroeven, de draagvlakte van het ijzer niet horizontaal maken, deze min of meer hellende naar binnen of wel naar buiten, ongelijkmatige verdeling der nagelgaten, met ongelijken afstand van de lip, soms te ver naar achter in de takken geplaatst, ook wel te veel naar den toon, nagelgaten niet zuiver in overeenstemming met het nummer der nagels, te ruim, te klein, dikwijls een zuiver vierkant vormend nagelgat, de rits onregelmatig en van verschillende vormen, dikwijls ook te weinig opzet aan het ijzer, dit wordt te heet gepast, ook te koud, het passen geschiedt te herhaaldelijk, te nauw passen, eventueel te wijd, het ijzer is te kort of te lang, het past niet zuiver ten opzichte van den straal, dekt den draagrand niet aan den toon, de hoornwand ligt zijdelings van de lip over het ijzer heen; het ijzer is te nauw, ligt scheef, is verschoven, dikwijls ligt een der takeinden over den straalschenkel, het ijzer dekt de steunsels niet behoorlijk, het is te lang of te kort, het ijzer draagt niet goed, de nieten staan niet op een lijn, soms ook te laag, soms in onsolied hoorn, de nagels worden veeltijds herhaalde malen aangezet, ingeslagen en uitgehaald, er worden te veel kanalen gevormd en het hoorn wordt dientengevolge onsolied gemaakt.

Het zondenregister blijkt niet bepaald klein te zijn, en kan in werkelijkheid nog worden uitgebreid; we deden slechts eenige grepen.

Men spreekt overal en ook hier van de „eischen”, waaraan een candidaat moet voldoen om een diploma te verwerven; is dit niet 't geval, dan wordt hij geoordeeld niet genoeg te zijn onderlegd. In de practische toepassing van die eischen kunnen deze aanleiding geven tot een zeer uiteenlopend verschil van opinie. In de wijze van werken, en in de handigheid waarmede het werk geschiedt, en de tijd die er aan wordt besteed, zijn zooveel onbeschreven eischen als kenmerk van al of niet geschikt te zijn, dat de grens inderdaad moeilijk is op te geven. Bovendien gebeurt het nog al eens dat onze candidaat zoogenaamd „een steek laat vallen” waardoor het werk eigenlijk beneden peil komt. Zal die candidaat in dusdanig geval, als onvoldoende onderlegd, moeten vallen? Men zal zeggen, daarvoor zijn de leden der commissie om te oordeelen; zeker, maar hier bestaat toch het gevaar dat in zulk een geval niet steeds op éézelfde wijze zal geoordeeld worden. Door bespreking van dergelijke zaak met den candidaat zelf zal men in vele gevallen tot een juist oordeel kunnen geraken, maar we vragen hoe 't mogelijk is, bij een examen van één dag zuiver te kunnen oordeelen over een niet te onderschatten aantal, wat herhaaldelijk wordt aangetroffen, en waarbij een behoorlijke bespreking een onbegonnen werk is, en mitsdien moet worden achterwege gelaten.

Bij examens spreekt men verder over wanboffen van candidaten in de toebedeeling van paard en hoef; zoo iets kan zonder twijfel het geval zijn; een nerveus dier, een gebrekkige hoef, is zeker een bedenkelijke zaak, maar ook dan kan men niet altijd spreken van een slecht lot te hebben getrokken, om reden wanneer de candidaat dat zaakje redelijk ten einde brengt, men allicht geneigd is hem een cijfer te geven, dat wellicht hooger is dan

hij verdient; of ook bij het maken van een fout, hem deze wordt vergeven of minder erg wordt aangerekend; zoo blijkt dergelijke wanbof wel eens een gelukkig lot te zijn.

We meenen dus te mogen veronderstellen, zonder eenige aanmerking te willen maken op de wijze van werken van wie ook, dat het met een juiste beoordeeling van de zoogenaamd „gestelde eischen” niet steeds naar den eisch gaat en ook niet gaan kan, omdat bij deze examens over het geheele land meerdere van elkander onafhankelijke commissiën werkzaam zijn, die allen zonder twijfel rechtvaardig zullen handelen, maar 't blijft een feit, dat de eene mensch strenger is in z'n oordeel dan de andere.

Wij besluiten uit een en ander, hierboven behandeld, dat het noodig is op het punt van „afnemen der examens” meer eenvormigheid moet komen; dit is een eisch in het belang van het hoefsmidsvak, en waaraan, naar 't ons voorkomt, zonder groote bezwaren kan worden voldaan. Een enkele commissie zou hier het ideale standpunt zijn, omdat eerst dan volledige eenvormigheid in het examineeren wordt verkregen; tevens zou, naar we meenen, de invloed van een dergelijke instelling niet gering zijn op de ontwikkeling van den vakman; het zou een prikkel meer zijn tot ijver en studie aan de cursussen, en het hoefsmidsvak steeg wéér een sport hooger in aanzien, ook als kunstvak.

Het spreekt van zelf dat een dusdanige regeling moet uitgaan van de regeering; het diploma van „geëxamineerd hoefsmid” zou eerst dan z'n werkelijke waarde verkrijgen, en door de bezitters hooger op prijs worden gesteld, en zulks niet alleen voor z'n eigen belang, maar ook in dat der paarden ware zulks zeer aan te bevelen. We zien in een centrale examencommissie, die op bepaalde tijden hare zittingen houdt in een centraal gelegen plaats, slechts voordeelen; mochten daaraan bezwaren zijn verbonden, b. v. van finantieelen aard voor vele candidaten, dan dunkt ons dat diezelfde commissie hare zittingen even goed zou kunnen houden in meerdere gemakkelijk te bereiken centra's van het land.

Onze overwegingen leiden ons verder op den weg van het toezicht op de cursussen voor hoefbeslag. Overal waar cursussen worden gehouden door de Maatschappij van Landbouw of andere lichamen, wordt een commissie van toezicht benoemd, wat zeer te prijzen is; hoe meer belangstelling bestaat, zooveel meer zal zulks den ijver van de deelnemers opwekken, en dus het werk ten goede komen. Waar zulke commissiën medewerken om steeds leermateriaal in voldoende mate ter beschikking te hebben, is zulk een toezicht als administratief lichaam te loven en onmisbaar. Dat materiaal is immers zeer noodig, om den cursus aan z'n doel te doen beantwoorden, d. w. z. om een behoorlijk vruchtdragend onderwijs te kunnen geven, zoowel in het practisch als theoretisch gedeelte. Wil men dus een toezicht hebben op dit voornaamste en eenige doel van den cursus, dan zal dit in handen moeten zijn van hoef- en hoefbeslagkundigen; een ander toezicht hierop is zonder nut, mitsdien overbodig. Opsteller hiervan nu is voorstander van een goed toezicht, en de meening toegedaan, dat naast de plaatselijke administratieve commissie, dit toezicht zou kunnen worden opgedragen aan de leden van bovengemelde centrale hoefbeslagcommissie.

VORMVERANDERING VAN DEN HOEF.

Het paard N° 663, 16 jaar, Iersch rijpaard van de Rijsschool te Amersfoort, is sedert geruimen tijd lijdende aan een kreupelheid aan de beide voorbeenen, tengevolge waarvan het voortdurend het eerst met den buitenzij- en toonwand het eerst optreedt en het langzamerhand een meer diagonalen stand met de voorbeenen heeft aangenomen, door een draaiing om de lengte-as van het been. Het paard werd beslagen met een balkijzer, voorzien van een leeren zool met opvulling van jute en bruine teer, terwijl bij het besnijden steeds nauwkeurig werd gestreefd om vlak optreden te verkrijgen.

De voetas is, zooals ook duidelijk op onderstaande photo valt waar te nemen, naar buiten gebroken en de hoefvorm heeft zich gewijzigd, gehoor gevende aan de aloude wet: verandering van stand geeft verandering (en aanpassing) van den hoefvorm aan dien stand.

Het binnentoongedeelte is met krijt wit gemaakt, om de plaats aan te geven waar met de rasp het uitgebogen stuk hoornwand werd verwijderd.

De hoeven zijn spiraalvormig gedraaid, de binnen-toonwand hol, de buitenton- en zijwand bol. Het verloop der hoornpijpjes van den kroonrand tot den draagrand is gebogen, met de kromming naar buiten, de buitenzij- en verzenwand hooger en schuiner, de binnenzij- en verzenwand lager en steiler.

De groei-ringen loopen niet evenwijdig aan den kroonrand; de onderlinge afstand is het grootst aan den buitenton, het kleinst aan de binnervers.

Om ons een goed beeld te vormen hoe deze hoefvorm is ontstaan, stellen we ons voor een hoornschoen gemaakt van gom-elastiek of van taaie klei. Plaats ik daarin mijn hand en draai deze om zijn as naar buiten, m. a. w. boots

ik met mijn armen de verandering in stand na, dan zullen er in den nage-maakten hoornschoen eveneens krommingen en verbuigingen ontstaan die vrijwel met die van bovenstaande hoeven overeenkomen. De van boven af aangroeiende hoornschoen bestaat aan den vleeschzoom en vleeschkroon nog uit zeer weeke hoorncellen, die onder den invloed van voortdurend inwerkende krachten zich gemakkelijk kunnen verplaatsen.

L.

LANDBOUWTENTOONSTELLINGEN.

In zoo ongeveer alle programma's, die voor landbouw-tentoonstellingen worden samengesteld, treft men naar gelang van de grootte der tentoonstelling een of meer rubrieken aan met betrekking tot het smidsvak. Dit is vrij natuurlijk. De landbouw is immers, vooral in de laatste jaren, ontzettend gediend met de vervaardiging van onderscheidene werktuigen in de werkplaats van den smid. Zeer terecht wordt hier en daar mede ingezien dat pogingen dienen te worden aangewend om het hoefsmidsvak te verheffen. Vandaar dan ook dat in menig programma speciaal iets voor den hoefsmid wordt gevonden, als: een wedstrijd in het beslaan der paarden, of het tentoonstellen van verzamelingen hoefijzers.

Ten opzichte van het tentoonstellen van verzamelingen hoefijzers hebben wij vroeger al eens uitvoerig aangegeven hoe zulks feitelijk diende te geschieden om werkelijk als leerzaam en nuttig te kunnen gelden, doch in elk geval heeft het alleen reeds zijn goede zijde wanneer paardenhouders in de gelegenheid worden gesteld collecties ijzers op tentoonstellingen te kunnen bezichtigen. Zoo kan het zien van onbekende, afwijkende modellen o. a. vele vragen kweken, die direct of indirect aanleiding kunnen geven dat een beter inzicht wordt verkregen omtrent het beslag.

In de April-aflevering van „De Hoefsmid” is aangegeven wat het programma der tentoonstelling te Leeuwarden (26 Aug. — 1 Sept.) voor de hoefsmeden bevat en in de Mei-aflevering het programma voor den wedstrijd in hoefbeslag te Zutphen op 15 en 16 Augustus, tijdens de aldaar te houden vierdaagsche tentoonstelling.

Wij laten hieronder nog van een 3-tal tentoonstellingen de programma's volgen:

Nijmegen, 15 en 16 Juli. Alleen in de afdeeling vee en paarden is aangegeven wat gevraagd wordt, terwijl wij voor het overige op bladzijde 4 onder „Inzendingen” lezen:

„Iedereen wordt uitgenoodigd, zoowel ter mededinging als ter opluistering „in te zenden; voor het laatste kunnen ook toegelaten worden dieren en „voorwerpen niet bij het programma gevraagd”.

Van het Dagel. Bestuur is de heer F. J. C. Baron van Hardenbroek van Ammerstol secretaris en de heer C. A. P. Ivens 2^e secretaris, en zal men zich tot dezen om eventueel gewenschte inlichtingen kunnen wenden.

Bergen-op-Zoom, 24 Aug.—8 Sept. Dit programma vermeldt:

Paardetuig en Hoefbeslag. Rubriek VII.

„Inzenders moeten woonachtig zijn in Noord-Brabant of Zeeland; het door „hen tentoongestelde moet door hen vervaardigd zijn; het Comité voor de „Tentoonstelling behoudt zich het recht van onderzoek en contrôle voor.”

„Zoo gewenscht kunnen de eerste prijzen vervangen worden door eene „zilveren en de tweede prijzen door eene bronzen medaille.”

„58. Beste verzameling Paardetuig vervaardigd in Noord-Brabant of Zeeland. Prijzen f 7,50 en f 2,50.”

„59. Beste verzameling Hoefijzers voor het koudbloedpaard, vervaardigd door een Gediplomeerd Hoefsmid. Prijzen f 10,— en f 5,—.”

„Opm.: Alles moet zijn handsmeedwerk; de ijzers mogen niet gevijld zijn op de vlakten”.

Aangifte is te doen vóór 1 Aug. op bij den heer J. A. Snijder te Bergen-op-Zoom, Halstersche weg, gratis verkrijgbare formulieren.

Oldenzaal, 24 en 25 Augustus. *Inzending Hoefbeslag ter opluistering.*

Gevraagd wordt de beste en volledigste verzameling op het gebied van hoefbeslag.

Verder worden doelmatige werktuigen, gereedschappen, toestellen en bouwmaterialen voor het landbouwbedrijf ter inzending gevraagd en op bladzijde 56 van het programma aangegeven hetgeen inzonderheid verlangt wordt. Informaties verstrekt de heer J. Lansink te Oldenzaal.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 1 Juni is de leerling N. Sterenberg van Godlinze vertrokken met een zoowel voor de practijk als theorie „goed” getuigschrift. Zijn plaats is ingenomen door G. Perdok van Noordbroek.

Aan de inrichting houden thans mede verblijf de leerlingen: A. Richter van Wildervank, J. Ozinga van Gasselternijveen, H. J. Dijkstra van Niezijl, J. Kroeze van Noordlaren en E. Stel van Scheemda.

— **Tentoonstelling en Wedstrijd den Haag 1913.** Vermoedelijk zijn hieromtrent in de Augustus-aflevering nadere mededeelingen te verwachten.

PERSOVERZICHT.

— *Bevestiging van caoutchouc aan ijzer.* Er bestaan verschillende cementen en kitten om caoutchouc te doen hechten aan ijzer en staal. Een nog al veel gebruikt kit om rijwielbanden aan de stalen velgen te hechten, bestaat uit een mengsel van gesmolten gutta-percha, pek en hars, terwijl de kleefbaarheid van dit mengsel zou kunnen versterkt worden door de toevoeging van Venetiaansche terpentijn of van caoutchoucolie, daar de voor de banden gebruikte caoutchouc in deze olie min of meer oplosbaar is.

Als goede cementen voor dit doel worden ook nog aangegeven: 1e. twee deelen zwarte pek, een deel schraapsel gutta-percha te smelten in een ijzeren lepel onder aanhoudend roeren; 2e. natuurlijke caoutchouc of gutta in een lepel verhitten met toevoeging bij het smelten van hars, Bourgondische pek en Venetiaansche terpentijn, in hoeveelheden naar gelang van de gewenschte consistentie.

Bij het gebruik van deze cementen is het een vereischte, dat de deelen, die men wenscht te verbinden, vooraf verwarmd zijn. Terwijl bij deze

cementen warmte voor het smelten gevorderd wordt, heeft men ook kitten, waarvoor de caoutchouc en gutta-percha koud worden opgelost in bepaalde vloeistoffen; daarvan bestaan onderscheidene voorschriften, o. a.

1o. Neem 30 gram caoutchouc-schraapsel en doe dit in een vertind ijzeren vat met 6 of 7 maal zijn gewicht zwavelkoolstof en verwarm het dan op een zandbad tot 30 graden. Om de oplossing niet te dik te krijgen, mengt men haar met een oplossing van terpentijnether, waarin 13 gram caoutchouc schraapsel, boven een zacht vuur is opgelost, terwijl men er 8 gram harspoeder en 40 tot 60 gram terpentijn bij beetjes innengt onder aanhoudend roeren.

2o. In een flesch met wijden hals doet men dun gesneden stukjes natuurlijke caoutchouc en giet er goede benzine op. De caoutchouc zwelt dadelijk op; schudt men de flesch dagelijks eenige malen, dan krijgt men spoedig een mengsel van de consistentie van honig. Blijft er wat op den bodem achter, dan giet men benzine bij; is de kit te dun, dan voegt men caoutchouc toe. De flesch moet goed dicht gehouden worden.

3o. Men lost gutta-percha op in chloroform, totdat men een mengsel heeft van de consistentie van honig. Deze kit droogt in eenige minuten. Men verwarmt de oppervlakken, die men met het mengsel heeft bestreken en verbindt ze. Men zegt, dat de Amerikaanse schoenmakers van dit middel gebruik maken om stukjes leder te bevestigen op laarzen met gaten en dat zij dit zoo netjes doen, dat men geen spoor van de reparatie kan vinden.

4o. Ook vloeibare marine-lijm wordt wel gebruikt om caoutchouc te doen hechten, maar de hechting is eerst volkomen na eenige weken.

(u. *IJzer- en Staalkroniek.*)

— *Het vertinnen van ijzer.* Om ijzerwaren een goed vertind oppervlak te geven doet men het best ze eerst te verkoperen. Dit geschiedt op de volgende wijze: In een omkantelbaar vat maakt men een mengsel van 20 K. water, 1 K.G. zwavelzuur en 20 gram tinzout. Ongeveer 10 K.G. van de ijzerwaren worden 15 minuten in dit bad ondergedompeld; daarna wordt de vloeistof afgeschonken en door water vervangen, waarin de voorwerpen ongeveer vijf minuten blijven. Dit wordt tweemaal met versch water herhaald. Vervolgens brengt men in het vat een koperoplossing, bestaande uit 50 gram kopersulfaat, 30 gram zinksulfaat en 20 liter water, dat met zwavelzuur een weinig zuur is gemaakt; hierin verblijven de voorwerpen wederom een kwartier, waarna zij met zuiver water afgespoeld worden. Na afloop van deze bewerking zijn zij verkoperd, helder en gepolijst. Het is beter ze terstond te vertinnen zonder ze eerst te laten drogen. Het tinbad bestaat uit een oplossing van drie deelen erimor tartari en tinzout, opgelost in 20 liter warm water. De kleinere voorwerpen worden op een geperforeerde zinken plaat gelegd, in het bad gebracht en door middel van een zinkstaaf bewogen. Nadat zij aldus $\frac{1}{2}$ à 1 uur behandeld zijn, zullen zij voldoende vertind zijn; zij worden dan uit het bad gehaald en gedroogd. Grootere stukken worden eerst schoongebeten, dan verkoperd in een zwakke oplossing van kopersulfaat en afgewassen zonder dat men er met de handen mede in aanraking komt. Vervolgens bindt men ze vast met een vertinden draad, brengt ze in een tinbad en laat ze daarin hangen tot het vertinnen is afgelopen.

(*Idem.*)

Duitschland.

De Juni-afl. van „*Der Hufschmied*” bevat.

1°. *De groei en de geaardheid der hoornzelfstandigheid.*

De politie-veearts Richter te Frankenberg in Saksen doet mededeeling van een geval, waarbij een verwaarloosd 4-jarig paard zich bij goede voeding en verpleging langzamerhand geheel in uiterlijk voorkomen herstelde. De hoefhoorn zag er grauw en zonder glans uit en toonde zich grofvezelig, los en brokkelig. Na verloop van 3 weken werd er onder den kroonrand van alle 4 hoeven een spleet, evenwijdig aan den kroonrand verloopende, zichtbaar. Deze groeide in een maand tijds ongeveer 4 à 5 mM. af. Het onderscheid in de geaardheid der hoornzelfstandigheid, beneden en boven de spleet, was opvallend. Terwijl de hoorn onder de sleuf genoemde brokkeligheid en losheid toonde was de nieuw gevormde hoorn donkerder, vaster, gezond en glanzend. Na verloop van een jaar waren alle 4 gleuven verdwenen en de hoeven alle gevormd uit beste hoornzelfstandigheid. De Schrijver zegt: nog nooit in mijn leven heb ik aan een en denzelfden hoef zoo'n groot onderscheid tusschen gezonde en zieke hoorn aangetroffen als thans, terwijl het voorbeeld kenmerkend duidelijk bewijst hoe grooten invloed de algemeene voedings-toestand op de hoefhoorn-vorming uitoefent en tevens dat de hoornvorming zoo goed als geheel aan de kroon plaats vindt.

2°. *Twee rapporten over klem na vernageling*, door M. Lungwitz (vervolg en slot van het artikel in de Mei-aflevering).

3°. *Verschillende mededeelingen en referaten.*

4°. *Berichten op onderwijsgebied*, waarin voorkomt dat met 1 Juli 1912 te Keulen de hoefsmidsschool voor de Rijnprovincie wordt geopend. De duur van een cursus voor aanstaande hoefsmiden is gesteld op 3 maanden, terwijl de eerste herhalingscursus voor geëxamineerde hoefsmiden zal worden gehouden van 23—28 Sept. a.s. en derhalve 6 dagen duurt. Nadere inlichtingen omtrent voorwaarden van toelating, onderwijskosten, leerplan, enz., zijn op aanvraag verkrijgbaar bij den Directeur der Hoefsmidsschool Grötz te Keulen.

5°. *Persoverzicht:*

a. De Stoeterij-directeur Motloch deelt in zijn werk over paardenfokkerij, verschenen in 1911, o.a. het volgende mede over veulenhoeven:

Hoe vroeger de beenen een correcten stand hebben, des te beter is zulks. De hoefvorm is overerfelijk en die van den vader is reeds bij het zuigveulen te herkennen. Een dunne wand en murwe hoorn kunnen door de beste verpleging niet tot het normale worden vervormd, al spreekt het vanzelf dat zwakkere hoeven vooral een goede verpleging noodig hebben; genoemde afwijkingen doen hun bezwaar bij het werk ondervinden, vooral op harden bodem.

Van nature scheeve hoeven een normalen vorm te bezorgen, gelukt zelden. Een doelmatig beslag doet het gebrek minder in het oog treden, doch zoodra die passende behandeling wordt achterwege gelaten, treedt het gebrek opnieuw op den voorgrond.

b. Een eigenaardig proces. In een smederij te Hamburg werd een hengstige merrie beslagen, die volgens zeggen van den koetsier nogal onrustig en lastig was. De hoefsmidsbaas nam het dier zelf bij de trens, stond voor het paard en klopte het dier ter kalmeering op den hals. Plotseling sloeg

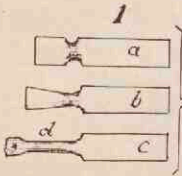
het dier met een der voorbeenen en raakte den smid tegen den buik en wel zoo ongelukkig dat de smid aan de gevolgen overleed. Aanvankelijk werd de eigenaar tot schadevergoeding aan de familie van den smid verplicht, doch in hooger beroep werd de eigenaar vrijstelling verleend, op grond van de overweging, dat de smid zich niet vóór het paard had moeten plaatsen, doch eenigszins ter zijde.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

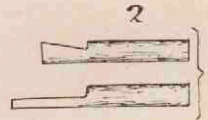
UIT DE PRACTIJK VAN DEN SMID.

Wij willen in een paar artikelen trachten onze smeden door woord en beeld eenige practische wenken te geven, welke zeker voor velen van nut kunnen zijn.

Het uitsmeden van ijzer geschiedt, op enkele uitzonderingen na, door de meeste smeden nog uit de hand en wel zooals onze teekening (fig. 1) dat hij *a* aangeeft, door het aan weerszijden met boven- en ondervulder in te zetten, waarna het bij het verdere uitsmeden, achter elkander den vorm *b* en *c* aanneemt. Vooral zal men er op letten, dat men voor eventueel later te maken lasch het ijzer bij *d* iets dikker houdt, opdat men niet genoodzaakt is, daarna nog eens te verhitten om het ijzer te stuiken.

Men treft nog dikwijls smeden aan, welke zonder den minsten overleg die einden puntig uitsmeden om ze later weder te stuiken, en ook komt het voor dat zij door hun slechten kijk op hun werk, menige onnoodige lasch maken. Een vuurwerker moet met beleid te werk gaan en een goede „oogenmaat” bezitten, anders moet hij dikwijls dubbel werk verrichten; — vooral wanneer hij deze laatste omstandigheid steeds voor oogen houdt, kan hij veel ijzer besparen. Maakt hij b. v. een eenvoudige veer aan rondijzer voor eene rugleuning, dan moet hij het ijzer aan den achterkant van het aambeeld innemen, zooals fig. 2 dat aangeeft, en daarna uitsmeden; hij zal steeds liever te kort dan te lang innemen, daar hij toch steeds in staat is de veer langer te maken. Is de veer eenmaal te lang, dan is dat te lang: weggesmeten ijzer.

Het verdient vooral aanbeveling dat de smid ieder stukje ijzer met overleg benut, want zeer veel tijd, ijzer en kolen kunnen hiermede bespaard worden. Vooral jonge, ja zelfs oude smeden, werken soms zeer onvoordeelig, ook zelfs dan nog, wanneer het uit eigen portemonnaie gaat. In groote bedrijven, waar ijzer en kolen voor het opscheppen zijn, laat zich een minder spaarzaam werken verklaren, doch wanneer een patroon in zijn eigen zaak met zijn voor duur geld gekocht ijzer en kolen niet spaarzaam werkt, is het niet te verwonderen dat hij niet vooruit gaat.

In groote bedrijven, waar veel werk geleverd wordt, heeft zich het smeden uit één stuk reeds lang ingeburgerd, hetwelk dan ook voor veel werkstukken zeer is aan te bevelen.

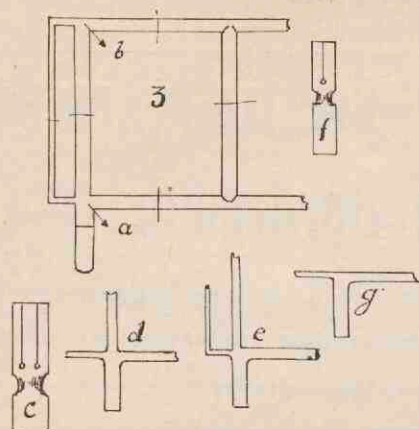

Fig. 3 vertoont ons een voorscherm voor een rijtuig. Zulk een spatscherm is bij zuivere uitvoering nog niet zoo'n gemakkelijk smeêwerk, en eischt veel accuratesse van den smid. De plaatsen, welke met streepjes zijn aangegeven, zijn de laschplaatsen. De hoeken *a* en *b* zal men bijzonder sterk maken, want veelal zijn deze te zwak, waardoor zij verbuigen en breken. Een gelaschte hoek is in ieder geval af te raden.

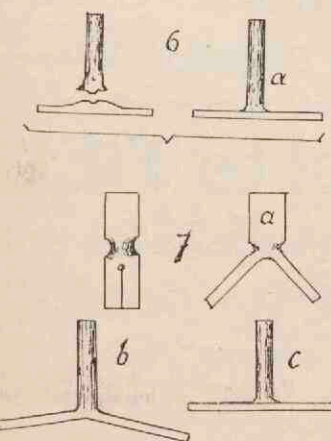
De hoeken *a* en *b* vervaardige men het best uit een stuk vloeijzer, b. v. een oude wielband van $45 \times$ of 50×16 m.M. Men slaat met een dunne

doorslag hier twee gaten in (zie *c*), waarna men het uitbuigt en uitsmeedt, zoodat het den vorm krijgt als fig. *d*; dit stuk smeedt men zuiver op en zet de eene veer haaksch om, zooals in *e* is aangegeven. Op dezelfde wijze wordt ook de hoek *b* behandelt, welke door de figuren *f* en *g* verder aangegeven wordt.

In fig. 4 en 5 stellen wij voor, hoe een scherpe hoek gemaakt wordt voor

winkelhaken enz. In fig. 4 wordt daartoe een stuk plat ijzer genomen, hetwelk eerst in het midden wordt opgestuikt, en daarna met den vulder wordt ingezet. Fig. 5 vertoont ons dit ijzer uitgesmeed, daarna bij *a* de ombuiging en bij *b* de afgewerkte winkelhaak. Of nu zoo'n winkelhaak van dun ijzer door middel van opstuiken, of

direct uit een dikker stuk ijzer wordt uitgesmeed, is vrijwel gelijk; hoofdzaak is voor den smid om goed werk voordeelig te kunnen maken. Stomp lasschen is ook veel gebruikelijk, en ook wanneer dit met de noodige omzichtigheid geschiedt niet te verwerpen; integendeel, waarom zou een goede stompe lasch niet deugen? In ieder geval moet de hit bij deze verbinding zeer zuiver zijn, daar de geringste onzuiverheid het gevaar met zich brengt dat de lasch later breekt, en heel wat ongelukken zijn op rekening eener slecht uitgevoerde lasch te vermelden.

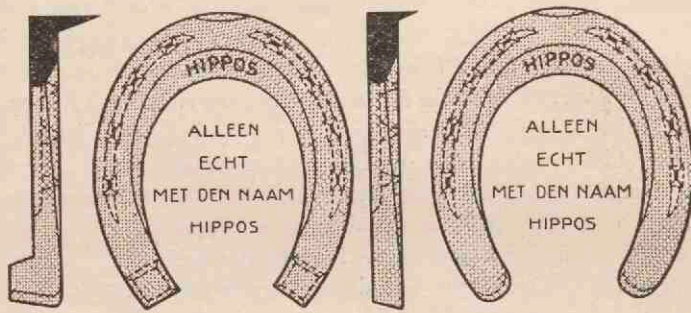
In vele smederijen zoekt men echter ook deze lasch te vermijden door alles zoo mogelijk uit één stuk te maken. Nemen wij b.v. een schamelbout, welke in fig. 6 en 6a stomp gelascht is, echter in fig. 7, *a*, *b*, *c*, uit één stuk is gesmeed. Bij het maken hiervan zal men, wanneer de bout b. v. 20 m.M. moet zijn, ijzer nemen van 20×45

m.M. waarvan dan de bewerking uit onze teekening verder duidelijk blijkt.

 ADVERTENTIËN.

N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK „HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale maten steeds voorradig.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar
MET EN ZONDER LIP.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar MET
EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar
niet vertegenwoordigd.

————— **GROSSIERS HOOG RABAT.** —————

Hoefsmidschool te TIEL.

Oproeping van Leerlingen voor den cursus 2e halfjaar 1912.

Aangifte te doen vóór 20 Juni a.s.

Nadere inlichtingen te verkrijgen bij den Directeur

H. J. C. VAN LENT, vee-arts te Tiel,
St. Agnietenstraat.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

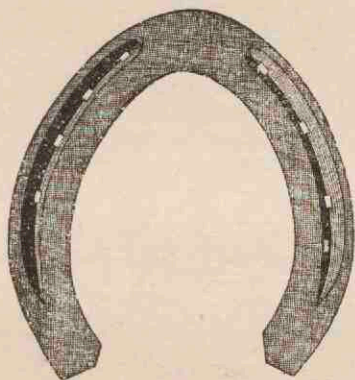
Prijsopgave op aanvraag.

Voor *HH. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,

die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. :- :- :- :- :- Vlugge levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

Vraagt proefnummer

(dat kosteloos wordt toegezonden)

VAN

„HET PAARD”,

Geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden.

Prijs voor Nederland per kwartaal fr. p. p. f 1.25.

Hoofdredacteur-Uitgever:

A. W. HEIDEMA, 's-Gravenhage.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

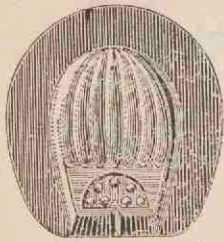
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradi g van 4½
tot 6¾ Eng. dm.

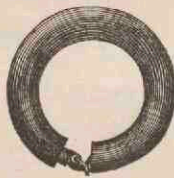
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4½ tot 6¾ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten voor- en achterijzers, voorradig.

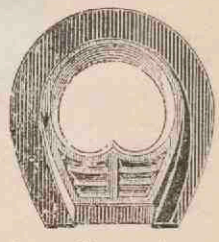
Strijkringen met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers voorradig.

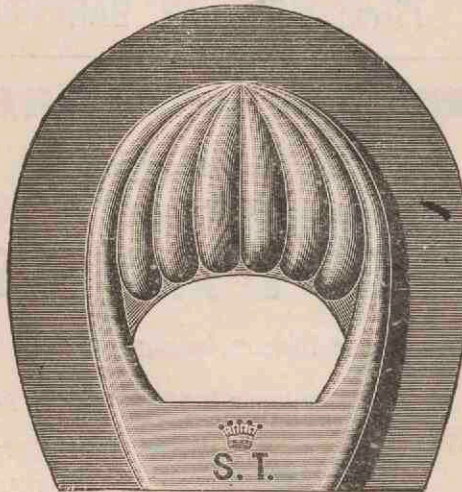
Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels in 12 soorten.

Opruimers voor Schroefgaten.

Schroeven en Stiften in alle modellen; tijdige bestelling gewenscht.

Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

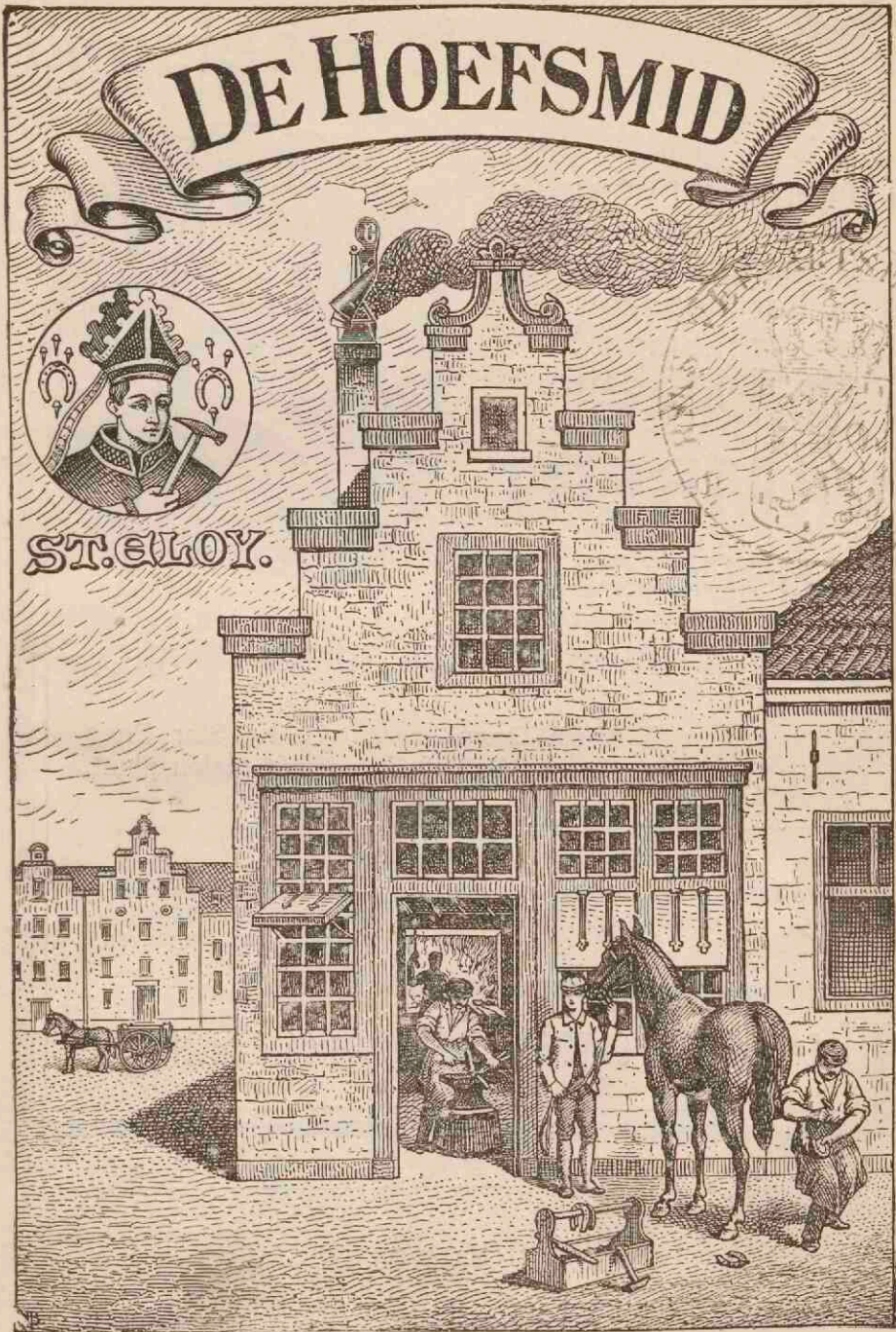
Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

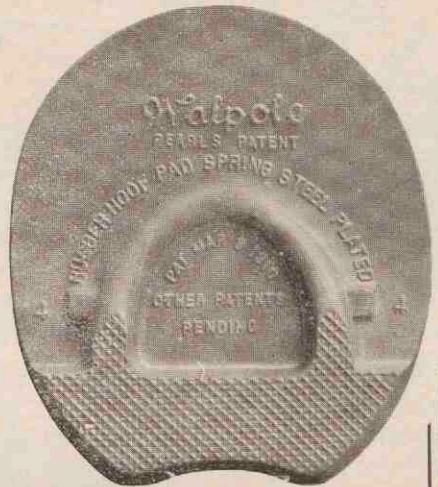
Las- of Welbladen en Poeder.
om ijzer en staal te wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

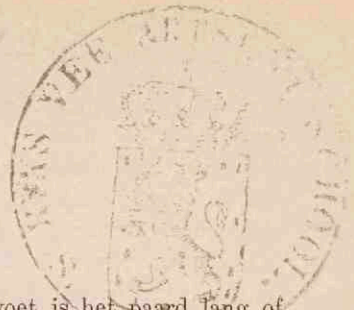
Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscurant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

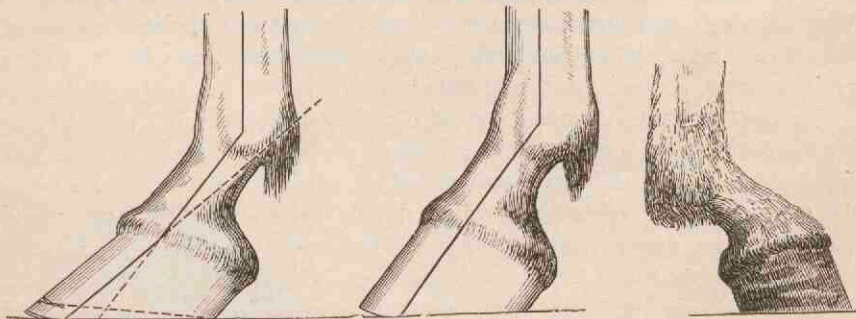
Over Kootstand. — Hoornwandplooi. — Korte mededeelingen. —
Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het
hoefbeslag. — Advertentiën.

OVER KOOTSTAND.

Naar de ontwikkeling der beenderen van den voet is het paard lang of kort gekoot; met deze lengte der koot gaat gewoonlijk gepaard een weeken of wel een steilen kootstand. Deze richtingen der koot hebben grooten invloed op de gangen van het paard en ook op den vorm der hoeven; en zoo is de ééne richting der beenderen voor een paard voordeelig te achten, terwijl diezelfde richting voor een ander paard onvoordeelig is; daarom kan men zeggen dat de eischen, die voor dit lichaamsgedeelte gesteld moeten worden, zeer verschillend zijn, en nauw samenhangen met het doel, waarvoor het paard dienen moet, met de diensten die het verrichten moet.

Bij een rijpaard worden de voeten gaarne iets lang gewenscht, want paarden met weeke kooten gaan voor den ruiters aangenaam, elastisch, omdat de stoot bij de belasting behoorlijk wordt gebroken, in tegenstelling dat bij korte steile kooten, waar die elasticiteit ontbreekt, de gang stootend en hard wordt. Terwijl bij den steilen kootstand de last hoofdzakelijk wordt gedragen door de beenderen van den voet, geschiedt zulks bij weeke koot, dus bij sterk doortreden daarvan, door de spieren en pezen, en wel door die pezen welke aan de achtervlakte der beenderen zijn gelegen, n.l. de buigpezen. Om zulks nader te verklaren, zeggen we: de, bij een in rust verkeerend paard, op den voet vallende last wordt in het kootgewricht voor een gedeelte overgebracht op koot-, kroon- en hoefbeen, voor een ander gedeelte op de achter het bovineinde van het kootbeen gelegen sesambeenderen, waardoor een spanning ontstaat van den daaraan verbonden ophangband, en van de achter genoemde beenderen gaande buigpezen, die sterker is of wel minder sterk, naarmate de beenderen van den voet een sterker

b
Steil gerichte koot en
vlak gerichte hoef.

a
Goed gerichte koot,
kroon en hoef.

c
Beervoetigen
stand.

of geringer horizontale richting hebben aangenomen. Men kan daarom spreken van twee krachten die werkzaam zijn, en waarbij de druk, welke de voet

van den lichaamslast ondervindt, in het kootgewricht wordt verdeeld. De eene is in schuine richting naar voren en onder, in de richting der koot, de andere is werkzaam naar achter en onder, en is oorzaak van de spanning van de ophangbanden en buigpezen.

Wanneer de drie voetbeenderen een loodrechte richting zouden vormen, dus zouden liggen in de verlenging van het pijpbeen, zooals zulks bij den stelthoef kan worden aangetroffen, dan zou de geheele lichaamslast op die beenderen vallen; de pezen zijn alsdan geheel buiten spanning, zooals bij den „overkooten stand” het geval kan zijn. Hoe sterker die drie beenderen van laatstgenoemde richting afwijken, dus schuin gelegen zijn, neemt de peesspanning toe, en wel het sterkste wanneer de koot een volslagen horizontale richting heeft aangenomen, zooals zulks bij den beervoetigen stand niet zelden het geval is. In dit geval zijn de beenderen geheel ontlast, en moeten de pezen bij de belasting van den voet den geheelen druk van boven op zich nemen. Beervoetigheid is een gebrekkige beenstand, zoowel voor het rij- als bij het trek- en tuigpaard; die groote weekheid is voor de soliditeit van den voet en voor een goede krachtige beweging niet gewenscht; daarbij komt dat wegens de bovenmatige inspanning der spieren, pezen en banden, gebreken en verslijt dezer deelen eerder intreding.

Dat wij hier gewag maken van deze afwijkingen in de goede richting der voetbeenderen heeft z'n reden in den grooten invloed welke zij nitoefenen op den vorm van den hoof en bijgevolg op het beslag daarvan. Over het algemeen ziet men bij paarden met weeken kootstand hoeven met lage verzenen en langen, schuin verloopenden toon, hetzij dat het sterke doortreden het gevolg is van lang gekoot zijn, hetzij door een gestrekten stand der voorbeenen, sabelbeenigheid der achterbeenen, of wel bij holle voorknieën, en zulks meer of minder, naar gelang van de richting die de koot heeft. De beervoetigheid kenmerkt zich steeds door een steilen hoof, den vorm van een „bokhoef”, steil in den toon en hooge verzenen; in vele gevallen vormt daarbij de toon een eenigszins gebogen lijn naar voren. Wat bij dezen afwijkenden beenstand sterk in het oog springt, is de sterk gebroken beenas, terwijl de koot (koot- en kroonbeen) ongeveer horizontaal verloop, staat de hoof (hoefbeen) vertikaal.

Bij den weeken kootstand, uit de oorzaken bovengenoemd ontstaan, ligt het hoofbeen in de verlenging der beenas, terwijl bij beervoetigheid zulks niet het geval is, zooals we zoeven hebben gezien. Uit deze verschillen in de ontleedkundige gesteldheid volgt, dat de belastingverhoudingen van de buigpezen niet dezelfde zijn. Terwijl bij den weeken kootstand de achterste hoefhelft het sterkst is belast, en bij den steilen stand daarvan, bij den stand onder zich, over 't geheel bij bokhoef, bijna de geheele lichaamslast in de voorste hoefhelft ligt, wordt geleerd dat dit laatste bij den beervoetigen stand, waarbij de hoof toch een bokhoef is, niet 't geval is, dus de meeste belasting niet op de voorste hoefhelft rust.

Wij hebben gezien dat de bijna horizontaal verloopende kootas de oorzaak is dat de beensteun gelijk nul is; deze steun is hier overgenomen in hoofzaak door de buigpezen, die daardoor in voortdurende spanning verkeeren

en welks spieren buitengewoon sterk zijn belast. Dat die hooge verzenen en de steile richting van den toonwand in verband staan met de werking van het draagtoestel van den voet is duidelijk, evenals de belastingverhoudingen, die hiermede gepaard gaan.

Wij zullen hier op het ontstaan van den bokhoef bij den beervoetigen stand, die aan voor- en achterbeenen wordt gezien, vooral aan deze laatste geregeld voorkomt bij steile spronggewrichten, niet nader ingaan, doch tot opheldering den vakman mededeelen dat men onder „draagtoestel” of „draagapparaat” in het kort verstaat de ondersteuning die het onderste gedeelte van het lidmaat en den voet ondervindt door de werking of, spanning van de buigpezen, ophangbanden der sesambeenderen en der koot- en kroonbeenbanden.

Het beslag der paarden bij voorgenoemde voetrichtingen zullen we hier stilzwijgend voorbijgaan, zijnde vrij wel bekend. Betreffende het beslag van den hoof bij beervoetigheid merken we op dat men, waar bij lange koot een loodlijn uit het kootgewricht achter de hoefballen komt te liggen, het gebruik van verdikte ijzertakken of kalkoenen niet in toepassing mag brengen, omdat daardoor het doortreden met de koot nog sterker zou geschieden. Zoo althans is onze ondervinding, en is zulks ook goed te verklaren, wijl in staat van rust genoemd gedeelte van den voet, door opheffen der verzenen, een meer horizontale richting moet aannemen. Wel worden hoof en hoefbeen goed ondersteund, maar dit been is vast en onbewegelijk in den hoof vastgezet, zoodat de beweging van de voetbeenderen alleen in het hoefgewricht geschiedt.

M.

HOORNWANDPLOOI.

Bij het vervoeren van hout had een paard het ongeluk met den rechter voorhoef te trappen in een houtsplinter. Aan de overgangsplaats van den binnenzijwand in den verzenwand drong de scherpe splinter door de zool en de witte lijn naar boven, langs den vleeschwand. Het paard werd behandeld door den veearts T. te V. en na herstel beslagen door den hoefsmid Keurentjes te Twello, door wiens bemiddeling later de hoof in quaestie in mijn bezit kwam.

Bijgaande photo geeft ons een beeld van de verandering, welke op den langen duur in den hoornschoen, tengevolge van deze verwonding, is opgetreden. De binnenvenzenwand vertoont een diepe S-vormige plooi, verloopende van den kroonrand tot den draagrand en in de richting der hoornpüpjes.

De hoornwand is aan den kroonrand 1.5 cM., aan den draagrand 2.5 cM. naar binnen en voren gebogen.

De binnenvlakte van den hoornwand heeft op die plaats het voorkomen gekregen alsof zich daar ter plaatse een hoornzuil bevond. De hoornplaatjes

zijn verdwenen, de vleeschplaatjes dus eveneens en het hoefbeen vertoont een gootvormige verdieping tengevolge van den langdurigen druk.

Voor zoover mij bekend is tot heden nog geen dergelijk geval van verkromming van den hoornrand in de litteratuur beschreven.

A.

L a m é r i s.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 22 Juni is vertrokken de leerling A. Richter van Wildervank en op 6 Juli H. Ozinga van Gasselternijveen. Beiden ontvingen een voor de practijk „goed” en voor de theorie „zeer goed” getuigschrift. Richter en Ozinga hebben 5 maanden aan de inrichting vertoefd. De plaats van eerstgenoemde is ingenomen door K. Dijk van Warfhuizen, terwijl de plaats van Ozinga zal worden bezet door J. J. Noorda van Ulrum.

— **Hoefsmidsschool te Tiel.** 1 Juli eindigde de 1° halfjaarlijkse cursus in 1912, op welken datum het examen werd afgenomen van de 3 deelnemers, met name: J. B. Hoftiezer te Varseveld, F. C. Pluim te Zoelen en A. Ton te Varik, aan wie door de commissie van hoefbeslag de mededeeling werd gedaan, dat zij tot het ontvangen van het diploma der G. O. M. v. L. zouden worden voorgedragen. Behalve de besprekingen over theorie, bestond het examen uit de beoordeeling en het beslag van 2 voor- of achterhoeven, door het lot te bepalen, en de bewerking van een dooden voet bij de aanwezigheid van hoornscheuren.

M.

— **Najaarsrijks hengstenkeuring 1912.** Op deze keuringen moeten alle hengsten van 2¹/₂ jaar of ouder worden aangeboden om in 1913 te mogen dekken, d. w. z. degene die goedgekeurd worden. De hengsten van 2¹/₂ jaar mogen echter ook in het volgende voorjaar op 3-jarigen leeftijd ter keuring worden aangeboden.

De data der najaarskeuringen 1912 in de elf provinciën zijn reeds vastgesteld als volgt:

Zeeland: Middelburg 2, Oostburg 3, Kattendijke 4, Hulst 5, Bergen-op-Zoom 6 en Zierikzee 7 September;

Utrecht: 11 September;

Overijssel: Zwolle 12 September;

Drenthe: Assen 13 September;

Noordholland: Hoofddorp 17, Schagen en Wieringen 18, Texel en Terschelling 19 September;

Friesland: Oranjewoud 24, Leeuwarden 25, Ameland 26 September;

Gelderland: Zutphen 1, Elst 2, Tiel 3, Zaltbommel 4 October en Zevenaar 20 November;

Noordbrabant: Eindhoven 8, 's Bosch 9, Bergen-op-Zoom 10 en Zevenbergen 11 October;

Zuidholland: Leiden 15, Rotterdam 16, Dordrecht 17 en Dirksland 18 October;

Groningen: Groningen 22 en 25, Winschoten 23 en Appingedam 24 October;

Limburg: Venlo 29, Maastricht 30 en Roermond 31 October.

— **Een merkwaardig geval.** Den 20sten Mei werd een zesjarig paard, terwijl het gevallen was, door een zwaar voertuig over den hoof en koot van het rechter achterbeen gereden. Dit geschiedde op zoo'n heftige wijze dat de buitentak van het ijzer geheel losgerukt en zoodanig verbogen werd, dat het uiteinde van den tak niet alleen 11 m.M. hooger was dan de binnentak, maar daarbij sterk naar buiten hellend verzet werd.

Door de ontstane ernstige kneuzing met opvolgende ettering liet de buitenwand aan de kroon los.

Ter bevordering der genezing en om versterf van vleezige-deelen te voorkomen, werd de geheele buitenhoefwand, zoomede zool en straal weggenomen.

Na ongeveer 7 weken kon het paard, voorzien van een licht balkijzertje, dat met 4 nagels in den binnenwand bevestigd was, geregeld beweging worden gegeven. Van kreupelheid was toen niets meer te bespeuren.

H.

G.

— **Concours hippique den Haag.** Bij verschijning van deze aflevering is voormeld groot paardenfeest voor 1912 ook weer achter den rug. Uit onderscheidene provinciën van ons land en ook uit Duitschland, België, Engeland en Canada waren de deelnemers saamgekomen.

Niet alleen dat de beslag-methoden hier en daar verschillen, maar door het aanwezig zijn zoowel van tuigpaarden, springpaarden als rijpaarden van diverse rassen, vielen er uit den zaak onderscheidene soorten van beslag op te merken.

Wij zagen ook dubbele voorijzers. Onder het vastgenagelde stel werden voor het in den ring verschijnen een tweede stel geschroefd, dat na het verlaten van den ring weer werd afgenomen.

Zooals bekend, wordt bij de meeste paarden de actie tijdelijk meer tillend en hooger door het aanbrenge van zware ijzers. — Verder zij nog als bijzonderheid vermeld dat een Canadees met zijn paard *Confidance* over een hoogte van 2.20 Meter sprong, welk paard een week te voren op de Olympia-show in Engeland een hoogtesprong had gemaakt van 2.40 Meter.

— **Tentoonstelling en wedstrijd den Haag 1913.** Wij zijn nog niet in de gelegenheid hieromtrent in deze aflevering nadere mededeelingen te doen — derhalve wachten tot de volgende aflevering.

PERSOVERZICHT.

— *Buitenlandsche IJzer- en Staalhandel der Unie.* De uitvoer van ijzer en staal uit de Unie had in 1911 een waarde van bijna 250 miljoen dollars, hetgeen het hoogste cijfer is tot nog toe voorgekomen. De drie grootste uitvoerlanden van staal zijn, volgens een bericht van het Departement of Commerce and Labor te Washington, waaraan deze bijzonderheden zijn ontleend, het Vereenigd Koninkrijk, Duitschland en de Vereenigde Staten, met uitvoeren varieerend van 250 miljoen dollars tot 400 miljoen dollars. Aan het hoofd der lijst staat het Vereenigd Koninkrijk met een ijzer- en staaluitvoer ter waarde van 361 miljoen dollars, de landbouwwerktuigen niet medegerekend, waarvan een gedeelte in andere landen is gefabriceerd en waarvan de uitvoer een waarde van 16 miljoen had. Vervolgens komt Duitschland met een ijzer- en staaluitvoer van 339 miljoen dollars, en een van 9 miljoen voor landbouwwerktuigen en daarna komt de Unie met cijfers van resp. 201 en 31 miljoen. Dit zijn alle gegevens voor het kalenderjaar 1910. Het bericht zegt, dat, ofschoon de Vereenigde Staten slechts no. 3 op de lijst staan, de groei van deze klasse van uitvoer zeer snel is geweest. In 1901 beliep de waarde van den uitvoer 103 miljoen, in 1911 was zij bijna 250 miljoen, terwijl die van landbouwwerktuigen van 17 miljoen tot bijna 35 miljoen steeg. De uitvoer van het Vereenigd Koninkrijk steeg van 271 miljoen in 1900 tot 361 miljoen in 1910, die van Duitschland van 171 tot 339 miljoen, der Unie van 130 tot 201 miljoen, van Frankrijk van 27 tot 45 miljoen, van België van 41 tot 65 miljoen en die van Zwitserland van 11 tot 18 miljoen dollars. De Unie voert voor de grootste waarde aan landbouwwerktuigen uit. Haar ijzer en staaluitvoer gaat naar alle oorden der wereld. Gedurende 1911 werden locomotieven en stalen rails voornamelijk naar Canada, Mexico, Brazilië, Argentinië en Japan uitgevoerd. De uitbreiding van het spoorwegnet in laatstgenoemd land legde op veel uit Amerika afkomstig materieel beslag. Bouwstaal werd in groote hoeveelheden naar Japan en Australië geëxporteerd, terwijl er voor hoefijzerverbruik in Canada, Argentinië, Brazilië, Australië en Nieuw-Zeeland vraag naar draad bestond. Europa nam voor een grooter bedrag aan elektrische machines af, terwijl Amerikaansche kas-registers en schrijfmachines naar bijna elk land ter wereld in grooter aantal werd uitgevoerd dan immer tevoren.

(u. N. R. C.)

Duitschland.

— *Een en ander over hoefbeslag.* De veearts Dr. Zimmermann schreef in een Duitsch blad over paardenfokkerij omtrent genoemd onderwerp een vrij uitvoerig artikel, waaraan wij het navolgende ontleenen:

Het staat vast, dat een deugdelijk hoefbeslag van een verdragende be tekenis is voor fokkers en houders van paarden. Een bekwaam hoefsmid zal de paarden van landbouwers, industrieelen enz., werkelijk langer dienstbruikbaar houden als een minder goed onderlegd vakman zulks vermag. Helaas zijn deze voor vakmensen begrijpelijke feiten niet nauwkeurig in

cijfers aan te geven. Intusschen mag gerust worden aangenomen, dat door een onbevoegde uitoefening van het hoefsmidsvak groote afbreuk aan het nationaal vermogen wordt gedaan, en de Duitsche bondsstaten, die de uitoefening van het hoefsmidsvak aan niet gediplomeerde hoefsmeden hebben verboden, hebben daarmede nuttig werk gedaan, evenals door het aanstellen van wandelleeraren voor het hoefbeslag.

Het legerbestuur heeft een speciaal groot belang inzake het hebben van kundige hoefsmeden, daar in ernstige gevallen de vlotheid der bereden troepen in een belangrijk opzicht afhankelijk is van de wijze waarop de paarden zijn beslagen.

Het blad der Deutsche Schmiedemeister heeft de voordracht besproken, die in 1910 te Würzburg is gehouden door Prof. Dr. Moser, getiteld: „Wie heeft belang bij het hoefbeslag”. Prof. Moser beweerde dat de belanghebbenden zijn: paardeneigenaren, het legerbestuur, de smeden zelf en eindelijk de vee-artsen, als raadgevers en leeraren voor eigenaars en smeden.

De genoemde vergadering van den Smedenbond in Beieren vereenigde zich in het algemeen met de uitspraak, dat de belangen van den vee-arts en den smid nauw met elkaar waren verbonden, terwijl de afdeeling Kempten als haar gevoelen uitsprak, dat de vee-arts reeds onderwijs zou moeten geven aan den hoefsmids-leerjongen, hetgeen Prof. Dr. Moser niet onwenschelijk toescheen, maar bij een zoodanige uitbreiding het dan tevens billijk zou achten als de vee-arts dan ook zitting verkreeg in de examen-commissie voor smidsgezel, met welke uitspraak de vergadering zich vereenigde met zoo goed als algemeene stemmen.

De Juli-aflevering van *Der Hufschmied* bevat o. a. het volgende;

1°. De meester-smid Wilh. Woldorf deelt zijn ondervinding mede aangaande *hoefinlegsels* en verzekert de beste gevolgen te hebben verkregen met op bijzondere wijze toebeide vilt, gebezigd bij verouderde steengallen, klemhoeven en knolhoeven, ontstaan na hoefbevangenheid. Het pijnlijk loopen of de kreupelheid werd er of direct of na verloop van eenigen tijd mede bestreden. De voordeelen worden als volgt vermeld:

- a. zij zijn in ieder gewenschte grootte te vervaardigen;
- b. zij sluiten nauwkeurig den draagrand, de zool en den straal;
- c. zij zijn zonder bijzondere toelichting gemakkelijk aan te brengen, terwijl het vilt-inlegsel in kokend water kneedbaar wordt gemaakt en daarna met het ijzer vastgenageld;
- d. het toebeide vilt-inlegsel oefent geen harden druk op den straal uit, maar is gelijkmatig over den draagrand en eenigszins over de zool verdeeld;
- e. de hoefinlegsels van vilt breken den stoot bij het neerkomen op den bodem en bevorderen den hoerogroei;
- f. zij verwijderen den klemhoef;
- g. zij verhinderen het inballen van sneeuw, en voorkomen het glijden der paarden.

2°. *Hoefbaden*. Benevens de verpleging van de huid verdient die van den hoef alle aandacht, vooral nadat het dier in een min of meer snellen

gang is gebezigd. De hoef moet zooveel mogelijk voor verhitting worden gevrijwaard. Dit wordt bij het passen van het ijzer ook wel eens vergeten. Bij langdurige toeren op harde wegen geraken ook de hoeven langzamerhand in een verhoogde temperatuur, die aanleiding kan geven tot ontsteking en zwelling. Hierbij verdient de afkoel-methode, zooals die in de Rijschool (Reit- und Fahrshule te Elmshorn) wordt gebezigd, alle aanbeveling. De bodem van een gewonen paardenstal wordt 20 c. M. lager gelegd dan het overige deel van den stalvloer en met water gevuld. Komt een paard van een langen rit terug, dan wordt het in het voetbad geplaatst en zijn de verhitte hoeven in korten tijd weer normaal van temperatuur geworden en blijft de hoefhoorn elastisch. Daardoor worden ook de pezen en de banden op nuttige wijze beïnvloed. Het optreden van bokhoeven, die helaas b.v. in Berlijn zoo veelvuldig zijn waar te nemen, in tegenstelling met Londen en Parijs, wordt tot een kleiner percentage beperkt. Men dient in de practijk met dezen weak rekening te houden. Een slechte hoef vermindert de waarde van een overigens goed paard dikwerf met eenige honderden Marken.

— *Kreupelheden bij renpaarden*, gezeteld in het beenderstelsel. Deze laten zich onderscheiden naar de oorzaak in verband met leeftijd, overmatigen arbeid, overerving of door het samenwerken van twee dezer oorzaken of van alle drie.

Bij een jong paard is de beenvorming nog niet afgelopen. De beenderen zijn nog zacht, vooral aan de beenuiteinden.

Alle veulens toonen in het begin der training, d. w. z. de oefeningsperiode op de renbaan, plotseling onregelmatigheden in den gang. De stap is gespannen, stijf, niet vlot, terwijl de achterhand een min of meer wiegelenden gang toont, zichtbaar aan de slingeringen van den staart. Hals en lichaam worden niet gebogen, de ledematen worden neergezet alsof ze geen buiging in de gewrichten toelaten, terwijl de gewrichten iets naar achteren doorbuigen, welke onderscheidene verschijnselen op een algemeene vermoeidheid van de beenderen wijzen. Verdwijnt het onregelmatige in den gang, nadat eenige dagen rust is verstrekt, dan is de oorzaak van den stijven gang vermoedelijk in spierversmoedigheid gelegen. Veulens, die werkelijk in het beenderstelsel oververmoeid zijn, worden na den eersten ren kreupel.

Ligt de oorzaak in een overgeërfd verminderd weerstandsvermogen, dan neemt men in den regel waar, dat het goedgebouwde renpaard tijdens een gewonen vlotten galop, plotseling bij het inhouden, schijnbaar tengevolge van een misstap, kreupel wordt. Men vindt geen zwelling of vermeerderde warmte, maar boven of beneden het kootgewricht is pijn waar te nemen. Er kunnen zelfs breuken met verscheuring van de kootsgewrichtsbanden optreden.

(u. *Le marech. mod.* 1912, n°. 10.)

3°. *Een bijzondere vorm van balkijzer*. De Amerikaan Lerch heeft met bijzonderen ophef een nieuwen hoefijzer-vorm aangekondigd, dat een gunstigen invloed zou uitoefenen bij overhoef, spat, heupkreupelheid, doorzakking der zool en anderen gebreken en kreupelheden. (Als alles waar was wat gedrukt wordt, vooral in de advertentierubriek, dan zouden alle kreupele en sukkelende paarden in korten tijd zijn te herstellen. R e d. „De Hoefsmid”).

Het ijzer wordt eenvoudig voorzien van een groote X, waarvan twee einden in een verdieping in den toon en de eerste zij-nagelgat worden vastgeklonken de beide andere uiteinden aan het einde der ijzertakken. De X-vorm wordt gesmeed van oude vijlstukken en het beslag zou tweemaal zoolang duren als een gewoon ijzer.

(u. *Blacksmith & Wheelwright* 1912, pag. 106.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

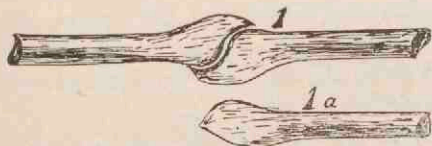
DE PRACTISCHE SMID.

Het smeden met licht ijzer vinden wij hoofdzakelijk beoefend bij de Fransche smeden, welke hierin een groote bedrevenheid bezitten. In ieder geval is hierdoor het werk veel aangener, en het gebruik van kolen, ijzer en bijzonder arbeidskracht vrijwat geringer. Van te voren goed opstuiken is hoofdzaak. Het te bewerken stuk wordt aan het einde, waar het gelascht moet worden, zooveel gestuikt, als voor een goede hit noodig is. Is de lasch gemaakt, dan kan het verder geheel afgewerkt en op dikte gebracht worden.

Volgens een andere methode lascht men zwaar ijzer aan zwaar ijzer, waarna het verder uitgesmeed wordt. Deze methode is echter niet aan te bevelen, en wordt dan ook meestal alleen door die smeden gevolgd, welke niet zeker van hun lasch zijn, en daardoor bij eventueel mislukken nog ijzer genoeg behouden om hun werk te herhalen.

In ons vorig nummer hebben wij verschillende werkstukken verklaard, welke uit één stuk gesmeed kunnen worden. In de eerste plaats eischt dit goed ijzer, hetwelk tegen alle buigingen bestand is; gebruikt men zulke ijzersoorten, dan zijn wij volmaakt voorstander van uit één stuk te smeden want het geeft fraai en goed werk. Echter in de meeste gevallen is het de hoofdzaak uit licht ijzer voordeelig de werkstukken te fabricceeren en niet uit groote vormlooze brokken, welke weder hopen kolen verslinden. Verder moet men vooral bij deze werkwijze een bijzonder goed geoefenden smid zijn, om alles op de juiste lengte uit te smeden.

Voor al bij het rijtuigsmeden laten zich veel smeedstukken voordeelig uit één stuk bewerken; dat het sneller gaat als de hierboven vermelde Fransche methode, gelooven wij niet. Het biedt echter meerdere zekerheid voor goed werk; derhalve bevelen wij het met warmte aan. Voor en aler wij er echter toe overgaan werkstukken uit één stuk vervaardigd te bespreken, willen wij eerst eene beschouwing geven over laschwerk.

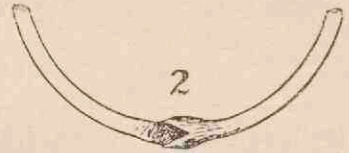
Het lasschen is voor den smid in het algemeen van groot belang, waarbij vele fouten worden gemaakt. Een bijzondere attentie bij het lasschen verdient het afsplitsen. Men draagt zorg

dat het ijzer absoluut rein uit het vuur komt en practisch op elkaar gelegd wordt. Fig. 1 stelt twee lascheinden voor, welke volgens voorschrift opgestuikt en afgesplitst zijn, op het moment der lassching. De splits zal zoo

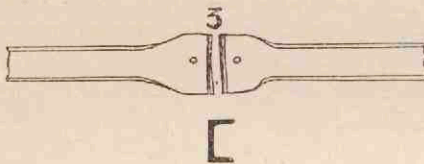
kort mogelijk zijn en van terzijde spits toeloozend, zooals fig. 1a dat aangeeft.

Een lange lasch heeft nog nimmer goed voldaan, hetgeen ieder ervaren smid met ons eens zal zijn.

Bij wielbanden met ronde kanten verdient het aanbeveling de lasch volgens fig. 2 te maken. De banden worden, nadat zij afgemeten, afgehakt en goed gestuikt zijn, aan een einde kort afgesplitst, terwijl het andere einde wordt gekloofd, zoodat die einden juist in elkander passen nadat de band is gewalst. Deze band nu wordt in een stuikmachine gelascht en het overtollige ijzer dat zich door hameren in de breedte uitzet, afgehakt. Bij een tweede hit wordt de band op het aambeeld gedragen en zoowel op de vlakke zijde als in den kant glad afgewerkt. Een staal- of vloeijzerband op deze wijze gelascht, biedt den smid volkomen zekerheid voor zijn lasch.

Daar wij nu toch over wielbanden schrijven, willen wij ook het lasschen der U-ijzeren banden voor gummiwielen bespreken. Deze banden lasschen lijkt vele smeden een moeilijk werk te zijn, terwijl het toch in werkelijkheid zeer gemakkelijk is.

De einden van zulk een band worden eenvoudig plat geslagen, zooals fig. 3 dit aangeeft. Deze vlakgeslagen einden worden daarna gestuikt en kort afgesplitst. Wanneer nu de band gezet is verbindt men

de einden met een klinknagel zooals in fig. 4 en vergeet daarbij niet tusschen de verbindingsvlakken een stuk laschpleister te leggen, dan loopt men in 't geheel geen gevaar. Is de lasch gemaakt, dan brengt men het profiel weer in zijn vorm terug; op deze wijze bewerkt is het lasschen van zulke banden een kleinigheid.

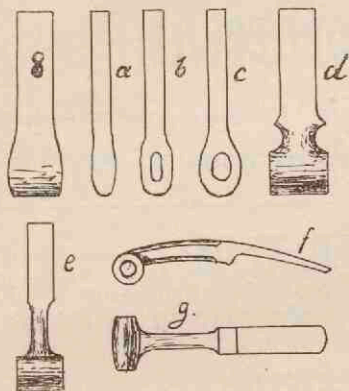
Een zeer mooi smeewerk is het oplasschen van rem-assen, hetgeen in fig. 5 wordt voorgesteld. Men stuikt de rem-as op de vereischte plaats goed op en maakt ter plaatse met den vulder eene verdieping. De liever (b) wordt eerst geheel afgewerkt en daarna opgelascht. Fig. 6 geeft een beeld van de gelaschte as. Vooral met het oog op het

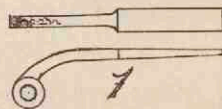
remmen zal dit werkstuk accuraat worden uitgevoerd, hetgeen niet altijd plaats vindt, ja men ziet zelfs rem-assen, waarbij de liever opgeklonken of met een tapeind ingeschroefd is. Dit werk is streng af te keuren, terwijl het mooiste van de zaak nog wel is, dat men in korteren tijd eene goede lasch maakt dan een verbinding door klinken of schroeven.

Nu wij toch met remwerk bezig zijn, willen wij gelijktijdig de daarbij behorende rem-oogen bespreken. Het smeden hiervan is op zich zelf niet moeilijk; slechts dient daarbij opgemerkt te worden, dat deze niet te smal gemaakt worden, daar dit spoedig rammelen veroorzaakt, hetgeen bij een breed oog buitengesloten is. In fig. 7 geven wij de tekening van zulk een

oog, zooals het *niet* gemaakt moet worden, terwijl in fig. 8 de juiste bewerking is aangegeven. Men neemt een oud stuk wielband 40×16 en stuikt het in een half rond onderzadel goed op, zoodat het er uitziet als in fig. 8a, waarna men een langwerpige gat slaat,

zooals dat in b wordt aangegeven; daarna drijft men het met een ronde pen zooals in c en neemt met het onder- en bovenvulder direct achter het gat in, fig. d. Wan-

neer dit is geschied, dan smeedt men het gedeelte achter het oog uit zooals in e. Vooral bij het uitsmeden van dat einde bedenke men dat de veer bij het eerste schroefgat zwaarder moet gehouden worden (zie fig. f en g), want daar ter plaatse breken de meeste rem-oogen.

Nadat het achtergedeelte naar vereischte bewerkt is, drijft men een ronde doorn in het ruw gesmede oog en bewerkt het van beide zijden, totdat hetzelfde breed genoeg is en de wanden overal even dik zijn. M.

BOEKWERKEN.

Uitgaven van A. W. HEIDEMA te 's-Gravenhage:

Verzamelde Opstellen uit Het Paard,

tweede bundel, prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Idem derde „ „ f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Rechtvaardiging van het bestaan der rennen en draverijen in Nederland. Verschenen vanwege de Nederl. Harddr.- en Renvereniging.

Prijs f 0.75, fr. p. p. f 0.80.

Het Toilet van een Paard (Overdruk uit Verzamelde Opstellen „Het Paard“). Prijs fr. p. p. f 0.40.

De voormalige Rijksstoeterij Borculo (met plaat), door H. C. M. E. H. van Soetermeer Vos, Off. der Veld-Art. Vroeger f 1.35, thans fr. p. p. f 0.70.

De bouw van den hoef (uitslaande platen) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en zelfonderricht. Prijs fr. p. p. f 0.50.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. f 0.35.

Opstellen over africhting van paard en ruiter, door W. L. v. Warmelo, Off. der Veld-Art., prijs f 1.50, fr. p. p. f 1.55.

Landbouw-voordrachten over tuberculose, gehouden aan de Universiteit te Groningen, door Dr. D. A. de Jong te Leiden. Prijs f 0.75 fr. p. p. f 0.80.

 ADVERTENTIËN.

 N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK
 „HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale maten steeds voorradig.

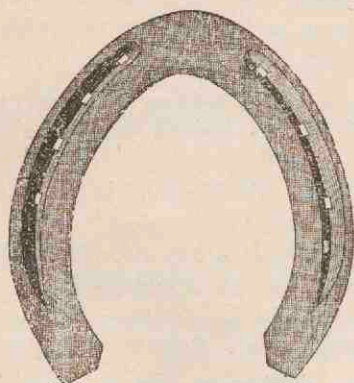
N I E U W ——— **N I E U W** ———
 overal verkrijgbaar MET EN ZONDER LIP. overal verkrijgbaar MET EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar niet vertegenwoordigd

———— **GROSSIERS HOOG RABAT.** ———

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek
 Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,
 ———
die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. :- :- :- :- :- Vlugge levering.

Aanbevelend:

Firma **WERKMAN, BARKMEIJER & Co.**

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.
Voor *H.H. Vecartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

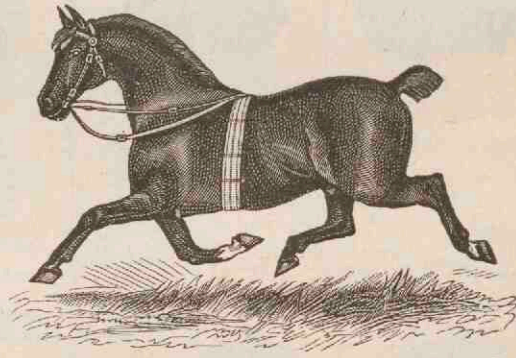
„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad
voor fokkers, houders en lief-
hebbers van paarden, dat veel
gelezen wordt en zich kenmerkt
door een degelijken, prettigen
inhoud met zeer goede afbeel-
dingen. Het bevat artikelen

over: verpleging en voeding,
rijden onder den man en van

den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, land-
bouw, tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenkennis,
fokkerij, hoefbeslag, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de
lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de
abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen
stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken
KOSTELOOS worden beantwoord.

Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf ver-
handelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral ge-
schikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die
bij het beslaan hunner paarden, tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt
echter franco huis f 5.— per jaar, f 1.25 per kwartaal, waartegen menigeen
opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar
wat handig wordt aangepakt. Juist door de geregelde aanraking met personen,
die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gele-
genheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het
nuttige goed is te vereenigen.

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag
gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te 's-Gravenhage.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor **HOEFBESLAG.**

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

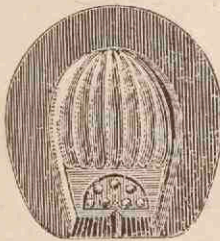
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorrudig van 4½
tot 6½ Eng. dm.

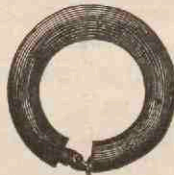
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorrudig in 11 maten van 4½ tot 6½
Eng. dm., uiterste breedte buitenkant
ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorrudig.

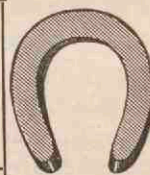

Strijkringen
met riempje.

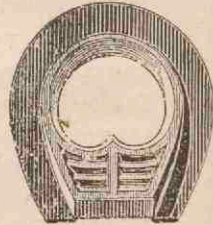
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor
en achterijzers
voorrudig.

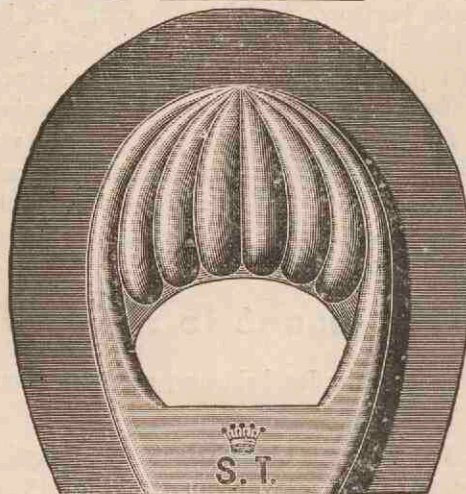
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoef raspen.
Houw klingen.
Hoef hamers.

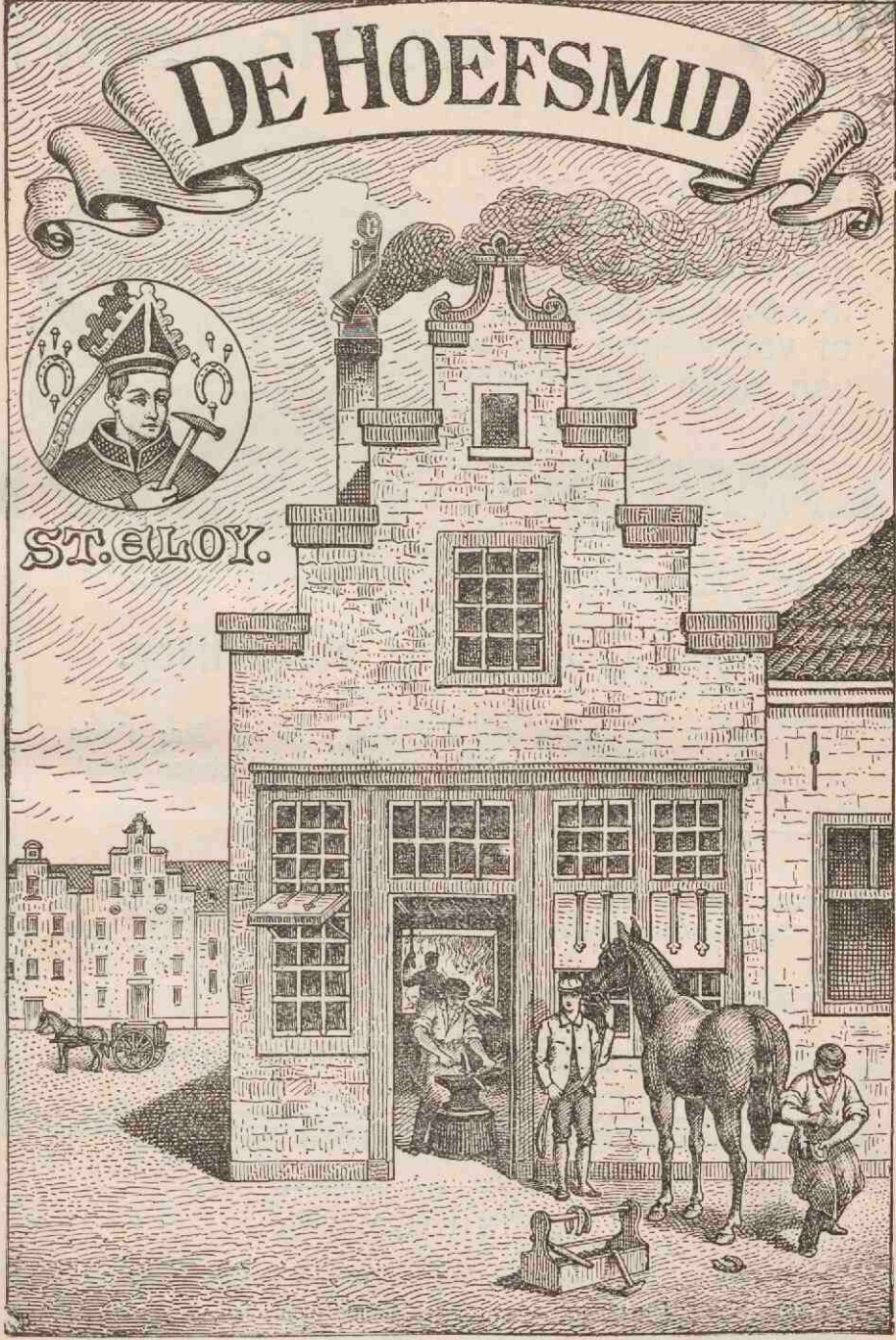
Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

1397

PRESENTED TO THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
ART AND HISTORY
OF THE
CITY OF
AMSTERDAM

17e Jaargang. — Aflevering 8. — 15 Augustus 1912.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscurant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Het „nut” van kalkoenen aan het hoefijzer. — Eenige opmerkingen betreffende het beslag van gebruiks- en handelspaarden. — Wedstrijden in hoefbeslag te 's-Gravenhage 1913. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

A. 397

HET „NUT” VAN KALKOENEN AAN HET HOEFIJZER.

Het is voor den rationeel gevormden vakman een overbodige weelde om aan het beslag met of zonder kalkoenen een artikel te wijden; immers hij leerde welke waarde aan het gebruik van dergelijk beslag der paarden moet worden toegekend. Maar er zijn andere menschen, die als eigenaar of gebruiker van het paard hun recht doen gelden, en daarom een woordje medespreken, zoodra hun paard ten behoeve van een nieuw beslag aan den hoefsmid wordt overgegeven. We zullen dat recht hun hier niet betwisten, maar zouden het toch rationeeler vinden, daar zij zelve van den hoef en zijn werking en van de eischen van een goed beslag slechts oppervlakkige kennis kunnen hebben, of dienaangaande verkeerd zijn ingelicht, of eigen opvattingen er op nahouden, dat zij meer vertrouwen in hun smid als zaakkundig persoon stelden, om diens raad aan te nemen, ingeval de wijze van bewerking van den hoef of van het beslag hunner paarden ter sprake komt.

Hoewel dit onderwerp herhaalde malen reeds in dit maandblad werd behandeld, is het daarom niet overbodig te achten, om er weer eens op te wijzen, dat kalkoenen in de meeste gevallen kunnen worden gemist en dat men het onnoodige gebruik er van niet als een onschuldige liefhebberij mag beschouwen. — We bekennen hier met genoegen dat deze ornamenten van het hoefijzer in de laatste jaren zijn verminderd, waartoe de kennis van het hoefsmidsvak vooral door de vakmannen veel heeft bijgedragen. We zouden dat verminderd gebruik nog sterker in 't oog vallend zien, wanneer hier te lande de rijkunst meer werd beoefend, want bij de edele paarden, onder het zadel gebruikt, heeft men spoedig leeren inzien, misschien op het goede voorbeeld van het beslag bij de legerpaarden, dat kalkoenen aan de hoefijzers best kunnen worden gemist. Maar bij de paarden voor den landbouw worden ze nog veel te veel gezien; het zou ook hier in het belang van het dier en ook van den eigenaar zijn, wanneer het beslag eenvoudig een glad, slicht ijzer ware. Immers een ijzer zonder kalkoenen wordt gewoonlijk zuiverder afgewerkt en juister passend gemaakt en ondergelegd ten opzichte van lengte en garnituur. Bij de bewerking van den akker zijn kalkoenen zeker niet noodig; vereischt zulks nog betoog? Ze zullen daar wel niet veel schaden, omdat ze direct in den bodem inzakken; op de harde straatwegen evenwel heffen ze het achtergedeelte van den hoef op, en veranderen daardoor den stand van den voet en omdat de lichaamslast meer naar voren wordt gebracht, zal in het toongedeelte een sterkere wrijving tegen den bodem, bijgevolg een sterkere afslijting van het ijzer geschieden, zoodat het beslag eerder zal dienen te worden vernieuwd.

Reeds als zuinigheidsmaatregel zou de boer daarom de kalkoenen moeten weglaten. De voorgenomde omstandigheden, namelijk wijziging in den stand en sterke slijting van het ijzer in den toon, komen nog sterker voor bij paarden, die gewoonlijk in snellen gang op straatwegen of op het plaveisel der steden vooral hun diensten verrichten; we bedoelen hier de paarden van stalhouders, en die voor lichte rijtuigen gaan. Deze paarden kan men, met betrekking tot hun werk, eenigszins vergelijken met die der Artillerie, en durven we daarom met gerustheid verklaren, dat zij even als deze hun diensten beter zullen doen zonder dan met kalkoenen, terwijl de beenen, gewrichten, pezen en banden, en vooral ook de hoeven, zonder die aanhangsels langer in goede conditie zullen blijven dan op ijzers daarmede voorzien.

En waarom zouden deze paarden kalkoenen noodig hebben? Vooral bij hen ziet men dat deze na ongeveer een halve maand en korter geheel zijn weggesleten of ook wel ongelijk zijn afgesleten, terwijl die paarden hun werk niet minder goed blijven verrichten, of in het ander geval de gang er niet zekerder op is geworden; zulks is van algemeene bekendheid. Paarden, die zware lasten moeten verplaatsen, zoogenaamde vracht- en sleeperspaarden, moeten, zegt men, om die zware vrachten te kunnen voorttrekken, steun zoeken in of tegen den bodem; daarom zouden hier kalkoenen, en in vele gevallen ook stooten, noodzakelijke hulpmiddelen zijn. Nu, als men van die reuzenkalkoenen gebruik maakt, zooals deze in groote steden wel worden gezien, dan is 't maar gelukkig voor den beenstand en voor het dier, dat tevens stooten worden gebruikt; overigens is het gebruik dezer laatste bij ons te lande niet zoo algemeen en veel minder dan over onze oostelijke grens; de steun op drie punten is niet zeer voordeelig voor den hoef, waarvan zool en straal in de lucht zweven, zoodat de hoornwand, die de schokken met volle kracht ondervindt, zeer lijdt, terwijl bij ongelijke afslijting van stoot en kalkoenen niet alleen de gang gebrekkig is, maar oorzaak is van het ontstaan van been-, pees- en gewrichtsaandoeningen.

In zulk beslag ligt dus de reden van ontstaan van verschillende gebreken aan de ledematen, en doet zich de vraag voor: kan die oorzaak niet worden opgeheven? is steunen in den bodem hier noodzakelijk? Wij meenen dat ook hier de kalkoenen, en zeker die hooge, en dus ook de stoot, kunnen worden gemist, — dat het beslag kan bestaan uit een breed ijzer, vooral in het toongedeelte, voorzien van een plaat van staal en een sterken opzet, in het zijgedeelte een lip. Het paard zal aan dit gewijzigd beslag gemakkelijk gewennen, de gang zal aangenamer zijn, het beslag solieder, de hoef en de ledematen zullen minder lijden, de schok verdeelt zich meer gelijkmatig, brokkelhoeven en hoornscheuren zullen minder voorkomen. En nu moge een sleeper uit de groote stad aan de Maas medelijgend z'n schoulers ophalen over de onnoozelheid van den stuurman aan den wal, één zaak staat vast, dat competente persoonlijkheden, aan het hoofd staande van groote handelsbedrijven, verzekeren, op grond van langdurige ondervinding, dat ook bij deze paarden voor zwaar werk kalkoenen noch stooten noodig zijn; daarbij komt dat in landen als België, Engeland en Frankrijk, met een bodemgesteldheid zeker niet zoo gunstig als hier, dezelfde typen van paarden even zware diensten verrichten als hier, zonder kalkoenen of stooten, zoodat

we niet aarzelen om te verklaren, dat dezelfde paarden met een slicht beslag dat werk ook hier zullen kunnen doen, zoodra zij daaraan maar eenigszins zijn gewend geraakt.

De vraag dringt zich aan ons op, moeten die zware paarden nog aan een glad beslag gewinnen; Shires en Belgen zijn van hun jeugd af niet anders gewend. We zijn overtuigd dat men het vorenstaande met ons eens is op de buitenwegen, grind- en klinkerwegen, maar het groote bezwaar ziet men in de bestrating met groote keien. Hier meent men dat de hoeven hun steun moeten vinden in de voegen tusschen die steenen in, en de paarden eerst daardoor in staat zijn tot groote krachtsinspanning, zonder uit te glijden en mogelijk te vallen. Bij eenig nadenken zal men intusschen kunnen inzien, dat stooten en kalkoenen dien steun niet steeds kunnen vinden, en dan op die harde bestrating eerder zullen uitglijden dan wanneer een glad beslag gebruikt was, want stoot en kalkoenen pakken bij elken stap niet steeds de gewenschte voegen. Een gelijkmatige druk der ondervlakte van den hoef spreekt toch ook een woordje mede tot verzekering van den gang; wie zulks niet wenscht aan te nemen, ga door met z'n paardenmateriaal door eigen schuld te vernielen.

Tot hieraan toe hebben we omtrent het gebruik van kalkoenen met of zonder stoot geen voordeelen kunnen vinden; deze bepalen zich dan ook hoofdzakelijk tot het gebruik er van als winterbeslag. Bij gladheid der wegen door sneeuw en ijs is het „op scherp zetten” noodig, liever gezegd „een noodzakelijk kwaad”. Een kwaad blijft 't zoolang dit beslag bestaat uit kalkoenen en stooten, waardoor de grondvlakte van den hoef te sterk wordt opgeheven en niet met den bodem in behoorlijke aanraking kan komen, wat steeds het geval is wanneer ijs en sneeuw geen flinke dikke laag vormen, hetgeen ten onzent meestal voorkomt. Het is daarom zaak dat en kalkoenen en stooten worden verwijderd, zoodra de gladheid niet meer bestaat; immers in dit geval zijn die hulpmiddelen ter bevordering der zekerheid niet meer noodig, want zij zijn schadelijk voor den hoef, voor den beenstand, voor de gewrichten en pezen, hinderlijk voor de beweging, en beschadigen bovendien de wegen in niet geringe mate. Er zijn in de tweede plaats nog andere omstandigheden waaronder het gebruik van kalkoenen nuttig kan zijn; we zullen hier evenwel daar niet verder op ingaan, en wel omdat we het gebruik daarvan stellen ongeveer op dezelfde lijn met het gebruik van verdikte ijzertakken, met zijlippen, met een hellende ijzervlakte naar buiten, dus met een beslag dat van het normale afwijkt, door de omstandigheden vereischt, en die gelegen kunnen zijn in den hoef, in den beenstand, en daarom in 't bijzondere geval aan het oordeel van den zaakkundige moeten worden overgelaten. Om hiervan ter verduidelijking een voorbeeld te noemen, we wenden wel eens een kalkoen aan op den ijzertak bij „verouderde steengallen” om het zieke gedeelte vrij van dracht te stellen.

Andere redenen, waarom het gebruik van kalkoenen en stooten nadeelig werken, staan in verband met de gesteldheid van den bodem of dien van de wegen waarop de paarden werken. In algemeenen zin gesteld, kan men de opmerking maken dat zij op een zachten bodem zeker overbodig zijn en op een harden bodem, waar zij geen houvast hebben en dus niet beantwoorden

aan het doel waarvoor ze moesten dienen, niet minder. Het kan nuttig zijn om na te gaan de gevolgen voor de beweging van het paard welke worden veroorzaakt door het gebruik van kalkoenen op stijgende en afdalende wegen, op bolle wegen, op wegen (straten) van hout, van staalplaten, van asphalt en mac-adambekleding en van de bestrating met de verschillende steenplaveisels, ook in verband met de weersgesteldheid, om daardoor te geraken tot een juiste beoordeeling. Ons komt het voor dat op al deze bodems een plat beslag de minste aanleiding zal geven tot gebreken aan de ledematen, zonder nog te wijzen op de hulpmiddelen, die het hoefbeslag heeft, in den vorm van inlegsels en zolen, om ook hier op vrij afdoende wijze gunstig in te grijpen, maar die we hier, hoe geschikt voor het gebruik, moeten voorbijgaan, omdat zij den beslagprijs aanzienlijk verhoogden, en daarom voor het algemeen bezwaren opleveren daartoe over te gaan. In elk geval kunnen we aannemen dat kalkoenen en stooten daarvoor als schadelijke vervangingsmiddelen moeten worden beschouwd.

We eindigen dit artikel met de opmerking dat we het platte beslag moeten beschouwen als het normale beslag van het paard en dat, zoodra de wegen glad zijn, vooral veroorzaakt door ijs en sneeuw, men zekerheidsmaatregelen in toepassing moet brengen om uitglijden en vallen te voorkomen. Men heeft wel eens beweerd dat bij overgang van zomer- op winterbeslag of omgekeerd, slechte gevolgen zijn te duchten voor de beweging wegens plotselinge wijziging in den beenstand. De ondervinding, vooral bij de legerpaarden, leert ons evenwel dat een dergelijk bezwaar denkbeeldig is; in elk geval zal de overgang van scherp op plat beslag slechts weldadig kunnen inwerken op de beweging der ledematen; omgekeerd zal die van slicht op scherp beslag, vooral als de wegen niet gelijkmatig zijn gedekt door een gladde- of sneeuwvlakte, hinderlijk kunnen zijn, zooals vóór reeds is opgegeven.

M.

Nadruk verboden.

EENIGE OPMERKINGEN BETREFFENDE HET BESLAG VAN GEBRUIKS- EN HANDELSPAARDEN.

Wanneer men naar een festiviteit moet en het schoeisel keuring netjes in orde behoort te zijn, wordt er niet overwogen welke schoenen het gemakkelijkst passen, maar wel de vraag gesteld, in welke muiltjes de voeten de mooiste vormen lijken te bezitten. Bij zulke aangelegenheden wordt dan ook dikhet spreekwoord bewaarheid: „Wie mooi wil zijn, moet pijn lijden”. Een geheel andere gedragslijn wordt gevolgd, wanneer b. v. een flinke wandeltocht moet worden ondernomen. Dan wordt wel degelijk overwogen welke schoenen daarvoor het meest geschikt zijn. De schoenen, die zich geheel naar den voet hebben gevormd, nergens gevoeligheid veroorzaken, licht zijn en toch behoorlijk zwaar gezoold, zullen waarschijnlijk de voorkeur verdienen.

Het beslag van een handelspaard is eenigermate gelijk te stellen met het schoeisel voor een feest en dat voor het gebruikspaar met de goed passende, gemakkelijke schoenen voor de wandeltocht.

Het beslag voor het 1^e klasse handelspaard is bijna bij alle hetzelfde.

De voorrijzers zijn altijd keurig afgewerkt, zonder lip en met verdikte takken. Het geheele ijzer is zwaarder, dikker en breeder dan van de gebruiksparden. De handelaar laat de voeten liefst zoo groot mogelijk en als zij in dit opzicht nogal wat te wenschen overlaten, doet de verdikte tak geen kwaad om de verzenen wat hooger te doen schijnen. De handelspaarden worden nimmer achter beslagen; de monstergang aan het halster wordt meestal voldoende aangewakkerd door allerlei kunstgrepen, als: gerammel, geratel en gember, dat de gangen in de achterhand meestal voldoende krachtig zijn, zoodat dit door zware ijzers niet behoeft te worden verbeterd. Het ontbreken der achterrijzers wordt echter niet alleen onnoodig geacht, maar tevens noodzakelijk, omdat, zoowel bij verzending per spoor als op stal, daardoor ernstige kneuzingen kunnen worden voorkomen. Het beslag der handelspaarden lijkt dan ook zeer eenvoudig, maar inderdaad is dit niet het geval; slechts enkele smeden in het Noorden van ons land staan bekend als zeer kundig op het gebied van handelspaarden-beslag. Het paard wordt eerst vierkant neergezet; deze stand neemt de smid nauwkeurig op en bepaalt in verband met den stand in de kooten de lengte der takken; staat het paard op één been iets Fransch en op het ander iets toontredend, dan tracht de smid dezen stand minder in het oog loopend te doen zijn, door juist een lip aan te brengen, en deze òf meer naar links òf meer naar rechts te plaatsen. Ook met den stap en den draf moet de smid rekening houden en dien tak verzwaren, in de richting waarvan men den voet wil bewogen hebben. Bij te lange gangen wordt het gewicht hoofdzakelijk in de uiteinden der takken gebracht.

Het besnijden der achtervoeten wordt met evenveel overleg gedaan. — Dat de handelaar aan zijn kundigen smid bijzondere waarde hecht, zou men kunnen afleiden aan het feit, dat Gebr. Bolt uit Groningen, toen zij dezen zomer zes paarden naar het concours op Houtrust zonden om in de klasse handelspaarden, aan de hand voorgebracht, mede te dingen, hun smid uit Groningen medenamem, om op het concoursterrein het gewenschte beslag onder te leggen. Ook bij hengsten wordt het beslag, voor de keuringen bestemd, slechts aan enkele smeden toevertrouwd. Voor dit beslag behoort de smid niet alleen de gewenschte kennis van den voet, maar ook van den stand der beenen en der beenbewegingen te bezitten. Het beslag wordt niet ondergebracht om de gebruikswaarde van het paard grooter te maken of de gangen te vergemakkelijken, maar om de weinige passen aan het halster zoo correct en verheven mogelijk te doen zijn en aan de voeten een aangenaam uiterlijk te geven.

* * *

Met het beslag van het gebruikspaar is het heel anders gesteld. De stalhouder en maandpaardenverhuurder, vraagt er niet naar om den voet mooi te maken, maar het ijzer zóó te construeeren dat de gebruikswaarde niet in gevaar komt, maar integendeel wordt vergroot. Het paard met volle voeten of lage verzenen, die tevens matig sterk zijn, zal geen beslag met verdikte takken worden ondergelegd, zooals de smid het handelspaar zou doen, maar de smid van het gebruikspaar zal er naar zoeken het beslag zóó in te richten, dat het paard, door deze afwijkingen in hoefbouw, in zijn gebruikswaarde daardoor toch geen schade lijdt. Een balkijzer zal waar-

schijnlijk in zoo'n geval goede diensten bewijzen, welk soort van beslag men bij een handelspaard nimmer zal aantreffen.

Ook de kwaliteit van het ijzer is voor den gebruiker van veel meer belang dan voor den handelaar. Het beslag is voor stalhoudersbedrijf altijd een kwade post; iedere bezuiniging, die hierin is aan te brengen, wordt dan ook gaarne in toepassing gebracht. De smid van het gebruikspaar moet stellig niet minder deugdelijk onderlegd zijn en met algemeene paardenkennis bedeed om zijn moeilijk vak naar behooren te vervullen, dan die voor handelspaarden. De ijzers moeten zoodanig passen, dat het paard hetzelfde gevoel heeft op de ijzers als de wegwandelaar in zijn daarvoor expresselijk bestemd schoeisel. De achterijzers, die bij het handelspaard ontbreken, veroorzaken den smid van het bedrijfspaar dikwijls slapelooze nachten.

Hoe moeilijk is 't het juiste beslag voor de verschillende paarden, die strijken, uit te denken en dit zoo onder te leggen dat het strijken voorkomt wordt. De hoefsmid op het platteland, in een streek waar uitsluitend grindwegen worden aangetroffen, levert het beslag van het gebruikspaar minder moeilijkheden op dan in de steden met hun vele soorten van paveisel, als kleine en gladde klinkersteen, asphalt- en houtbestrating, glazen en ijzeren roosters, overal tramrails enz. enz. Er bestaan paarden die voor gebruikspaar in de groote steden bepaald ongeschikt zijn omdat bij hen geen enkel soort beslag het uitglijden blijkt te kunnen voorkomen. Paarden met lange zweefgangen zijn op eene gladde bestrating zeer moeilijk op de beenen te houden, terwijl deze exemplaren op de grindwegen mogelijk een groote gebruikswaarde vertegenwoordigen.

Zooals wij reeds vroeger schreven treft men in de groote steden veel luchtdrukbeslag aan, aan alle vier voeten; de groote kosten aan dit beslag verbonden deelden wij toen tegelijkertijd mede. Om dit dure beslag zoo mogelijk door een ander te vervangen, werd op allerlei wijze beproefd. Thans tracht men dit te doen door kurk tusschen de takken der ijzers te persen. Deze kurken schijf bedekt de geheele voetzool; ter plaatse van den straal wordt de schijf iet uitgehold om drukking te voorkomen. Voor de asphaltbestrating word dit kurkbeslag zeer aanbevolen; voor de gewone klinkerbestrating levert het weinig voordeel op en veroorzaakt een slijpend geluid, wanneer het paard zich in draf of stap beweegt. Deze kurken schijven zijn zeer billijk verkrijgbaar en kunnen gemakkelijk worden ondergebracht.

De hoefsmid kan echter het opsluiten van de kurken schijf nog bevorderen door den binnenkant van het ijzer iets op te stuiken. Men snijdt de kurk passend naar den voet, legt de schijf in warm water en perst haar met een tang tusschen het ijzer; één klap met een houten hamer op de schijf en den vervanger voor den luchtdrukzool is ondergelegd.

Of dit beslag bij alle paarden het luchtdrukbeslag zal kunnen vervangen betwijfelen wij zeer; de kurk wordt op den duur te hard, wat bij luchtdruk niet het geval is, maar een bezuiniging is het stellig en dat is reeds veel gewonnen voor den stalhouder.

WEDSTRIJDEN IN HOEFBESLAG TE 's GRAVENHAGE 1913.

In afl. VII van „De Hoefsmid” 1911 is reeds in 't kort aangegeven dat in 1913 gedurende de groote landbouwtentoonstelling te 's Hage wedstrijden in hoefbeslag zouden worden gehouden, verdeeld in 3 groepen, n.l. voor burger-hoefsmeden, voor militaire hoefsmeden, en voor onderwijzers aan cursussen in practisch hoefbeslag en smeden in het bezit van een diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag. In diezelfde aflevering is ook opgesomd, wat voor de tentoonstelling, rubriek hoefbeslag, kan worden ingezonden.

Daarna zijn in de Febr.-aflevering 1912 de ontwerp-bepalingen voor den wedstrijd in het hoefbeslag voor burger-hoefsmeden opgenomen.

Thans zijn wij in het bezit van het vastgestelde programma, en hoewel het meeste van hetgeen wij hieromtrent reeds publiceerden, daarin bijna woordelijk teruggevonden wordt, zoo meenen wij toch het beste te doen die gedeelten thans niet weg te laten. Alleen worden niet opnieuw genoemd de voorwerpen, die ter tentoonstelling worden gevraagd, daar het vastgestelde programma in dezen niet afwijkt van het voorloopige, zooals opgenomen in afl. VII 1911 bovengenoemd.

Het programma, dat wij alzoo in zijn geheel hieronder laten volgen, is naar onze meening voor ieder al zeer duidelijk. Mocht dit evenwel niet zoo zijn, dan zijn wij gaarne bereid zoo mogelijk nadere inlichtingen te verstrekken.

Redactie.

Doel.

Het doel van de afdeling Hoefbeslag is:

1. door het houden van wedstrijden van verschillende categorieën van hoefsmeden propaganda te maken voor het groot belang van een goed hoefbeslag en voorts aanmoediging te geven voor verdere bekwaming in het vak;
2. het publiek de groote beteekenis van het hoefsmidvak te toonen en aan de vakmensen te laten zien, alles wat tot hun vak behoort;
3. een beeld te geven van de wetenschappelijke grondslagen, waarop het hoefbeslag berust.

Programma.

Onder-Afdeling A. *Wedstrijden.*

Klasse 1. *Een wedstrijd in het hoefbeslag voor Burgerhoefsmeden.* Prijzen: getuigschriften voor gouden medailles en f 60.—, f 50.— en f 40.—, voor verguld zilveren medailles en f 30.— en f 20.—, voor zilveren medailles en f 10.— en f 5.— en eervolle vermeldingen.

Voor dezen wedstrijd gelden de volgende bepalingen:

Art. 1. In verschillende plaatsen des lands, welke in verband met de woonplaatsen der deelnemers uitgekozen worden, worden voorwedstrijden in het hoefbeslag gehouden.

Art. 2. Alle Hoefsmeden in Nederland (uitzonderd militaire hoefsmeden, onderwijzers aan cursussen in hoefbeslag en smeden in het bezit van een diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag) kunnen aan dezen wedstrijd deelnemen.

Art. 3. De deelnemers moeten zich vóór 1 Mei 1913 op de daarvoor bestemde inschrijvingsformulieren, die kosteloos aan het kantoor der tentoon-

stelling, Buitenhof 42, 's-Gravenhage verkrijgbaar zijn, aanmelden. Nadat de termijn van inschrijving gesloten is, worden de plaatsen, waar de voorwedstrijden zullen gehouden worden, aan de deelnemers bekend gemaakt. Iedere deelnemer moet daarna opgeven, waar hij zal uitkomen.

Art. 4. De voorwedstrijden zullen zooveel mogelijk in de maand Juni 1913 plaats vinden.

Art. 5. Op den voorwedstrijd krijgt ieder smid een balkijzer te maken, bestemd voor een ter plaatse aanwezigen plathoef. De Commissie kan vragen stellen aan den vervaardiger. Staafijzer is aanwezig; iedere smid kan daarvan de lengte afkappen, die hij meent noodig te hebben. Overigens wordt aan de deelnemers geheel overgelaten, hoe zij het ijzer wenschen te maken. Voor het vervaardigen wordt een tijd van ten hoogste 45 minuten toegestaan.

Art. 6. In de smederij, waar de voorwedstrijden gehouden worden, is alles aanwezig wat voor de vervaardiging van het hoefijzer noodig is; de deelnemers moeten echter hun handgereedschap zelf medebrengen; zij mogen zich niet anders laten bijstaan, dan voor het voorslaan.

Art. 7. De regeling en beoordeeling der voorwedstrijden wordt opgedragen aan een Commissie van drie keurmeesters, welke voor de regeling bijgestaan wordt door een daarvoor aangewezen hoefsmid. Deze Commissie van drie keurmeesters treedt bij alle voorwedstrijden op.

Art. 8. De beoordeeling der vervaardigde hoefijzers geschiedt volgens onderstaande puntenschaal:

vorm	30
draagvlakte	7
afhelling	10
bodemvlakte	5
rits	8
buitenrand	5
binnenrand	1
balk	14
lip	5
nagelgaten	15.

100

Art. 9. De op de voorwedstrijden vervaardigde hoefijzers worden met de daarbij behorende keuringslijsten tentoongesteld.

Art. 10. Uit de smeden, die aan de voorwedstrijden hebben deelgenomen en daarbij het grootste aantal punten behaalden, worden er ten hoogste veertig gekozen, welke aan den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein mogen deelnemen. Deze ontvangen, wanneer zij inderdaad uitkomen, vergoeding van hun reiskosten 3e klasse naar en van den Haag, benevens verblijfkosten van drie gulden per dag over ten hoogste twee dagen. De deelneming van andere smeden aan den wedstrijd op het tentoonstellings-terrein is uitgesloten.

Art. 11. Na afloop van alle voorwedstrijden wordt bekend gemaakt welke smeden aan den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein mogen deelnemen en wanneer zij daar aanwezig moeten zijn.

Art. 12. Bij den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein krijgt ieder opgeroepene bij één paard minstens één hoof te beslaan. Door loting wordt uitgemaakt welke hoof of welke hoeven iederen deelnemer te beslaan krijgt.

Art. 13. Bij den wedstrijd op het tentoonstellingsterrein treedt een Commissie van vijf keurmeesters op, namelijk de drie in artikel 7 bedoelde keurmeesters, benevens twee, daartoe aan te wijzen practische hoefsmeden.

Art. 14. Bij den wedstrijd op het terrein wordt beoordeeld:

- a. het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoof.
- b. het vervaardigen en afwerken van een daarvoor bestemd hoefijzer.
- c. het passen en onderleggen van het hoefijzer.
- d. de beantwoording der, eventueel door de keurmeesters, in verband met den verrichten arbeid, te stellen vragen.
- e. de benoodigde tijd voor het beslag, welke hoogstens $1\frac{1}{4}$ uur mag bedragen.

Art. 15. Voor de verschillende onderdeelen en de bewerking van het geheel worden cijfers toegekend volgens een nader aan te geven lijst en aan hen, die de meeste punten behaalden, de prijzen toegekend. De op de voorwedstrijden behaalde punten komen daarbij niet in aanmerking.

Klasse 2. Een wedstrijd in het Hoefbeslag voor Militaire Hoefsmeden. Prijzen: getuigschriften voor gouden, verguld zilveren en zilveren medailles, resp. met f 50.—, f 20.— en f 10.— en eervolle vermeldingen.

Voor dezen wedstrijd gelden volgende bepalingen:

Art. 1. Militaire hoefsmeden, welke aan dezen wedstrijd deel wenschen te nemen, zullen zich daartoe, onder opgave van naam en voornaam(en), zoodanig van het garnizoen en het regiment of korps, waarbij zij zijn ingedeeld en van het jaar, waarin zij de militaire hoefsmidschool verlaten hebben, vóór 1 Augustus 1913, schriftelijk aan het bureau der tentoonstelling, Buitenhof 42, te 's-Gravenhage aan te melden hebben. Militaire hoefsmeden, welke aan cursussen in het practisch hoefbeslag verbonden zijn of waren of die in het bezit zijn van een diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag, zijn in deze klasse uitgesloten.

Art. 2. De tot den wedstrijd toegelaten hoefsmeden zullen ieder een hoof van een, hun door het lot aangewezen paard, hebben te beslaan, waarvoor een werktijd van $1\frac{1}{4}$ uur wordt toegestaan.

Art. 3. Bij de beoordeeling zal gelet worden op:

- a. het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoof;
- b. het vervaardigen en afwerken van een daarvoor bestemd hoefijzer;
- c. het passen en onderleggen van het hoefijzer;
- d. de beantwoording der, eventueel door de keurmeesters, in verband met den verrichten arbeid, te stellen vragen.

Voor de verschillende onderdeelen en de bewerking van het geheel worden cijfers toegekend en aan hen, die de meeste punten behaalden, prijzen uitgereikt.

Art. 4. Iedere mededinger is verplicht gebruik te maken van zijn eigen handgereedschappen, als: hamer, tang, ritsbeitel, doorslag, nijptang, houwkling, renet, rasp, enz. enz.

Staven voor het maken der hoefijzers, alsmede rijkshoefnagels, zullen in de werkplaats op het tentoonstellingsterrein aanwezig zijn.

Art. 5. Dag en uur voor den wedstrijd worden nader bekend gemaakt.

De mededingende hoefsmeden der Koninklijke Maréchaussée zijn verplicht in uniform te verschijnen.

Art. 6. De militaire autoriteit ter plaatse zal aangesteld worden, ten gerieve van de deelnemers aan den wedstrijd, logies in militaire gebouwen beschikbaar te stellen.

Klasse 3. *Een wedstrijd voor onderwijzers aan cursussen in practisch hoefbeslag en smeden in het bezit van een diploma als onderwijzer in practisch hoefbeslag.* Prijzen: getuigschrift voor gouden, verguld zilveren en zilveren medailles, resp. met f 60.—, f 40.— en f 20.—.

Voor dezen wedstrijd gelden de volgende bepalingen:

Art. 1. De deelnemers moeten zich vóór 13 Augustus 1913 op de daarvoor bestemde inschrijvingsformulieren, die kosteloos aan het kantoor der tentoonstelling, Buitenhof 42, 's Gravenhage verkrijgbaar zijn, aanmelden.

Art. 2. De beoordeeling zal geschieden naar de volgende grondslagen:

- a. ieder deelnemer heeft zijn oordeel te geven over een tweetal, hem voorgelegde ijzers; hiervoor wordt een tijd van tien minuten beschikbaar gesteld;
- b. ieder deelnemer heeft een ijzer af te nemen, den hoef te beslaan en hetzelfde ijzer weer onder te leggen — in het kort dus een ijzer te verleggen —; hiervoor wordt een tijd van ten hoogste drie kwartier beschikbaar gesteld;
- c. zij, die bij de beoordeeling, sub a en b genoemd, de beste proeven hebben afgelegd, zullen en kwartier te praten hebben over een of meer hoefbeslag-onderwerpen, die hun door de keurmeesters worden opgegeven, terwijl zij, zoo noodig, bovendien een kwartier over de hoefkunde zullen worden ondervraagd.

Art. 3. De deelnemers moeten het benodigde handgereedschap zelf medebrengen.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 3 Aug. is vertrokken de leerling H. J. Dijkstra van Niezijl en op 10 Aug. de leerling R. Kroeze van Noordlaren. Beiden ontvingen een diploma van met „goed” gevolg een cursus aan de Inrichting te hebben medegemaakt, zoowel voor het practische als voor het theoretische gedeelte.

De plaats van Dijkstra is 5 Aug. ingenomen door H. Heres van Eekwerderdraai bij Loppersum, terwijl de plaats van Kroeze voorloopig onbezet blijft.

Aan de Inrichting houden thans verblijf, behalve bovengenoemde Heres, de leerlingen: E. Stel van Scheemda, G. Perdok van Noordbroek, K. Dijk van Warfhuizen en J. J. Noorda van Ulrum.

— **Friesland.** De *wedstrijd in hoefbeslag te Leeuwarden*, te houden ter gelegenheid van de Friesche landbouwtentoonstelling, vangt Donderdag 29 Augustus om 9 uur v.m. aan op het tentoonstellingsterrein. Op 30 Aug. v.m. 9 uur wordt de wedstrijd op hetzelfde terrein voortgezet. Zooals in de April-afl. van dit tijdschrift reeds is aangegeven, worden voor den wedstrijd uitgelooft de volgende prijzen: f 40 en verg. zilv. medaille, f 20 en zilv.

med., f10 en br. medaille en eervolle vermeldingen. Deelnemen mogen: aan de militaire hoefsmidscholen of aan een van van de cursussen vanwege Paardenstamboeken of Landbouw-Maatschappijen, of daarmede gelijk gestelde, gedipl. hoefsmeden, die in de prov. Friesland hun bedrijf uitoefenen en lid zijn van het Friesch Paardenstamboek.

Het komt ons voor dat de deelname wel niet te wenschen zal laten, evenmin als belangstelling van de zijde der smeden en van het paardenhoudende publiek.

— **Zeeland.** In het Zeeuwsch Landb. Weekblad van 31 Juli is door den onderwijzer voor het practische en in het n^o. van 7 Aug. door den leeraar voor het theoretische gedeelte een verslag uitgebracht omtrent den hoefsmids-cursus te Oud-Vossemeer. Het betreft het eerste jaar van den tweejarigen ambulanten cursus in de afd. Tholen. Uit de verslagen blijkt dat van 6 Maart tot 19 Juni gegeven zijn 16 lessen, zoowel practische als theoretische, en dat de cursus is begonnen met 9 en geëindigd is met 7 leerlingen.

De leeraar voor de theorie zegt o. m. in zijn verslag:

„Over het algemeen kan men over de oplettendheid en den ijver dezer „7 leerlingen ditmaal zeer tevreden zijn en het mag verwacht worden, dat „zij met nog meer vrucht een tweeden cursus zullen kunnen volgen.”

PERSOVERZICHT.

— De Augustus-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat:

1°. *Het beslaan van hoeven met brokkeligen draagrand.* Dr. Lutz, vee-arts te Ulm, geeft in dat artikel aan, dat een ijzer met min of meer dun en lang uitgeslagen zijlippen hem steeds als noodijzer beter heeft voldaan en veel gemakkelijker is te verkrijgen dan dat hetwelk in de Juni-aflevering door den Korps-vecarts Walther is beschreven als een vinding van den militairen hoefsmid Kühne.

2°. *Meer eenhoud op het gebied van het hoefbeslag.* Dit artikel is geschreven door Prof. Dr. M. Lungwitz, die er ernstig de aandacht op vestigt, dat in Pruisen, ja in geheel Duitschland, de opleiding der hoefsmeden veel te veel uiteenlopend is en dat Duitschland in dit opzicht bij verscheiden andere landen ten achteren staat.

De aanleiding tot dit artikeltje heeft gelegen in de oprichting van een zoogenaamde hoofdleersmederij te Keulen, welke hoogdravende benaming — zoo schrijft L. — weer een nieuwe is nevens de reeds verschillende bestaande. De duur van den cursus zal 3 maand duren en het zal dus wel aan ernstige twijfel onderhevig zijn of de opleiding aan deze hoofdleersmederij van meer deugdelijken aard zal worden dan in enkele andere inrichtingen, die zich eenvoudig leersmederij noemen en een cursusduur van 4 tot 6 maanden hebben.

(Nederland wacht ook nog steeds op een bevredigende eenheid van opleiding der hoefsmeden. Red.)

3°. Een artikel op het gebied van leveranties in Pruisen.

4°. Een tentoonstelling van metalen, met uitzondering van ijzer, te Londen.

5°. Korte mededeelingen.

6°. Een artikel over polijsten.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

BEHANDELING VAN DRIJFRIEMEN.

Niet alleen bij krachtmachines zal men bijzondere attentie wijden aan de instandhouding der drijfriemen, doch ook bij riemen, welke gebruikt worden voor werktuigmachines enz., moeten naar de eischen der techniek behandeld worden. Dikwijls ziet men gladde riemen, welke door een te groote slipping een verbazend energie-verlies bewerken.

Bij dit slippen zal men in de eerste plaats de vraag stellen: zijn die riemen goed aangelegd en bemeten? Een te smalle riem kan men natuurlijk niet overmatig belasten, want dan zal hij spoedig gaan stooten. Ook moeten de assen goed parallel tegenover elkander liggen, opdat niet enkel de helft van den riem aan de krachtoverbrenging deelneemt. In den beginne moeten alle riemen nagetrokken worden; echter mag dit bij goed materiaal, dat practisch behandeld wordt, niet direct geschieden.

Veelvuldig komt de fout voor, dat men den riem zoo kort mogelijk maakt; natuurlijk rekt dan ook de allerbeste. Een riem wascht men goed met warm water af, hangt hem op en vet dezen den volgenden dag in met vischtraan en talk of enkel met talk. Dit invetten moet met behulp eener lap op de buiterzijde (dus niet op de riemschijfszijde) geschieden en wrijft men zoolang tot alle vetdeelen in het leder zijn getrokken. Na eenigen tijd dringt het vet aan de binnenzijde door en bewerkt een voortreffelijke aankleving op de schijf en tevens langere duurzaamheid van den drijfriem. De schijven moeten met een matte huid bedekt zijn. Drijfriemen, welke eens per drie maanden op deze wijze behandeld worden, trekken steeds goed en duren geruimen tijd. Ofschoon men bij groote drijfriemen af en toe wat kolophonium gebruikt, is dit middel niet aan te bevelen en wordt voornamelijk bij dynamo-machines slechts dan gebruikt wanneer de spanning zakt, veel stof aanwezig is, enz. Wordt dit middel dikwijls toegepast dan wordt de drijfriem broos. Een goede drijfriem moet bij goede behandeling ongeveer 12 jaar duren.

M.

ADVERTENTIËN.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.

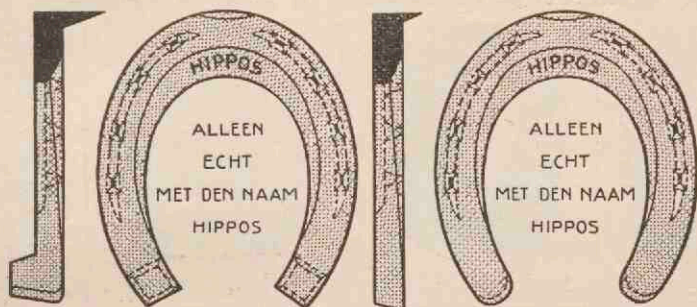
Voor *I.H. Vecarsten uitgebreide*
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK „HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale maten steeds voorradig.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar
MET EN ZONDER LIP.

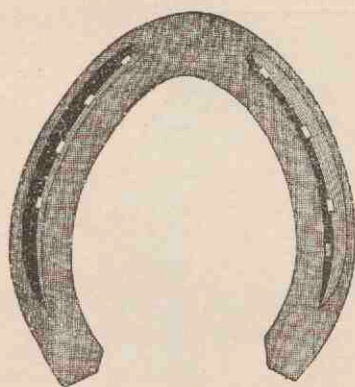
NIEUW ———
overal verkrijgbaar **MET**
EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar
niet vertegenwoordigd

————— **GROSSIERS HOOG RABAT.** —————

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek
Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,
—————
die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ Vlugges levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor **HOEFBESLAG.**

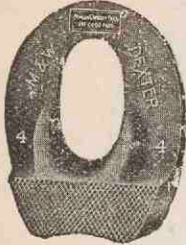
Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

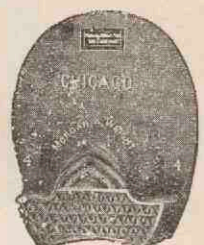
Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacific”,
met *zwaar* hielstuk.

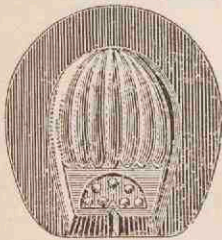
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc,
op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradij van 4 $\frac{1}{8}$
tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor *zware* paar-
den, voorradig van
7 $\frac{1}{8}$ tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen
dus onmogelijk loslaten, bijzonder aan-
bevelenswaardig, prijzen zeer billijk,
voorradij in 11 maten van 4 $\frac{1}{16}$ tot 6 $\frac{7}{8}$
Eng. dm., uiterste breedte buitenkant
ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradij.

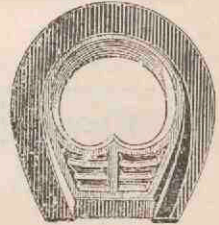
Strijkringen
met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradij.

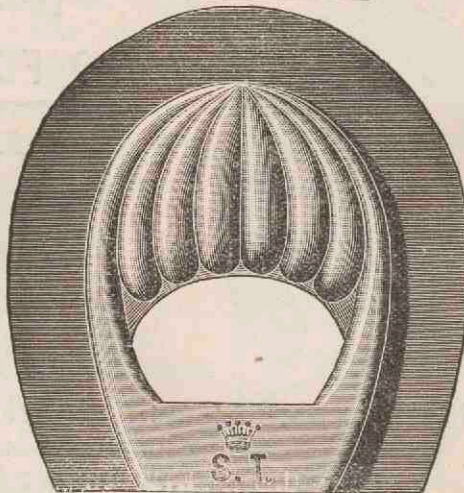
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthooen.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
welen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Overwegingen betreffende het hoefsmidsvak. — Wedstrijd in hoefbeslag te Zutphen. — Wedstrijd van hoefsmeden te Leeuwarden. — Ingezonden Stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OVERWEGINGEN BETREFFENDE HET HOEFMIDSVAK.

Het gaat niet aan, wanneer over het beslag van paarden bij hoornscheur en klemhoef wordt gesproken, om over deze twee hoefgebreken, in één adem, als waren ze identiek, te zeggen: „zoowel bij klemhoeven als bij hoornscheuren kan het gesloten hoefijzer, dat den wand ontlast, den hoof verwijdt, den stoot breekt en andere voordeelen heeft, zeer goede diensten doen.”

Zonder twijfel zal bij deze gebreken, onder bepaalde omstandigheden, het gesloten ijzer gunstig werken, vooral bij scheuren aan den verzenwand en aan de steunsels, en bij klemhoef wanneer de hoornstraal mededraagt. Bij vele andere scheuren is dit ijzer niet bepaald noodig, en komt men er wel op andere wijze, vooral door eene juiste bewerking van den hoof, waardoor de schokken aan het lijdende gedeelte van den wand worden tegengegaan.

En wanneer zal bij klemhoef de straal mededragen? Meestal immers is deze ineengeschropeld en ligt te hoog in den hoof; in andere gevallen verdraagt de straal, om reden hij vuil is, en weinig hoorn het leven bedekt, den dwarsbalk niet. Wel komen beide gebreken soms te gelijk voor, het eene gebrek als gevolg van het andere; zoo kan het zijn dat scheuren ontstaan bij sterke uitdroging van den wand, vooral als deze door een slechte voeding minder is ontwikkeld of tegen stooten minder weerstand kan bieden, wegens slecht gevormde hoornqualiteit. Maar overigens kunnen de redenen van ontstaan van beiden zeer verschillend zijn. Een onnauwkeurige bewerking van den hoof, waardoor de lichaamslast ongelijkmatig wordt verdeeld, en op enkele gedeelten van den hoof stooten ontstaan, is bij voorkeur de oorzaak van scheuren.

Wat klemhoef betreft, deze ontstaat gaarne onder alle omstandigheden van de bewerking van hoof en beslag, waardoor de natuurlijke bewegingen van den hoof worden tegengegaan. Met even veel recht als boven is gezegd van hoornscheur en klemhoef, zou men kunnen beweren: „bij plathoeven, steengallen, scheeve hoeven, gebruikt men een gesloten ijzer, omdat dit ijzer in bepaalde omstandigheden daarbij goede diensten bewijst”. Men denkt intusschen bij deze gebreken niet zoo maar direct aan genoemd ijzer; men zal immers bij plathoef met sterke zijwanden, evenmin bij elke gewone of droge steengal, en zoogenaamd normaal scheeven hoof, steeds overgaan tot een gesloten ijzer.

De heilzame invloed, dien het gesloten ijzer heeft op het verdwijnen van hoornscheur, kan worden verklaard uit de werking die door den dwarsbalk wordt uitgeoefend op den hoornstraal en door dezen op den hoornwand wordt overgebracht. Deze invloed moet zijn een verzachting van den stoot

dien de hoef ondervindt, zoodra hij op den bodem komt, om zoodoende den wand te sparen, die rust moet hebben om te herstellen.

Zou het waar zijn dat door dien druk tegen den hoornstraal de uitzetting wordt bevorderd, dan zou de wand in beweging worden gebracht, en met de noodig geachte rust ware het gedaan, en scheuren zouden scheuren blijven. Hierover hebben we in „De Hoefsmid” van Maart j.l. blz. 35 onze opinie gezegd, reden waarom we er thans niet verder over zullen uitweiden. Hoe stelt men zich nu voor de werking van het gesloten ijzer om den klemhoef te herstellen. Hier zal verbetering kunnen worden verkregen door den wand zoo-veel mogelijk in beweging te brengen, dus niet in rust te houden. Zulks zal het zekerste worden bereikt door mechanisch werkende middelen, door b.v. de verwijdingsschroef in toepassing te brengen. Het komt er hier immers op aan de verschrompeling van het straalkussen op te heffen, en dit kan men met een balkijzer niet verkrijgen, omdat dit, zooals we boven hebben gezien, in de meeste gevallen den straal niet raakt, of wel die druk niet verdragen wordt. Indien de balk hellend naar buiten is gemaakt, kan bij de noodige beweging ook dit ijzer, dat dan als pantoffelijzer werkt, den wand der verzenen op mechanische wijze buitenwaarts bewegen, en zal door de verhoogde voeding de ruimte tusschen de verzenen na eenigen tijd zijn grooter geworden, omdat het straalkussen zich herstelt, weer elastisch wordt, evenals dit geschiedt met den hoornstraal zelf. Eerst dan wordt de stoot op den bodem weer gebroken, en zulks zooveel te beter, naarmate de hoornstraal zich flinker ontwikkeld heeft.

Over aan- en opvullingen, inlegsels, die met goed gevolg op harde wegen of op de straatsteenen in de steden voor dezelfde toestanden veel worden gebruikt, willen we hier alleen opmerken, dat deze hulpmiddelen ook naarmate van hun samenstelling verschillend werken, of meer stootbrekend zijn of slechts een zachte laag vormen voor gevoelige voeten. Naar onze meening kan men niet alles over één kam scheren, maar is elk geval afzonderlijk te beoordeelen, welk beslag voor het moment logisch is aangewezen. We meenen dat duidelijk is aangetoond, dat wanneer A zegt: gebruik geen balkijzer, want het is oorzaak van ontstaan van klemhoeven en hoornscheuren, terwijl B leert dat beide hoefgebreken door hetzelfde ijzer heilzaam worden beïnvloed, alsdan met recht mag worden gezegd: beiden hebben gelijk of ongelijk, al naar de omstandigheden.

M.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE ZUTPHEN.

De groote nationale landbouwtentoonstelling te Zutphen werd van 14—17 Augustus l.l. gehouden in het Coenenspark, welk terrein zich door z'n uitgebreidheid, hoog geboomte, prachtige lanen, vijvers en bloemperken uitstekend voor dit doel leent. Feesten als een concours-hippique, gondelvaart, een kermesse d'été, die nu eenmaal de trouwe begeleiders zijn der landbouweesten, evenals concerten en danspartijen, zij konden allen gegeven worden op dit terrein, en dat ze in den smaak vielen van het publiek, daarvan

getuigde het buitengewoon groot bezoek dezer tentoonstelling, zoowel bij dag als bij avond.

De tentoonstelling was keurig ingericht; in 't oog vallend groot was de afdeeling landbouwwerktuigen; zij werd vereerd met een bezoek van H. M. de Koningin op 15 Augustus en met dat van Z. K. H. den Prins der Nederlanden op 17 Augustus d. o. v.

Den 15 en 16 Aug. werd een wedstrijd in hoefbeslag gehouden, waarvoor een subcommissie was benoemd, bestaande uit de H. H. J. B. H. Moubis, voorzitter; Dr. R. J. H. Gallandat Huet, secretaris; F. Laméris, Joh. de Vries Dzn., J. Blokker.

Eenigszins vreemd is het dat voor deze opdracht niet fungeerde de vaste commissie van hoefbeslag van de Geldersch-Overijs. Maatschappij van Landbouw.

Het voor deze werkzaamheden gereserveerde terrein was goed. Voor dezen wedstrijd hadden zich 18 hoefsmeden aangegeven, bijna alle wonende in Gelderland, een klein getal zeker, wanneer men bedenkt dat de oproeping luidde „voor alle hoefsmeden in het bezit van een diploma of bewijs van afgelegd examen als hoefsmid”; en dat getal is niet gering, vooral niet in de omstreken van Zutphen. De reden waarom niet meer hoefsmeden aan dien oproep gehoor gaven, is niet juist te zeggen; ons komt het evenwel voor, dat de feestdag van 15 Augustus, voor velen een bezwaar is geweest om aanwezig te zijn bij deze werkzaamheden. Intusschen willen we hier gaarne melden, dat, om velerlei reden, een minder groot getal deelnemers ons zeer welkom is.

De 1^e dag van den wedstrijd was bestemd voor het vervaardigen van een hoefijzer volgens op te geven model, tijd 25 minuten; pr. f 10, f 7.50 en f 5.

Het ijzer, door allen te maken, werd onmiddellijk vóór den aanvang opgegeven, n.l. een klapijzer voor een linker achterhoef. De commissie was het onderling eens, dat door het stellen van dit ijzer een niet moeilijke taak werd opgelegd, en zij daardoor de kans had om goed werk onder de oogen te krijgen, wat op de meeste wedstrijden nog al te wenschen overlaat. Dit had dan ook tot gevolg dat de beoordeeling streng moest zijn, want over 't algemeen werd goed werk geleverd.

Uitslag. 1^e prijs P. Zegwaard te Amersfoort.

2^e „ G. J. Lenderink te Zelhem.

3^e „ J. Ph. Huitink te Ruurlo.

Den 2^{den} dag werd door elk der 12 beste deelnemers van den vorigen dag een hoef beslagen die door het lot hun was toebedeeld, tijd 50 minuten.

1^e prijs. Verguld zilveren medaille en f 10.

2^e „ Zilveren medaille en f 7.50.

3^e „ Kleine zilveren medaille en f 5,

4^e „ „ „ „ „ en f 2.50.

Voor elk naar den eisch voldoende beslag f 2.50.

Daar een candidaat den 1^{en} dag niet verschenen was, waren dus 5 afgevallen.

De uitslag was: 1e prijs. H. A. Huitink te Ruurlo.

2e „ H. Hagen te Steenwijk.

3e „ P. Zegwaard te Amersfoort,

4e „ W. Besselink te Hengelo (G.) en J. H. Koenders te Rheden.

Hoewel van elk slechts één prijs ter beschikking was gesteld, werd door de commissie voorgesteld om twee 4e prijzen te geven, daar deze candidaten in alle onderdeelen (afnemen van het ijzer, besnijden van den hoof, maken en onderleggen van het ijzer) een gelijk aantal punten hadden behaald.

Aan den eisch van een voldoende beslag voldeden in volgorde: G. J. Lenderink te Zelhem; H. J. Eikelkamp te Lathum, Angerlo; A. Boshuizen te Woudenberg.

Onvoldoende was het beslag van 4 deelnemers.

Wanneer we onze aantekeningen nagaan, komen we tot het volgende resultaat: zoowel de 1^e als de 2^e prijs werden behaald bij het beslaan van achterhoeven; de 3^e prijs komt aan een voorhoef, de 4^e bij een voor- en een achterhoef. Van hen, die aan den eisch hadden voldaan, waren 2 achterhoeven en 1 voorhoef beslagen. Het was ook reeds opgevallen dat de laatste ploegen beter werkten dan de eerste, die de voorhoeven in beslag hadden. Nu weet ieder zaakkundige dat het werken aan een achterhoef gemakkelijker is dan aan een voorhoef om meerdere bekende redenen. We meenen dan ook te mogen opmerken, dat hij, aan wien door het lot een achterhoef is toebedeeld, iets vóór heeft boven hem, wiens taak het is een voorhoef te beslaan. Men mag zulks wel in aanmerking nemen, vooral bij wedstrijden; voor de juiste beoordeeling zou 't daarom rationeel zijn, om voor elk deelnemer als opgaaft te stellen: het beslaan van een voor- en achterhoef; dan is men althans dichter bij de werkelijkheid; er blijven immers toch nog omstandigheden genoeg over, die invloed hebben op het werk, en niet steeds kunnen worden opgeheven; denken we slechts aan lastige, zenuwachtige paarden, om te zwijgen van gebrekkige hoeven en dergelijke van afwijken den vorm.

Onvoldoende beslag vond men bij 3 voorhoeven en 1 achterhoef, bij 3 van de 4 zoo beneden peil, dat men moet aannemen, dat deze vakmannen of voor de eerste maal zich aan een wedstrijd waagden, of niet gewoon waren in het publiek te werken, vooral niet als hier, waar gedurende al den tijd dat gewerkt werd, dikke rijen van belangstellenden zich om het terrein verdrongen. Voor hen de wensch om bij een volgende gelegenheid de zenuwen te huis te laten; ze kunnen stellig beter voor den dag komen.

De algemeene indruk van de werkzaamheden was intusschen, dat aan dezen wedstrijd werd deelgenomen door goed geschoolde mannen. Men wist ook reeds van te voren, dat in deze streek goede hoefsmeden waren gevormd.

De werktuigen, waarop de werkzaamheden werden verricht, vooral de vuurhaarden en de aambeelden, waarvan zooveel afhangt voor eene goede bewerking van het ijzer, waren uitstekend; daarvoor was gezorgd door de firma H. J. Reesink & Co., hetgeen ook kan worden gezegd van de qualiteit van ijzerstaven, deels door genoemde firma, deels door de firma Brinkman—Niemeijer, beiden te Zutphen, geleverd. Geen enkele klacht werd hierover vernomen.

WEDSTRIJD VAN HOEFSMEDEN TE LEEUWARDEN.

De zoo grootsch opgezette en uitstekend georganiseerde Landbouw-tentoonstelling te Leeuwarden heeft wel te kampen gehad met de wederwaardigheden van het weer. De veelvuldige regenbuien der laatste dagen van Augustus hadden het prachtige terrein in een modderpoel herschapen en leverde de telkens weer neerstroomende regen, een voortdurende zorg aan het Bestuur om toch de tentoonstelling te doen slagen. Geen wonder dat enkele onderdeelen, waaronder het hoefbeslag, tijdelijk in de verdrukking kwamen en mag een woord van hulde aan het Bestuur en de Regelingscommissie hier niet ontbreken voor de welwillendheid, waarmede zij aan de wenschen gehoor gaven, den toestand zoo goed mogelijk te verbeteren.

Bij deze tentoonstelling was n.l. uitgeschreven een „Wedstrijd Hoefbeslag”, waaraan konden deelnemen gediplomeerde hoefsmeden, die in de Provincie Friesland hun bedrijf uitoefenen. Zij moesten hun diploma behaald hebben aan een der militaire hoefsmidscholen of aan een van de cursussen vanwege Paardenstamboeken of Landbouw-Maatschappijen gehouden of daarmee gelijk gesteld.

De mededingers moesten lid zijn van de Vereeniging „Het Friesch Paardenstamboek”. De prijzen bestonden in f 40 + verguld zilveren medaille, f 20 + zilveren medaille, f 10 + bronzen medaille.

De wedstrijd werd gehouden op het tentoonstellingsterrein op 29 en 30 Augustus j.l.

Van de 28 smeden, die zich als deelnemers hadden opgegeven, ontbrak er maar één op het appèl. Verreweg de meesten hadden hun diploma verkregen van cursussen in Friesland gehouden, één van de hoefsmidschool te Tiel en de overige waren werkzaam geweest aan militaire hoefsmidscholen.

De jury bestond uit de heeren H. J. C. van Lent, directeur van de hoefsmidschool te Tiel, en D. F. Stui ven berg, practisch leider aan de Inrichting voor Hoefbeslag van de heeren Wiersum en Heidema te Groningen. Bij oneenigheid was de heer Joh. Plet te Heerenveen als scheidsrechter aangewezen. Deze regeling kan niet genoeg worden aanbevolen; het bleek weer uit de praktijk, dat elk onderdeel van het beslag beter werd besproken en gewaardeerd dan het in den regel bij uitgebreide jury's gebeurt.

De opdracht bestond in het besnijden van een bij loting aangewezen hoef, het gereed maken van een daarvoor passend ijzer, het onderslaan hiervan en de beoordeeling van het geheel. Voorts konden de juryleden, zoo gewenscht, vragen stellen, het beslag betreffende.

De deelnemers hadden, vooral den eersten dag, met veel moeielijkheden te kampen. Vooreerst ontbrak de gelegenheid, door het drassige terrein, om het paard in stand en gang te beschouwen en hiermede verviel een meer rationeele beoordeeling van het werk en het meest belangrijke punt voor bespreking. Daarbij kwam, dat, zoo dikwijls de voet werd neergezet, hij in den grond verzonk, zoodat telkens en telkens weer moest worden schoongemaakt, wat het besnijden en passen bemoeielijkte. Dit laatste verbeterde, toen de bodem gedeeltelijk met planken was belegd en de werkers door een gespannen zeil beschut werden tegen den neerstroomenden regen.

De omstandigheden in aanmerking genomen is er door bijna alle deelnemers „practisch bruikbaar werk geleverd” en niettegenstaande de tijd ruim was toegemeten, werd er vlot gewerkt.

Zonder in bijzonderheden te willen treden, gaf het werk aanleiding tot de volgende algemeene opmerkingen:

- 1o. werden de voeten te groot gelaten en de doode hoorn van zool en straal niet voldoende weggenomen;
- 2o. werd onvoldoende warm gepast, hetgeen vooral bij deze natte voeten bezwaar opleverde, en aanleiding gaf dat de ijzers niet goed aansloten;
- 3o. werd veelal te laag genageld;
- 4o. de ijzers waren niet mooi van vorm en afwerking, doch, op een enkele uitzondering na, goed bruikbaar. De gaten waren meestal goed geplaatst doch te groot doorgeslagen; de uiteinden der takken, *met scherpe kanten en hoeken opgevild*, leverden gevaar voor strijken en het veroorzaken van leggers;
- 5o. sommigen hadden de ijzers te nauw gelegd, waardoor de straalshenkels in de verdrukking kwamen; anderen daarentegen te wijd, zoodat de zijlippen niet tegen den wand sloten.

Over het geheel was men bang *te* veel te doen en deed daarom *te* weinig; mogelijk ook dat het geleerde overdreven werd toegepast.

Eenstemmig werden de prijzen toegekend: 1e prijs J. L. Witteveen te Lemmer; 2e prijs C. L. Nauta te Heeg; 3e prijs Pieter F. de Vries te Hommerts; eervolle vermelding P. Otter te Noordwolde en F. Schakken te Tjerkwerd.

v. L.

INGEZONDEN STUKKEN.

Geachte Redacteur!

Naar aanleiding van het artikel: Het „nut” van kalkoenen aan het hoefijzer, voorkomende in de Augustus-aflevering, veroorloof ik mij het volgende in het midden te brengen.

Het eerste gedeelte heb ik met genoegen gelezen doch toen de schrijver kwam met zijn sleeper aan de Maasoeverstad, heb ik werkelijk met medelijden mijn schouders opgehaald, vooral toen ik verder las: „Wij eindigen „dit artikel met de opmerking dat we het platte beslag moeten beschouwen „als het normale beslag van het paard en dat, zoodra de wegen *glad* zijn, „men zekerheidsmaatregelen in toepassing moet brengen om het uitglijden „en vallen te voorkomen.”

De sleeper van de Maasoeverstad doet niets anders dan deze voorzorgsmaatregelen te nemen door zijn paard met stooten en kalkoenen te doen beslaan, want zoodra de straten alhier droog zijn, worden zij door het drukke verkeer, door het wrijven van hoefijzers en wielbanden spiegelglad, zoodat zij door geen paard op gladde ijzers (nog minder met staal) zijn te belopen, laat staan tevens een vracht van drie duizend kilo te trekken en telkens aan te zetten.

Met mij zijn hier menschen geweest, die een *weinig* van het hoefsmidsvak in theorie kenden, die dachten als de heer M., doch door de praktijk wijzer zijn geworden. Eenige jaren geleden heb ik een proef genomen met vijftien jonge, goedgebouwde, versche paarden, doch de gevolgen waren treurig; door het aanhoudend glijden waren de beste ijzers in acht dagen versleten, hetgeen aanleiding geeft tot zoo veelvuldig beslaan, dat zulks zelfs door de beste voeten niet goed wordt verdragen; bovendien weigerden veel paarden aan te zetten en werden zeer dikwijls kreupel, vooral kogelkreupel.

Ook nog een ander bedrijf, waar de te transporteeren lasten niet zoo *heel* zwaar zijn, nam de proef en toch waren de gevolgen zoo, naar men mij heeft medegedeeld, dat goede paarden na een paar jaar invalide werden, meest door het verkrijgen van overkooten stand, verkorte buigpezen, of door het te veel op den toon gaan loopen.

Ik raad den heer M. dan ook aan eens een paar dagen in den zomer te Rotterdam zijn kennis te komen verrijken en dan zal hij zien, dat het noodig is dat de sleeper in den zomer zijn paard op zoogenaamd scherp beslag zet.

Hoogachtend,

C. F.

Rotterdam.

Bovenstaande kritiek geeft blijk van een weinig driftig uit de pen te zijn gevloeid; jammer dat de opsteller daarvan zijn naam niet heeft genoemd, dan had ik het genoeg gehad hem te kunnen danken voor de goede raadgeving, want „'t is immers een goede vriend die je feilen toont.” Doch ter zake; tegenover de aangehaalde feiten van den heer C. F. merk ik als voorbeeld op: ik was herhaaldelijk in Londen en deed daar een onderzoek naar den toestand van hoeven en hoefbeslag, soms uren achtereen; de heer C. F. zal wel weten, daar is gelegenheid te over om wat te zien. Nu, onder die duizende paarden, waaronder ook zeer vele zware paarden met vrachten achter zich, zeker even zwaar als door hem genoemd, zag ik geen stoot, noch vóór noch achter, geen kalkoenen aan de voorijzers, bij velen ook niet achter, bij anderen een soort van kalkoen aan de achterijzers, van langen vorm in de richting van den ijzertak, steeds laag, soms slechts een verdikten ijzertak, en ook wel alleen aan den buitentak, terwijl de binnentak een verhoogden strijktak vormde. Die paarden gingen gemakkelijk, trokken hun vrachten behoorlijk, hadden goede hoeven en gaven ledematen. Zou de heer C. F. denken dat de straten in Londen ook niet glad kunnen zijn door de groote drukte? Ook daarvan een voorbeeld: ik ontmoette meerdere spannen voor epuipages die op scherp liepen ('t was in de maand Juli), maar behalve deze zag ik zulks bij andere dienstpaarden niet; dus bepaald noodig bleken die scherpe kalkoenen niet te zijn.

Waarom verder de schouders van den heer C. F. in beweging kwamen, toen hij aan het einde van het artikel las dat door mij het platte beslag als het normale, het gewone, wordt beschouwd, en dat men, wanneer de wegen glad zijn, zekerheidsmaatregelen in toepassing moet brengen om uitglijden

en vallen te voorkomen, is mij niet duidelijk. Waarom nu in R. die zekerheidsmaatregelen door den sleeper steeds worden toegepast, terwijl zij elders onder gelijke omstandigheden overbodig blijken, blijft een raadsel zoolang men niet verneemt van de redenen, die daartoe, aanleiding geven en steekhoudend zijn. Waarom aldaar kreupelheden moeten voorkomen, evenals spoedig verslijten der paarden, het ontstaan van overkooten stand, verkorte buigpezen of op den toon gaan loopen, wel, daarvoor zal ik bij gelegenheid de vrijheid nemen, volgens den gegeven raad, ook eens een reisje naar R. te maken, om na te gaan door wie of wat die gebreken worden veroorzaakt, en op die wijze de kennis op te doen, die de heer C. F. schijnt te bezitten.

M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 31 Aug. is vertrokken de leerling E. Stel van Scheemda met een voor de practijk en theorie „goed” getuigschrift. Zijn plaats is ingenomen door den leerling J. Rozenboom van Woldijk gem. Bedum.

Aan de inrichting houden thans mede verblijf de leerlingen: G. Perdok van Noordbroek, K. Dijk van Warfhuizen, J. J. Noorda van Ulrum en N. Weres van Eekwerderdraai bij Loppersum.

— **Cursus in Hoefbeslag te Amstelveen.** Te dezer plaatse wordt een cursus gehouden in hoefbeslag, vanwege het bestuur der afdeling Nieuwer-Amstel van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw. Het 1e gedeelte, aangevangen 11 Juli l.l., wordt bijgewoond door 8 smeden. De Heer J. Kempt, Rijks-Veearts te Onderkerk a. d. Amstel geeft het theoretisch, de heer P. Zegwaard, Onderwijzer in practisch hoefbeslag te Amersfoort, het practisch onderricht.

— **Rijks Veeartsenijschool te Utrecht.** Tot onderwijzer in practisch hoefbeslag is, inplaats van wijlen den heer W. A. H. van Horsesen, met ingang van 1 Sept. j.l. benoemd de heer S. van Angeren, korporaal-hoefsmid en onderwijzer in practisch hoefbeslag te Arnhem.

— **Plan 1913.** Het is bekend dat het volgend jaar door geheel Nederland een feest wordt georganiseerd ter herinnering aan het honderdjarig verleden der Fransche overheersching. Het voorloopige programma van feestviering in Assen bevat o.m. het volgende:

II. Het houden van een tentoonstelling van landbouw, ambachtsonderwijs en bedrijven.

De heer J. C. Spandaw, secretaris van de ambachtsschool te Assen, deelde mede, dat de Vereeniging ter bevordering van het ambachtsonderwijs in Drente het plan heeft bij deze gelegenheid, ter herdenking van haar 20-jarig bestaan een tentoonstelling te organiseren van de ontwikkeling van het leerlingstelsel en wat daarmede verband houdt. Hiervoor wordt de ambachtsschool beschikbaar gesteld, terwijl op het daarachter gelegen terrein de tentoonstelling van bedrijven kan worden gehouden.

— **Invloed der natte.** Het ligt voor de hand dat door de voortdurende veelvuldige regens de weiden drassig en de hoeven der landpaarden overmatig vochthoudend zijn. De tijd nadert dat de landbouwpaarden van de weide naar den stal verhuizen. Diegene, welke beslagen worden gebruikt, zullen door die verhuizing ook verandering in de hoefgesteldheid verkrijgen, waarmede tijdig rekening gehouden dient te worden.

— **Drenthe.** Het Hoofdbestuur van het Genootschap voor Landbouw in deze provincie opent wederom de gelegenheid voor eenige hoefsmidsleerlingen om gedurende 1913 een cursus in hoefbeslag te volgen aan de Inrichting voor Hoefbeslag van de heeren Wiersum en Heidema te Groningen of aan de militaire Rij- en Hoefsmidschool te Amersfoort. Voor de beschikbare plaatsen hebben zich bereids een voldoende aantal gegadigden aangemeld.

— **Verbetering van de positie van de militaire hoefsmiden bij het leger in Nederlandsch-Indië.**

Omtrent deze aangelegenheid (zie bladz. 184 van den vorigen jaargang) vindt men het volgende in de Memorie van toelichting van de begrooting voor Ned.-Indië 1913 (Indisch ontwerp):

„Ter verbetering van de vooruitzichten van de tot de wapens der Cavalerie en Artillerie behorende Europeesche hoefsmiden, die volgens de bestaande formatie slechts den rang van korporaal kunnen bereiken, wordt het noodzakelijk geacht bij gemelde korpsen den rang van wachmeester in te voeren en het aantal gegradueerden te vermeerderen in dier voege dat, terwijl de bestaande formatie aangeeft bij de Cavalerie 13 hoefsmiden, waarvan ten hoogste 2 den rang van korporaal en de overigen cavalerist 1ste of 2de klasse zijn, en bij de Artillerie 8, waarvan 2 in den rang van korporaal en de overigen kanonnier 1ste klasse zijn, die formatie voortaan zal bestaan uit: bij de Cavalerie 5 wachmeesters, 5 korporaals en 3 cavaleristen 1ste of 2de klasse en bij de Artillerie 3 sergeanten, 3 korporaals en 2 kannoniers 1ste klasse.

De voorgestelde maatregel gaat gepaard met eene vermindering der jaarlijksche uitgaven aan werkgeld volgens militair tarief n°. 46 § 13 met f 5352.—.”

v. d. B.

— **Nederlandsch Oost-Indië.** De directeur der Hoefsmidschool te Salatiga zal een toelage ontvangen van f 40 per maand.

(V. A. Bl. v. N. O. I., Af. 3, 1912).

PERSOVERZICHT.

De *September*-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat o. m. het volgende:
1°. Bijdrage tot verbetering van kromme hoeven, door A. Schwenzky, onderwijzer in hoefbeslag aan de Veterinaire Hoogeschool te Buda-Pesth.

De Schrijver maakt melding van een drietal gevallen, waarin door doelmatig besnijden en beslaan een belangrijke verbetering in den hoefvorm en de wijze van gaan bij paarden met kromme hoeven werd verkregen. Hij

vestigt er ten slotte de aandacht op dat door een doelmatig toegepast hoefbeslag dikwerf meer nut kan worden gedaan bij hoefaandoeningen dan door de aanwending van medicamenten, alsmede dat hoefsmeden, die dergelijke hoefafwijkingen weten te verbeteren, niet noodig hebben om hun smederij door groote reclame bekend te maken.

2°. Een belangrijke herinnering uit den ouden tijd.

3°. Kolen. In dit artikel wordt er de aandacht op gevestigd, dat tegenwoordig geen smid zonder kolen werkt en er nog gedurende een onafzienbare reeks van jaren een voldoende voorraad kolen in den aardbodem voor het gewone jaarlijksche verbruik ter beschikking is. Wij nemen er het volgende uit over:

En toch ligt het tijdstip, dat men zich zonder kolen wist te redden, nog niet bijzonder ver achter ons. Pas sedert de achttiende eeuw heeft men bewijzen dat er kolenverbruik bestond. De toeneming in de productie was aanvankelijk gering. In het begin van de negentiende eeuw bedroeg de productie in het Britsche Rijk niet meer dan tien millioen ton. Toen werd evenwel de stoommachine uitgevonden en nam het kolenverbruik met reuzenschreden toe. Engeland is nog steeds de hoofdproducent gebleven. Eens heeft de wolproductie als de hoofdbron van Engeland's bestaan gegolden, in verband waarmede het gebruik is ontstaan om den Lordkanselier op een wozak te laten zitten. Nu echter zijn kolen en ijzer in haar plaats getreden. Volgens de statistiek leverde Engeland in 1900 ongeveer 230 millioen ton, en de productie is na dien tijd nog toegenomen.

4°. De directeur der „Hauptleherschmiede” voor de Rijnprovincie, de heer Grötz te Keulen, betoogt dat met den naam „Hauptleherschmiede” geen andere bedoeling heeft voorgezet dan om aan te geven dat deze nieuwe „leersmederij” grooter is dan elke andere in de Rijnprovincie. (Zie voorgaande aflevering van De Hoefsmid, rubriek persoverzicht).

De Redacteur prof. Dr. Lungwitz geeft in een naschrift aan, dat hij den nieuw ingevoerden naam geheel overbodig blijft achten, onverschillig met welke bedoeling die naam is gekozen.

5°. Persoverzicht. De Majoor-paardenarts M. Brisavoine heeft in n°. 11 van Rec. de méd. vét. 1912 een artikel geschreven over een middel om het strijken der paarden te verhinderen, waaraan het volgende is ontleend:

Van de veronderstelling uitgaande dat jonge paarden met een regelmatigen beenstand, die zich eenmaal hebben gestreken, hun stand langzamerhand wijzigen en geleidelijk Fransch, bij uitzondering toontredend gaan loopen, stelt B. voor, in het eerste geval den buiten-ijzertak 3 à 4 cM. te verkorten, iets ruim te leggen en van een kalkoen te voorzien, die de dubbele dikte van het ijzer heeft; de binnen-ijzertak moet daarentegen dun uitloopen. — Bij toontredenden stand dient het tegengestelde te worden toegepast.

6°. Onderwijsinrichtingen en hoefbeslagexamens, enz.

Bij een wedstrijd van hoefsmeden te Stendal, in de provincie Saksen, werd van elken deelnemer geëischt, dat hij twaalf zelf vervaardigde modelijzers inzond en op den dag van den wedstrijd een hoef bij het levende paard besloeg.

IJzer. Reichman & Co. deelen d. d. 6 September aan de N. R. Ct. mede:
 „Sedert 'n twaalfstal jaren heeft men voor No. 3 M'bro ceelen geen zoo
 hooge notering gezien als deze week het geval was, nl. 65/3 per ton contant
 en het scheen wel alsof de kooplust (gedeeltelijk speculatieve) toenam naar-
 mate de prijzen stegen. Wanneer de reële handel ook al nog steeds zeer
 goed is, de prijzen hebben nu een zoodanig hoogtepunt bereikt, dat een
 stilstand in de sedert maanden voortdurende opwaartsche beweging in het
 belang eener verdere, gezonde ontwikkeling der zaken gewenscht zou zijn.
 De Amerikaansche berichten luiden nog steeds zeer gunstig en wanneer men
 de berichten der bladen onvoorwaardelijk zou kunnen gelooven, dan zou
 ook daar, evenals in Duitschland, nood aan ruw ijzer te verwachten zijn.
 In tegenstelling met deze berichten kan echter medegedeeld worden,
 als feit, dat er deze week groote hoeveelheden Amerikaansch giet-
 ijzer No. 3 Alabama op dadelijke en per voorjaars-verscheping naar het
 continent verkocht zijn en wel tot prijzen, die weinig doen vermoeden van
 een voor de deur staand gebrek aan ruw ijzer in de Ver. Staten. Met een
 ruw ijzerproductie van $2\frac{1}{2}$ millioen ton per maand (30 millioen ton per
 jaar) in de Ver. Staten, $1\frac{1}{2}$ millioen ton per maand (18 millioen ton per
 jaar) in Duitschland en circa 1 millioen ton per maand (12 millioen ton per
 jaar) in Groot-Brittannië, om nog niet te spreken van de in de andere landen
 sterk toenemende productie, zou zelfs het tegenwoordige groote verbruik
 gedekt kunnen worden....”

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

VOORKOMING VAN KETELSTEEN.

Een dikwijls gehoorde klacht is de vorming van ketelsteen. De sterkte
 der aanzetting richt zich hierbij naar de soort van het water. Het gehalte aan
 opgeloschte minerale bijmengsels in het water, is zeer verschillend. Meestal be-
 staan dezen uit koolzure kalk, koolzure magnesia en zwavelzure kalk (gips). In
 hoofdzaak wordt vooral bij heetwaterleidingen de ketelsteen in het verwarmings-
 apparaat zelve afgezet. Daar echter het water meestal slechts korten tijd in de
 leiding verblijft, zoo vormt zich mettertijd een aanmerkelijke laag in de buizen.
 Bij warmwaterverwarming gebruikt men daarom veelal het indirecte systeem,
 d. w. z. in de eigentlijke verwarmingsbuizen circuleere steeds hetzelfde
 zachte water. Het voordeeligste gaat men de vorming van ketelsteen tegen,
 wanneer het water gereinigd wordt voor en aler het in den ketel of de
 leiding komt. Reeds door verwarming op 80° Celcius wordt de koolzure kalk
 en ook de koolzure magnesia afgescheiden, welke zich als slijk op den bodem
 afzet. Voor gebruik van de vele aangeboden anti-ketelsteenmiddelen willen
 wij hier bij voorbaat ernstig waarschuwen, daar deze meestal in geen ver-
 houding tot hun prijs staan en meermalen nog schadelijk werken. Is eenmaal
 ketelsteen in de buizen gevormd, dan wachtte men niet tot de laag bijzon-
 der dik en hard geworden is, doch reinigt alle buisleidingen zoo mogelijk
 direct, in zooverre dit met een doelmatige buisreiner geschieden kan.

Deze zijn zeer verschillend gevormd; een zoogenaamde turbine wisser is
 wel de beste. Hierbij wordt door middel van waterdruk een in de buis

ingevoerde roleylinder in beweging gebracht en daardoor de ketelsteen afgeslagen en gekraht. In zooverre verdund zuur gebruikt wordt, lost zich de neerslag onder opbruischen op; toch is deze methode niet aan te bevelen. Op zijn minst moet dan sterk verdund zuur (1:50) genomen worden en wel is hiervoor het beste zwavelzuur, daar dit niet een narooften bewerkt in die mate als zoutzuur. Het zuur wordt in de aan een zijde gesloten leiding ingebracht, waarna men het eenige minuten laat inwerken. Daarna wordt afgeblazen en de bewerking nog eens herhaald, totdat het sterke opbruischen ophoudt. Daarna wordt heet soda- of kalkwater ingelaten en eveneens, na eenige minuten gewerkt te hebben, afgevoerd. Ten slotte wordt met heet water eenige malen nagespoeld, en de buisleiding direct in bedrijf gezet.

Er bestaan nog verschillende middelen, welke een gemakkelijker verwijdering der ketelsteen bewerken. Vooral de syderosthen verf is hiervoor aan te bevelen. Het gebruik hiervan beschut het ijzer voor roesten, en maakt het zware kloppen en hameren met scherpe werktuigen op den ketelwand onnoodig. Deze verf biedt tegen de meer gebruikte teer de volgende voordeelen: 1° groote zuurvrijheid, terwijl teer het ijzer gewoonlijk aangrijpt; 2° spoedig drogen, zoodoende geen lange bedrijfsonderbreking; 3° deze hecht zich op den ketelwand, en vormt een scheiding tusschen steen en ijzer. De ketelsteen springt bij het reinigen in groote stukken af, zonder zich gedurende het bedrijf op te lossen. Teer loopt, wanneer het warm wordt, naar onderen en beschut niet meer, terwijl hierdoor het gevaar bestaat, dat de vuurplaat verbrandt; 4° bij deze verf ontwikkelen zich geen explosieve gassen.

M.

BOEKWERKEN.

Uitgaven van A. W. HEIDEMA te 's-Gravenhage:

De bouw van den hoef (*uitslaande platen*) met verklarende beschrijving, voor cursussen in hoefbeslag en zelfonderricht. Prijs fr. p. p. f 0.50.

Het onderzoek van het paard vóór het beslag, door F. Laméris, Kap.-Paardenarts. Pr. fr. p. p. f 0.35.

Verzamelde Opstellen uit Het Paard,
tweede bundel, prijs f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

Idem derde " " f 1.75, fr. p. p. f 1.95.

ADVERTENTIËN.

Kunsthorn,
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.

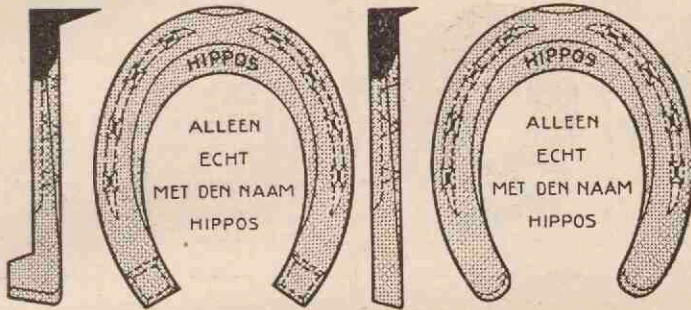
Voor *HH. Veeartsen uitgebreide*
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK „HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale maten steeds voorradig.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar
MET EN ZONDER LIP.

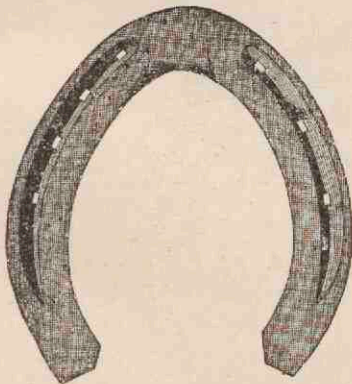
NIEUW ———
overal verkrijgbaar **MET**
EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar niet vertegenwoordigd.

———— **GROSSIERS HOOG RABAT.** ———

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek
Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,
—————
die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ Vlugges levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

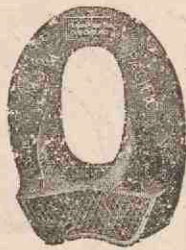
Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met *flink* hielstuk.

Merk „Pacifte”,
met *zwaar* hielstuk.

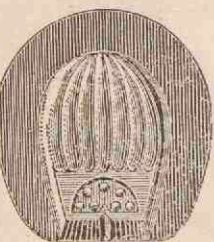
Merk „Rambler”,
in *witte* en *grijze*
Caoutchouc.

op *leder* opgenaaid
met *flink* hielstuk,
voorradi g van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradi g.

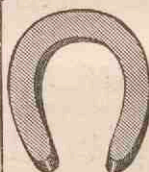

Strijkringen
met riempje.

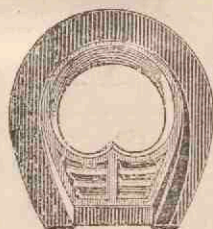
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradi g.

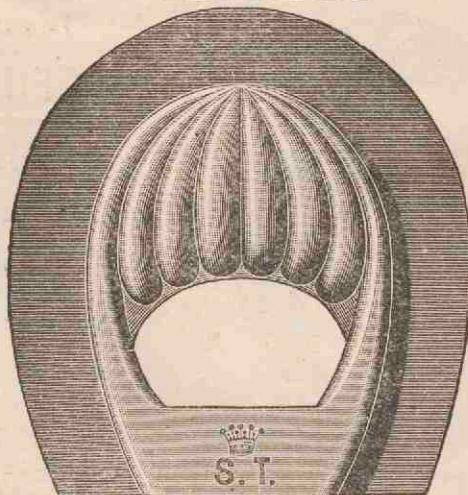
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoef raspen.
Houw klingen.
Hoef hamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

Men lette op het echte merk S T met kroon.

A 397

17e Jaargang. — Aflevering 10. — 15 October 1912.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

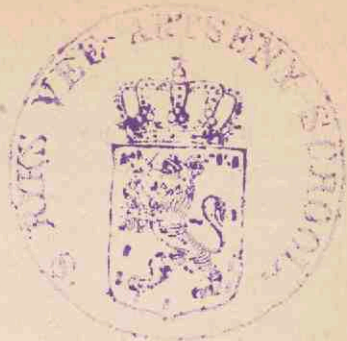
Probeer onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Machinale hoefijzers. — Voorschrift nopens het hoefbeslag bij het Nederlandsch-Indische leger. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

MACHINALE HOEFLIJZERS.

Hoewel in dit maandblad herhaaldelijk melding werd gemaakt van fabrieksijzers, o. a. nog zeer uitgebreid in den vorigen jaargang, meenen we dat een kleine causerie, dit onderwerp betreffende, hier toch een plaats moge worden gegeven; — vooral nu de vervaardiging op dezen weg in Nederland zelf is ter hand genomen, reeds een paar fabrieken in werking zijn en de mogelijkheid bestaat, dat deze misschien nog kunnen vermeerderd worden, door het voornemen der regeering, om in het leger, met 't oog op eventueele mobilisatie, een proef op groote schaal te nemen met het beslag hier in quaestie. Te verwonderen is zulks niet, daar andere rijken om dezelfde reden ons reeds zijn voorgegaan.

Waren we tot dusverre de meening toegedaan, dat het in ons land met een gebruik in grooten omvang niet zoo'n vaart zou nemen, we zullen thans tot de erkenning moeten komen, dat zulks in de toekomst anders kan worden, dat namelijk de fabrieksijzers algemeen zullen worden gebruikt en dat van handgesmede ijzers uitzondering zal zijn. Wij nemen de mogelijkheid daarvan aan, in de veronderstelling dat het fabrikaat van uitmuntende qualiteit zal zijn, en technisch goed is uitgevoerd, om zonder bezwaar toegepast te kunnen worden. Of de industrie het op heden reeds zoover heeft gebracht? We zullen zulks niet toestemmend beantwoorden noch tegenspreken, omdat wij met de verschillende fabrikaten van de buitenlandsche ondernemingen niet geheel bekend zijn; we zagen tot heden te veel op mechanische wijze gemaakte ijzers, waaraan fouten kleefden. Daarentegen wordt van andere zijden van hen veel goeds gezegd, en leest men van groote voorstanders van zulk beslag, van autoriteiten op hoefbeslaggebied, die men moet gelooven, omdat die goede meening wordt verkondigd door personen met zaakkennis in de eerste plaats, en ook omdat zij daarvan door eigen ondervinding spreken. Dit is de reden dat wij niet maar boudweg mogen zeggen: „we willen van fabrieksijzers niet weten”, — maar moeten afwachten de proeven, die zullen worden genomen, de beoordeeling van het fabrikaat, en de resultaten die daarmede, ook hier, worden bereikt. We weten zeer wel, dat sedert lang reeds in groote hoefbeslag-bedrijven hier te lande fabrieksijzers worden gebruikt; of dit tot volle tevredenheid geschiedt? We weten dat niet, omdat de vakmannen ons niet verwennen met mededeelingen van hun inzichten en oordeel in ons vakblad. We zouden haast het tegendeel moeten aannemen, omdat het fabrikaat meestal, misschien wel over 't algemeen, eerst dan in aanmerking komt, wanneer de voorraad van zelf gemaakte ijzers ontoereikend is, of onder omstandigheden, dat er in de drukke bedrijven geen tijd is om ijzers te maken, en handen te kort schieten om steeds voldoende voorraad te hebben.

We hebben vroeger steeds hooren verkondigen, van de vakmannen zelf, dat ze 't beste konden werken met hun eigen handwerk, dus met eigen gemaakte hoefijzers, en we zijn er vast van overtuigd, dat zulks werkelijk zoo is; maar wat zien we sedert eenige jaren? Men leest b. v. in Duitschland wordt het machinaal werk algemeen gebruikt; het handwerk is bijzaak, is uitzondering, want in weerwil dat de meeste fabrieksijzers nog gebreken aankleven, zijn zij wegens hun goedkoopte en wegens de gelijkvormigheid hunner eigenschappan onder de smeden reeds zeer geliefd geworden. Zoo lezen we in „Leisering & Hartmann”, 11^e afl. 1910, en laat deze dan volgen: „helaas heeft dit tengevolge dat de techniek in het smeden van ijzers op een steeds lager peil gezonken is”.

De oude bovengenoemde zienswijze is aldaar dus reeds geheel overboord geworpen. Zal de toekomst ook hier zoo zijn? De mogelijkheid daartoe is zeker groot, want de industrie rust niet om haar fabrikaat zoo volkomen mogelijk te maken; en wanneer daarbij komt, dat het handwerk niet kan gemaakt worden voor den prijs, dien de fabrieken vragen, dan zullen smeden en paardenhouders niet dralen om van het fabrikaat gebruik te maken. De aanschaffing van hoefijzers zal gemakkelijk worden gemaakt door het opleggen van alle vormen en grootten in ijzerwinkels, of dépôts gevormd, zelfs in de minst beteekenende plaatsen, en men wordt misschien nog bediend door de winkeljuffrouw.

Een hoefsmid, die vele jaren in verschillende streken van Noord-Amerika het vak uitoefende, meldde indertijd, betreffende Californië: bijna ieder paardeneigenaar beslaat z'n paarden zelf, en als hij 't niet zelf doet, dan doet z'n buurman het of een zijner knechts, want ieder goede knecht moet ook hoefsmid zijn. 't Zijn de „Goode-nough shoes”, fabrieksijzers, die hier de zaken hebben bedorven; de paardenbezitters koopen die ijzers in den winkel, waar ze tevens een instructie krijgen hoe men die ijzers vastlegt. Door enkele hamerslagen worden ze wijder of nauwer gemaakt om pasklaar te zijn. Klemhoeven, steengallen, losse wanden, strijkwonden zijn dagelijksche bevindingen; kan het paard niet meer gaan, dan brengt men het bij den smid; C. is dus geen paradijs voor den hoefsmid (*Hufschmied* 1902).

Nu, zoo erg zal 't hier voorloopig wel niet zijn; maar met dat keurig voorgelegd ijzer uit den winkel redt een intelligente boer of koetsier zich in nood zelf, evengoed als de Arabier in de woestijn, die, als hij een ijzer van zijn paard verliest, het van een nieuw voorziet, of wanneer het een voorijzer betreft, dit vervangt door er een van den achterhoef af te nemen, om dit aan den voorhoef vast te leggen. Voor den hoefsmid schiet er dan zoo wat geen werk meer over, en krijgt hij een gemakkelijken werkkring in elk geval, want de meest inspannende bezigheid voor hem is zonder twijfel het vervaardigen van het hoefijzer. De werkzaamheden aan het vuur en het aambeeld kosten zweetdruppels, en deze behooren tot het verleden.

Tot heden laat de fabrikatie van het artikel „hoefijzers” nog veel te wenschen over, want we lezen in „Fusz des Pferdes” nog steeds, dat deze ijzers in Duitschland nog gebrekkig zijn, te mager gestampt; ook zijn de nagelgaten gebrekkig van vorm en richting, is er geen verschil in voor-

en achterijzers, ook niet in rechter- en linkerijzers, en laat het materiaal te wenschen over. Maar toch wordt erkend, dat ze in den laatsten tijd veel zijn verbeterd, zooals wordt gemeld van de ijzers van W. Ernst Haas en Zoon in Neuhoffnungshütte bij Sinn, W. Schultze in Roszlau, Landeker en Albert in Nürnberg; verder leveren goed afgewerkte ijzers de firma Kniep en Beenen in Schönbeck, Funke en Hueck in Hagen, en uit andere landen: de hoefijzerfabriek in Kopenhagen, Derwis in St. Petersburg, en M. Hanns Söhne in Weenen.

Wanneer men het bovenstaande vluchtig en oppervlakkig leest, zal men zeggen: „maar dan is 't met het hoefsmidsvak gedaan; dan kan de vakman z'n hamer en tang wel aan den kapstok hangen. Dit is evenwel het geval volstrekt niet; immers de voornaamste eisch voor een goed beslag zal steeds blijven, dat de hoef moet worden bewerkt naar gang en stand, en dit meest gewichtige werk bij het beslag kan alleen de goed ontwikkelde hoefsmid, en juist deze zal door z'n handigheid en kennis weten om te gaan met het materiaal uit de fabrieken, om niet als gevaarlijk materiaal te moeten worden beschouwd. Veel van die handigheid zal hij moeten verkrijgen, vooral gedurende z'n leertijd, niet alleen in den omgang met fabrieksijzers, maar ook met zelf smeden van ijzers van verschillende vormen; niets ontwikkelt die noodzakelijke handigheid meer dan het werk aan aambeeld en vuur. Het zou daarom zeer te betreuren zijn, wanneer dit schijnbaar overbodige werk zou worden verwaarloosd, want dan zou ook het maken van ijzers voor hoeven van afwijkenden vorm zeer waarschijnlijk door de mindere vaardigheid in het smeden te wenschen overlaten; zulks kan, door meer tijd te besteden aan de oefeningen in het bewerken van den hoef, naar onze meening niet geheel worden vervangen.

De techniek daalt tot een lager standpunt terug is boven gezegd; wel jammer voor een vak dat met recht tot de kunstvakken moet worden gerekend, en dat z'n ouden eerbiedwaardigen naam in de toekomst moet zien verliezen door de machine. De belangstelling van het groote publiek bepaalde zich steeds hoofdzakelijk tot het vormen van het ijzer op het aambeeld, dat onder den hamer in de hand van den man met het schootsvel voor, tot een kunststuk wordt gevormd en waaraan geen onnoodigen of doelloozen slag van den hamer wordt gegeven, om het tot een pasklaar ijzer voor den paardenhoef te maken.

De quaestie of de uitvinding van het mechanische ijzer een vooruitgang is van het hoefsmidsvak, zullen we in dit opstel uitstellen tot later, wanneer we met meer grond daarover kunnen oordeelen. Wat die uitvinding betreft, lezen we in „Précis du Cheval” van Peuch en Lesbre, dat Moorcroft, een Engelsch schrijver, omstreeks 1800 een machine uitvond om het ijzer, dat door hem als het beste werd beschouwd, het „fer à siège” te maken. Dit ijzer, door de Engelschen „the seated shoe” geheeten, werd voor hem reeds door Osmer en James Clark aanbevolen, d. i. het ijzer met horizontale draagvlakte en afhelling. Volgens hem was dit de weg om dat ijzer op de gemakkelijkste wijze goedkoper in de practijk in te voeren, en had tevens het voordeel om door iederen eenvoudigen werkman te kunnen worden gemaakt. Hij vond het natuurlijk dat een werkman de beslagmethode aanneemt, die hem het meeste voordeel aanbrengt en de minste

moeite vraagt. Bovendien zou het een groot voordeel voor het leger zijn, als het niet geheel afhankelijk behoeft te zijn van een categorie van werklieden, die b. v. in den laatsten oorlog onvoldoende bleek te zijn in haar werkzaamheden, om aan alle eventualiteiten het hoofd te bieden. De smederijen te Onzion van Neijrand & Co. leverden goed gestampte en goed gevormde ijzers. Deze berichten zijn reeds van 1896. Lavallard zegt tot aanprijzing dezer ijzers o. a. dat het beslagwerk gemakkelijk wordt gemaakt, en het den werkman minder vermoeit. Het is hem onbegrijpelijk dat een werkman, na een zeker getal hoefijzers te hebben gesmeed, nog behoorlijk in staat kan zijn om een paard volgens den eisch te beslaan; de hoefsmid moet daarom de eerste zijn daarvan te profiteeren. Ook de militaire paardenarts Esclauze bespreekt het voordeel er van, ook dat ze gemaakt kunnen worden van smeedbaar staal en langs kouden weg kunnen gewijzigd, een en ander in 't belang van het leger. Verder kunnen we nog van hem lezen dat het in gewone omstandigheden eenvoudiger is de zaken te laten zooals ze thans (destijds) zijn, maar bij manoeuvres en gedurende een veldtocht kunnen de fabrieksijzers worden gebruikt, zonder hen in 't vuur te doen. De hoefsmeden moeten slechts aan deze wijze van werken worden gewend. De schrijvers van bovengenoemd werk deelen geheel deze zienswijze.

Volgens de „Encyclopédie Cadéac”, Maréchalerie 1896, vertelt ons Thary dat Eijrand reeds in 1827 het denkbeeld had verkondigd om de hoefijzers machinaal te maken, maar tot uitvoering daarvan kwam het niet vóór 1848, toen Dutreilh, militair paardenarts, een patent nam. Ook hier wordt de machinale vervaardiging een vooruitgang genoemd, want deze ijzers zijn superieur aan de uit de hand gesmede, indien het materiaal van goede kwaliteit is. Volgens Esclauze hebben ze niets dan voordeelen voor den werkman, voor het paard, voor den cliënt, en ook voor het leger. Onder de goed bekende fabrieken worden genoemd: de firma Mansoy, in 1894 opgericht te Grenelle en Ivry; Dumont & Co. te Louvroil; Fuzelier te Saumur; Sibut & Co. te Amiens en Eyrand te Onzion.

In het werk van Thary, „Manuel de la Ferrure du Cheval 1909”, lezen we over de cintreermachines in de smederijen, waardoor zulk volmaakt werk wordt geleverd als gewenscht kan worden, omdat daarbij het initiatief van den werkman niet ontbeerd wordt. Van deze zoogenaamd hand-cintreermachines bestaan vele modellen, waarvan die van Vernet-Dyon, die op het aambeeld staat, een der meest practische is.

Het maken van fabrieksijzers heeft in de laatste jaren groote vorderingen gemaakt; in groote transportondernemingen worden slechts fabriekijzers gebruikt; de reserve der artillerie wordt alleen door machinale ijzers uit Anzin voorzien. Hier schijnen de hoofddépôts daarvan te zijn (L. Gauthier & Co. te Anzin, Nord). De ijzers zijn alle gemerkt voor hun speciaal gebruik. Volgens schrijver is het eenige dat op die ijzers kan worden aangemerkt, de étampage, d. i. op de nagelgaten, die voor alle hoeven eenvormig zijn, en de zwakke lip; het zou de voorkeur verdienen om deze er later aan te brengen. Intusschen worden toch nog enkele opmerkingen gemaakt, die aantoonen, dat een en ander nog anders moet worden, om goed te zijn.

Wat hier vreemd aandoet is, waar hij over de étampage handelt, de uit-

spraak dat die uniformiteit der nagelgaten geen bezwaar heeft, als men de gaten aan de bovenzijde van het ijzer, de „contre-perçures”, maar flink breed opent. Nu, ons dunkt, dat men ten onzent op dit punt, en met recht, een beetje gevoeliger zou zijn, en ijzers met een dergelijke speling in de ruimte der nagelgaten aan de hoefzijde, bepaald niet zou accepteren.

Ook het volgende schijnt niet zuiver op de graat te zijn, n.l. dat de ijzers gemaakt door handintrade of wel geheel mechanisch, vergeleken met de handgesmede ijzers, op 't eerste gezicht, inférieur zijn aan de laatstgenoemde, wat betreft den weerstand tegen slijting, maar dat de ondervinding leert, dat zulks niets te beteekenen heeft, omdat de kwaliteit der fabrieksijzers voldoende is voor den duur van één beslag, vooral wanneer men in aanmerking neemt dat in het leger aldaar de beslagtijd slechts 30 dagen bedraagt.

M.

VOORSCHRIFT NOPENS HET HOEFBESLAG BIJ HET NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER. ¹⁾

A. Het afnemen der oude ijzers.

§ 1. De nieten der hoefnagels worden voor het afnemen van het ijzer naar boven omgeslagen. Daarna worden de nagelkoppen met de nijptang aangevat en de nagels één voor één uitgetrokken.

Waar noodig wordt de nagel van af het nieteinde teruggeslagen om een aanvatten (van den nagelkop) met de tang mogelijk te maken. Het loswrikken van het ijzer door middel van de tang is derhalve verboden.

B. Bewerking van den hoef.

§ 2. De hoornwand moet zoodanig tot op de verbinding met de zool worden ingekort, dat een rand van 2 mm. van deze laatste mede draagvlakke wordt.

Ter opname van de lip moet een met de grootte daarvan overeenkomend stuk van het toongedeelte van den hoornwand worden weggenomen.

§ 3. Bij normalen stand en gang van het paard moeten de buiten- en binnenwand op dezelfde hoogte worden gehouden.

In alle andere gevallen zal worden gestreefd naar het vlak doen neerzetten van den hoef en, in verband met stand, gang en de afslijting van de oude ijzers, naar het overbrengen van den lichaamslast naar de minder belaste gedeelten.

§ 4. Van de steunsels mag slechts zooveel worden afgenomen, dat hun onderzijde met den draagrand in één vlak komt te liggen.

§ 5. Van de zool mogen alleen de oude min of meer loszittende hoorn-deelen worden verwijderd.

§ 6. Van den straal moeten de rotte, loszittende en zijdelings uitstekende deelen dusdanig worden verwijderd, dat zoo weinig mogelijk kloven en

¹⁾ Goedgekeurd bij beschikking van den Commandant van het leger en Chef van het departement van Oorlog d. d. 18 Juni 1912, en opgenomen in de *Handleiding ten gebruike bij het onderwijs in de paardenkennis op de Kadenscholen der bereden wapens*. Batavia, Landsdrukkerij 1912.

spleten achterblijven en de natuurlijke helling van de zijkanten bewaard blijft.

Na het beslag zal de straal niet onder het ijzer uitsteken.

§ 7. De draagrand moet volkomen vlak zijn met uitzondering van het toongedeelte van de voorhoeven, dat zacht naar boven oploopt voor den opzet.

Nadat de besnijding van den hoof is geschied, worden de uitstekende kanten van den draagrand door loodrechte streken met de rasp weggenomen, terwijl na het passen de laatste oneffenheden worden weggeraspt.

C. Het ijzer.

§ 8. De wijdte van het ijzer moet in het toon- en zijgedeelte volkomen met die van de bodenvlakte van den hoof overeenstemmen en voor de uitzetting van den hoof naar achteren toe geleidelijk iets grooter worden, zoodat eenige garnituur ontstaat, waarvan de grootte wordt bepaald door den vorm van den hoof.

De uiteinden moeten in den regel rond zijn, dicht tegen den straal aanliggen, maar dezen niet aanraken. Tot dat einde kan men de takken aldaar aan den binnenkant schuin wegnemen.

§ 9. De lengte zal dusdanig zijn, dat de takken 2 à 5 mM. naar achteren uitsteken.

§ 10. De breedte wordt geregeld naar de dikte van den hoornwand ter plaatse en zal in het algemeen niet minder zijn dan tweemaal deze dikte met inbegrip van de witte lijn.

§ 11. De dikte zal bij normale hoeven 10 à 12 mM. bedragen.

§ 12. Bij onregelmatigen gang en stand van het paard en onregelmatige belasting van den hoof zullen de wijdte, lengte en verdere afmetingen van het ijzer gewijzigd kunnen worden.

Op last van den batterij-, eskadrons- of detachementscommandant kunnen in overleg met den dienstdoenden paardenarts ijzers van afwijkenden vorm, balkijzers, kalkoenijzers, klapijzers enz. worden aangewend.

§ 13. Aan de bovenzvlakte van het ijzer onderscheidt men een draagvlakte en een afhellende vlakte.

De draagvlakte moet zoo breed zijn, dat zij den draagrand van den hoornwand, de witte lijn en nog 2 mM. van de hoornzool bedekt; verder mag het ijzer met de zool niet in aanraking komen.

De afhellende vlakte moet van de draagvlakte duidelijk afgescheiden zijn, verder geregeld worden naar de uitholling van de zool en vanaf het laatste nagelgat smaller toelooopen, zoodat het laatste vierde gedeelte van den ijzertak geheel vlak is.

§ 14. Het ijzer heeft aan de ondervlakte een rits, $\frac{2}{3}$ — $\frac{1}{2}$ van de ijzerdikte diep, welke in den toon niet doorloopt en na het laatste nagelgat geleidelijk ondieper wordt om ter hoogte van het laatste vierde gedeelte van den ijzertak te eindigen.

Zij moet zoodanig aangebracht zijn, dat de daarin te stampen nagelgaten juist tegenover de witte lijn komen te liggen.

Ten einde de nagelgaten te kunnen stampen in de richting, waarin de hoefnagels moeten worden ingeslagen, zal de helling van de wanden van de rits zich regelen naar de richting van den hoornwand ter plaatse.

§ 15. In de rits worden in elken ijzertak 3 nagelgaten gestampt. Hier van worden in den buitentak alle, in den binnentak het 1ste en 3de gebruikt voor het inslaan van nagels; het middelste gat in den binnentak dient voor reserve.

De nagelgaten moeten zoodanig van vorm zijn, dat de hoefnagel er volkomen in past.

§ 16. Aan het voorijzer moet het 3de nagelgat op het midden van den ijzertak en aan het achterijzer een halven cM. meer naar achteren worden aangebracht.

De afstand der toonnagelgaten — van midden op midden gemeten — zal 2 maal de breedte van het ijzer ter plaatse bedragen.

§ 17. De buitenrand van het ijzer verloopt loodrecht, is naar de rits toe eenigszins rond bijgewerkt en heeft in het midden een lip, die, stevig aan de basis, naar boven dun en rond uitloopt, zoodat zij gemakkelijk tegen den hoornwand kan worden aangeslagen.

De lip is aan de basis even breed als de ijzertak ter plaatse en zal in het algemeen niet meer boven dien tak uitsteken dan het ijzer dik is.

§ 18. De opzet, dien men aan het voorijzer geeft, begint bij het 2de nagelgat van af den toon en wordt in het algemeen geregeld naar de afslijting van het toongedeelte der oude ijzers.

§ 19. Het ijzer moet met de draagvlakte overal gelijkmatig tegen den draagrand aanliggen; het moet derhalve, met uitzondering van den opzet bij voorijzers, volkomen vlak zijn.

§ 20. Bij het passen, dat zwartwarm geschiedt, mag het hoorn alleen bruin, doch niet zwart gebrand worden.

D. Bevestiging van het ijzer.

§ 21. Ter bevestiging van het ijzer aan den hoef worden ritsnagels gebruikt.

Zij worden zoodanig ingeslagen, dat zij 20 à 30 mM. boven den draagrand uitkomen en dat de nieten zooveel mogelijk in één vlak komen te liggen.

De nieten moeten gelijk komen te liggen met de oppervlakte van den hoornwand, waartoe ter plaatse kleine verdiepingen in den wand worden geraspt of gekapt.

Na het aanhalen van de nagels moeten de nagelkoppen nog iets onder de bodenvlakte van het ijzer uitsteken. Het uitstekende gedeelte mag tot een mM. lang zijn en wordt niet afgevlid.

§ 22. Nadat de hoef is beslagen, wordt met een der kanten van de rasp of met een vijl de scherpe hoefrand weggenomen, terwijl overigens aan den hoornwand niet wordt geraspt.

§ 23. Na de inspectie van het beslag worden de oude nagelgaten dicht gemaakt en mag de hoornwand met wat vaseline worden ingewreven.

E. Toepassing.

§ 24. Het bovenstaande heeft betrekking op alle troepenpaarden, waarvan echter slechts de uitheemsche vierkant beslagen zullen worden.

Inheemsche paarden en muilieren worden als regel slechts van voren

beslagen. Voor deze dieren zullen de afmetingen bedoeld in §§ 2, 9 en 11 naar evenredigheid worden verminderd.

§ 25. De verwisseling der hoefijzers zal in den regel geschieden na 5 à 6 weken.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Gorinchem. Aan het examen, om te worden toegelaten tot het 2° gedeelte van den cursus in hoefbeslag, gehouden vanwege de afdeling G. en O. van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, aan de Ambachtschool, namen deel 7 leerlingen, van welke 1 niet slaagde, terwijl 1 niet was verschenen. Het tweede gedeelte is aangevangen op Donderdag 3 October met de leerlingen: F. van Lamoen te Gorinchem, R. van Mazijk te Lexmond, A. de Reuver te Hoog-Blokland, W. F. van der Vet te Gorinchem. P. Borsje te Meerkerk' en H. van Lamoen te Gorinchem, terwijl aan P. Jongbloed te Dalem werd toegestaan de lessen als toehoorder bij te wonen. M.

— **Zceland.** De Provinciale keuringscommissie heeft blijkens door haar uitgebracht rapport, aangaande de in Juni en Juli j.l. gehouden keuringen ook steeds de aandacht geschonken aan de hoeven der voorgebrachte merriën en het beslag. Wij lezen daaromtrent het volgende:

Middelburg . . . Het beslag liet bij de meeste paarden zeer veel te wenschen over; de meeste paarden hadden veel te lang geloopt op de ijzers; daaraan moet de slechte stand in de kogels hoofdzakelijk worden toegeschreven.

Kruiningen . . . Bij enkele paarden kwam verbeening van het hoefkraakbeen voor, zoogenaamde zijbeenen. Hierop dient gelet te worden.

Goes . . . Vele fokkers laten hunne paarden veel te lang op de ijzers loopen, waarvan brokkelhoeven en fouten in stand en gangen het gevolg zijn.

Cortgene . . . De voeten van velen hebben te weinig verzenen.

Oostburg . . . Het hoefbeslag eischt, wij wezen daarop reeds het vorig jaar, verbetering. De toon wordt te veel ingekort; daardoor wordt de voet te rond en de draagvlakte te klein. Bij enkele paarden waren de ijzers te zwaar. De gediplomeerde hoefsmiden dienden te voorkomen, dat jaar op jaar zoodanige opmerkingen moeten gemaakt worden.

Hulst . . . De voeten waren goed.

Axel en St. Maartendijk (wordt niets speciaal over het beslag medegedeeld).

St. Philipsland . . . Beslag was over 't algemeen goed.

Zierikzee . . . Het voorbrengen laat op deze keuringsplaats nog te wenschen over en in 't beslag kan nog veel verbetering gebracht worden.

PERSOVERZICHT.

— *Provinciale cursus in hoefbeslag van de Afd. 's Gravenhage der Hollandsche Maatschappij van Landbouw.* In den loop van den a.s. winter zal bovengenoemde cursus voor de dertiende maal worden gehouden. In de 12 cursussen, welke nu door de afd. 's-Gravenhage zijn gegeven, werd in het geheel aan 139 leerlingen, allen wonende in de provincie Zuid-Holland, een diploma uitgereikt.

Zij, die aan den cursus van den a.s. winter willen deelnemen, kunnen

zich daartoe aanmelden bij den leider van den cursus, den heer J. Laméris, gep. majoor-paardenarts te 's-Gravenhage, Celebesstraat 12, die tevens gaarne nadere inlichtingen zal verstrekken.

(u. *Ned. Landb. Weekbl.*)

— *Friesch Paarden-Stamboek*. Hoefsmidscursussen. Bij het eindigen der hoefsmidscursussen werd aan de volgende smeden een diploma uitgereikt:

Te *Franeker* (tweejarige cursus): A. E. Faber, Schalsum, M. R. Scinstra, Baard, D. Sterk, Scharnegoutum, alle met zeer goed gevolg; Jan Wiersma, Dongjum, B. de Vries, Deinum, A. Boomsma, Pingjum, alle met goed gevolg; S. Smit, Tzum, W. P. v. d. Woude, St. Jacobi-Parochie, beide met voldoende gevolg.

Te *Sneek* (éénjarige cursus): Tj. Koopmans, Rauwerd, J. S. de Jong, Oudeschoot, Hans van Wieren, Bolsward, alle met zeer goed gevolg; I. A. Zuiderhof, Sloten, Dirk Rijpkema Jr., Sneek, K. P. v. Tuinen, Schraard, G. Brinksmā, Warga, J. Betlehem, Oldeboorn, alle met goed gevolg; A. Smits, Leeuwarden, H. Jongema Sijn., Tzum, beide met voldoende gevolg.

(u. *Friesch Weekblad.*)

— *Hoefsmidsschool te Brussel*. In de vorige maand zijn de examens, ter verkrijging van het diploma van meester-hoefsmid afgenomen. Er hadden zich 46 leerlingen voor dit examen opgegeven; hiervan slaagden er 32, terwijl 12 een volgende keer opnieuw examen kunnen doen en 2 afwezig zijn gebleven.

(u. „*De Landbode*”).

De October-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat het volgende:

1°. *Een bijdrage omtrent de z. g. n. Spaansche hoefijzers*. Hierin wordt, na in herinnering te hebben gebracht wat A. Lungwitz, Kösters, Grosz en Cesare Fiaschi over die historische ijzers indertijd hebben medegedeeld, vermeld, dat Joly en Tasset een verhandeling over antieke hoefijzers in het licht hebben gegeven, waarop in een volgend nummer nader zal worden teruggekomen. Laatstgenoemde schrijvers beweren o. o. dat de ouderwetsche en in Fransch Vlaanderen, in diepe aardlagen gevonden hoefijzers, met kalkoenen en opwaarts gebogen schenkeleinden zoo goed als zeker niet van Spaanschen oorsprong zijn.

2°. Hoe verhouden zich de buigpezen van den ondervoet met betrekking tot de spanning bij het doortreden en bij het afzetten op den bodem.

3°. Over ijzerroest.

4°. Uittreksels van artikelen, bespreking van ingekomen boekwerken. Hierin wordt een artikel besproken, geschreven door Liénaux, leeraar aan de Veeartsenijschool te Brussel, met het belangwekkende opschrift: „De invloed van het beslag op de snelheid van het paard”. Het overzicht is echter „zwaar” theoretisch en naar het ons voorkomt van geen practische waarde, reden waarom wij er hier maar niet nader op ingaan.

5°. Opleidingsscholen en examens.

6°. Verschillende mededeelingen, w. o. een 2-tal, die ons geschikt ter overneming voorkomen, n. l.:

a. Over paarden en hoefbeslag in Pruisen. De Generaal-majoor D. Dreher heeft de aandacht er op gevestigd, dat het aantal paarden in Pruisen gedurende 1911, in verhouding tot 1910, met 42834 is toegenomen en op 1 December 1911 3171396 bedroeg, waarvan de waarde op 1050 millioen mark zou zijn te schatten.

De Schr. wijst er op, dat een aantal burgerpaarden door ondoelmatig hoefbeslag onnoodig vroegtijdig versleten geraakt. De vaardigheid in het maken van ijzers is door het gebruik maken van fabrieksijzers belangrijk teruggeslagen. Een smid, die geen goed ijzer kan maken, zal ook niet in staat zijn een ijzer goed te richten. Slechts bij wijze van uitzondering wordt vóór het beslaan behoorlijk acht gegeven op den gang en den stand van het dier, zelfs niet in onderscheiden leersmederijen, terwijl het besnijden der hoeven ook dikwerf te wenschen overlaat.

De leertijd bedraagt in de burger hoefsmidscholen in den regel slechts drie maand, hetgeen te kort is. De studie is gewoonlijk slechts gericht op een africhten voor het examen. Bovendien wordt een deel van den leertijd dikwerf besteed aan het verrichten van werk, dat met studie van het hoefsmidsvak niets heeft te maken. Het is noodzakelijk, dat de leertijd aan de Burger hoefsmidscholen dezelfde wordt als die aan de militaire inrichtingen, n.l. zes maand.

b. Het Bestuur van den Bond van Deutsche Smedenpatroons heeft het Pruisische Ministerie van Oorlog er de aandacht op gevestigd, dat de burgersmeden in onderscheiden garnizoensplaatsen belangrijk in hun bedrijf worden geschaad, doordat de militaire smeden burgerwerk verrichten. Het ministerie van Oorlog heeft dienaangaande een onderzoek ingesteld en geantwoord dat het bezwaarschrift niet op goede grondslagen rustte en dat in verhouding tot vroeger het door militaire smeden verrichte burgerwerk van minder omvang was geworden. Zoo was gebleken dat van 33 in het bezwaarschrift vermelde eigenaren, die hun paarden door militaire hoefsmeden zouden laten beslaan, thans 19 van hen zulks nog lieten doen. Ook werd bericht dat van de 880 in 17 legercorpsen slechts 39 tevens burgerwerk verrichtten, en dan nog slechts hoefbeslag.

Het antwoord gaf verder aan dat het Bestuur goed zou doen zich bij het voorkomen van ernstige bezwaren — en ook geen andere — zich onmiddellijk zou werden tot den commandant in het betreffende garnizoen.

Tenslotte werd opgemerkt, dat door het in 1892 uitgevaardigde verbod burgerpaarden in militaire smederijen te beslaan het vrij wel aan de militaire hoefsmeden onmogelijk was gemaakt om de burger hoefsmeden ernstige bedrijfsschade te kunnen veroorzaken.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

IJZERVORRAAD EN IJZERPRODUCTIE IN DE HOOFDINDUSTRIELANDEN.

De ruw-ijzer winning, welke in de laatste jaren der vorige eeuw in de toenmaals voornaamste landen der ijzerproductie, in Engeland ongeveer drie miljoen ton jaarlijks, in Duitschland ongeveer $\frac{1}{4}$ millioen ton en in de Vereenigde Staten $\frac{1}{2}$ miljoen ton bedroeg, is voornamelijk door de groote

uitbreiding der spoorwegen in de beschaafde landen, zoo verbazend gestegen dat deze in de laatste jaren over de geheele aarde ongeveer 60 miljoen ton jaarlijks bereikt heeft. Het grootste ijzervoortbrengende land is heden de Vereenigde Staten van Noord Amerika, wier productie alleen reeds ongeveer tot 27 miljoen ton gestegen is (in het jaar 1911 is deze tot 23. 26 miljoen ton teruggegaan), terwijl die van Groot-Brittannië, sedert 1880 tamelijk gelijk is gebleven, en ook door Duitschland, dat tegenwoordig ruim half zoo veel produceert als Noord Amerika (in het jaar 1911 15.534.223 ton, tegen 14.793,325 ton in 1910), ingehaald is.

De geldswaarde, welke de gezamenlijke ruw-ijzer productie der aarde vertegenwoordigt, bedraagt ongeveer f180.000.000. Om deze ontzaggelijke hoeveelheid ruw-ijzer te verkrijgen is een kwantum erts noodig, welke twee maal de geproduceerde hoeveelheid ijzer bedraagt, daar bij de smelting circa 50 % verloren gaat. Daar nu heden meermalen de ijzer-produceerende streken gebrek hebben aan de benoodigde erts, en dit uit andere oorden betrekken moeten, zoo rijst de vraag, tot hoelang de aarde zal kunnen geven.

Er zijn sedert 1908 omvangrijke gegevens over het voorkomen van ijzererts verstrekt, welke in 1910 te Stockholm op het internationale congres voor geologie zijn uitgewerkt.

Hier werd vastgesteld dat slechts 13,3% van het vaste land der aarde een gehalte aan erts bezitten dat voor practische bewerking geschikt is; bij 10 % is zulks waarschijnlijk ook mogelijk, van 50 % is het voorkomen van ijzer wel bekend, doch reikt hun kennis niet ver genoeg om eenige schatting daarover te maken, terwijl van 25 % der aard-oppervlakte totaal onbekend is of er ijzer in voorkomt of niet.

Beperkt men zich nu tot deze wetenschappelijke berekeningen over de ijzererts-voorraad, dan bedraagt de voorraad van b.v. Duitschland nog 3600 miljoen ton ijzererts met een ijzergehalte van 1270 miljoen ton, Engeland bezit nog 1300 miljoen ton erts met 455 miljoen ton ijzergehalte, Frankrijk 3300 miljoen ton erts, met 1140 miljoen ton ijzergehalte, Rusland 860 miljoen ton erts met 385 miljoen ton ijzergehalte, Oostenrijk-Hongarije 280 miljoen ton erts, met 105 miljoen ton ijzergehalte, België 60 miljoen ton erts met 25 miljoen ton ijzergehalte, en de overige landen van Europa 2600 miljoen ton erts, met 1320 ton ijzergehalte en de Vereenigde Staten van Noord-Amerika 4300 miljoen ton erts, met 2300 ton ijzergehalte.

Volgens deze gegevens zal die voorraad voor Frankrijk nog 300 jaar, voor Rusland 140 jaar, voor Duitschland 100 jaar, voor de Vereenigde Staten 90 jaar, voor Oostenrijk-Hongarije 60 jaar, voor België slechts nog 16 jaar toereikend zijn.

De invoer van vreemde ijzererts naar het Duitsche rijk bedroeg b.v.b. in 1909 8.366.599 ton, in het jaar 1910 9.816.822 ton, en in het jaar 1911 10.812.295 en is dus in het vorige jaar 995.473 ton gestegen en levert meer dan een vierde van het in Duitschland verwerkte erts. Buitendien voert Duitschland ook vreemd ruw-ijzer in en wel in het jaar 1911 129850 ton, (1907: 443624 ton, 1908: 252779 ton, 1909: 139230 ton, 1910: 136330 ton). De ruw-ijzer invoer was dus in het laatste jaar eenigszins geringer

dan in het vorige jaar, echter beduidend minder dan in 1907 en 1908. Deze ruw-ijzer invoer staat tegenover een ruw-ijzer uitvoer van 829393 ton in het jaar 1911 (1908: 257849 ton, 1909: 471046 ton, 1910: 786854 ton). De ruw-ijzer uitvoer naar België bedroeg in 1911: 468121 ton (tegenover 481067 ton in het vorige jaar); naar Frankrijk werden 109804 ton (90880), naar Engeland 58557 ton (67567), naar Zwitserland 49251 ton (43807), naar Oostenrijk-Hongarije 38630 ton (38530) naar Nederland 40721 ton (22257), naar Italië 36429 ton (12188) en naar de Vereenigde Staten van Noord Amerika 16645 ton (15173) uitgevoerd.

De teruggang der ruw-ijzerinvoer, en de sterke toename van den uitvoer, wijzen er op, dat de ruw-ijzer productie van het Duitsche rijk aanmerkelijk gestegen is.

Van belang is het waarschijnlijk nog voor sommige lezers te weten, wat met dat ruw-ijzer verder gebeurt. Het grootste deel, ongeveer $65\frac{1}{2}$ %, wordt volgens het Thomas-proces in vloeij-ijzer omgezet; dan volgt het als giet-ijzer gebruikte ruw-ijzer met circa $18\frac{1}{2}$ %, hierop het in de Martin-oven tot staal verwerkte met 8 %, het in de puddeloven tot lasch-ijzer bewerkte met $5\frac{1}{2}$ %, terwijl volgens de Bessumer-methode slechts $1\frac{1}{2}$ % van het in Deutschland verwerkte ruw-ijzer in vloeij-ijzer wordt omgezet.

M.

ADVERTENTIËN.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.

Voor *HH. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

Hoefsmidschool te TIEL.

Oproeping van Leerlingen voor den cursus 1e halfjaar 1913.

Aangifte te doen vóór 25 December a.s.

Nadere inlichtingen te verkrijgen bij den Directeur

H. J. C. VAN LENT, vee-arts te Tiel,
St. Agnietenstraat.

De ondergeteekenden betuigen hierbij aan den
WelEd. Gestr. Heer Kapt. Paardenarts F. LAMÉRIS,
hun dank, voor het van hem genoten onderricht.

M. J. NITERT.

W. MAATS.

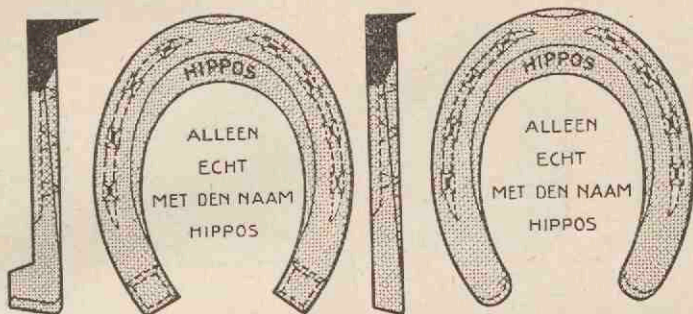
B. S. VEEHOFF.

P. HOGENDORF.

M. BRUNNEKREEF.

N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK „HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale maten steeds voorradig.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar
MET EN ZONDER LIP.

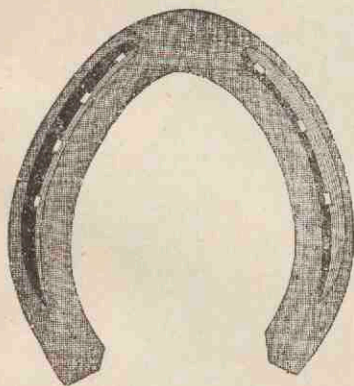
NIEUW ———
overal verkrijgbaar MET
EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar
niet vertegenwoordigd

————— **GROSSIERS HOOG RABAT.** —————

De Nederlandsche Hoefijzerfabriek
Helpman—Groningen

levert
HOEFIJZERS,
die
theoretisch
en
practisch
goed zijn.

Billijke condities. ✨ ✨ ✨ ✨ ✨ Vlugges levering.

Aanbevelend:

Firma **WERKMAN, BARKMEIJER & Co.**

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor **HOEFBESLAG.**

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sortering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

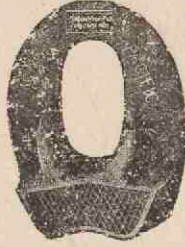
Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

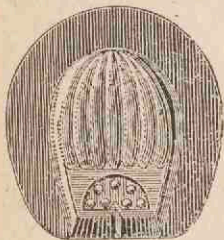
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradi g van 4 $\frac{1}{8}$
tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm.

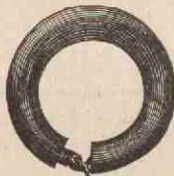
Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7 $\frac{1}{8}$ tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4 $\frac{1}{16}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdruk-
zolen in 10 maten
voor- en achterijzers,
voorradi g.

Strijkringen
met riempje.

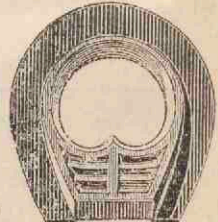
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoef-
randen.

Open Caoutchouc
zool, merk B. V.,
in 7 maten, voor-
en achterijzers
voorradi g.

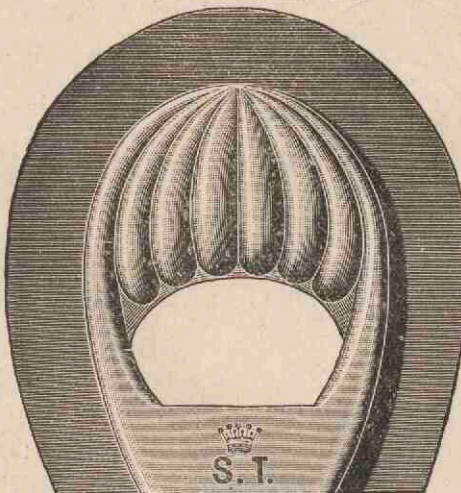
Gemaakte Hoefijzers,
Rits- en Stampmodel,
uitsluitend beste
kwaliteit ijzer;
in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Opruimers voor
Schroefgaten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen;
tijdige bestelling
gewenscht.

Touwijzers in
verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

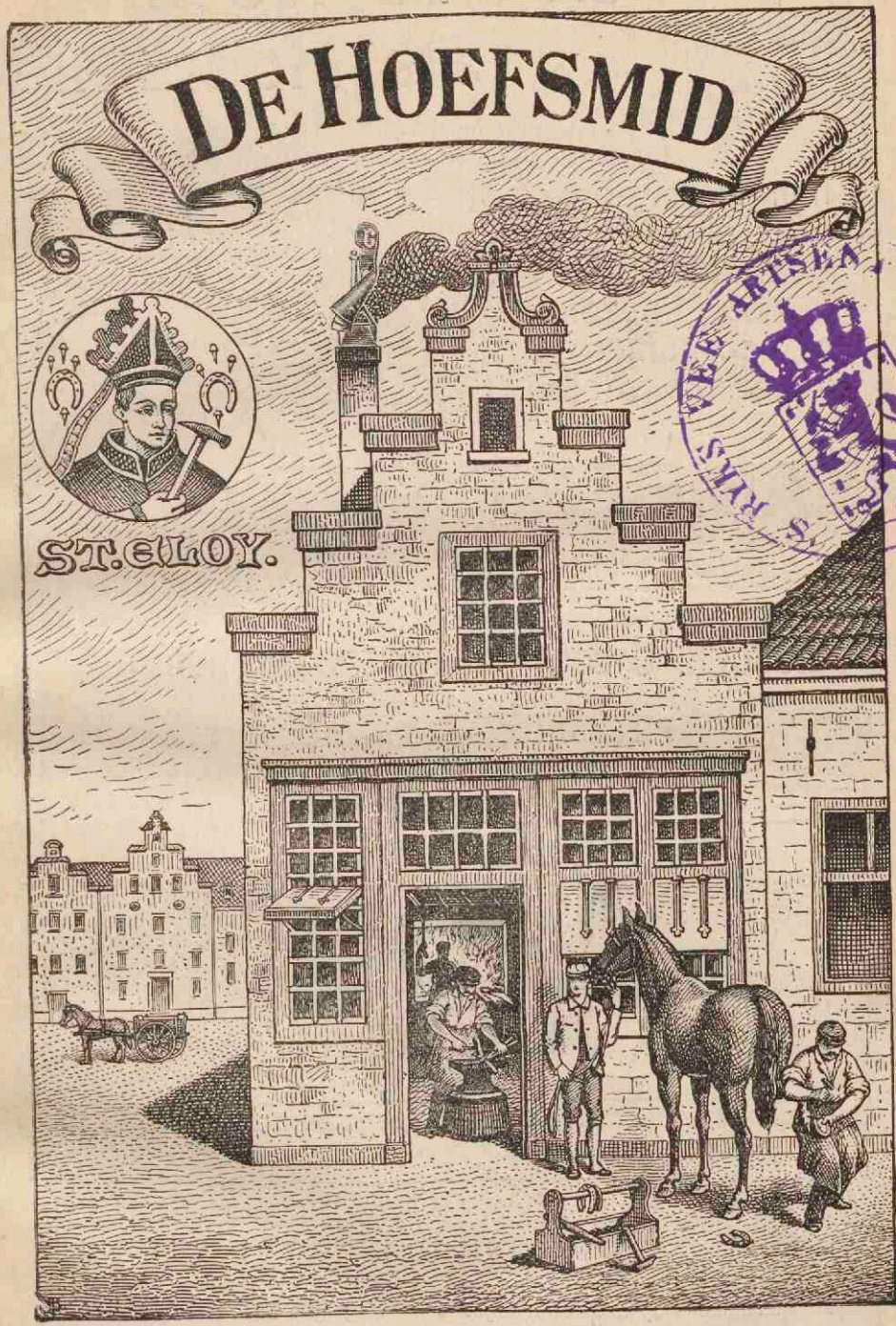
Kunsthoo rn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en
Poeder.
om ijzer en staal te
wellen.

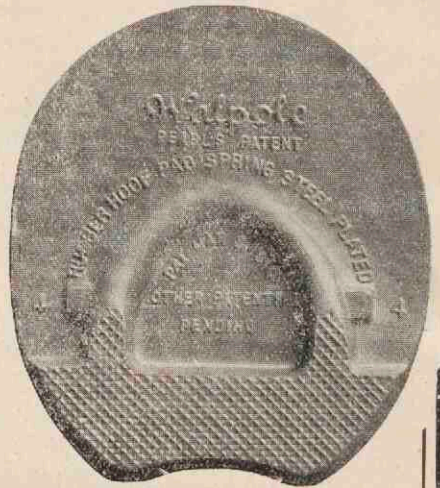
Men lette op het echte merk S T met kroon.

1397

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

Probeert onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscurant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Meesterteekens op antieke hoefijzers. — Ongelijke hoeven in verband met oorzaken en beslag. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

MEESTERTEEKENS OP ANTIEKE HOEFIJZERS.

Professor H. Kösters, Korpsstabsveterinär en directeur van de Militaire Hoefsmidschool te Berlijn, schrijft in zijn leerboek over 't hoefbeslag, omtrent de merkteekens op hoefijzers, het volgende:

Bij vele hoefijzers vinden wij aan de bodemvlakte in het toongedeelte stempel-afdrukken. Deze gevonden voorwerpen zijn kleiner dan die uit de 16^e en 17^e eeuw, en schijnen te stammen uit den bloeitijd der gilden in de 14^e tot de 15^e eeuw, toen het gebruikelijk was, dat ieder meester de door hem vervaardigde hoefijzers met zijn gildeteeken voorzag. Dit gebruik is evenwel ook nog in latere eeuwen blijven voortbestaan.

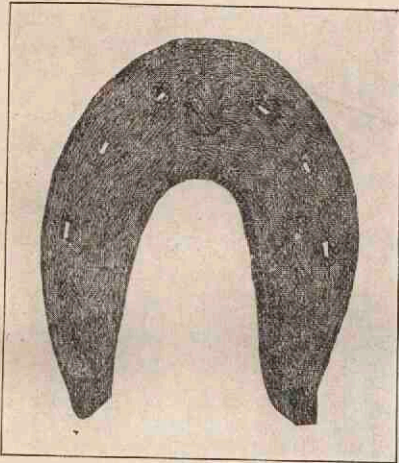

Fig. 1.

In de historische verzameling der Militaire Hoefsmidschool te Berlijn, bevinden zich zulke hoefijzers in groot aantal. De stempels zijn dikwijls niet duidelijk meer; bij enkele hoefijzers echter in goeden staat gebleven.

Bovenstaande figuur vertoont een hoefijzer uit die verzameling met een stempel in den vorm van een wapen.

In de verzameling van 's Rijks-Veeartsenij-school te Utrecht bevindt zich ook een dergelijk hoefijzer, gevonden in het jaar 1892 in een akker op de plaats waar vroeger het kasteel Bronkhorst stond, in de nabijheid van Brummen.

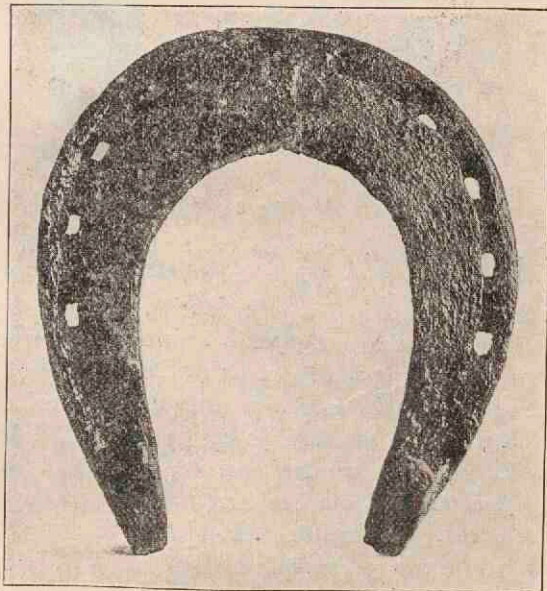

Fig. 2.

De heer H. M. Kroon, leeraar aan genoemde Inrichting, o. m. in hoefkunde, heeft dit hoefijzer aan deze verzameling afgestaan en door zijne welwillende bemiddeling ontving ik daarvan de photographie, weergegeven in fig. 2. Genoemde heer schrijft mij daaromtrent het onderstaande:

„Ik meende in het merk een wapen te zien, waarop zelfs een paar kanonnen, kruislings geplaatst, zijn te onderscheiden, en dacht soms dat een heraldicus mij inlichtingen zou kunnen geven, waardoor het mogelijk zou zijn de herkomst nader vast te stellen.

Ik won daarom destijds het advies in van den toenmaligen Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht, zeer bekend met de historie van den Gelderschen adel en deskundige op dit gebied.

Deze deelde mij mede, dat het merk geen adelijk wapen was, doch wellicht een merk dat destijds de smeden wel op hun werkstukken aanbrachten”.

Dit hoefijzer van den heer Kroon behoort tot de groep der zoogenaamde

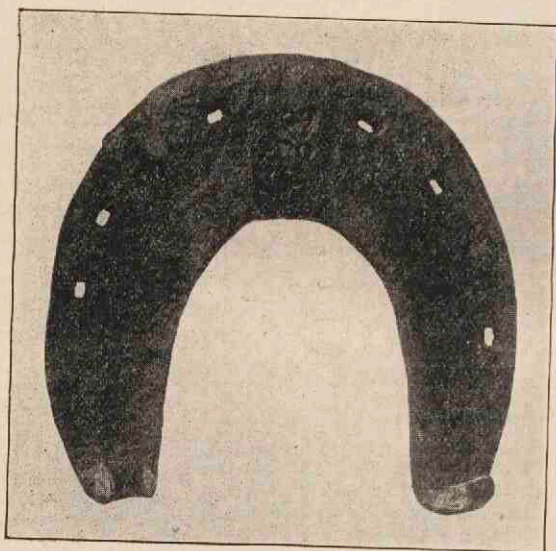

Fig. 3.

Spaansche hoefijzers, waarbij de takken sterk naar de verzeneinden zijn opgebogen en voorzien van eigenaardige kalkoenen, waarover ik later nog eens het een en ander hoop mede te deelen.

Ook in mijn particuliere verzameling, aanwezig aan de Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort, bevindt zich een exemplaar, waarop dit meesterteeken zeer duidelijk voorkomt. Het hoefijzer is gevonden aan de oevers van den Gelderschen IJssel bij

klei-afgravingen, voor de steenfabriek achter het Kasteel Biljoen te Velp. Het is een groot en zwaar hoefijzer, bestemd voor een rechter voorhoef, sterk verbreed in het toongedeelte, voorzien van 8 stampnagelgaten. De driehoekig aangepunte kalkoenen zijn rechthoekig omgebogen en staan beide dwars op de ijzertakken. De vorm komt overeen met het Berlijnsche exemplaar en beide zijn volgens mijn oordeel uit een later tijdperk dan het voorgaande, waarschijnlijk uit de 16e à 17e eeuw.

In het toongedeelte zien wij aan de bodemvlakte twee boven elkaar geplaatste stempel-afdrukken, waarvan de bovenste het zuiverst bewaard is gebleven. Het meesterteeken heeft een hartvormige gedaante, waarin drie zuiver ronde verhevenheden op vrijwel gelijke afstanden van elkaar zijn geplaatst.

F. Laméris.

ONGELIJKE HOEVEN IN VERBAND MET OORZAKEN EN BESLAG.

Het is een bekende zaak dat de twee tegenover elkander staande hoeven van het paard in vele gevallen niet gelijk van grootte zijn; vooral treft men dit in 't oog vallend aan bij de voorhoeven. De eene hoof wijkt af in vorm van den anderen, in grootte of omvang of in hoogte. Men heeft hier niet steeds met abnormale toestanden te maken; dit werd reeds sedert tal van jaren beweerd door Schlieman, die in 1839 heeft aangetoond dat de linker voorhoef soms van nature kleiner is dan de rechter. Dat ook andere lichaamsdeelen minder ontwikkeld kunnen zijn dan diezelfde deelen van het andere lidmaat, daarvan vindt men een sprekend voorbeeld bij de voeten van den mensch, en daarmede mag bij het pasklaar maken van het schoeisel wel degelijk rekening worden gehouden, hoewel niemand er aan denkt om dezen toestand abnormaal te noemen, en deze aanleiding zou geven om te trachten daarin verandering te brengen.

Het is intusschen van belang om bij het paard, dat uit den aard der zaak in dergelijke omstandigheden zelf geen verklaring kan geven of opheldering, dat de eigenaar of, hier de zaakkundige, de hoefsmid, zich rekenschap geeft, in geval hij, ten behoeve van het beslag, paarden onder handen krijgt met ongelijke hoeven, van de redenen die daartoe aanleiding hebben kunnen geven, en die medebrengen dat zij van invloed kunnen zijn op de uitvoering van het beslag dier hoeven. Het is immers duidelijk dat aan een kleineren hoof een kleiner model van ijzer past dan aan een hoof van grooteren omvang, en dat een langeren hoof meer moet worden besneden dan een die korter is, en dat aan andere een gewijzigd ijzer moet worden aangebracht, omdat z'n wand steiler verloopt, of wel de zool minder hol is of wel meer dan dit aan den tegenoverstaanden het geval is, of ook dat het voorliggende geval ligt op abnormaal gebied, waardoor andere eischen voor het beslag zijn ontstaan, zelfs gelegen kunnen zijn in ziekelijke toestanden, die buiten den werkkring van den hoefsmid staan.

Het is duidelijk dat bij ongelijkheid der hoeven van nature in omvang weinig kan worden gedaan; zulk een toestand is niet te veranderen, de eene hoof is dan grooter, wijder dan de andere, zooals dit bij plathoefigheid meermalen wordt aangetroffen. Is zij evenwel in gevolge onzuivere bewerking ontstaan, dan zal zij door een goede bewerking dadelijk of anders spoedig kunnen worden opgeheven.

Afwijking in den beenstand is dikwijls de oorzaak van ongelijken vorm van de hoeven; als de twee naast elkander staande ledematen niet normaal gesteld zijn, ziet men herhaaldelijk, dat deze afwijking bij het eene been sterker is uitgedrukt dan bij het andere, waarvan het gevolg is dat de vorm van den eenen hoof niet gelijk is aan dien van den anderen; de ongelijkmatige belasting bij beide hoeven is daarvan de oorzaak; immers de beenstand oefent den grootsten invloed uit op den vorm van zijn onderste steunpunt, den hoof.

Het is een zaak van belang, daar elke hoof dient bewerkt en beslagen te worden naar zijn speciaal eisch, in overeenstemming met de afwijking.

Dat hieraan niet steeds wordt voldaan, ligt voor de hand; de bepaling waar de meeste druk neerkomt en bijgevolg de meeste last op rust, is soms erg moeilijk of, beter gezegd, er wordt niet steeds naar waarde op gelet, door de neiging om beide hoeven gelijkvormig te maken. Een kundig en attent werkman wordt in dergelijk geval vereischt. Meer in 't oog vallend is wanneer die afwijking slechts bij een lidmaat bestaat; het komt immers dikwijls voor dat slechts één der voorbeenen Fransch staat of toontreder is, zoogenaamd een krom kootje heeft, zoodat in dit geval enkel aan den corresponderenden hoof afwijking in den vorm bestaat, waarom ook alleen deze volgens die afwijking moet worden beslagen om een vlak neerzetten van den hoof te verkrijgen. We willen hier er op wijzen dat de twee hoeven ongelijk kunnen zijn in lengte of hoogte van den hoornwand, zoodat aangenomen mag worden dat de groei ongelijk is, waarvan men zich evenwel goed mag overtuigen, want een vroeger ongelijke bewerking kan hiervan ook de oorzaak zijn.

De hoogste hoof moet hier steeds onze bijzondere aandacht trekken, en niet alleen de hoof, maar ook de koot en de pijp, omdat die sterkere groei kan ontstaan zijn na het doorsnijden van de zenuwen aan pijp of koot, gedaan wegens kreupelheid aan den voet van het paard, welke als ongeneeslijk werd geacht en zooals zulks bij klemhoef, straalbeenskreupelheid en beenwoekeringen, zoogenaamde „vorms”, niet zelden wordt gedaan. Hoewel een goed operateur wel zal zorgen dat zoo min mogelijk van deze operatie te zien is, wijst een lidteken of dikwijls meerdere daarvan aan dat zij heeft plaats gehad, zoodat de vakman kan weten, dat hier bij de bewerking en het beslag van dergelijken hoof oppassen de boodschap is; hij moet weten dat door deze operatie de hoof gevoelloos is geworden, en eene beleediging daarvan, ook door zijn ingrijpen bij het beslag, slechte gevolgen kunnen ontstaan; dat hier door hem zorgvuldig moet worden gewerkt en beslagen, naar stand en gang, spreekt van zelf.

Dat bokhoef, knolhoef, klemhoef, scheeve en kromme hoof aan een zijde voorkomen is genoegzaam bekend, evenals het voorkomen aan beide hoeven te gelijk, en dan in het laatste geval wellicht meestal aan beide hoeven ongelijk van ontwikkeling, zoodat in een dergelijk geval het beslag voor beide hoeven niet gelijkvormig kan zijn. We zullen daarop niet verder ingaan, maar willen er op wijzen, dat genoemde hoofgebreken soms aanleiding geven tot het vermoeden dat het paard kreupel zou zijn, omdat het in stap dikwijls ongelijk groote passen maakt, terwijl de draf regelmatig is, en men elke gedachte aan kreupelheid kan opgeven en tevens de aandacht van den hoefsmid vestigen op de omstandigheid, dat men bij genoemde ziekelijke toestanden voorzichtig moet zijn met de beslagmethode, die men in toepassing zal brengen. Nemen we als voorbeeld de ziekte van den hoof reeds voorgenoemd, de straalbeenskreupelheid, in verband met hetgeen boven is gezegd dat toestanden kunnen aanwezig zijn, die niet direct tot den werkring van den hoefsmid behooren.

Om nu zoo beknopt als mogelijk is den vakman in te lichten, omtrent onze bedoeling, teekenen we het volgende aan: de straalbeenskreupelheid komt hoofdzakelijk voor bij paarden met veel actie, waarbij de pezen (buig-

pezen) in snelle gangen aan geweldige rekkingen zijn onderworpen; dus bij rijpaarden door plotseling pareeren in snellen gang en bij springen over hindernissen. Bij zware trekpaarden heeft men de ziekte zien optreden b.v. na influenza. Hare zitplaatsen in den hoof zijn: de peesvlakte van het straalbeen, de hoefbeensbuigpees en de omgeving daarvan, het eene deel onder omstandigheden erger lijdende dan het andere. Het verloop is steeds chronisch; de kreupelheid kan soms hevig, soms slechts in lichten graad bestaan, en na rust ook wel schijnbaar of in werkelijkheid verdwenen zijn. Het gevolg is steeds eene inkrimping van den hoof, soms van beide voorhoeven, meestal evenwel slechts een dezer, hoogst zelden een achterhoef. In elk geval ontwikkelen zich op den duur ongelijke hoeven, die klemhoeven zijn geworden, zoodat eene verwisseling van den klemhoef met ingetrokken verzenen of met den zooklemhoef gemakkelijk kan plaats vinden. Worden nu de gewone methoden van behandeling van klemhoeven hierbij toegepast, dan kan het gebeuren dat door ontspanning de pijn vermindert voor het oogenblik, maar werkelijke genezing van deze aandoening is toch zeer zeldzaam; in deze gunstige gevallen is het waarschijnlijk dat werkelijke klemhoef aan de kreupelheid ten grondslag lag. Intusschen kan in andere gevallen ook de kreupelheid worden verergerd, b. v. als de verzenen lager worden gemaakt, de koot een steileren stand verkrijgt, waardoor de buigpees van het hoefbeen bovenmatig wordt gespannen en belast.

Een en ander juist te beoordeelen gaat dus gewoonlijk boven de kunde van den hoefsmid, en zal hij in een dergelijk geval voorzichtig handelen, vooral wegens de ernstige gevolgen dezer aandoening, waaronder verscheuring der buigpees, om den eigenaar van het paard den raad te geven veeartsenijkundige hulp in te roepen.

M.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 14 September is de leerling E. Stel van Scheemda vertrokken met een voor de practijk en theorie „goed” getuigschrift; — op 2 November is vertrokken de leerling G. Perdok van Noordbroek, wiens getuigschrift is ingevuld: practijk „goed”, theorie „voldoende”. De plaats van Stel is 1 October ingenomen door den leerling J. Tiedens van Finsterwolde, en die van Perdok op 4 November door D. Smid van Slaperstil.

Mede volgen thans een cursus aan de Inrichting, de leerlingen: K. Dijk van Warfhuizen, J. J. Noorda van Ulrum, J. Heres van Eekwerderdraai bij Loppersum en J. Roosenboom van Woldijk, gem. Bedum.

— **Militaire Hoefsmidschool.** Na afgelegd examen werd het diploma als hoefsmid toegekend aan de burgerleerlingen: P. Hogendorf te Stedum, W. Maats te Holten, J. M. Brunnekreef te Hengelo (Ov.), J. M. Nitert te Epe en B. S. Veehoff te Goor, en aan de miliciens-hoefsmiden der infanterie: J. de Jonge te Zierikzee van het 3^e, M. Schilder te Haaren bij Ooster-

wijk (N. B.) van het 6^e, G. Velthausz te Borne van het 8^e, S. Kooistra te Leeuwarden en G. F. Strijk te Mijdrecht van het 9^e, en J. H. van der Braak te Den Helder van het 10^e regiment infanterie.

— **Indische begrooting 1913.** *Hoefsmidschool te Salatiga.* Behalve de gewone uitgaven zijn voor deze inrichting f 25.— uitgetrokken voor de aanschaffing van medailles voor te houden wedstrijden. Deze wedstrijden beoogen de in het examen voor hoefsmid geslaagde militairen tot ijverigen arbeid aan te zetten en den reeds dienstdoenden hoefsmeden een prikkel te geven om het geleerde degelijk te onderhouden. v. d. B.

— **Utrecht.** Bij Ministerieel besluit van 30 Oct. 1912 is aan de hoefsmeden, verbonden aan de hoefsmederij van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, de H. H. C. W. L. van Offeren en W. J. Stuijvenberg, den titel van „*onderbaas*” verleend.

— **Cursus in hoefbeslag te Hoogeveen.** Aan de Ambachtschool te Hoogeveen werd in het afgelopen jaar een cursus in hoefbeslag gegeven onder leiding van Dr. J. Staal, rijksveearts te Assen. Als practisch onderwijzer fungeerde Reitsma, leeraar aan de ambachtschool te Hoogeveen, die dit jaar den cursus volgt tot opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht.

De kosten van den cursus werden geheel gedragen door de ambachtschool, en alleen smeden ouder dan 18 jaar konden de lessen volgen. In het geheel werden de theoretische en practische lessen eens per week gegeven, gedurende bijna een jaar. Acht smeden volgden den cursus met veel ijver en toewijding. De smederij met acht vuren leent zich uitstekend voor het doel en een leslokaal was natuurlijk disponibel.

Op 12 October werd het examen aan den cursus afgenomen door het onderwijzend personeel, bijgestaan door den heer Kroon, leeraar aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht. Het Bestuur der Ambachtschool woonde belangstellend het geheele examen bij.

Bij het examen werden de eischen gesteld als gewoonlijk bij een dergelijken cursus. Van de acht leerlingen slaagden er zes, t. w.: E. Snijders te Vaalte, J. v. d. Veen te Wanneperveen, G. Blanken te Dalerveen, H. Staal te Noordbarge, B. Tijben te Erm en H. Egberts te Meppen.

Aan deze smeden werd een getuigschrift afgegeven, dat zij den cursus met vrucht hebben gevolgd.

Het voornemen bestaat om in Drenthe meer cursussen in hoefbeslag te houden. Samenwerking van het Genootschap v. Landbouw en de ambachtscholen zal daarvoor gezocht worden, terwijl men dan ook de cursussen tot tweejarige wil inrichten, zooals dat in andere provinciën practisch is gebleken.

H. M. K.

— **Winterswijk.** Aan het examen, om te worden toegelaten tot het 2^e gedeelte van den Cursus in hoefbeslag 1911—'13, gehouden vanwege de

afdeeling Winterswijk van de Geld.-Overijss. Maatschappij van Landbouw, namen de volgende 11 leerlingen deel, die allen slaagden:

G. W. Boesveld te Winterswijk; H. G. Pierik te Ziewent; G. Hondelink te Borculo; J. H. Wopereis te Ziewent; J. Huiskes te Groenlo; J. W. Weenink te Winterswijk; H. ter Haar te Winterswijk; A. Rensen te Borculo; A. Veldink te Neede; J. A. Abbink te Groenlo; J. Beskers te Winterswijk.

Deze cursus staat onder de leiding van den heer Gallandat Huet, Luitenant-Paardenarts te Utrecht, het practisch gedeelte onder die van den heer de Vries, leeraar aan de Ambachtsschool. Het vorenbedoeld overgangsexamen, op 2 November gehouden, werd afgenomen in tegenwoordigheid van de hoefbeslag-commissie der Maatschappij en bijgewoond door den voorzitter der afdeeling.

M.

PERSOVERZICHT.

— *Beslag van gebruikspaarden.* Mr. A. Dryland, ingenieur voor de wegen, schrijft o. a.:

Bijna alle groote wegen in het graafschap hebben een geteerd oppervlak; het strooien van zand zou een aanzienlijke som kosten en geschiedt dan ook alleen in gevallen van vorst. De aanleg en het onderhoud van wegen hebben tegenwoordig de strekking een oppervlak te vormen, dat weinig wrijving en stof doet ontstaan, maar daardoor is het minder geschikt voor paarden, beslagen zooals tot nog toe geschiedde. Alles in deze is gewijzigd, alleen het paard niet, zoodat het noodig zal zijn dat er een gewijzigd beslag wordt gevonden om het paard meerdere vastheid te geven.

(u. het Engelsche Blad *L. S. J.*)

Volkomen waar en een feit dat niet alleen geldt voor Engeland, doch ook voor vele andere landen. Het vraagstuk is echter niet gemakkelijk op te lossen, want zulk een beslag dient aan verschillende eischen te voldoen; het moet:

- 1°. het paard de noodige vastheid geven en het uitglijden beletten;
- 2°. geen ongunstige uitwerking hebben op het oppervlak van den weg; en
- 3°. niet kostbaar zijn, zoodat het binnen het bereik valt van hen, die het paard uitsluitend bezigen als hun broodwinner, zooals vrachtrijders enz.

— *Kreupelheid.* Reeds jaren meenden wij te hebben opgemerkt, dat bij paarden meer kreupelheid voorkomt aan het linker dan aan het rechter voorbeen. Hoewel onze ervaring grootendeels rijpaarden betreft, strekt zich deze ook uit over een groot aantal tuig- en artilleriepaarden en jonge dieren. Van veeartsenijkundige zijde ontvingen wij echter noch in Nederland, noch in Engeland veel bevestiging van dit vermoeden, doch onlangs heeft Professor Wooldridge, volgens de *L. S. J.*, een voordracht gehouden in de Nat. veeartsenijkundige vereeniging, waarin het erkend wordt dat breuken van het kootbeen meer links dan rechts voorkomen. Vee-arts Leeney heeft opgemerkt dat ditzelfde het geval is bij kreupelheden, ontstaan door sterke

stooten of schokken van den hoof, op ongelijk of hard terrein, waarvan hoof-katrolbeenontsteking het gevolg kan zijn. Leeney zegt ook dat hij het eens is met ruiters die meenen, dat in het algemeen bij rijpaarden meer kreupelheden aan het linkervoorbeen kunnen worden opgemerkt dan aan het rechter. Wat denken hierover anderen in Nederland?

J. H. K.

(u. „*Het Paard*”)

De November-afl. van *Der Hufschmied* bevat het volgende:

1°. *Een en ander over het beslag van den versleten voet*, door Dr. A. Fischer. Paarden — zoo zegt Schr. —, wier ledematen in den loop der jaren de nadeelige gevolgen van het plaveisel of van andere oorzaken, zooals verkregen beengebreeken, veel hebben geleden, duiden wij kortweg aan als versleten.

Geheel afgezien van de oorzaken en den graad van versletenheid, is aan deze paarden in den regel een eigenaardig afwijkende schenkelrichting merkbaar. Deze uit zich deels in een steileren kootstand en deels doordat de pijp niet meer de loodrechte richting heeft, doch van boven-voor naar beneden-achter verloopt. Dergelijke paarden staan zwakker in de voorknie (handwortel—knie) en al naar den graad van het „in de knieën staan” vormt het bovenste einde van de voorpijp met den onderarm een min of meer duidelijk zichtbaren hoek.

Deze steilere kootrichting heeft tengevolge, dat de hoof, die vroeger bij den stand paste, eene vervorming dient te ondergaan om zich aan eene nieuwe, door den gewijzigden stand der ledematen te voorschijn geroepen, verhouding te kunnen aanpassen.

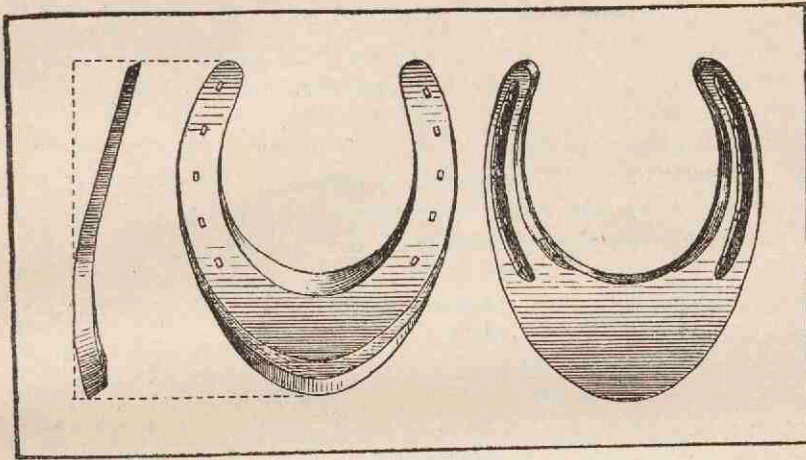
Er treedt een sterkere belasting van de voorste hoefhelft in; de kroonrand wordt vlakker, het hoorn groeit in steilere richting van boven naar beneden en in geringere dikte, terwijl zij- en verzenwanden daarentegen dikwijls een snelleren hoorngroei gaan vertoonen. De verzenen worden tevens hooger en laten, evenals de toonwand, een minder schuin verloop zien.

Hieruit zijn de grondslagen op te maken, waarnaar het beslag voor den versleten voet is uit te voeren. De steunvlakte wordt, met het oog op de meerdere belasting van de voorste hoefhelft, naar voren op die wijze vergroot, dat het hoefijzer in het toongedeelte breeder dan anders, flink wijd (ruim, met veel garnituur), wordt gesmeed en bovendien sterk genoeg om behoorlijk lang de slijtage te kunnen uithouden. De takken worden naar de einden toe smaller uitgesmeed, teneinde een te groote zwaarte van het ijzer te voorkomen. De nagelgaten worden meer naar het einde der takken geplaatst; de hefboomachtige werking van het hoefijzer, op het oogenblik van het afzetten op den hoof, wordt op die wijze gedeeltelijk tegengegaan. Het aantal nagelgaten kan in ieder tak meer dan 3 bedragen en zal gewoonlijk 5 à 6 zijn.

De Schr. wijst er verder op, dat aanvankelijk kleine kalkoenen van nut kunnen zijn, terwijl bij verergering van de versletenheid ten slotte bij den steltvoet de voorgestelde verandering in het hoefijzer ook voortdurend grooter dienen te worden. Ieder geval dient echter afzonderlijk te worden beoordeeld. Is het doortreden in het kootgewricht naar achteren nog eenigszins

mogelijk, de ruimte tusschen de takeinden en den bodem bij belasting van den hoof niet zeer groot, dan kunnen hoogere kalkoenen verbetering in den toestand brengen, doordat de geheele hoof dan nog behoorlijk wordt ondersteund.

In het verdere gedeelte van het artikel wijst de Schrijver op het bekende

beugelijzer en van een paar gedeeltelijk naar Fransch voorschrift vervaardigde hoefijzer-vormen, waarvan het eene meer voor zomerbeslag, het andere meer voor winterbeslag dienst behoort te doen. De betreffende

afbeeldingen uit „Der Hufschmied” vinden hierboven een plaats en die o. i. voldoende duidelijk zijn om aan de belangstellende lezers de bedoeling van den Schr. duidelijk te maken.

De Schr. besluit z'n artikel met den volgende zin, die in

Nederland ook wel ter harte mag worden genomen:

Het vervaardigen van dergelijke hoefijzers, en het onderslaan hiervan, verdert zonder twijfel van den smid een behoorlijke dosis bekwaamheid en het kan gevoegelijk worden aangenomen, dat menig hoefsmid niet in staat is zulks behoorlijk te verrichten. Dit zal in de toekomst in nog hoogere mate het geval zijn, wanneer de bewering ingang mocht vinden, alsof 3 maand voor een cursus in kennis van den hoof en het hoofbeslag voldoende zou zijn, zooals kort geleden in de smidspers werd aangegeven door het Bestuur van een leersmederij. Dit Bestuur gaf als zijn oordeel te kennen, dat 3 maanden voldoende zou zijn als men hoefijzers van bijzonderen vorm in hoefsmidsscholen buiten beschouwing liet.

2°. *Over Servische militaire hoefijzers.* Hiervan worden afbeeldingen en nauwkeurige afmetingen vermeld en tevens wordt er in medegedeeld, dat, vóór den Oorlog tusschen Servië, Griekenland, Bulgarije en Montenegro

met Turkije is uitgebroken, veel van die ijzers in Duitschland zijn vervaardigd.

Er werd onderscheid gemaakt in hoefijzers voor de Artillerie, Cavalerie, den Trein en z. g. n. last- of sleepershoefijzers, benevens ijzers voor ossen en koeien. Al deze ijzers moesten duidelijk zijn te onderscheiden in voor- en achterijzers, hoewel de achterijzers eenigszins rond werden verlangd. Alle ijzers hadden een rits, kalkoenen en een afhelling aan de bodemvlakte en niet aan de hoof- of bovenzvlakte. Zij gelijken op de hoefijzers van het Oostenrijksche leger en deze hebben aan Servië ongetwijfeld tot model gediend.

3e. *Over het roesten van ijzer.*

4e. *Persoverzicht.* Hierbij wordt uit een Fransch blad overgenomen, dat aldaar nu en dan krachtig wordt aangedrongen op de oprichting van burgerhoefsmidscholen, waarvan te Béziers reeds een in werking is gesteld.

5e. *Nieuws op onderwijsgebied:*

a. Aan de Hoogere hoefbeslagschool te Parijs, een particuliere inrichting, onder leiding van den heer Peillon, zijn de cursussen weder begonnen, welke cursussen op Woensdag en op Zondag plaats vinden. In den regel werd Woensdagavond van 8 tot 10 uur les gegeven, doch de ervaring heeft geleerd, dat de leerlingen alsdan van het dagwerk te moe waren om het onderriicht naar behooren te kunnen volgen.

De tegenwoordige cursus loopt van November tot Maart en duurt 4 maanden. De leerlingen zijn van 's morgens 8 tot 's avonds 6 uur aan de inrichting. De Staat verleent hieraan geen finantieelen steun, doch men hoopt in dit opzicht op een spoedige wijziging.

b. Herhalingscursussen voor hoefsmeden vinden van tijd tot tijd plaats in Hannover en duren 4 dagen. De eerstvolgende loopt van 26 tot 30 November. Er worden geen andere hoefsmeden toegelaten, dan zulke die voor 1 Januari 1907 het hoefsmidsexamen met goed gevolg hebben afgelegd. De Landbouwkamer voor Hannover vergoedt aan de in deze provincie wonende smeden bij deelneming 20 Mark, benevens vrije reis, 3^e klasse spoor. De uitbetaling geschiedt na afloop van den cursus. Indien de cursus met gunstig gevolg wordt bijgewoond, ontvangt de deelnemer een diploma.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

HET KLEUREN VAN MESSING.

Naast het koper is het messing een der gemakkelijkst te kleuren metalen en van de kleuren is blauw zeer gemakkelijk te verkrijgen. Een goed houdende kobaltblauwe kleur verkrijgt men door het bestrijken der blanke, goed handwarm gemaakte deelen met een oplossing van 10 deelen water, 10 deelen zoutzuur en 10 deelen antimoniumchloride of ook wel antimoniumzout genoemd. Dit verkrijgt men door oplossing van zooveel antimonium (in poedervorm) in salpeterzuur, totdat de oplossing geheel geconcentreerd is. Het afgescheiden zout wordt zoolang met water gewasschen, totdat het water, dat uit den filter loopt, blauw lakmoespapier niet meer rood kleurt.

Verder verkrijgt men in een ammoniakalische oplossing van basisch koolzure koperoxyde op messing een fraaie, goed hechtende blauwe of zwarte kleur. Men gebruikt hiervoor 100 gram gefiltreerd kopercarbonaat of ook wel het in den handel voorkomende bergblauw, hetgeen men in een 750 gram sterke ammoniak-salmiakgeest oplost. Men verkrijgt hierdoor een verzadigde oplossing. Het resteerende van onopgelost koper schaadt in het geheel niet. De voorwerpen worden door middel van draad of een zeef eenige oogenblikken in de goed heete oplossing gedoopt, dan in zuiver water afgespoeld, in het water gelegd en in schoon zaagsel gedroogd.

Naast het zwart en blauw kleuren kent de moderne techniek nog verschillende methodes om bij gebrek aan stroom of eigenaardige kleuren van voorwerpen dezen de gewenschte bedekking te geven. Meestal gebruikt men hiervoor het zogenaamde goudzwavel of antimoniumpentasulfid, dat in een porceleinen schotel met zuivere salmiakgeest tot een dikke brei wordt aangeroerd. Door middel eener kwast wordt het zoo gelijkmatig mogelijk opgebracht en in een oven gedroogd. Voor het echter droog is, herhaalt men de bedekking nog eens. Hierop schuiert men met een zachte stalen schuier na, tot de bruine kleur te voorschijn komt, waarna men de kleur door lak fixeert. Om vlekken te voorkomen mag de goudzwavelbrei niet vast aandrogen.

Een gelijkmatige kleur „Engelsch bruin” verkrijgt men door verkoperen der voorwerpen in een alkalisch koperbad, en zwartkleuren geschiedt in een 5% zwavelleveroplossing bij 10—15° C. Na het drogen borstelt men droog met een koperschuier tot het zwart de gewenschte bruine tint krijgt. Hierna fixeert men op de bekende wijze of doet nog voordeeliger door het met was te bedekken. De eenvoudigste methode om messing grijs te kleuren is de inwerking van zoutzuur en arsenicum bij een loodplaatcontact. Als reservoir gebruikt men hiervoor een aarden pot of een met lood bekleede houten kuip. De ingelegde messing-voorwerpen overtrekken zich direct met fraaie Iriskleuren, welke geleidelijk in een effen grijs overgaan.

Ook het arsenicum- of zwartbad is een gebruikelijke methode voor het messingkleuren. Het bestaat uit 10 K.G. water, 500 gram arsenicum en 500 gram cyaankali. De bruine badvloeistof weegt ongeveer 10 g Bē en kan zoowel koud als warm worden aangewend. De kleur, welke messing, koper of andere metalen het eerst aannemen is roodachtig; geleidelijk wordt zij groen, bruin, blauw, dan diepzwart, en eerst daarna grijs. Hoe sterker de stroom en de spanning, des te sneller geschiedt de kleurvolgving. Wordt de arsenicumneerslag te sterk, dan vormt zij blazen, rijst op en bladert bij het drogen in het zaagsel af.

De stroomsterkte mag niet meer dan $1\frac{1}{2}$ volt bedragen, de badtemperatuur 20° C.

Het gebruik van arsenicum of grijsglans, alsmede zwartbad, bezit twee uiterst kwade eigenschappen: 1°. de schadelijke arsenicum dampen; 2°. de vretende werking der cyaankali en arsenicum. Met arsenicum gekleurde voorwerpen mogen niet met copallak bedekt worden. De bedekking met was behoedt deze voor atmosferischen invloed.

Kunsthorn,
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën-
en drogerijen-handel van
K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.
Voor *HH. Veeartsen* uitgebreide
prijscourant gaarne gratis beschikbaar.

Kleine Advertenties,

in zake vraag of aanbod van
dienstpersoneel, het smidsvak
betreffende, worden van onze
abonné's gratis in „De Hoef-
smid” opgenomen.

Teekening en Plan te koop

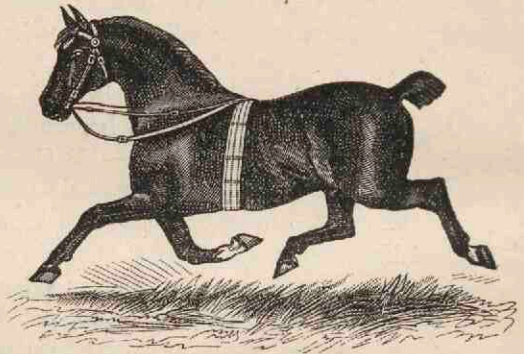
VOOR AUTOMATISCH WERKENDE HOOIBERG;

zeer geschikt voor smeden, welke landbouwers onder hun clientèle bezitten.
Brieven fr. ond. lett. A. V. P. Bureau „De Hoefsmid”, *Den Haag.*

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad
voor fokkers, houders en lief-
hebbers van paarden, dat veel
gelezen wordt en zich kenmerkt
door een degelijken, prettigen
inhoud met zeer goede afbeel-
dingen. Het bevat artikelen
over: verpleging en voeding,
rijden onder den man en van

den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, land-
bouw, tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenkennis,
fokkerij, hoefbeslag, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de
lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de
abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen
stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken
KOSTELOOS worden beantwoord.

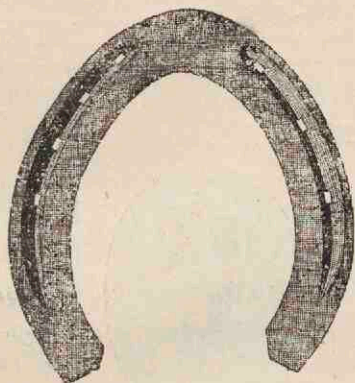
Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf ver-
handelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral ge-
schikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die
bij het beslaan hunner paarden, tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt
echter franco huis *f* 5.— per jaar, *f* 1.25 per kwartaal, waartegen menigeen
opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar
wat handig wordt aangepakt. Juist door de geregelde aanraking met personen,
die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de ge-
legenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het
nuttige goed is te vereenigen.

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag
gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te 's-Gravenhage.

De Eerste Nederlandsche Hoefijzerfabriek
 Helpman—Groningen.

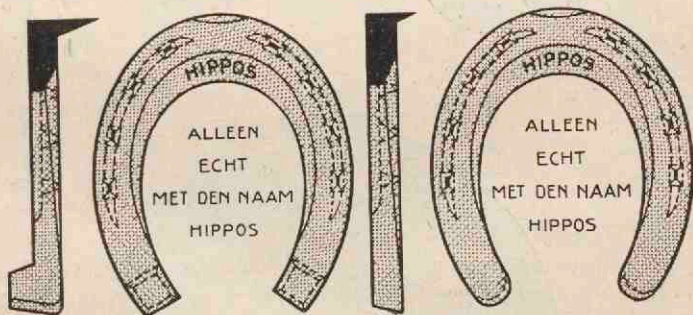
levert
Winterijzers,
 met
 stampgat
 en
 halve rits.

Billijke condities. ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ Vlugges levering.
 Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK
 „HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte
 vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale
 maten steeds voorradig.

NIEUW ———
 overal verkrijgbaar
 MET EN ZONDER LIP.

NIEUW ———
 overal verkrijgbaar MET
 EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar
 niet vertegenwoordigd.

———— GROSSIERS HOOG RABAT. ————

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG.

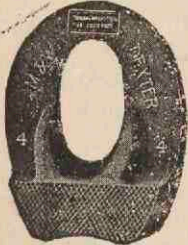
Telegram Adres
BAX, Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

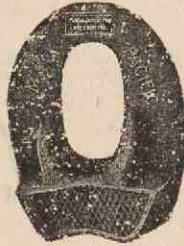
Intercommunuaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

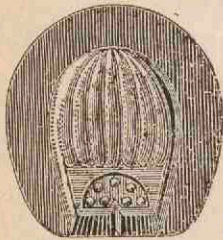
Merk „Rambler”,
in witte en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorradi g van 4 $\frac{1}{8}$
tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paarden,
voorradi g van 7 $\frac{1}{8}$
tot 7 $\frac{9}{16}$ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4 $\frac{1}{16}$ tot 6 $\frac{7}{8}$ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten voor- en achterijzers, voorradig.

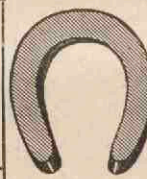

Strijkringen met riempje.

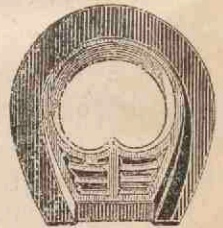
Gewone
Engelsche Hoefzolen

op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen
A. en D. & H.

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers voorradig.

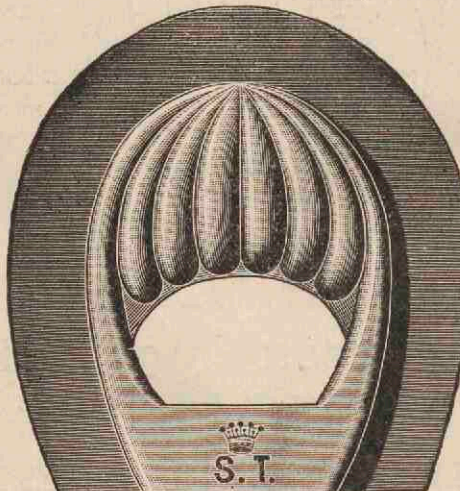
Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.

Ijs- of Scherpnagels in 12 soorten.

Opruimers voor Schroefgaten.

Schroeven en Stiften in alle modellen; tijdige bestelling gewenscht.

Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool

in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.

Kunsthoorn.

Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwkl ingen.
Hoefhamers.

Las- of Welbladen en Poeder.
om ijzer en staal te welen.

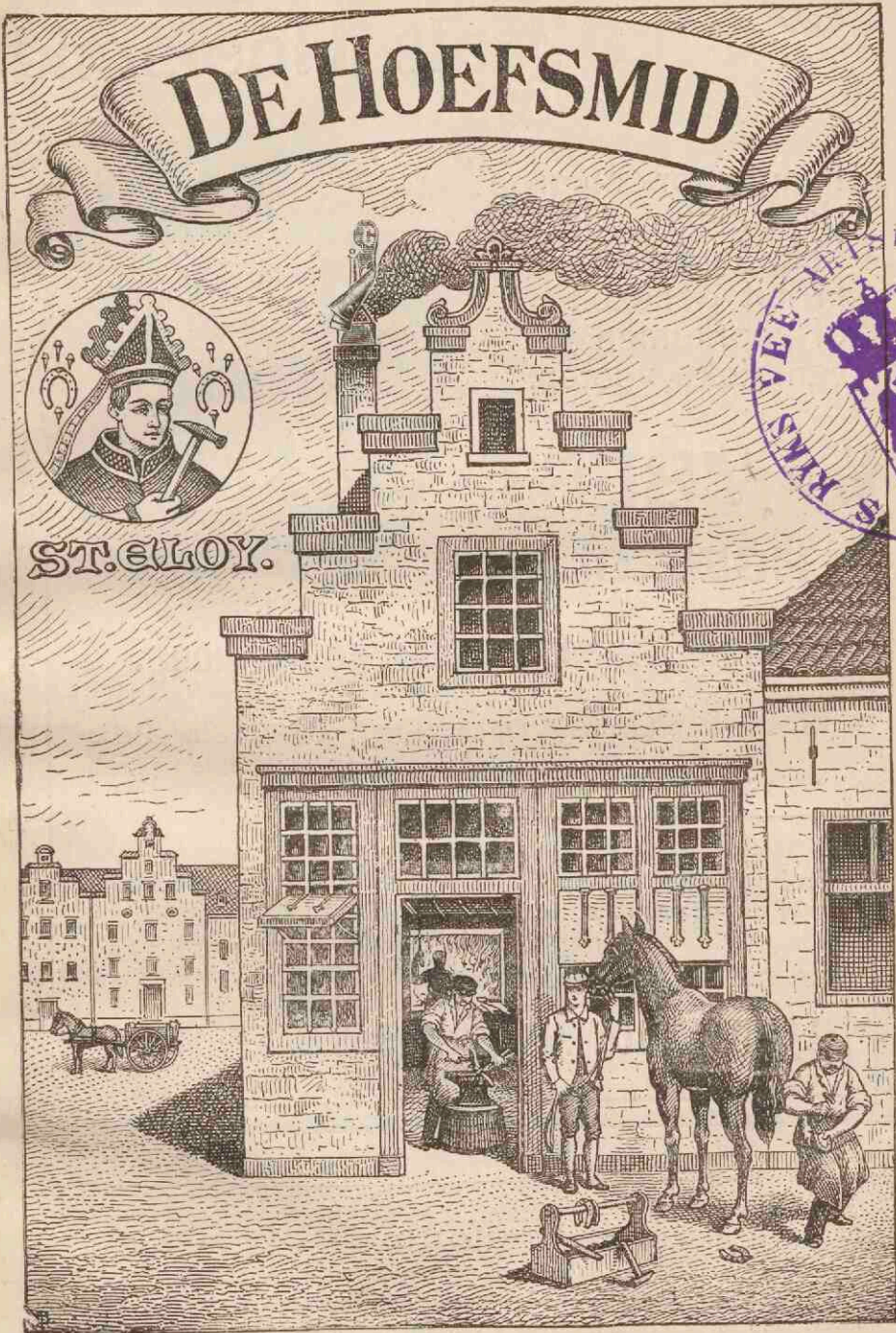

Men lette op het echte merk S T met kroon.

1397.

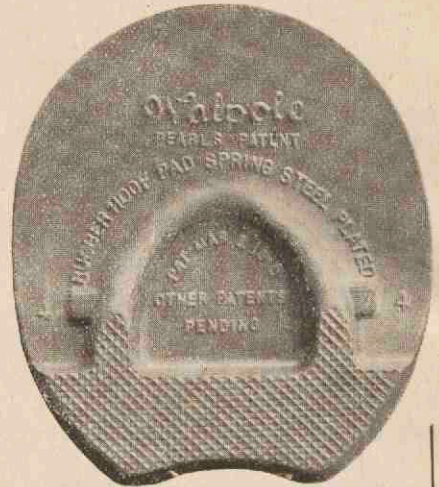
17e Jaargang. — Aflevering 12. — 15 December 1912.

REDACTEUR-UITGEVER: A. W. HEIDEMA te 'S GRAVENHAGE.

Uw Goede Naam als Hoefsmid

hangt voor een groot
deel af van Uwe
bekwaamheid
in het genezen
of voorkomen
van zieke voeten.

LAMBERT HOEFZOLEN

houden Uwen goeden naam hoog.

Lambert Open, Frog, O. K. Star Pads
Walpole zolen met stalen plaat.

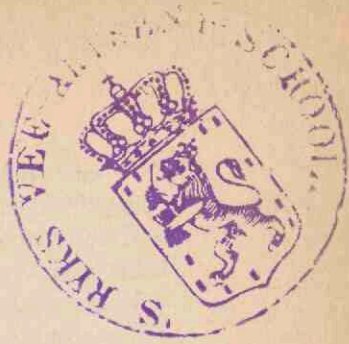
Probeer onze Heller Hoefrasp
en Gij zult er geen spijt van hebben.

Volledige prijscourant
van zolen, nagels,
raspen, enz. franco en
gratis.

LAMBERT & COMPANY, Rotterdam 66 Leuvehaven.

INHOUD.

Waar wringt hem den schoen? — Hoefkraakbeenfistels. — Opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag van Rijkswegen. — Ingekomen stukken. — Ingekomen boekwerken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

WAAR WRINGT HEM DE SCHOEN?

In een artikel van „De Hoefsmid” afl. 5 van dit jaar wordt gewezen op het feit, dat de aandrang tot ontwikkeling van het hoefsmidsvak en tot een betere opleiding van de aanstaande hoefsmeden, voornamelijk is uitgegaan van de zijde der fokkers-landbouwers. Omtrent den stoot, die aanleiding gaf tot dien drang, wordt ons in dat artikel geen opheldering gegeven, en toch moet de „grootte rem voor de ontwikkeling van het hoefsmidsvak”, zooals het opschrift luidt, met een of ander in verband staan.

Wanneer we nagaan dat nog op heden steeds geklaagd wordt over gebrek-kig beslag en slechte verzorging van den paardenhoef, dan kan wel is waar de schuld daarvan voor een gedeelte op de hoefsmeden worden geworpen, voor zoover deze namelijk tot een goede opleiding niet in de gelegenheid zijn gekomen, maar meer nog is die schuld te zoeken bij de fokkers-landbouwers, die onkundig of onverschillig bleven ten opzichte van den stoot die aanleiding heeft gegeven, dat men het hoefsmidsvak in het belang van hen zelf meer aandacht ging schenken. Nog heden moet die stoot aanhoudend werkzaam zijn om, althans in sommige streken, hoefsmeden, maar vooral eigenaren van paarden, op te wekken om dit doel te bereiken; velen dezer schijnen het nog lang niet eens te zijn met die nieuwigheden, die intusschen reeds sedert ongeveer 25 jaren in een groot gedeelte van ons land met vrucht in toepassing komen, en waarvan het gevolg is dat de paarden hun veelal zware diensten op gemakkelijke wijze en zonder groote schade kunnen verrichten. Het is opvallend en moeilijk te vatten dat de geringe belangstelling voor den paardenhoef en zijn beslag soms wordt gevonden in streken waar veel wordt gefokt, groote paardenmarkten worden gehouden, en waar men de waarde van het paard weet te schatten, maar het gewicht van goede hoeven en een goede verzorging van deze niet schijnt te willen begrijpen. Dit gaat geheel den fokker, den landbouwer, den eigenaar aan; de hoefsmid heeft daarmede niets te maken, deze kan enkel de opmerking maken, dat het beslag niet is, zooals 't moest zijn. De blijde boodschap, betreffende maatregelen tot verbetering van het hoefsmidsvak, is blijkbaar door de eersten zoo opgevat dat 't hun niet aangaat; zij is alleen ter oore gekomen van de vakmannen, en de beste dezer hebben zich dan ook gehaast om gebruik te maken van de gelegenheid, welke hun meestal door de Maatschappijen van landbouw werd aangeboden, om hunne kennis van het vak te vermeerderen, ten einde een rationeel hoefsmid te worden. Andere smeden, de „lauwen” in hun vak, zijn bij de oude manier van werken gebleven, en verzorgen de paarden hunner begunstigers op de oude afkeurenswaardige wijze, doch ten genoegte van deze paardeneigenaren, die van de nieuwigheden niet gediend zijn. Als de „gediplomeerde hoefsmid” maar geen nieuwe fratsen uithaalt met de beslagrekening, — beter werk, dat gaat nog,

maar met behoud van den ouden, lagen prijs — anders gaat zeker een belangrijk deel der paardenhouders bij hem weg en zoekt bij een ander werkmán beter(?) terecht te komen, desnoods zelfs bij een die lang niet in hun buurt woont, maar werkt volgens het tarief van het midden der vorige eeuw.

Wat we hierover hebben gezegd van sommige streken van ons land, stemt geheel overeen met den inhoud van de „Denkschrift” van Hubert von Schütz, uitgegeven in 1898 betreffende voorstellen tot verbetering van het hoefbeslag en de hoefverpleging in Duitschland, en dit nog wel met een daar sedert jaren bestaand wettelijk voorgeschreven examen voor hoefsmiden. De practische uitvoering in dat rijk, vooral in Pruisen, liet veel te wenschen over, en van verbetering in het beslag was niets merkbaar; en verder leest men: „de vorderingen op het gebied der hoefkunde zijn aan onze landbouwers, paardeneigenaren en hoefsmiden, vooral op het land en in kleinere steden, tot heden bijna spoorloos voorbijgegaan en slechts aan het kleinste gedeelte der paarden ten goede gekomen; het gros van onze paarden heeft er niets aan en verreweg de meeste worden op heden nog zoo beslagen als voor 50 jaren”.

Nu, zoo slecht als in dit gedenkschrift van onze Oostelijke bureu is melding gemaakt, staat 't er hier te lande over 't algemeen niet bij en heeft het, naar we meenen, ook nimmer gestaan. Wij moeten erkennen, en doen dit gaarne, dat sedert den tijd dat hier cursussen voor hoefbeslag in 't leven zijn geroepen, hoe eenvoudig opgezet, en zonder eenigen dwang voor de nitoeffening van het vak, het beslag der paarden voor een groot gedeelte van het land er zeer op is vooruitgegaan. Evenals vroeger is nog steeds het dubbeltje een groote rem voor den vooruitgang, en dit zal blijven zoolang de eigenaar van paarden het groote gewicht van een goed hoefsmidswerk niet inziet, en verwaarloozing van het beslag en een gebrekkige uitvoering daarvan niet erkent als een misplaatste zuinigheid.

Intusschen is die zaak voor den goeden hoefsmid geenszins aangenaam, wat nog al duidelijk is voor hem, die zich de moeite gaf, met opoffering van veel tijd en kosten, meestal in den guren wintertijd door wêer en wind op z'n rijwiel soms uren ver af te leggen om de lessen in hoefbeslag bij te wonen en zich te bekwamen voor 't examen, ten einde het diploma te behalen en daarna te moeten ondervinden dat hij geen dubbeltje is vooruitgegaan in 't leveren van zijn beteren arbeid, die zelfs niet eens wordt gewaardeerd. Is het wonder dat bij dergelijke ondervinding bij menig vakman de lust vergaat om steeds uitstekend werk te leveren, en door die geringe medewerking terugvalt in den ouden sleur?

Wil de landbouwer-fokker in ernst medewerken aan de verbetering van het hoefsmidsvak, dan mag hij zeker niet vergeten de mannen die het vak practisch uitoefenen, de voorkeur geven van werk aan hen daaronder, die blijken geven goed onderlegd te zijn, en deze tevens voor het betere werk eenige vergoeding toekennen, d. i. beter betalen; een dergelijke royaliteit zal blijken goed besteed te zijn. Tevens zal zulks de grootste prikkel zijn voor de toekomstige smiden, om te trachten, door meer ijver te ontwikkelen, het diploma op een schitterende wijze te verwerven, en als gevolg daarvan de gelegenheden tot opleiding, de cursussen, te doen bloeien, en te brengen op het rechtmatige peil, waartoe ze nog niet zijn gekomen.

Hoewel nog meer andere omstandigheden begunstigend kunnen medewerken, blijft voor een goed slagen, de toekomstige positie van den practicus de voornaamste factor, zoodat de H. H. landbouwers, fokkers en andere eigenaren van paarden, het lot van een goed of slecht hoefbeslag voor een belangrijk deel zelf in hun hand hebben.

M.

Nadruk verboden.

HOEFKRAAKBEENFISTELS.

Ieder paardeman weet tegenwoordig wel, dat er aan het hoefbeen aan weerszijden scherp vierhoekige kraakbeenstukken zijn verbonden, die gedeeltelijk, vooral verder naar de ballen toe, boven den kroonrand uitsteken, en anderdeels binnen den hoornschoen zijn gelegen. Evenzoo is bekend, dat deze kraakbeenstukken in meerdere of mindere mate kunnen verbeenen. Deze verbeende hoefkraakbeenderen worden naar het Fransch (formes) wel vorms genoemd, en naar het Engelsche „sidebone” ook wel zijbeen. Mede is het van lieverlede bekend geworden, dat die verbeening soms slechts een schoonheidsgebrek is, zooals herhaaldelijk optreedt tengevolge van kroonbetrappingen, hetgeen bij het ploegen, aan het eind van de voor, gemakkelijk geschiedt, — in andere gevallen daarentegen aanleiding kan geven tot kreupelheid, soms van zeer ernstigen aard.

* * *

In den ouden tijd werd, in plaats van een fistel, vaak gesproken van een pijpzweer. Feitelijk was dit nog niet zoo'n gekke naam. Inderdaad immers is een fistel een „zwerend” iets, een sleepend verloopend ontstoken plek, vanwaar een pijpje of buisje naar de lichaamsoppervlakte gaat en hier met een fijne opening uitmondt. Uit den aard der zaak zijn die fistels min of meer lastig te genezen en natuurlijk alleen door de zieke plek, die veelal in been of kraakbeen zetelt, te verwijderen, waartoe het fistelkanaal flink moet worden verwijld, de pijpwand vernietigd of weggenomen, evengoed als de zieke plek zelve.

* * *

Op Donderdag 14 Nov. j.l. heeft Prof. Dr. J. Poels, Directeur der Rijks-seruminrichting en vee-arts, te Rotterdam een voordracht gehouden op de 86^e vergadering van de nieuwe afdeling Zuid-Holland v/d. Mij. t. bev. der Veeartsenijkunde in Nederland, over hoefkraakbeenfistels. Wij zullen in „De Hoefsmid” niet over de operaties bij hoefkraakbeenfistels uitweiden, doch wenschen iets uit deze interessante bespreking aan te stippen, nl. dat de hoefkraakbeenfistels vroeger vaak in Rotterdam voorkwamen, vooral in de vier wintermaanden. Zij stonden hier bekend onder den naam van doorgezwoven steengal of „pestkool”. Prof. Poels schrijft de oorzaak in hoofdzaak toe aan de vernietigende werking van de necrosebacil, die ook aanleiding geeft tot het gewone huidversterf. De ervaring heeft Prof. Poels geleerd, dat in die wintermaanden zelfs kleine verwondingen aan de kroon en in de witte lijn, vooral in een regenachtigen tijd, zorgvuldig behandeld dienen te worden, teneinde het optreden van hoefkraakbeenfistels te voorkomen.

Van Duitsche zijde is aangegeven dat de eigenlijke oorzaak der meeste hoefkraakbeenfistels zou moeten worden gezocht in ondoelmatig beslag; dit strookte niet volkomen met Poels' ervaring, hoewel wordt toegestemd dat het beslag langs indirecten weg tot een hoefkraakbeenfistel kan leiden. Het is bekend dat door ondoelmatig beslag een steengal kan optreden en bij onvoldoende verzorging en onjuiste behandeling kan die steengal ook etterend worden, waarlangs ook weer invloed van de necrosebacil kan optreden met een hoefkraakbeenfistel tot gevolg, met andere woorden: evengoed als een hoefkraakbeenfistel de oorzaak van een etterende steengal kan zijn, zal een „uitgesneden” en ook zelfs een etterende steengal de toetreding van de necrosebacil mogelijk kunnen maken.

Bij de na deze voordracht gehouden discussie trof ons nog de volgende opmerking van de heeren L. J. H o o g k a m e r, oud-majoor-paardenarts v/h. Ned. Indische leger, en Dr. A. V r i j b u r g, oud-veearts v/d. Deli-Maatschappij, dat zij in de respectievelijk 30 en 20 jaren, die zij in Indië hebben doorgebracht, nimmer hoefkraakbeenfistels hebben waargenomen bij de Oost-Indische paardenrassen, die over het geheel genomen uitstekende hoeven hebben, maar uitsluitend bij Australische paarden.

OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG VAN RIJKSWEGE.

Reglement.

Artikel 1.

Aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht is verbonden een *cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag*.

Art. 2.

De cursus wordt gehouden *één dag per week*, gedurende *één jaar*, en vangt aan op *1 Februari*.

Art. 3.

Het *aantal* leerlingen is hoogstens *zes*. Bovendien kunnen twee hoefsmiden, die als onderwijzer in practisch hoefbeslag reeds aan meer dan één cursus werkzaam zijn geweest, met 1 October tot het einde van den cursus worden toegelaten en daarna overeenkomstig artikel 4 van dit Reglement aan het eind-examen deelnemen. Indien zich tot dit doel meer dan twee personen aanmelden, geschiedt de toelating naar ancienniteit.

Art. 4.

Om toegelaten te worden moet men den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich vóór 20 Januari met *eigenhandig geschreven brief* hebben gericht tot den Directeur van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, onder overlegging van *geboorte-acte, diploma's* (als van: ambachtsschool, hoefsmidschool of hoefbeslagcursus), *het bewijs van met vrucht afloopen der lagere school en aanbevelingen uit vroegere werkkringen*.

Art. 5.

Aan alle aspiranten wordt een *examen* afgenomen, bestaande in het vervaardigen van een hoefijzer en het beslaan van een of meer hoeven.

Van hen, die aan de gestelde eischen voldoen, worden de zes meest geschikten toegelaten.

Art. 6.

Er wordt onderwijs gegeven in *theoretische en practische hoefkunde*.

Theoretische hoefkunde:

- a. Overzicht van lichaamsbouw en levensverrichtingen van het paard.
- b. Paardenkennis, vooral wat standen en gangen betreft.
- c. Bouw en verrichtingen van den hoef.
- d. Beslag van normale hoeven.
- e. Beslag bij verschillende standen en gangen.
- f. Beslag voor verschillende doeleinden.
- g. Beslag van ziekelijke hoeven.

Practische hoefkunde:

- a. Vervaardigen van alle soorten van hoefijzers.
- b. Oefeningen in besnijden, passen en beslag op doode hoeven.
- c. Beslaan van paarden met normale hoeven.
- d. Beslaan van paarden met verschillende standen en gangen.
- e. Beslaan van paarden voor verschillende doeleinden.
- f. Beslag met zolen, inlegsels en kunsthoorn.
- g. Beslaan van paarden met ziekelijke hoeven.

Art. 7.

De cursus staat onder *leiding* van den *leeraar in hoefkunde aan 's Rijks Veeartsenijschool*; hij geeft het *theoretisch onderwijs*.

De *practische lessen* worden gegeven door den *hoefsmid, onderwijzer in practisch hoefbeslag* aan genoemde school en het *personeel der hoefsmederij* aan 's Rijks Veeartsenijschool verbonden.

Art. 8.

De lessen worden gegeven op *Vrijdag van elke week*:

- 9—11.30 uur** practische oefening in de smederij.
1—2.30 „ theoretische hoefkunde.
2.30—3 „ beoordeeling van hoeven, standen en gangen bij het levende paard.
3—6 „ practische oefening in de smederij.

Art. 9.

De *vacantiën* aan 's Rijks Veeartsenijschool gelden ook voor den cursus.

Art. 10.

Leergeld wordt niet geheven.

Reis- en verblijfkosten kunnen gedeeltelijk worden vergoed.

Art. 11.

Aan het einde van den cursus in de maand Januari wordt een *examen* afgenomen in *theoretische en practische hoefkunde*. Aan hen, die aan de gestelde eischen voldoen, wordt een *getuigschrift* uitgereikt, ten bewijze van gebleken bekwaamheid tot het geven van onderwijs in *practisch hoefbeslag* aan cursussen tot opleiding van hoefsmeden.

Art. 12.

Het examen wordt afgenomen door het onderwijzend personeel onder toezicht van een commissie van drie personen, daartoe door den Minister van

Landbouw, Nijverheid en Handel aan te wijzen. Aan deze commissie worden vacatie-gelden en zoo noodig vergoedingen voor reis- en verblijfkosten toegekend, waarvan de bedragen door voornoemden Minister zullen worden vastgesteld.

(Goedgekeurd bij besluit van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 26 November 1909, no. 11052, Directie van den Landbouw, Afdeling V. en L.; gewijzigd bij Ministeriële beschikking van 28 November 1910, Directie van den Landbouw, no. 9688, 1ste Afdeling.)

INGEZONDEN STUKKEN.

Den Heer Hoofdopsteller.

De Commissie ingericht met het doel de wetten aangaande de nijverheidsmodellen, uitvindingsbrevetten en fabrieksmerken te overzien, verlangt zich in deze beraadslagingen te geleiden volgens de noodwendige verlangens van nijverheid en handel.

Bijgevolg heeft zij in hare zitting van 12 Mei laatst, den volgenden wensch uitgedrukt:

Eene vraaglijst uitgeven waarvan de antwoorden door de belanghebbenden gestuurd, zullen dienen om de commissie in hare werking te geleiden.

Daar het nagevolgde doel van algemeen belang is, en gezien de nijveraars, handelaars, agenten, dus het grootste deel uwer lezers, in de oplossing van deze vragen het grootste belang stellen, hoopt de Commissie dat gij de bijliggende vraaglijsten wel zoudt willen inlasschen.

De Secretaris

J. Gevers, Antwerpen,
St. Jansstraat, 70.

De duur der uitvindingsbrevetten.

Het Belgisch Comité dat werkt aan de „Verbetering aan den Industrieel eigendom” heeft hare zittingen hernomen in het Beurspaleis van Brussel.

In de aanstaande vergadering zal men den duur der brevetten in België onderzoeken.

Het is geraadzaam dat het publiek op de hoogte gehouden wordt van de verschillende punten dezer beraadslaging, en wij verzoeken degene, van die hierin belang vinden, aan den sekretaris van het Comité J. Gevers, 70 Sint Jansstraat te Antwerpen, te laten weten, wat volgens hunne persoonlijke beoordeeling de duur zou moeten zijn welke in België aan een brevet moet toegestaan worden.

De duur van 20 jaar zooals nu, is te kort volgens sommigen en te lang volgens andere.

Vele uitvinders doen gelden dat een groot getal uitvindingen zijn gedaan alvorens eene nijverheid voldoende is ingericht om ze gansch te kunnen gebruiken.

Zoodoende heeft men vele uitvindingen tot algemeen gebruik zien komen

alvorens den uitvinder den financieelen uitslag van zijne uitvinding bekomen had.

Anderen vinden dat 20 jaar zelfs te lang is, zekere brevetten behelsden zij nog eene nieuweheid, zijn gedeeltelijk afhankelijk van vroegere brevetten omdat zij er een hoofdzakelijk bestanddeel uitnemen.

Zoolang de vroegere brevetten duren, zijn de latere verbeteringen tegengehouden: de uitvinders en handelaars, die deze verbeteringen willen toepassen, vinden dat de oorspronkelijke brevetten niet te lang moeten duren.

Het is goed hierop het volgende voorbeeld te herinneren.

In de Vereenigde Staten, waar den duur der brevetten 17 jaar is, heeft het brevet Selden, dat slechts nu door iedereen mag gebruikt worden, door eene listige handelwijze eenen duur van 34 jaar bekomen. Dit brevet behelsde het alleengebruik van de viertakmotor op automobielen, hetgeen dus den alleenhandel daarstelde van ten minste de 9/10^e der automobielrijtuigen, gemaakt of in de Vereenigde Staten ingevoerd.

Vele nijveraars en uitvinders zijn hiertegen opgekomen, omdat zij het groot getal verbeteringen aan de automobielen niet mochten uitbaten zonder een vergunningsrecht aan den hierboven genoemden deponant te betalen.

Nemen wij in acht, dat in het meerendeel der landen den duur der brevetten 14 tot 20 jaar is, en dat België dus nu de langste duur heeft.

Wij vragen het publiek welk aantal jaren het voordeelig acht en zooveel mogelijk waarom.

(Wij voldoen aan het verzoek tot plaatsing van het bovenstaande gaarne, daar ook Nederland thans een octrooiwet heeft en „De Hoefsmid” ook in België abonné's telt. Naar het ons voorkomt, heeft niet elke vinding een zelfde aantal jaren van bescherming noodig en dient deze periode bij het verleenen van octrooi tevens te worden vastgesteld, desnoods met een minimum en een maximum, b.v. van 10 tot 20 jaar. R. e. d.)

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

Verslag betreffende de takken van dienst ressorteerende onder de Directie van den Landbouw over 1911.

Aangaande Cursussen in hoefbeslag komt op bladzijde 21 van genoemd Verslag het volgende voor:

Gelegenheid voor het ontvangen van eene meer of minder breede vakopleiding bestaat voor de hoefsmeden in Nederland aan de rij- en hoefsmid-school te Amersfoort, aan de Rijksvecartsenijschool te Utrecht, aan eene particuliere smederij te Groningen en aan door het Rijk of door provinciale besturen gesubsidieerde cursussen voor hoefbeslag.

Met uitzondering van Groningen en Drenthe zijn deze gesubsidieerde cursussen sedert 1885 in alle provinciën gehouden door tusschenkomst van landbouw-, stamboek- of andere vereenigingen. Behalve enkele, die een belangrijk provinciaal subsidie ontvangen, worden alle door het Rijk gesteund.

De leiding der cursussen is toevertrouwd aan gediplomeerde vecartsen, aan wie ook het theoretisch onderricht is opgedragen. Het onderricht in

practisch hoefbeslag wordt verstrekt door gediplomeerde hoefsmeden, die voor het meerendeel hunne opleiding ontvingen aan een militairen cursus voor hoefbeslag, terwijl thans aan de Rijksveeartsenijschool een speciale opleidingscursus voor dit doel is geopend.

In 1910/1911 werden cursussen gehouden:

Friesland. Vanwege het bestuur der Vereeniging „Het Friesch Paardenstamboek” te Franeker en Heerenveen. Totaal aantal deelnemers 25.

Overijssel. Vanwege de Overijsselsche Landbouwmaatschappij te Enschede; 11 deelnemers.

Gelderland. Vanwege de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw te Arnhem; 13 deelnemers.

Utrecht. Vanwege het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht; 8 deelnemers.

Noordholland. Vanwege de Afdeling Hoorn van den Bond van Smedenpatroons in Nederland te Hoorn; 15 deelnemers.

Zuidholland. Vanwege de Hollandsche Maatschappij van Landbouw te Leiden en Brielle. Totaal aantal deelnemers 22.

Zeeland. Vanwege de Maatschappij tot bevordering van Landbouw en Veeteelt in Zeeland te Stoppeldijk, Oostburg en Middelburg. Totaal aantal deelnemers 42.

Noordbrabant. Vanwege de Noordbrabantsche Maatschappij van Landbouw te 's Hertogenbosch en Bergen op Zoom. Totaal aantal deelnemers 33.

Limburg. Vanwege den Limburgschen Landbouwbond te Venray en Sittard. Totaal aantal deelnemers 39.

Op bladzijde 72 komt in het overzicht der uitgaven over 1911 voor, dat voor de cursussen in hoefbeslag is uitgegeven f 5524.65.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Op 23 Nov. is vertrokken de leerling K. Dijk van Warfhuizen met een voor de praktijk en theorie „goed” getuigschrift; — op 7 December is vertrokken de leerling J. Noorda van Ulrum met een voor de praktijk „goed” en voor de theorie „zeer goed” getuigschrift.

De plaatsen van Dijk en Noorda zijn 25 Nov. en 9 Dec. respectievelijk ingenomen door de leerlingen P. Smid van Holwierde en P. Munting van Roodeschool.

Mede houden thans aan de Inrichting verblijf de leerlingen: J. Heres van Eekwerderdraai bij Loppersum, J. Roosenboom van Woldijk, J. Tiedens van Finsterwold en D. Smid van Slaperstil.

Amersfoort. Aan de inrichting voor hoefbeslag van den heer W. H. van Haselen, rijksveearts, was sedert Mei ll. werkzaam als leerling, de smid H. Th. Martens te Musselkanaal, prov. Groningen. Vanwege het Genootschap van Landbouw en Kruidkunde werd op 4 December het examen afgenomen door den ondergeteekende, in tegenwoordigheid van het

onderwijzend personeel en den heer H. Tromp van Holst, lid van het Hoofdbestuur en van de Commissie van toezicht op de cursussen in de provincie Utrecht.

De candidaat gaf blijken van voldoende kennis te bezitten om als hoefsmid zelfstandig te kunnen optreden, zoodat hij voor het diploma als hoefsmid werd voorgedragen. M.

— **Strijken.** Het is bekend, dat er velerlei oorzaken zijn, die aanleiding kunnen geven tot strijken. Donderdag 14 Nov. j.l. werd te Rotterdam een vergadering gehouden van de nieuwe afd. Zuid-Holland der Maatschappij t. b. d. Veeartsenijkunde in Nederland. Tijdens deze vergadering maakte Prof. Dr. J. Poels de volgende opmerking, die ons nuttig voorkomt hier te vermelden, met verzoek aan ieder, die ervaring te dezen opzichte bezit, deze eventueel ter plaatsing in de „De Hoefsmid” te willen mededeelen.

Het komt nu en dan voor, dat paarden een stukje van een der uitwendige darmbeenshoeken afstooten. Dit afstooten van de heupen — zegt Prof. Poels — al is het afgestooten stuk ook maar klein, zal steeds aanleiding geven tot vermindering van spierkracht aan die halve achterhand. Dit blijkt wanneer de dieren eenigszins langdurig zwaar moeten trekken. Ik heb ook opgemerkt — zei Spr. — dat dergelijke paarden zich dikwijls strijken aan den tegenoverliggenden kogel.

De oorzaak van dit strijken zal dan vermoedelijk gezocht moeten worden in het min of meer vermoeid geraken van het iets verzwakte achterbeen.

PERSOVERZICHT.

De December-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat:

1°. Het smeden van hoefijzers voor den versleten voet. In de vorige aflevering van dit tijdschrift verscheen een artikel over het beslag van den versleten voet, waarin duidelijk werd aangegeven hoe zulks moet zijn, wanneer het aan de paarden het loopen wil vergemakkelijken en, als het mogelijk is, zal bijdragen tot verbetering van het beenlijden.

Men kieze voor het hoefijzer voor den versleten voet eenigszins breeder staafijzer dan het gewone. Het midden van de staaf wordt verhit en opgestuikt en de staafeinden in een stompen hoek naar elkaar toegebogen. Hierna worden de beide schenkels naar achteren smal uitgesmeed, geritst en de nagelgaten geplaatst in het achterste $\frac{1}{3}$ gedeelte en tot ongeveer op 2 centimeter in het zijgedeelte van het ijzer. Het toongedeelte, dat breed moet blijven, wordt versterkt door er een halvemaanvormig staal-plaatje in te wellen. Bij het aantrekken van de toonlip moet er op worden gelet, dat zij aan de basis sterk blijft en dat het ijzer in den toon iets ruim komt te liggen. De kalkoenen dienen iets hooger en wat schuin naar voren gericht te zijn. Vóór het passen moet aan het ijzer eenig opzet worden gegeven. Ten einde het ijzer in den toon iets ruim ondergelegd te krijgen, dient de lip een weinig schuin naar achteren te zijn gericht. Zij moet slechts tegen den hoornwand aanleggen. De ervaring leert, dat zulke paarden slechts het voor-

gedeelte van den hoof neerzetten en hierdoor dit gedeelte ook het sterkst belasten; derhalve laat men de ijzertakken kort en worden de nagels, om het los geraken van het ijzer te voorkomen, meer in de verzengedeelten aangebracht.

Voor een middelgrootten hoof zal men het toongedeelte 30 tot 40 millimeter en de uiteinden der takken 18 millimeter breedte geven.

Hoe erger de graad der versletenheid is, zooals b.v. bij steltvoet, des te breeder moet het toongedeelte worden gemaakt, ja bijna dubbel zoo breed als boven is aangegeven. Is de graad van steltvoet van dien aard, dat uitsluitend op den toon wordt geloopt, dan kunnen kalkoenen achterwege blijven en dienen de nagels zoo ver mogelijk naar achteren te worden ingeslagen. Het toongedeelte van het ijzer moet dan 1—4 c.M. voor den hoefrand uitsteken en een toonlip is dan niet meer van nut. De opzet begint ongeveer op de plaats van het eerste toonnagelgat en moet tot ongeveer 25 m.M. zijn opgebogen. Indien de takken dunner worden gesmeed dan het ijzer vóór dik is, hetgeen uit een oogpunt van gewichtsvermindering practisch is, dan zou de opzet nog grooter kunnen worden genomen.

Neemt men b.v. voor een middelmatig grooten bokhoef een staaf van 28 c.M. lengte, 36 m.M. breedte en 15 m.M. dikte, dan wordt het middenstuk over een lengte van 6—8 c.M. opgestuikt. Daarvoor is het noodig, dat men de staaf aan beide einden ongeveer 10 c.M. afkoelt, hetgeen natuurlijk ieder hoefsmid bekend is. Als de staaf in het midden nu ongeveer 60 m.M. breed en 18 m.M. dik is, zoo plaatst men, nadat de helper den voorslaghamer op het aambeeld heeft gelegd, de staaf met den hoogen kant op het vlakke van het aambeeld en tegen den voorslaghamer aan. Het midden moet dan verhit zijn. Nu buigt men met een ronden handhamer de staaf min of meer rechthoekig om. Het toongedeelte wordt bodemwijd gesmeed (ruim gezet) en zooveel mogelijk spits-rond gebogen. Hierna wordt het ijzer verder gericht en wel zoo dat de breedte bij het eerste nagelgat 30 tot 35, bij het laatste 18 m.M. bedraagt. De rits behoeft natuurlijk niet verder te loopen dan de nagelgaten worden geplaatst, dat is ongeveer tot de lijn, die langs den achterrand van het toongedeelte dwars over de takken kan worden getrokken.

In den winter kan het, met het oog op schroeffkalkoenen en stooten, noodig zijn om van bovengenoemde maten af te wijken.

2°. Over de geschiedenis van het ijzer.

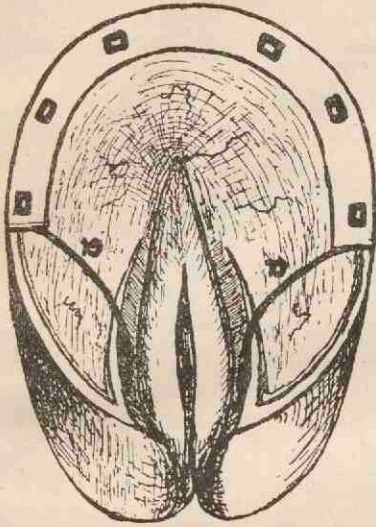
3°. Overzicht omtrent de hoefsmidschool te Dresden en den uitslag der hoefsmidsexamens in het Koninkrijk Saksen, gedurende 1910. Er werd aan 165 leerlingen onderwijs gegeven, waarvan 58 burgers en 107 militairen. Er bleven aan het einde van het jaar nog 33 leerlingen, terwijl 47 burgers en 83 militairen met goed gevolg een cursus ten einde hebben gebracht.

Er zijn 6510 paarden beslagen, 16463 nieuwe ijzers ondergelegd en 4285 oude verlegd. Onder het cijfer van 6510 zijn mede inbegrepen 40 ezels en 9 runderen.

Onder die ijzers kwamen 3865 balkijzers voor, w. o. niet minder dan 3241 touwijzers. Verder werden 1715 leeren zolen, 66 luchtzolen, 2577 kurkzolen, 16 viltplaten en 18 hoefleder kitt-inglegsels aangebracht.

4°. Boekbesprekingen.

5°. Persoverzicht. Hieronder komt een nieuwe vinding voor van den Franschen militairen hoefsmid Funel, welke mededeeling is overgenomen uit Le Maréchal Mod., 1912 no. 18. Het is een gewoon halvemaaanvormig ijzer, aan welks beide einden een veer is aangebracht, die drukt tegen de binnenvlakte van den betreffenden steunsel. De bijbehorende figuur is hiernevens overgenomen, zoodat voor den deskundigen lezer een verdere beschrijving achterwege kan worden gelaten.

Funel noemt zijn verwijdingsijzer: eenvoudig, gemakkelijk aan te brengen en weinig kostbaar. (Wij stellen ons van de practische waarde dezer vinding niet veel voor. Red. „De Hoefsmid“.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoef beslag.

HET OPRISSCHEN VAN OUDE NIKKELBADEN.

Voor het neutraliseeren der vrije zuren in de badvloeistof voor electrolytische nikkelbedekking, is koolzuur-nikkel het beste metaal, daar het geen vreemde stoffen in het bad brengt. Veelvuldig wordt nikkelhydroxyd, dat men uit nikkelsulfaat door middel van natron verkrijgt, voor dit doel aanbevolen, hetgeen zeer goed blijkt te zijn. Echter is de fabricatie hiervan eenigszins moeielijk, daar het natron bij het neerslaan een weeke, slijmerige, deegachtige massa vormt, welke zich moeielijk laat filtreeren en schoon laat uitwasschen.

Gebruikt men in plaats van dit als bijvoegsel koolzuur-nikkel voor het bad, dat vrij-zwavelzuur bevat, dan lost zich dat laatste onder vorming van zwavelzure nikkel op. De vrije zwavelzuur verbindt zich met het nikkel en de koolzuur uit het nikkel ontwijkt als gas. Op deze wijze is het mogelijk een oud bad zijn oorspronkelijke eigenschappen weer te verleen.

De bij nikkelbaden algemeen bekende moeielijkheid, bijzonder wanneer ze met te weinig annoden werken, bestaat daarin, dat zij zuur worden, d. w. z. zij bezitten wegens gebrek aan giet-annoden, vrij-zwavelzuur. Het nikkel slaat zich uit de badvloeistof neer, wordt alzoo ook niet uit de annoden verkregen; tengevolge hiervan wordt het zuur uit het neergeslagen zwavelzure nikkelzout vrij, en slechts het chemisch zuivere, metallische nikkel slaat zich op het negatief neder.

Het zuur verzamelt zich steeds weder en ten slotte vormt zich een neerslag. De normale toestand verkrijgt men echter weder, zoodra men aan het bad koolzure nikkel toevoegt.

Veelvuldig gebruikt men ammonia, hetgeen ook eenigen tijd het gewenschte gevolg heeft. Geschiedt dit echter te vaak, dan vormt zich een

overschot van zwavelzure ammonium, waardoor de witte kleur van het nikk te lijden heeft.

De kenteekenen voor de behoefte van een bad aan koolzuur-nikkel zijn de volgende:

1. Rood Congopapier wordt donkerblauw gekleurd;
2. Het negatief vertoont een uiterst intensieve gasontwikkeling;
3. Een nikkelneerslag vormt zich zeer langzaam, en bij sterke stroom het geheel niet;
4. De neerslag vertoont neiging om aan de kanten zwart te worden;
5. Er vormen zich gaarne poriën, zonder dat een zware neerslag aanwezig is;
6. Een gemiddelde sterke neerslag vertoont neiging tot afbladeren.

Het nikkelfcarbonaat wordt onder gestadig omroeren in het bad gebrach en wel zooveel tot het zich niet meer oplost, en heeft het voordeel, da een overschot niet nadeelig werkt, doch zal men een te groote bijvoegin steeds vermijden. Is er toch te veel zout in het bad gekomen, dan zet zie het overschot op den bodem van het reservoir vast.

Wanneer men nu direct koolzure nikk in het bad kan brengen, dan i hiermede niet gezegd, dat men ook alle andere soorten geprepareerd zout of gewone nikkelsoorten, zooals b.v.b. nikkeloxydal, eenvoudig in het bad werpt, zooals dat veel gedaan wordt, doch alle deze middelen moeten volgens voorschrift in kokend water opgelost worden. Verkrijgt blauw lakmoespapier een matig roode kleur, en blijft rood congopapier onveranderd dan is het bad goed.

Koolzuur-nikk kan men zelf op de volgende wijze maken: op 1 liter water neemt men 50 gram nikkelsulfaat, verhit dit tot aan het kookpunt, zoodat het nikkelsulfaat zich oplost. Alsdan lost men, eveneens in een liter water, 6,3 gram koolzure natron, en voegt hiervan geleidelijk kleine hoeveelheden aan het nikkelsulfaat toe. Men krijgt hierdoor een groene neerslag. Nu voegt men aan de koolzure natronoplossing onder gestadig omroeren zoolang opgeloste nikkelsulfaat toe, tot zich geen groene neerslag meer vormt. Men laat die vloeistof rusten, giet dan het heldere water af, wascht de op den bodem zittende koolzure nikk dikwijls met zuiver — en ten slotte met warm water, en verkrijgt dan chemisch zuiver nikkelfcarbonaat. Het vormt een groene deegachtige stof, en moet in dezen toestand blijven, daar het zich, wanneer het droog en hard wordt, zeer moeielijk oplost.

Het gebruik van salpeterzuur tot neutraliseeren is een onding. Alkalisch geworden nikkelfbaden zuurt men aan, en wel men giet op 1000 liter bad vooreerst $\frac{1}{2}$ liter zuivere zwavelzuur in 10 liter water verdund. Eventueel nogmaals $\frac{1}{2}$ liter, totdat blauw lakmoespapier zich licht rood kleurt.

Zeer oude baden, welke bij het gebruik zwarte streepen trekken, worden eveneens licht aangezuurd; alleen moet hier op 500 liter bad ongeveer 0,5—1 K.G. boorzuur en $\frac{1}{2}$ K.G. gepoederde salmiak gemengd worden. Vertoont zich nu de nikkelneerslag slechts op enkele punten, en bladert ze in ronde schijven af, dan moet de geheele oplossing goed doorgekookt, en met gekristalliseerde soda behandeld worden. Gewoonlijk is het bad alsdan met zink of koper doortrokken. Bovenvermeld koken verhelpt deze zaak geheel.

ADVERTENTIËN.

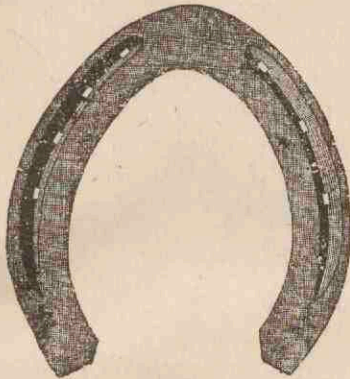
Kunsthorn voor Hoefbeslag, verkrijgbaar in de Chemicaliën- en Drogerijen-handel van : : : :

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker te Dordrecht.

Prijsopgave op aanvraag.

Voor H.H. Veeartsen uitgebreide prijscourant gaarne gratis verkrijgbaar.

De Eerste Nederlandsche Hoefijzerfabriek
Helpman—Groningen.

levert
Winterijzers,
met
stampgat
en
halve rits.

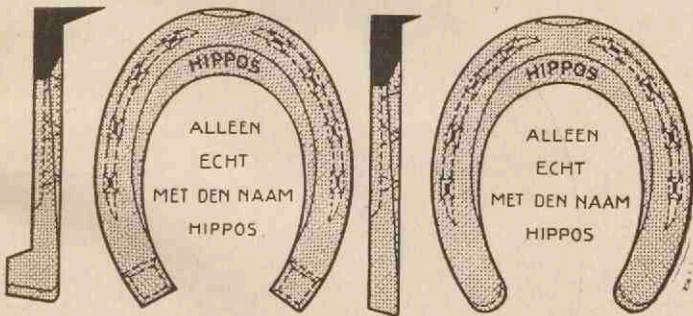
Billijke condities. : : : : : Vlugghe levering.

Aanbevelend:

Firma WERKMAN, BARKMEIJER & Co.

N. V. NEDERLANDSCHE HOEFIJZERFABRIEK
„HIPPOS” te Dordrecht.

vervaardigt als specialiteit ijzers in alle gewenschte vormen en grootten, volgens gezonden monster. Normale maten steeds voorradig.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar
MET EN ZONDER LIP.

NIEUW ———
overal verkrijgbaar MET
EN ZONDER TAKKEN.

De beste in gebruik.

Vanaf heden direct verkrijgbaar van de fabriek, waar
niet vertegenwoordigd.

GROSSIERS HOOG RABAT.

Telegram-Adres
BAX Jufferstraat
Rotterdam.

Meest uitgebreide sorteering prima blanke
Ster-Hoefnagels, meer dan 60 verschillende voorradig.
Speciale fijne Nagels voor Renpaarden enz.
— Billijke prijzen. —

Intercommunaal
Telefoon
No. 1355.

NIEUWE AMERIKAANSCH E HOEFZOLEN

voordeelig, gemakkelijk in gebruik. — *Kunnen niet loslaten.*

Merk „Dexter”,
met flink hielstuk.

Merk „Pacific”,
met zwaar hielstuk.

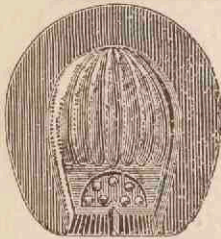
Merk „Rambler”,
in wille en grijze
Caoutchouc,
op leder opgenaaid
met flink hielstuk,
voorrading van 4½
tot 6½ Eng. dm.

Merk „Chicago”,
geheel Caoutchouc
uit één stuk met
zwaar hielstuk
voor zware paar-
den, voorradig van
7½ tot 7¾ Eng. dm.

Open zolen uit één stuk kunnen dus onmogelijk loslaten, bijzonder aanbevelenswaardig, prijzen zeer billijk, voorradig in 11 maten van 4¼ tot 6½ Eng. dm., uiterste breedte buitenkant ijzers gemeten.

Uiterste breedte buitenkant ijzers gem.

Dichte Luchtdrukzolen in 10 maten voor- en achterijzers, voorradig.

Strijkringen met riempje.

Gewone
Engelsche Hoefzolen

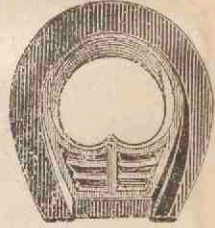
op Leder,
„Safety pad en
Frogpad”.

Engelsche Hoefzolen

A. en D. & H.

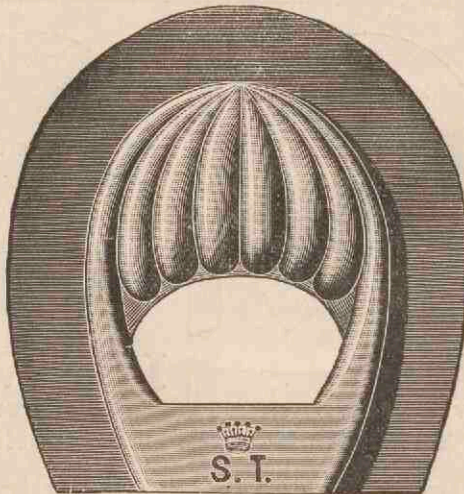

Hoefranden.

Open Caoutchouc zool, merk B. V., in 7 maten, voor- en achterijzers voorradig.

Gemaakte Hoefijzers, Rits- en Stampmodel, uitsluitend beste kwaliteit ijzer; in 9 maten voorradig.
IJs- of Scherpnagels in 12 soorten.
Opruimers voor Schroefgaten.
Schroeven en Stiften in alle modellen; tijdige bestelling gewenscht.
Touwijzers in verschillende maten.

Open Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Caoutchouc Hielstukken.
Kunsthorn.
Hoef tangen.
Renetten (rechts en links).
Hoefraspen.
Houwklingen.
Hoefhamers.
Las- of Welbladen en Poeder. om ijzer en staal te wellen.

